

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
TY 9940 NUMARADA KAYITLI MECMUA-İ NEZAIİR'İN (63a-
135a) TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE MESTAP'A GÖRE
TASNİFİ

Yüksek Lisans Tezi

Sümeyye ALTUNTAŞ

Danışman
Prof. Dr. Filiz KILIÇ

Nevşehir
Eylül, 2023

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
TY 9940 NUMARADA KAYITLI MECMUA-İ NEZAIİR'İN (63a-
135a) TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE MESTAP'A GÖRE
TASNİFİ

Yüksek Lisans Tezi

Sümeyye ALTUNTAŞ

Danışman
Prof. Dr. Filiz KILIÇ

Nevşehir
Eylül, 2023

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan

Sümeyye ALTUNTAŞ

TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK

“İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 9940 Numarada Kayıtlı Mecmua-i Nezair’in (63a-135a) Transkripsiyonlu Metni ve Mestap’a Göre Tasnifi” adlı Yüksek Lisans tezi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Sümeyye ALTUNTAŞ

Danışman

Prof. Dr. Filiz KILIÇ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Abdullah ŞENGÜL

KABUL VE ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Filiz KILIÇ danışmanlığında Sümeyye ALTUNTAŞ tarafından hazırlanan “İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 9940 Numarada Kayıtlı Mecmua-i Nezair’in (63a-135a) Transkripsiyonlu Metni ve Mestap’a Göre Tasnifi” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

..... / / 2023

JÜRİ

İMZA

Danışman : Prof. Dr. Filiz KILIÇ

.....

Üye : Prof. Dr. Ahmet DOĞAN

.....

Üye : Doç. Dr. Volkan KARAGÖZLÜ

.....

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun / / 2023 tarih ve sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

..... / /

Dr. Öğr. Üyesi Volkan Recai ÇETİN

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Tez çalışmalarım süresince öncelikle bilgisine ve rehberliğine başvurduğum, karşılaştığım zorlukları kolaylaştıran, bir nezâket, zarâfet ve hoşgörü âbidesi olan değerli danışmanım Sn. Prof. Dr. Filiz KILIÇ'a, lisans ve lisansüstü derslerim boyunca bilgileriyle ışık tutan kıymetli hocam Sn. Doç. Dr. Volkan KARAGÖZLÜ'ye, tez konumu belirlemede yardımcı olan ve tecrübeleriyle bana yol gösteren kıymetli hocam Sn. Doç. Dr. Kadri Hüsni YILMAZ'a ve tezimin son halini almasında katkı sağlayan jüri üyesi Sn. Prof. Dr. Ahmet DOĞAN'a teşekkürü borç bilirim.

Çalışmamın sonucunu büyük bir heyecanla bekleyen ve bu süreçte desteklerini her daim omzumda hissettiğim Gülcan GÜNGÖR, Ecem SARAĞ, Halit MOĞULKOÇ ve Muhammed Alper MERT'e teşekkür ederim. Bu çalışmanın her aşamasında karşılaştığım problemlere çözüm üretmek için yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen Doğanay DAĞLAR'a ve içinde bulunduğum süreçte bana dayanma gücü veren, kaygılarımı en aza indiren Yasin ACAR'a sabrı ve anlayışı için sonsuz teşekkür ederim.

Son olarak beni sevgi ve şefkatle büyüten, yetiştiren, bugünlere gelmemi sağlayan aileme olan minnetim ise tüm şükran duygularının üstündedir.

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY
9940 NUMARADA KAYITLI MECMUA-İ NEZAIİR'İN (63a-135a)
TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ**

Sümeyye ALTUNTAŞ

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, Eylül, 2023**

Danışman: Prof. Dr. Filiz KILIÇ

ÖZET

Mecmua derleme geleneği, klasik Türk edebiyatının en önemli edebî faaliyetleri arasında yer almaktadır. Mecmualar derlendiği dönemin tarihine, yaşam tarzına, sanat anlayışına, edebî zevklerine ve beğenilerine dair ipuçları veren kıymetli eserlerdendir. Nitekim bu eserler sayesinde başta tezkireler olmak üzere kaynaklarda adı geçmeyen şairlere ve onlara ait şiirlere ulaşım sağlanmaktadır. Mecmualar, kendi dîvânlarını oluşturamamış ya da oluşturmasına rağmen çeşitli sebeplerle dîvânları kaybolan şairler için de ayrıca önem taşımaktadır. Mecmuaların zengin muhtevaları ile net olmayan bilgileri netleştirmek, var olan bir bilgiyi düzeltmek ya da yeni bilgiler eklemek mümkündür. Çalışmamıza konu olan eser de bir şiir mecmuası olup daha özele girildiğinde ise nazire mecmuası olarak karşımıza çıkmaktadır. Nazire mecmuaları dönemin sosyal etkileşimlerini, arkadaşlık ilişkilerini, rağbet görülen konularını bir gelenek çerçevesinde işler. Söz konusu eser İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 9940 arşiv numarasıyla kayıtlı bulunmaktadır. Mecmuanın tamamı 135 varaktan oluşmakta olup çalışmanın incelenen varakları (63a-135a) arasında 45 adet şairin 403 şiirine yer verilmiştir. Şiirleri derlenen şairler XVI. yüzyıl sanatkârları arasında yer almaktadır. Çeviri yazı sistemiyle Latin harflerine aktarılan şiirler vezin bakımından da incelenmiştir.

Bu çalışma giriş bölümü dışında üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm mecmuanın tanıtımı, özellikleri ve muhtevalarına ayrılmış olup nüsha tavsifi yapılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünü metin oluşturmaktadır. Bu bölümde, yayımlanmış veya tez olarak çalışılmış dîvânlar üzerinden edisyon kritik de yapılmıştır. Üçüncü bölüm ise "Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP)"ne göre hazırlanmış olan tabloya ayrılmıştır.

Çalışmamızın içerisinde yer alıp, kaynaklarda da haklarında yeterince bilgi bulunan kimi şairlerin daha önce rastlanmamış şiirleri klasik Türk şiiri bağlamında araştırmacıların dikkatine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, Nazire, Mecmua, MESTAP

**TRANSCRIPTION OF THE MECMUA-I NEZAIR (63a-135a) REGISTERED
IN ISTANBUL UNIVERSITY RARE WORKS LIBRARY TY 9940 AND ITS
CLASSIFICATION ACCORDING TO MESTAP**

Sumeyye ALTUNTAS

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences

Department of Turkish Language And Literature M.A., September, 2023

Supervisor: Prof. Dr. Filiz KILIC

ABSTRACT

The tradition of mecmua compiling compilations is among the most important literary activities of classical Turkish literature. Mecmuas are valuable works that give clues about the history, lifestyle, understanding of art, literary tastes and tastes of the period in which they were compiled. As a matter of fact, these works provide access to poets and their poems that are not mentioned in the sources, especially in tezkires. Mecmuas are also important for poets who could not create their own dîvans or whose dîvans were lost for various reasons. It is possible to clarify unclear information, correct existing information, or add new information with the rich content of Mecmuas. The work that is the subject of our study is also a poetry collection, and when we get more specific, it appears as a collection of nazire. Nazire mecmuas cover the social interactions, friendship relations, and popular topics of the period within the framework of a tradition and contribute to researchers in terms of analysing them. The work in question is registered in Istanbul University Rare Works Library with the archive number TY 9940. The entire Mecmua consists of 135 varaks and 403 poems of 45 poets are included between the varaks (63a-135a) examined in the study. The poets whose poems were compiled are among the 16th century artists. The poems, which were transferred to Latin letters with the transcription system, were also analysed in terms of meter.

This study consists of three main parts except the introduction. The first part is devoted to the introduction, features and content of the manuscript and a copy recommendation is made. The second part of the study consists of the text. In this section, edition criticism was also made on the dîvâns that were published or studied as a thesis. The third part is devoted to the table prepared according to the “Systematic Classification of Mecmuas Project (MESTAP)”.

The poems of some poets, which are included in our study and about whom there is enough information in the sources, have been presented to the attention of researchers in the context of classical Turkish poetry.

Keywords: Classical Turkish Literature, Nazire, Mecmua, MESTAP

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	ii
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK.....	iii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR.....	x
1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar	x
2. Diğer Kısaltmalar	xi
TABLO LİSTESİ	xii
GİRİŞ.....	1
Mecmua Nedir?	1
Mecmuaların Tasnifi	2
Klasik Türk Edebiyatında Şiir Mecmualarının Yeri ve Önemi.....	3
Nazire Mecmuaları	4
Diğer Nazire Mecmuaları	7
Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP).....	7

BİRİNCİ BÖLÜM

MECMUA'NIN TANITIMI

MECMUA'NIN TANITIMI.....	9
1.1. Nüsha Tavsifi	9
1.2. Mecmuanın Özellikleri.....	9
1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Biçimleri ve Sayısı	10
1.4. Mecmuada Bulunup Neşri Yapılan Dîvânlarda Bulunamayan Şiirler.....	11
1.5. Dîvânı Henüz Tespit Edilememiş Olan veya Şiirleri Üzerinde	

Herhangi Bir Çalışma Bulunmayan Şairler.....	12
1.6. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı	13

İKİNCİ BÖLÜM

MECMUA METNİ

MECMUA METNİ.....	14
2.1. Metnin Tesisinde İzlenen Yol	14
2.2. İmla ile İlgili Hususiyetler.....	15
2.3. Metnin İşaretler Sistemi	16
2.4. Metin	17

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MECMUA'NIN MESTAP'A GÖRE TABLOSU

MECMUA'NIN MESTAP'A GÖRE TABLOSU	228
SONUÇ.....	254
KAYNAKÇA	256
EKLER.....	264
ÖZ GEÇMİŞ.....	268

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

- Ahdî D.** : Ahdî-i Bağdâdî Dîvânı (Kaynakçada bk. Bedestani, 2018).
- Âşık Çelebi D.:** Âşık Çelebi Dîvânı (Kaynakçada bk. Kılıç, 2017).
- Bâkî D.** : Bâkî Dîvânı (Kaynakçada bk. Küçük, 1994).
- Behiştî D.** : Behiştî Dîvânı (Kaynakçada bk. Aydemir, 2018).
- Emrî D.** : Emrî Dîvânı (Kaynakçada bk. Saraç, 2004).
- Fânî D.** : Fânî Dîvânı (Kaynakçada bk. Kayhan, 2015).
- Fuzûlî D.** : Fuzûlî Dîvânı (Kaynakçada bk. Gölpınarlı, 2016 / Kılınç, 2021).
- Figânî D.** : Figânî Dîvânı (Kaynakçada bk. Karahan, 1966).
- G.S.Ç.** : Gazeliyyât-ı Sa'yî Çelebi (Kaynakçada bk. Duman-Turan, 2022).
- Hayâlî D.** : Hayâlî Bey Dîvânı (Kaynakçada bk. Tarlan, 1992).
- Hüdâyî D.** : Hüdâyî Dîvânı (Kaynakçada bk. Demiralay, 2007).
- Rahmî D.** : Rahmî Dîvânı (Kaynakçada bk. Tıgılı, 2006).
- Rûhî D.** : Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Kaynakçada bk. Erten, 2018).
- Kânî D.** : Kânî Dîvânı (Kaynakçada bk. Yazar, 2007).
- Mecdî D.** : Mecdî Dîvânı (Kaynakçada bk. Eskimen, 2008).
- Muhibbî D.** : Muhibbî Dîvânı (Kaynakçada bk. Yavuz-Yavuz, 2016).
- Nevî D.** : Nevî Dîvânı (Kaynakçada bk. Tanyeri-Tulum, 1977).
- Nihânî G.** : Nihânî Gazelleri (Kaynakçada bk. Kaplan, 2010).
- Sâdık D.** : Sâdık Dîvânı (Kaynakçada bk. Sunal, 2014).
- Sun'î D.** : Sun'î Dîvânı (Kaynakçada bk. Yakar, 2002).
- Sürûrî D.** : Sürûrî Dîvânı (Kaynakçada bk. Ünver, 2020).
- Yahyâ D.** : Yahyâ Dîvânı (Kaynakçada bk. Bozyiğit, 2021).
- Ubeydî D.** : Ubeydî Dîvânı (Kaynakçada bk. Arslan, 2013).
- Ulvî D.** : Ulvî Dîvânı (Kaynakçada bk. Çetin, 1993).
- Ümîdî D.** : Ümîdî Dîvânı (Kaynakçada bk. Buyruk, 2009).

2. Diğer Kısaltmalar

a.g.e.	:	Adı geçen eser
bk.	:	Bakınız
C.	:	Cilt
D.	:	Dîvân/ Dîvânçe
E.T.	:	Erişim Tarihi
H.	:	Hicrî
G.	:	Gazel
Haz.	:	Hazırlayan
M.	:	Milâdî
MESTAP	:	Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
Prof.	:	Profesör
s.	:	Sayfa
S.	:	Sayı
TEİS	:	Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
vb.	:	Ve benzeri
vr.	:	Varak
Yay.	:	Yayınevi / Yayınları

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Biçimleri ve Sayısı . 10	
Tablo 2. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Nazım Biçimleri	11
Tablo 3. Mecmuada Bulunup Neşri Yapılan Dîvânlarda Bulunamayan Şiirler	12
Tablo 4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı	13
Tablo 5. Transkripsiyon Tablosu.....	16
Tablo 6. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 9940 Numarada Kayıtlı Mecmua-i Nezair'in (63a-135a) Mestap'a Göre Tablosu.....	228
Tablo 7. Mensur Bölümler Tablosu*	253

GİRİŞ

Mecmua Nedir?

Arapça cem' kökünden türeyen mecmua, Kâmûs-ı Türkîde “toplanılan yer, mahall-i ictimâ”¹ anlamlarına gelir; Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgatta “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzîm edilmiş şeylerin hepsi”, “seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap” ve “dergi”² olarak tanımlanır. Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğünde ise “toplanmış, bir araya getirilmiş”³ anlamlarına gelir. Terim olarak, seçilmiş şiir, münşe’at, güfte...vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlerin genel adıdır. Bununla beraber sefîne ve cönk sözcükleriyle de karşılanır⁴.

Klasik Türk edebiyatının bir bakıma süreli yayınları arasında yer alan mecmuaların tertip edildiği dönemin kültürü, sanatı ve edebiyatı hakkında oldukça önemli bilgilere yer verdiği ifade edilebilir. Nitekim bu mecmuaların içinde yer alan şiirlerin kendisinden sonra gelen şairlere de ilham olduklarını söylemek mümkündür. Şiirin ölçütlerinden şairlik kabiliyetine kadar birçok edebî tespitlerin yer aldığı mecmualar yalnızca edebiyat tarihine tanıklık eden ürünler değildir. Aynı zamanda dönemin kültürel ve toplumsal hayatının aydınlatılmasına olanak sağlayan başlıca kaynaklardır.

Dönemin edebî zevk ve sanat anlayışını kavrama bakımından şiir mecmualarının ayrı bir yere sahip olduğu söylenebilir. Nitekim Türk şiirinin gelişim ve değişim seyrinde söz konusu mecmualar edebî açıdan aslî bir misyon üstlenir. Bu açıdan “[...] özellikle

¹ Gündoğdu, R., Adıgüzel N. ve Önal, E. (2018). **Kamûs-ı Türki: Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat**. İdeal Kültür Yayıncılık: İstanbul, s. 999.

² Devellioğlu, F. (2013). **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**. Otuz Birinci Basım, Aydın Kitabevi Yayınları: Aydın Yayıncılık, Ankara, s. 689.

³ Mermer, A., & Keskin, N. K. (2011). **Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü** (Vol. 760). Akçağ Yayınları, Ankara, s. 66.

⁴ Gökyay, O. Ş. (1993). “Cönk”. **İslam Ansiklopedisi**. C.8. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s.73.

seçme şiir mecmuaları ve nazire mecmualarının önemi küçümsenemez”⁵. Dolayısıyla bu tür mecmuaların edebî yönünün diğer mecmua türlerine göre daha geniş olduğu söylenebilir.

Mecmuaların Tasnifi

“Mecmualarda bir araya getirilen metinlerin çoğunlukla benzer ya da ortak tarafları vardır. Bu eserler arasında konu yakınlığı bulunmakla birlikte, esas müştereklik kısmen hacimsiz eserler derlemesi oluşudur. Bununla birlikte hacimli eserlerin toplanmasından oluşan mücessem mecmualar da yok değildir. Aynı konudaki metinlerin toplandığı mecmualar, içerikleriyle anılmaktadır”⁶.

Mecmuaların tasnifi hususunda birçok muhtelif çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar genel itibariyle şu şekilde aktarılabilir:

“a. Nazire Mecmuaları

b. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları

c. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar

d. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar

e. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar”⁷.

“1. Nazire mecmuaları

2. Seçme şiir mecmuaları

3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar

4. Karışık mecmualar

5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar”⁸.

“I. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları

II. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları

III. Nazire mecmuaları

IV. Şairlerin aidiyeti/ mensubiyeti esasına göre hazırlanan şiir mecmuaları

⁵ Tunç, S. (2000), “Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 2455 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmûası”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 6, s. 105-106.

⁶ Köksal, M. F. (2012). “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi”, **Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori**, İstanbul: Kesit Yayınları, s. 83.

⁷ Levend, A.S. (2008). **Türk Edebiyatı Tarihi**. Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara, s. 166-167.

⁸ Kut, G. (1986). Mecmûa. **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, c. 6, İstanbul: Dergâh Yayınları. s. 170.

V. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin dîvânlarını/şiiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar”⁹.

Görüldüğü üzere mecmuaların sınıflandırılması hususunda ele alınan çalışmalar aracılığıyla müşterek bir görüşten söz etmek mümkün değildir.

Klasik Türk Edebiyatında Şiir Mecmualarının Yeri ve Önemi

Genelde mecmuaları özelde ise şiir mecmualarının yeri ve önemi hususunda Mehmet Fatih Köksal tarafından 11 madde sıralanmıştır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen/dîvânlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin dîvânlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) mecmualarda rastlanabilir.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle karşılaşılabılır.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmemiş kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlanmamış aruz kalıpları, görsel şiirler vb. örnekler de mecmualarda bulunabilir.
6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli malumata tesadüf etme imkânı vardır. Bu, ölümü bilinmeyen bir şairin ölümü için düşürülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşürülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde olabilir.
7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyenin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Derleyeni belli olan mecmualar şahsın/şairin şiir zevkinin yanında dönemin genel beğenisiyle de alakalı önemli ipuçları verecektir.

⁹ Gürbüz, M. (2012). “Şiir Mecmûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”, **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkamarı**. Turkuaz Yayınları, İstanbul, s. 108-112.

9. Nazire mecmuası olmasa da kimi şiir mecmualarında nazire şiirler bulunduğundan, şairler arasındaki etkileşimi takip etmek de mümkündür.

10. Hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında, vikaye ve fevaid yapraklarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi bazı gizli ilimler, havas denilen bazı itikadlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla ve müfredler bulunur. Bunlar asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar sosyoloji, tarih, antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarının alanına giren çok önemli bilgilerdir. Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyması bakımından, mecmuaların bir de bu gözle incelenmesi çok önemlidir.

11. Tüm bunların önemi mecmuaların tek tek, birbirinden bağımsız bir şekilde incelenmesi çok fazla bir anlam ifade etmez. Bu bakımdan önce şiir mecmualarının daha sonra edebiyat sahasına giren tüm mecmuaların taranacağı bir "bilgi bankası" oluşturulması zaruridir¹⁰.

Bu açıdan şiir mecmualarının klasik Türk edebiyatı tarihi içerisinde son derece zengin kaynaklar olduğuna saptanabilir. Bu eserlerin günümüz literatüründe yer alması da yeni açılımların ve yorumlama alanlarının oluşumuna olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla söz konusu eserlerin belli bir edebî zevk ve sanat anlayışının çerçevesini belirleyebilme adına önem arz eden işleve sahip olduğu görülebilir.

Nazire Mecmuaları

Nazire, kelime anlamı olarak "başka bir manzume örnek alınarak aynı ölçü ve aynı uyakla yazılan şiir"¹¹ şeklinde tanımlanmıştır. Nazire için yapılan bütün tanımlamalara bakıldığı zaman, sözcüğün kökünde "benzemek" ve "benzerlik" manaları dikkat çekmektedir. Benzerlik tanımlamalarına ek olarak "karşılık", "cevap", "örnek verme", "yaklaşma", "taklit" gibi anlamların da yer aldığı gözlemlenmektedir. Bir edebiyat terimi olarak değerlendirildiğinde ise "bir şairin şiirine özellikle vezin, kafiyeye, varsa redif, konu ve hayal birlikteliği/yakınlığı gibi hususlar dikkate alınmak suretiyle, genellikle başka bir şair tarafından benzerinin

¹⁰ Köksal, M. F. (2012). "Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi", **Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori**, İstanbul: Kesit Yayınları, s. 88-91.

¹¹ **Türkçe Sözlük**, (1988) "Nazire" maddesi, TDK Yayınları, s. 1075.

yazılması”¹² şeklinde tanımlanmıştır. Bu ifadelerden hareketle klasik Türk şiirinin gelişimi bakımından edebî bir mutabakatın varlığından söz edilebilir. Nitekim şairlerin başvurdukları kaynaklar ile şiir unsurları estetik bir amaca hizmet eder. Böylece şiir tahlillerinde salt şiirinin varlığından çok ulaşım ağını oluşturan malzemeye dikkat çekilir.

Nazire geleneğinin geçmişi klasik Türk şiirinin oluşum dönemlerine kadar dayanmaktadır. Usta-çırak ilişkisinin klasik Türk şiiri formu olarak değerlendirebileceğimiz nazirecilik geleneğinde şair kendisine örnek alabileceği bir şairi seçerek işe başlar. Seçtiği şairden bir zemin şiir belirleyerek aynı redif, kafiyeye, vezin ve konuda cevap niteliğinde yeni bir şiir üretir. Nazire türü yalnız gazel ve kasidelerde olmayıp diğer nazım şekillerinde de yazılmıştır.¹³ Mesnevi, müstezat ve musammat nazım şekilleri ile de nazireler yazıldığı görülmüştür. Fakat sıklıkla tercih edilen gazeller olduğunu bilmekte fayda vardır. Aslının güzelliğine erişebilecek konuma gelmek için şairin sanat yapma dinamizmini diri tutması, sürekli olarak gelişime açık olması ve özgün üretimler yapabilmesi gerekmektedir. Bu misyonu ile şiire yeni başlayan şairler için bir okul niteliği taşımaktadır.

Klasik Türk şiirinin oluşumundan Cumhuriyet dönemine uzanan bu gelenek ile beraber meraklıları tarafınca yazılan nazireler toplanarak ve bir şiir defterini meydana getirmiştir. Şiir defteri olarak ifade edilen bu yazmalara mecmua adı verilmektedir. Türk edebiyatının nazire mecmuaları hakkında bilgi vermek yerinde olacaktır.

Mecmûatü'n-nezâir

Türk edebiyatının bilinen ilk nazire mecmuası Ömer b. Mezdî'in meydana getirdiği Mecmûatü'n-Nezâir'dir. Derleyeninin biliniyor olması bakımından da önemi yadsınamayacak kadar büyüktür. H.840/M.1436 yıllarında derlenen bu mecmua Mustafa Canpolat tarafından Latin harfleri ile yazılarak yayınlanmıştır. “Derleyici 6

¹² Kut G. (2000). “Bir Şairi Değerlendirmedeki Yöntem: Ortak Malzemenin Kullanılışı ve İfade Şekli”, **İlmî Araştırmalar**, S. 10, s. 171.

¹³ Köksal, M. F. (2006). **Sana Benzer Güzel Olmaz: Dîvân Şiirinde Nazire**, Akçağ Yayınları, s. 21.

bahre ayırdığı şiirleri, uyak düzenine göre ayrıca bir sıra içerisinde düzene koymuştur. Yapıtta 84 şairden 397 şiir bulunmaktadır¹⁴.

Câmi’u’n-nezâir

16. yüzyılda derlenmiş olan ilk nazire mecmuasıdır. Eğridirli Hacı Kemâl tarafından H. 918/M. 1512-13’de tamamlanmıştır. Eserin içinde 266 şair ve 3140 şiir bulunmaktadır. Bu mecmuayı da doktora tezi olarak 2003 yılında Yasemin Ertek Morkoç çalışmıştır¹⁵.

Mecmaü’n-nezâir

Mecmaü’n-nezâir, Klasik Türk şiirinin en parlak zamanlarının yaşandığı 16. yüzyılın ikinci nazire mecmuası olma özelliğini taşımaktadır. Mecmuada yer alan 243 şairin şiirleri vezinlere ve kafiyelere göre sınıflandırılıp Edirneli Nazmî tarafından sıralanmıştır. Bünyesinde 3356 gazele yer vermektedir. Mecmaü’n-nezâ’ir üzerine Mehmet Fatih Köksal tarafından 2001 yılında doktora tezi hazırlanmıştır¹⁶.

Pervâne Bey Mecmuası

Topkapı Sarayı’nda tek nüshası bulunan bu mecmua, H. 968/ M. 1560 yılında saray çalışanlarından olan Pervâne Bey tarafından derlenmiştir. İçerisinde 550 şaire ait toplam 8172 şiir bulunmaktadır. Bu mecmua da 2013 yılında Kâmil Ali Gıynaş tarafından doktora tezi olarak hazırlanmıştır¹⁷.

Metâliü’n-nezâir

17. yüzyılda Budinli Hisâlî tarafından derlenmiştir. Eser iki ciltten meydana gelmektedir. İki ciltte yaklaşık bin şaire ait on iki bin kadarı birinci ciltte olmak üzere toplam yirmi yedi bin cîvârında matla’ bir araya getirilmiştir¹⁸. Kendisinden önceki nazire mecmualarından farklı hazırlanmıştır. Farklılığının sebebi ise sadece matla’

¹⁴ Canpolat, M. (1982). **Mecmû’atü’n-Nezâ’ir**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 9.

¹⁵ Yasemin Ertek Morkoç (2003). **Eğridirli Hacı Kemal’in Câmiü’n-Nezâir’i: Metin ve Mecmua Geleneği Üzerine Bir İnceleme**. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

¹⁶ Köksal, M.F. (2001). **Edirneli Nazmî Mecma’u’n-nezâ’ir (İnceleme – Metin)**, 3 Cilt. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

¹⁷ Gıynaş, K. A. (2013). **Pervâne Bey Mecmuası (İnceleme-Metin)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yozgat: Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

¹⁸ Kaya, B. (2003). **Hisâlî Hayatı-Eserleri ve Metâliü’n-nezâir Adlı Eserin Birinci Cildi (İnceleme-Metin)**. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

beyitlerine yer vermiş olması ve beyitleri bir araya getirirken zemin şiirin belirtilmemesidir. 2003 yılında Bilge Kaya tarafından doktora tezi olarak hazırlanmıştır.

Diğer Nazire Mecmuaları

Mevcut nazire mecmualarının dışında kendisinden söz edilen ancak ulaşılamayan nazire mecmualarının da var olduğu bilinmektedir. İstanbullu Sabrî'nin kendisinden önceki şairlerin dîvânlarının inceleyip nazire olanların matla'larını seçmesiyle bir "Câmi'ü'n-nezâ'ir" kaleme aldığı bilinmektedir.

Elbette ki kim tarafından derlendiği bilinmeyen nazire mecmuaları da vardır. Â. Sırrı Levend bu tür mecmualardan dört tanesinin yerinden bahsetmektedir¹⁹. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY 739²⁰, TY 920²¹, TY 1547²² ve TY 2955²³ numarada yer almaktadır. Ancak Agâh Sırrı Levend tarafından nazire mecmuası olarak verilen bu dört mecmuadan ikisinin nazire mecmuası olmadığı, birinin Edirneli Nazmî'nin Dîvânı diğerinin de yine Edirneli Nazmî'nin Mecma'ü'-nezâ'ir'inin başka bir nüshası olduğu Mehmet Fatih Köksal tarafından tespit edilmiştir²⁴.

Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP)

MESTAP, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının destekleriyle Ankara'da "Osmanlı Şiirinin Hazinesi: Mecmualar ve Cönkler" adlı bilimsel bir proje düzenlenmiş ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi başlığı altında M. Fatih Köksal'ın öncülüğünde başlatılmıştır. MESTAP'ın amacı klasik Türk edebiyatı tarihine ışık tutan mecmualara bilimsel ve sistemik bir boyut kazandırmaktır. Bundan dolayı MESTAP, klasik Türk edebiyatı araştırma sahasının başvurabileceği bir kaynak projesi olarak değerlendirilebilir.

¹⁹ Levend, A. S. (1988). **Türk Edebiyatı Tarihi**. Ankara: TTK Yay. s. 169.

²⁰ TY 739 numarada kayıtlı mecmua, 2000 yılında doktora tezi olarak hazırlanmıştır (Kaynakçada bk. Gültekin, 2000).

²¹ TY 920 numarada kayıtlı mecmua, Rabia Akdağ ve Naciye Kaya'nın Edirneli Nazmî Dîvânı konulu yüksek lisans tezlerinde karşılaştırmalı olarak kullanılmıştır (Kaynakçada bk. Akdağ, 2012 / Kaya, 2011).

²² TY 1547 numarada kayıtlı olan mecmua da Mecma'ü'-nezâ'ir'in bir başka nüshası olduğu belirtilmiştir (Kaynakçada bk. Köksal, 2003).

²³ TY 2955 numarada kayıtlı mecmua, 2020 yılında doktora tezi olarak hazırlanmıştır (Kaynakçada bk. Gümüş, 2020).

²⁴ Köksal, F. (2003). **Nazire kavramı ve klâsik Türk şiirinde nazire yazıcılığı**, Diriözler Armağanı, Ankara: Bizim Büro Yayınevi.s. 255-256.

Köksal, projenin “sonucu ve yararları”na ilişkin şunları dile getirmiştir: “Proje hedeflendiği gibi yürürse dört yıl, azami beş yıl gibi kısa denilebilecek bir sürede Türkiye kitaplıklarında bütün şiir mecmualarının, 10 yıl içinde de bütün edebiyatla ilgili- mecmuaların ve cönklerin dökümü elimizde olacaktır. Proje sonunda tez çalışmalarının hülâsası demek olan tablolar bir “veri bankası”nda bir araya getirilecektir. Böylece, klasik bir örnek verecek olursak, Zâtî’nin dîvânında bulunmayan şiirlerini araştırarak biri, bilgisayarının başından ayrılmaksızın bunları tespit edebilecek, yer ve yaprak numaraları belli bu mecmualara yönelebilecektir. Normal olarak aylar, yıllar alacak bir araştırmayı çok kısa bir sürede halledebilecektir. En çok kullanılan aruz kalıpları, kafiyeler, redifler vb. kolaylıkla tespit edilebilecektir. Hatta mecmualardaki şiir dışında yer alan metinler dahi kültür tarihimizin kodlarının çözümü noktasında sosyoloji, tarih, halkbilim, teoloji, etnografya gibi çok farklı disiplinlere zengin bir malzeme sunacaktır”²⁵.

2012 yılından itibaren mecmualara ilişkin yapılan pek çok akademik çalışma ve tezler halen MESTAP ile yürütülmeye devam etmektedir. Hemen her anlamda tasarruf sağlayan bu projenin bir adımını oluşturacak olan “İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 9940 Numarada Kayıtlı Mecmua-i Nezair’in (63a-135a) Transkripsiyonlu Metni ve Mestap’a Göre Tasnifi” başlıklı çalışmamız da yukarıda belirtilen amaçlar kapsamında literatüre kazandırılacaktır.

²⁵ Köksal, M. F. (2012). “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistemantik Tasnifi Projesi”, **Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori**, İstanbul: Kesit Yayınları, s. 425.

BİRİNCİ BÖLÜM

MECMUA'NIN TANITIMI

1.1. Nüsha Tavsifi

Mecmua, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 9940 numara ile Mecmua-i Nezair adıyla kayıtlıdır. Toplam 135 varaklık bu nüshada 403 şiir yer almaktadır. Mecmuada boş varak bulunmamaktadır. Bordo yarım meşin ve üzerinde ebru deseni bulunmaktadır. Eserin yazıldığı hattın cinsi tâ'lik olup sayfada bulunan satırların sayısı 15'tir. Şiirlerin kendisi siyah, başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Bazı sayfalarda derkenarlar da bulunmaktadır. Mecmuanın düzenleyeni ve düzenlenme tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Fakat içerisinde yer alan şairlere bakıldığında mecmuanın XVI. yüzyılda derlendiği öngörülebilir.

Baş:

Şadem başup gele çün qabr-i Qaysa nâqa-i Leylâ

Mezârı üstine örter deve tabanı bir kemhâ

Son:

Şüretâ ta' bîre sıgmaz ma' nâ-yı ' ışq-ı havâş

Söyleme bu râzı ey Yahyâ ' avâma rû-be-rû

Mecmuanın iç kapağında ve 132. varığında “İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi” kaşesi ve “Bağış” ibaresi bulunmaktadır. Mecmuanın 2a-62b varakları Elif Ezgi Kara tarafından 2019 yılında yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Araştırmacının kaldığı yerden devam edilerek mecmua bütünüyle okunmuştur.

1.2. Mecmuanın Özellikleri

Mecmuada XVI. yüzyılda yaşamış olan şairlerin şiirleri yer almaktadır. (bk. Tablo 1). Mecmuada 2 tane Farsça şiir bulunmaktadır. Gazel nazım biçiminin yanında

müfredler de kullanılmıştır. Başlıklar “Nazire-i …” ve “Gazel-i …” biçiminde atılmıştır. Gazellerin ardından 130b-132a arası varaklarda manzum bir aruz risalesi dikkat çekmektedir. 16 bahrin (hezec, recez, remel, muzâri’, münserih, serî’, müctes, hafif, mütekârib, tavîl, medîd, basît, kâmil, vâfir, muktedab, mütedârik) hepsi örnekleriyle beraber verilmiştir. Bu örnekler Lâmi’î Çelebi’nin Konya İl Halk Kütüphanesi 42 Kon 5811/2 demirbaş numarasında “Evvân-ı Arûz” adıyla kayıtlı olan aruz risalesinin içinde yer almaktadır.

Mecmuanın elifbâ sırasına göre düzenlenmiş oluşu derleyeni tarafından belli bir düzene bağlı kalarak meydana getirildiğini göstermektedir. Zemin şiirlerin arasına nazireler bu düzen dahilinde yerleştirilmiştir.

Mürettibin mecmuada, mahlasların başka bir şair ile karışmaması için önlemler aldığı görülmektedir. Başlıklarda bazı şairlerin ismine “Efendi” gibi ünvanlar eklemiştir: Bâkî Efendi vb.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Biçimleri ve Sayısı

Mecmuada 45 adet şaire ait 401 gazel, 2 müfred ve aruz risalesinde bulunan 35 adet beyit tespit edilebilmiştir. Mecmua-i Nezair’de en çok Mecdî, Emrî, Rızâyî ve Ubeydî’nin şiirlerine yer verilmiştir. Bu şairlere ve mecmuadaki diğer şairlere bakıldığı zaman eserin yüzyılı hakkında yorum yapmak mümkündür. Şairler ve bu şairlere ait şiirler nazım biçimleriyle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Tablo en çok şiirine yer verilen şairlere göre listelenmiştir:

Tablo 1. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Biçimleri ve Sayısı

Sıra Nr.	Şairin Mahlası	Nazım Biçimi ve Sayısı
1	Mecdî	41 gazel
2	Emrî	37 gazel
3	Rızâyî	35 gazel
4	‘Ubeydî	33 gazel
5	Bâkî	26 gazel
6	‘Ahdî	25 gazel
7	Ref’î	20 gazel
8	İzârî	18 gazel
9	Nev’î	16 gazel
10	Nihânî	14 gazel
11	Dânişî	13 gazel
12	Fevrî	12 gazel
13	Fuzûlî	9 gazel
14	Vâlihî	9 gazel
15	Firdevsî	7 gazel

16	‘Alî	6 gazel
17	Fânî	6 gazel
18	‘Âşık	6 gazel
19	Sâbirî	5 gazel
20	Sa’yî	4 gazel
21	‘Ulvî	4 gazel
22	Sânî	4 gazel
23	Behiştî	3 gazel
24	Sâdik	3 gazel
25	Muhibbî	3 gazel
26	Figânî	3 gazel
27	Nişânî	2 gazel
28	Rûhî	2 gazel
29	Re’yî	2 gazel
30	Misâlî	2 gazel
31	Ümidî	2 gazel
32	Sadrî	2 gazel
33	Hayâlî	2 gazel
34	Sun’î	2 gazel
35	Hüdâyî	1 gazel
36	Selmân	1 gazel
37	Yûsuf	1 gazel
38	Şeyhî	1 gazel
39	Tâbî	1 gazel
40	Makâlî	1 gazel
41	Sürûrî	1 gazel
42	Kânî	1 gazel
43	Ânî	1 gazel
44	Rahmî	1 gazel
45	Yahyâ	1 gazel
	Farsça şiir	2

Mecmuanın sonlarına doğru iki adet Farsça şiire rastlanılmaktadır. Bu şiirlerin Hafız’a ait olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Nazım Biçimleri

Nazım Şekli/Türü	Adedi
Gazel	401
Müfred	2

1.4. Mecmuada Bulunup Neşri Yapılan Dîvânlarda Bulunamayan Şiirler

Mecmuada yer alan şiirler, dîvânı yayımlanmış olan şairlerin şiirleri ile karşılaştırılarak dîvân neşirlerinde yer almayan şiirler ve beyitler tespit edilmiştir. Bir şaire ait şiirlerin o şairin dîvân neşrinde yer almamasının birçok sebebi olabilir. Bu sebepleri Yaşar Aydemir şöyle sıralamıştır:

1. Dîvân neşirlerinde yer almadığı halde mecmualarda bulunan bir şiir, metin tenkiti yapılan çalışmalarda görülemeyen nüshalardan kaynaklanmış olabilir.

2. Şair, dîvânını tertip ettikten sonra şiir yazmış, yazdığı bu şiir tertip ettiği dîvân nüshasına girmemiş olabilir. Ömrü vefa etmediği ya da başka sebeplerle tekrar tertibe girişemediği için bu şiir dışarıda kalmıştır.
3. Dîvân şiiri büyük oranda meşk etme, egzersiz yapma üzerine kuruludur. Meşk edilen bu şiir, bir anlamda karalamadır ve şair dîvânına girmesini istememiş olabilir.
4. Şair, meşk ettiği çalışmaların hepsini değil en güzelini dîvân tertibine almak istemiş olabilir. Bazı çift matlı gazel örnekleri buna delil teşkil edebilir.
5. Şair, bazı şiirlerini estetik açıdan yetersiz gördüğü veya çalışmasını tamamlama noktasında eksik kaldığını düşündüğü için dîvân tertibine almamış olabilir.
6. Şair, dîvânını kendisi tertip etmemiş, sonradan bir başkası tarafından tertip edilmiş, böylelikle bazı şiirleri tertip dışında kalmış olabilir.
7. Bazı şairlerin müsveddeleri ölümünden sonra yayılmış olabilir.
8. Bazı şairlerin, özellikle çok okunan şiirlerinin dilden dile dolaşması sonucu, bir anlamda mirî malı olarak görülen ve zamanla aslından uzaklaşan ikinci bir manzume olarak ortaya çıkmış olabilir²⁶.

Tablo 3. Mecmuada Bulunup Neşri Yapılan Dîvânlarda Bulunamayan Şiirler

Mahlas	Şiir Sayısı
Mecdî	10 gazel
Fânî	6 gazel
‘Âşık	2 gazel
Sâdık	2 gazel
Fevrî	1 gazel
Emrî	1 gazel
Rûhî	1 gazel
Hayâlî	1 gazel
Ubeydî	1 gazel
Kânî	1 gazel
Mahlassız	2 gazel, 2 müfred

1.5. Dîvânı Henüz Tespit Edilememiş Olan veya Şiirleri Üzerinde Herhangi Bir Çalışma Bulunmayan Şairler

Mecmuada 63a-135a aralığında şiirleri üzerinde bilimsel çalışma bulunmayan şairler de yer almaktadır. Bunlar tezkirelerde hakkında bilgi bulunmayan, dîvânı henüz tespit edilememiş, varlığı bilinse de ele geçmemiş ve şiirleri üzerine henüz bilimsel çalışma yapılmamış olan şairlerdir. Bu şairlerin yanı sıra mahlası belirtilmeyen 2 şiir ve 1 beyit yer almaktadır, dolayısıyla şairleri tespit edilememiştir.

²⁶ Aydemir, Y. (2007). Metin neşrinde mecmuaların rolü ve karşılaşılan problemler. Turkish Studies, 2(3), s. 132-133.

Mecmuada ilgili bölümde şiirlerine sıklıkla rastlanılan isimler Rızâyî, İzârî, Dânişî, Vâlihî, Firdevsî, Re'yî, Şeyhî, Misâlî ve Ânî'dir. Adı geçen şairler genellikle tezkire ve şiir mecmualarında yer almaktadır. Çalışmalara konu olmayan şiirler metin bölümünde dipnotlar aracılığıyla belirtilmiştir.

1.6. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmu'a-i Nezair'de toplam 403 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 401 tanesi Türkçe iken 2 tanesi Farsçadır. Farsça şiirlerin vezinleri incelenmemiştir.

Tablo 4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün /fâ'ilâtün /fâ'ilün	133
2	Fe'ilâtün /fe'ilâtün /fe'ilâtün /fe'ilün	87
3	Mefâ'ilün /mefâ'ilün /mefâ'ilün /mefâ'ilün (Hezec)	76
4	Mef'ülü /fâ'ilâtü /mefâ'ilü /fâ'ilün	63
5	Mef'ülü /mefâ'ilü /mefâ'ilü /fe'ülün	31
6	Mefâ'ilün /fe'ilâtün /mefâ'ilün /fe'ilün	12
7	Mef'ülü /fâ'ilâtün /mef'ülü /fâ'ilâtün	7
8	Mefâ'ilün /mefâ'ilün /fe'ülün	9

Mecmuadaki şiirlerde, sıklıkla kullanılan aruz kalıplarının en fazla kullanılanı Remel bahrinin Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün /fâ'ilâtün /fâ'ilün kalıbı (133) ile Hezec bahrinin Mefâ'ilün /mefâ'ilün /mefâ'ilün /mefâ'ilün kalıbı (76) olduğu tespit edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM MECMUA METNİ

2.1. Metnin Tesisinde İzlenen Yol

- Her beyite sıra numarası verilmiştir.
- Nüshanın sayfa numaraları “[63a], [63b], [64a], [64b]…” şeklinde metin içinde gösterilmiştir.
- Her manzumenin vezni, şiirin hemen üstünde gösterilmiştir.
- Şairlerin mahlasları koyu işaretlenerek gösterilmiştir.
- Şairinin tespit edilemediği şiirler dipnotta belirtilmiştir.
- Metin tesisinde bilimsel metin neşri çalışmalarında kabul gören transkripsiyon (çeviri yazı) alfabesi esas alınmıştır.
- Nüşhadaki şiirlerde bulunan eksik kısımlar yay ayraç içerisinde soru işareti (?) şeklinde gösterilmiştir.
- Anlam yahut vezin gereği yapılması zaruri olan eklemeler, metin tamirleri köşeli ayraç “[]” içerisinde gösterilmiştir.
- Dîvânı yayımlanmış olan şairlerin şiirleri ile mecmuadaki şiirler karşılaştırılarak, var olan nüsha farklılıkları dipnotta gösterilmiştir.
- Nüsha farklılıkları dipnotta gösterilirken önce ana metindeki şekil verilmiş “:” işaretinden sonra dîvânındaki varyant gösterilmiş ardından “D.” ibaresi eklenerek çalışılan dîvân kastedilmiştir (perî: felek D. gibi).
- Mecmuada yer alan Arapça ayet ve hadis iktibasları metinde transkribe edilerek italik olarak yazılı hâldedir. Bu alıntıların anlamları dipnotlarda izah edilmiştir.

2.2. İmla ile İlgili Hususiyetler

- Mecmuada şairlerinin yaşamış olduğu XVI. yüzyılda kullanılan Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerine sadık kalınmıştır.
- Farsça kelimelerdeki vâv-ı mechûleler kısa ünlüyle yazılmıştır: ĥod, ĥoş, ĥoy vb.
- Bazı kelimelerin sonunda bulunan elif-i maksûreler “ı” veya “ى” harfi ile yazılmış olsa da â’lı okunuşları tercih edilmiştir: Mûsâ, ma’ nâ vb.
- K’ola, n’ola, n’ider gibi büzülme ses olaylarının yaşandığı kelimeler kesme işareti ile ayrılıp yazılmıştır.
- ‘Ayš-‘ıyş, ‘aşķ-‘ışķ gibi iki farklı okunuşu olan kelimelerin ‘ıyş, ‘ışķ şekilleri tercih edilmiştir.
- Arapça, Farça edatlar ve ön ekler eklendikleri kelimedenden “-” işareti ile ayrılarak yazılmıştır: bî-vefâ vb.
- Mecmuada hem “c (ج)” hem de “ç (چ)” harfiyle yazılan “gonce” sözcüğünün c’li şekli tercih edilmiştir.
- Farsça birleşik isimler ve sıfatlar “-” işareti ile ayrılmıştır: meh-rû, dil-dâr vb.
- Farsça sözcük tekrarlarının arasına gelen ekler “-” işaretiyle ayrılmıştır: câ-be-câ vb.
- Kapalı e sesinin i’li kullanımına yer verilmiştir: idüp, didi, virür, vb.
- “b (ب)” harfiyle yazılan zarf fiil ekinin (up/üp) “p (پ)”li şekli kullanılmıştır: diyüp, görüp, olup vb.
- “Sâ’il, mâ’il···” gibi hemzeli kelimelerin yazımında metne uyulmuş, metinde “ye” ile yazılmışsa “ye” ile (mâyil, ĥâyil), hemze ile yazılmışsa metinde de hemzeli yazılım (mâ’il, ĥâ’il) tercih edilmiştir.
- Şeddeli kelimelerin imlâsında da vezne uyulmuştur: “Sünbül ĥaṭı geldiyse n’ola öp leb-i yârı” mısraındaki aslı “ĥaṭṭı” olan kelimenin “ĥaṭı” yazılması gibi.
- Şahıs, yer vb. özel isimlerin yazımında mürettibin yazımına dikkat edildi mecmuadaki orijinal hali korundu: Sıfahan, Sitanbul vb.
- Vasıta eki ve edat olan “ile” vezin gereği “ile” ya da “le” şeklinde okundu. Ayrıca “ile” eki kendinden önceki kelimeye bitişik yazıldıysa tire (-) işareti ile ayrıldı, bitişik yazılmadığı durumda da ayrı yazıldı: ‘ışķ-ile, şevķle vb.

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 5. Transkripsiyon Tablosu

أ, آ	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	د	ص	S, s
ب	B, b	ض	Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	T, t
ت	T, t	ظ	Ž, ž
ث	Ş, ş	ع	‘
ج	C, c	غ	Ĝ, ĝ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	K, k
خ	H, h	ك	G, g, K, k, ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, Ü, ü, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, e
س	S, s	ی	Ī, ī, I, i, İ, i, Y, y

2.4. Metin

[63a]

1²⁷

FĪ ḤARFĪ'Ṭ-ṬĀ

ĠAZEL-İ SA'YĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Menzil-i havf u haşardur çünki bu köhne ribāt
Nağd-i 'ömründen şağın ey h'āce eyle ihtiyāt
2. Teng-nāy-ı ğam-durur kařr-ı vücūd olmaz dilā
Pister-i h'āb-ı 'adem gibi bisāt-ı inbisāt
3. Mest olup bezm-i selāmet ehline yā Hū didüm
Şol zamān ki irdi dile cām-ı melāmetden neşāt
4. Cür' a-keş bir rind idüm meyḥāne-i 'ışık içre ben
Nuğl-i encümle pür olmadan bu dūn-perver simāt
5. Pister-i ğamda yaturdum Sa'yiyā bīmār-dil
'Arşa-i dehre ḥakīm-i çarḥ kurmadan bisāt

2²⁸

NAZĪRE-İ FUZŪLĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Kılmağıl muḥkem gönül dünyāya 'ağd-i irtibāt
Sen bir āvāre misāfirsen bu bir vīrān ribāt
2. Bu çemende ğonceler güller gören 'ārif bilür
Kim şebāt üstinde qalmaz hīç kabz u inbisāt
3. Ehl-i 'irfāndur cihān keyfiyyetin taḥḳīk iden

²⁷ Bu şiir Elif Ezgi Kara'nın "İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 9940 Numarada Kayıtlı Nazire Mecmuası (2a-62b): İnceleme-Çeviriyazılı Metin" adlı yüksek lisans tezinde mevcuttur (Kara, 2019: 204).

²⁸ Fuzûlî D., s.449.

- Kim neşâtından bulur yüz ğam ğamdan yüz neşât
4. ‘Işık devrânı baña tapşurdı Mecnûn nevbetin
Hâli olmaz naqş-ı erbâb-ı vefâdan bu sebât
 5. Her gören meh-rûya şarf itme **Fuzûlî** ‘ömrüni
Bî-vefâlardan hâzer kıl tut²⁹ tarîk-i ihtiyât

[63b]

3³⁰

ĠAZEL-İ ‘ALÎ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Çıkdı âhumdan şerer çün yazdum ol dil-dâra hâţ
Yandı kağıd cā-be-cā şanmañ görinenler nuķat
2. Ol miyān nāzūklüğinde mūntehādur mūntehā
Añılur gerçi ki nāzūkler arasında vasaţ
3. Dem-be-dem Mısr-ı ruħuñ şevķından ey Bağdād-ı hūsn
Çeşmimūñ yaşıyla biri Nîl olupdur biri Şaţ
4. Haţţ-ı naqşın naqş-ı haţţuñdan bulur göñlüm didüm
Nāz-ile geldi didi tecnīs-i haţţdur haţţ u haţţ
5. Hāmeñüñ kaţ‘ eyle başın ey ‘**Alî** dil çıkmasun
Fāş iden esrār-ı ‘ışķı çünki hāmeñdür faķaţ

4³¹

NAZİRE-İ FİRDEVSİ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Hâller mi görinen rûyuñda yā müşķin hâţ
Yoħsa ‘aksi merdüm-i çeşmüm midür ey sebz-i hâţ
2. Haţtı gelmiş diyü la‘lūñ söylenür efvāhda
Haķ budur yāķuta şöhret virmedi illā ki hâţ
3. İrse ger Bağdād’dan peygāmuñ ey maħmil-nişin

²⁹ tut: dut D.

³⁰ Kaynaklarda mürettep bir Dîvân’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

³¹ EEK, s.205.

- Göz yaşı karşı çıkup ola revān mānend-i Şat
4. Ayağın öpmek belin koşmak lebin emmek mi yeg
Yāre şordum didi kim hayrū'l-umūr olur vasat
 5. Dün ser-i kūyında **Firdevsī**'ye düşnām itdi dost
Aña ol bu luḫfi itmezdi meger itmiş galaḫ

5³²

FĪ ḤARFĪ'Z-ZĀ

ĠAZEL

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dürcdür la' l-i revān-baḫşuñ dür-i şeh-vār lafz
Dürden dürler dökerin eylesin izhār lafz
2. Şöyle ağzuñ tengdür kim söyleşür sâ' at saña
Gerçi nāzıkdür virür elbette bir āzār lafz
3. Yitmek olmaz lafz-ı cān-baḫşuñla ağzuñ sırrına
Vaḫydür güyā bu kim muḫlaḫ ağız yok var lafz
4. Yine la' lüñ geç gelür güftāra güyā kim bilür
Ben gibi ol la' lden ayrılmağı düşvār lafz
5. Ġonce la' lüñle leḫāfetden dem urmuş bilmezem
Neyler izhār eylese ol la' l-i gevher-bār lafz

[64a]

6³³

ĠAZEL-İ FUZŪLĪ FĪ-ḤARFĪ'L-AYIN

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dil uzadur baḫş ile ol 'arız-ı ḫandāna şem'
Od çıkar³⁴ ağzından itmez mi ḫazer kim yana şem'

³² Mahlas mısraı olmayıp şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³³ Fuzûlî D., s.503. / a.g.e.'de 5 ve 6. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

N'ola cānum ḫāmetüñ isterse göñlüm arızuñ

Resmdür ālemde bülbül gül sever pervāne şem (a.g.e.'de 5. beyit.)

Ḳıl şebistāni müşerref kim nişāruñ ḫılmağa

Rişteden dürler çeküp cem eylemiş dāmāna şem (a.g.e.'de 6. beyit.)

2. N'ola ğayret āteşi cānum eritse mūm-veş³⁵
Bu ne sözdür kim dimişler 'ārız-ı cānāna şem'
3. 'Ārız-ı cānān ile baḡş-i kemāl-i ḡüsn ider
Dil ucındandır ki her sâ' at düşer noḡşāna şem'
4. Geh ayağı baġlu geh boynı nedendür bilmezem
Bir perî ' ışığında olmışdur meger divāne şem'
5. Ey **Fuzūlî** şevḡden yaḡduñ³⁶ tenüñ rüz-ı vişāl
N'itdüñ ey ġāfil gerekmez mi şeb-i hicrāna şem'

7³⁷

NAZĪRE-İ SA'YĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ayrılıp dildārdan düşdi meger hicrāna şem'
Yandı yaḡıldı anuñ-çün āteş-i suzāna şem'
2. N'ola ' ışıkuñ tāb-nāk itse derün-ı sīnemi
Şu' le virür yansa ey meh ḡāne-i virāna şem'
3. Ey ḡamer ruḡ ki şaḡın eşkümler³⁸ āhumdan benüm
Söylenür duymaz bilürsün bād ile bārāna şem'
4. ' Işka dil vir yaḡup³⁹ iletsün ḡarābāt ehline
Gönderürler çün bilürsün⁴⁰ meclis-i yārāna şem'
5. Ol⁴¹ ḡadar yandı yaḡıldı baña⁴² **Sa'yī** dün gice
Bir nefes diñlenmedi irince dek pāyāna şem'

³⁴ çıkar: çıḡar D.

³⁵ mūm-veş: mūm tek D.

³⁶ yaḡduñ: yaḡduñ D.

³⁷ G.S.Ç.: vr. 54a. / a.g.e.'de 3, 6 ve 7. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Gün yüzüñ göster baña ġamdan ḡalāş olsun göñül

Zulmet-i şeb def' olur ey meh ne dem kim yana şem' (a.g.e.'de 3. beyit.)

Cāme-i sīmīn giyüp zer-tāc u miskīn tūġ ile

Bezm-i ehl-i ' ışka varsa yaruşur şāḡāne şem' (a.g.e.'de 6. beyit.)

Yanmaġa sūz-ı ġudāzın āteş-i ġamdan gelür

Her gice tā şubḡ olunca meclis-i cānāna şem' (a.g.e.'de 7. beyit.)

³⁸ eşkümler: eşkle a.g.e.

³⁹ ' ışka dil vir yaḡup: ' ışka dil yaḡup a.g.e.

⁴⁰ gönderürler çün bilürsün: çün bilürsün gönderürler a.g.e.

⁴¹ ol: şol a.g.e.

⁴² baña: tā ki a.g.e.

[64b]

8⁴³

ĠAZEL-İ EMRİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Şol bir qarış boyıyla o kıadd-i bülende şem^c
Dik gelmeseydi düşmez idi böyle bende şem^c
2. Meftül ser-durur 'alevî gibi ġālibā
Çün zülfikāra virdi boyun kıldı ġande şem^c
3. Ġālib mücerrebāt ile cezb itdi göñlüni
Pervānenüñ ki bile gider gitse kıande şem^c
4. Çak⁴⁴ bir qarış fitille başında yağıdı⁴⁵ dāğ
Abdāluñ oldu ġānķāh-ı encümende şem^c
5. Tūmār-ı şî' r-i Emrî ġayāliyle ġaddūñüñ
Olsa olur mezār-ı Kemāl-i Ĥocende şem^c

9⁴⁶

NAZİRE-İ 'UBEYDİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Sen serve beñzerin dir ise kıadd ü tende şem^c
Deste işidür eylemesün lāf igende şem^c
2. Pervānesini öldüricek gice ağlayup
Gündüz kıara şarındı bu deyr-i kühende şem^c 47
3. Ĥüsnüñ ziyād ola dir iseñ serkeş olma kim
Artar ġayā vü şevķi başın egse kıande şem^c
4. Pervānesini barmağı üstinde oynadur
Çok başlu oldu ġāyet ile encümende şem^c 48

⁴³ Emrî D., s.140. / a.g.e.'de 5 ve 6. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Zibā yüzüñ ümîdine bekler kıapıñı dil

Kılsañ 'atā ne var ola ol derd-mende şem^c (a.g.e.'de 5. beyit.)

Ya' kıūba fikr-i 'ārız-ı Yūsuf hemîn idi

Yaķmazdı çeşmi merdümü Beytü'l-hazende şem^c (a.g.e.'de 6. beyit.)

⁴⁴ çak: çün D.

⁴⁵ başında yağıdı: yağıdı başında D.

⁴⁶ Ubeydî D., s.393.

⁴⁷ Bu beyit a.g.e.'de 4. beyittir.

5. Şaķınsun odına oķınur bād-ı āhumuz
Öykinmesün ‘Ubeydī o add-i bülende şem‘

10⁴⁹

NAZİRE-İ HÜDÂYİ

Mef‘ülü Fā‘ilätü Mefā‘lü Fā‘ilün

1. Yār olmağ-ıla bir gice beytü’l-ħazende şem‘
Her anda görse şimdi ider baña ħande şem‘
2. Tutar eli görür gözidür ‘işret ehlinüñ
Meyħānelerde⁵⁰ sāğar-ı mey encümende şem‘
3. Süz u güdāz u girye vü āh-ı şebānede
Beñzer efendi bendeñe bir niçe fende şem‘
4. Baş çekmez idi böyle eger mālİK olmasa
Pervāne gibi bir niçe çāpük-levende şem‘
5. Olsam Hüdāyī sālİK-i şām-ı ‘adem n’ola
Peykān-ı tīri yağdı bu fānūs-ı tende şem‘

[65a]

11⁵¹

NAZİRE-İ BĀKİ

Mef‘ülü Fā‘ilätü Mefā‘lü Fā‘ilün

1. Baħş itmesün ‘izāruñ ile encümende şem‘
anda çerāğ-ı māh-ı şeb-efrüz anda şem‘
2. Çün şubħ olunca bellü olur yüzi arası
Germ olmasun o ħüsn ile ey māh iñende şem‘
3. Bād-ı ħazān irişmedin ir şaħn-ı bāğa kim

⁴⁸ Bu beyit a.g.e.’de 2. beyittir.

⁴⁹ Hüdāyī-i Kadīm D., s.148. / a.g.e.’de 5 ve 7. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Gönder oķuñ esirge beni tut ki ħayr için

Virdün apuñda luţfile bir derd-mende şem‘ (a.g.e.’de 5. beyit.)

Nazmum kemāl-i süzile umār-ı şi‘ rümüñ

Lāyıkdur ola türbe-i pīr-i Ĥocend’e şem‘ (a.g.e.’de 7. beyit.)

⁵⁰ meyħānelerde: meyħāne içre D.

⁵¹ Bākī D., s.175.

- Bezm-i bahāra nergis olupdur çemende şem^ç
4. Olsun çerāğı ruhlarıñuñ rüşen ey şanem
Yağduçça mihr ü mäh bu deyr-i kühende şem^ç
 5. **Bākī** ^ç aceb mi şî^ç r-i dil-efrūzuñ itseler
Erbāb-ı ^ç işğ cem^ç olıcağ encümende şem^ç

12⁵²

NAZİRE-İ FİRDEVSİ

Mef^çülü Fā^çilātü Mefā^çilü Fā^çilün

1. Görüp kemāl-i hüsni eyā mäh sende şem^ç
Barmağla gösterür seni her encümende şem^ç
2. Yandum yağıldum âteş-i ^ç işkuñla ey şanem
Benden yağar çerāğı bu deyr-i kühende şem^ç
3. Gerçi ki müşebbek Allāh giyüp ^ç arz-ı hüsni ider
Lîkin şebîh olunmaz ol şeh-levende şem^ç
4. Şevğüm ziyâdedür diyü meclisde germ olup
Yārāna dil uzatmasun eydüñ igende şem^ç
5. **Firdevsî** yāri istese her şohbete n'ola
Bezm ehlinüñ görür gözidür encümende şem^ç

13⁵³

NAZİRE-İ BEHİŞTİ

Mef^çülü Fā^çilātü Mefā^çilü Fā^çilün

1. Sen şāh-ı hüsne olmasa bir toğrı bende şem^ç
Giymezdi tāk-ı zer sere her encümende şem^ç
2. Bāzār-ı vuşlatuñda baña rāygān gelür
Olursa şeb-çerāğ⁵⁴ berāber şemende şem^ç
3. Şaldı miyāna sofrā ki bir ^ç işret eylese
Nev-ğat şanemler ile bu deyr-i kühende şem^ç

⁵² Türkçe şiirlerden oluşan bir Firdevsî Divânı'na ulaşılammıştır.

⁵³ Behişti D., s.236.

⁵⁴ şeb-çerāğ: şeb-çerāğı D.

4. Bād-ı şabā o lāfi diyü yüzine urur
Germ itse gül-‘ ızārum bezm-i emende şem‘
5. Ğark olmuş eşke dīdesi başında od-nişār
Beñzer **Behiştī** bencileyin derd-mende şem‘

[65b]

14⁵⁵

ĞAZEL-İ FUZŪLİ FĪ-ĞARFĪ’L-ĞAYIN

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Iyş için bir urfa menzildür bahār-ı eyyāmı bāğ
Anda tutsun ğonce-veş her kim ki ‘ıyş ister otāğ
2. Ğonceler açıldı seyr-i bāğ idüñ ey ehl-i dil
Kim görüp güller gönüller açılan āğdur bu āğ
3. Bāğa servüm geldügin bilmiş seherden şāğ-ı gül
Rüşen itmiş reh-ğüzārı üzre her suyuñ⁵⁶ erāğ
4. ekseler zencir ile gülzāra gitmen kim baña
Sünbül-i zülf-i firāında⁵⁷ müşevveşdür dimāğ
5. Maħrem olmaz rindler bezmine mey nüş itmeyen
Ey **Fuzūli** ek elüñ⁵⁸ ol bezmden ya ek ayāğ

15⁵⁹

NAZĪRE-İ BEHİŞTĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Sīne kühsār-ı maħabbet āteşin-ğül tāze dāğ
Oldı ben Mecnün’a ey Leylā-şifat tāğ üsti bāğ
2. Ben gedānuñ sīnesinde neyler ol zerrin abā
Degme abdāla müyesser mi olur zerrin erāğ
3. Ğonce gibi bādeden pīrāhenüñ men‘ eyle kim

⁵⁵ Fuzūli D., s.506.

⁵⁶ her suyuñ: her yan biñ D.

⁵⁷ sünbül-i zülf-i firāında: sünbül-i zülfüñ firāından D.

⁵⁸ elüñ: ayak D.

⁵⁹ Behiştī D., s.238.

- Büy-ı cismüñ olmasun gül gibi ‘ıtr her dimāğ
4. Mār-ı nefsi öldürürseñ ger ‘aşā-yı ‘ışk ile
Hātıruñ vīrānesinde gizlüdür genc-i ferāğ
 5. Ey **Behiştī** dūd-ı āhumdan çemenzār-ı felek
Bir ‘aceb gülşendür ammā bülbülü bir kara zāğ

16⁶⁰

NAZĪRE-İ FİRDEVSĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Germ olup yakmış kılına ol yañāğı lāle dāğ
Dostlar kōnmuş meded şāh-ı gül-i ra‘ nāya zāğ
2. Devr-i hüsñünde kōmaz dildār la‘ lin öpmeğe
Nev-bahār irdi dirīgā bādeye olmuş yaşāğ
3. Şevk-ı ruhsārı dil-i zülfinden bir tāb eyledi
Bir ışık güyā şeb-i ‘ıyd içre yakmış bir çerāğ
4. Pendümi tut bekle kūy-ı yāri vırme ‘āleme
İsters iseñ ey gönül cennet baña olsun turāğ
5. Sen degül begler de pāşālar da oğlan hastesi
Arasañ ‘ālemde **Firdevsī** bulunmaz kimse şāğ

[66a]

17⁶¹

GAZEL-İ ‘İZĀRĪ FĪ-ĤARFĪ’L-FĀ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dürr-i dendān-ı nigāra eyleyüp varın telef
Ağızında bir dişi kılınca çalışdı şadef
2. Doğramazdı ğabğabı sībini gördükde elin
Geçse ol Yūsuf-ı gül-çehre üzere ser ü kef
3. Tīr-i kūyından gelür peykān-ı hūn-ālūdeler

⁶⁰ Türkçe şiirlerden oluşan bir Firdevsī Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

⁶¹ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

- Ka‘beden gelse kişi zīrā ki ħurmādur tuĥaf
4. Ol kaşı yāyı eger baġruña çekmekse murād
Kendüñi ‘āřık melāmet tīrine eyle hedef
 5. Pāy-māl itdi ‘**İzārī** çākerüñ cām-ı belā
Dest-gīr ol koma ayaġda yetiş řāh-ı necef

18⁶²

NAZĪRE-İ ‘UBEYDĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol gül içün ol kalendar sūsen-āsā k’ey řadef
Rāh-ı bāġ-ı ‘ışık içinde eyle varuñ ber-şaraf
2. Görinen sīnemde yir yir penbe-i dāġum degül
Cūř idüp deryāyı üstinde çü peydā oldı kef⁶³
3. İncinür her dem řadā-yı baĥr-ı eşkünden benüm
Kulaġına penbe taġmasun mı lü ’lü ’den řadef⁶⁴
4. Yiridür inlerse meclisde o māhuñ yādına
Nice yirde cismine dāġ üstine dāġ urdı def
5. Nefsini ednā bilen a‘ lā bilür Allāh’ını
Ey ‘**Ubeydī** bu-durur mefhüm-ı kavl-i “*men ‘aref*”⁶⁵

19

GAZEL-İ FEVRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kūy-ı dil-dārda uřřāġ-ı firāvān řaf řaf
řāh dīvānı durur kim şurur a‘ yān şaf şaf
2. ‘Işık virmezse beķā alam o kāfirden öcüm
Ĥařır olup řurduġı dem girü müselmān şaf şaf
3. Nūr deryāsı durur mevcleri zāhir olur

⁶² Ubeydī D., s.400.

⁶³ Bu beyit a.g.e’de 3. beyittir.

⁶⁴ Bu beyit a.g.e’de 2. beyittir.

⁶⁵ *Men ‘aref*: “Kendini bilen, kuşkusuz Rabb’ini de bilir.” hadisinden iktibastır.

- Olsa tañ mı girih-i cebhe-i cānān şaf şaf
4. Her biri seng-i ķubūruñ saña bir mürşid-i rāh
Zāhidā şanma tūran ķālīb-ı bī-cān şaf şaf
 5. **Fevrīnūñ** ķabre giderken bileler olduđını
Öñine düşe piyāde gide yārān şaf şaf

[66b]

20⁶⁶

NAZİRE-İ BĀKİ EFENDİ

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn

1. Müje haylin dizer ol ğamze-i fettān şaf şaf
Gūyiyā cenge girer⁶⁷ nīze-güzārān şaf şaf
2. Seni seyr itmek için reh-güzer-i gülşende
İki cānibde tūrur serv-i hırāmān şaf şaf
3. Cāmi‘ içre göre tā kimlere hem-zānūsın
Şekl-i saķķāda gezer dīde-i giryān şaf şaf⁶⁸
4. Gökde efgān iderek şanma gezer hayl-i küleng
Çekilür kūyuña mürġān-ı dil ü cān şaf şaf⁶⁹
5. Ķadrūñi seng-i muşallāda bilüp ey **Bākī**
Durup⁷⁰ el bağlayalar ķarşuña yārān şaf şaf⁷¹

21⁷²

NAZİRE-İ ŞĀBİRİ

⁶⁶ Bākī D., s.177. / a.g.e.’de 3, 6, 7, ve 8. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Leşger-i eşk-i firāvān ile ceng itmek için

Gönderür mevclerin lücce-i ‘ummān şaf şaf (a.g.e.’de 3. beyit.)

Ehl-i dil derd ü ğamun ni‘ metine müstağrak

Dizilürler keremūñ hānına mihmān şaf şaf (a.g.e.’de 6. beyit.)

Vasf-ı ķaddūñle hırām itse ‘alem gibi ķalem

Leşger-i şatırı çeker defter ü dīvān şaf şaf (a.g.e.’de 7. beyit.)

Kūyuñ etrāfına ‘uşşāk dizilmiş gūyā

Harem-i Ka‘bede her cānibe erķān şaf şaf (a.g.e.’de 8. beyit.)

⁶⁷ girer: tūrur D.

⁶⁸ Bu beyit a.g.e.’de 5. beyittir.

⁶⁹ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

⁷⁰ durup: tūrup D.

⁷¹ Bu beyit a.g.e.’de 9. beyittir..

⁷² Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Oğlaruñ kim görünür sinede her ân şaf şaf
‘Ar‘ar-ı bāğdur ey serv-i hıramân şaf şaf
2. Umarın sākī-i gül-ruhlar ile meykedede
Pīş-ḥān tahtasına cem‘ ola dendān şaf şaf
3. O Süleymān-ı zamānuñ haremde ağıyar
Ehrimen ‘askeridür bağladı dīvān şaf şaf
4. İşigünde nola ‘uşşāk dirilse yir yir
Çün durur bāb-ı hümâyunda derbān şaf şaf
5. **Şabiri** burc-ı melāhatde bugün ol māhı
Ḥüb-rüyān-ı cihān eyledi seyrān şaf şaf

22⁷³

NAZİRE-İ ŞÂNİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḥayl-i ‘uşşākı budur dizdügi cānān şaf şaf
Geçürür ‘askerini gözden o sultān şaf şaf
2. Müje şanmañ görinen ğamze-i ḥün-rizimde
Terkeşe oğlarımı dizdi o fettān şaf şaf
3. Şu‘le-i şem‘-i ruḥuñ şevkine mescidde gice
Yağdı kandilleri āteş-i sūzān şaf şaf
4. Ol Mesīhā-lebi cān virdi görüp muğbeceler
Şanma deyr içre tūranlar büt-i bī-cān şaf şaf
5. Kavm-i ağıyarı helāk eyledi **Şānī** bir bir
Kırdı küfr ehlini güyā şeh-i merdān şaf şaf

[67a]

23⁷⁴

NAZİRE-İ SELMÂN

⁷³ Türkçe şiiplerden oluşan bir Sānî Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

⁷⁴ Türkçe şiiplerden oluşan bir Selmân Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dursa ‘uṣṣāk yoluñda nola ey cān şaf şaf
Pādişeh gelse ider halk anı seyrān şaf şaf
2. Hayrete vardı görünce seni hūbān şanma
Deyrde şanma duran şüret-i bī-cān şaf şaf
3. Seyr-i bāğ eyler iseñ gül gibi ta‘ zīmūñ için
Dura şafşāfları ey şeh-i devrān şaf şaf
4. Ey Süleymān-ı zamān saña yaraşmaz kerem it
Koma ağıyār dura karşıña dīvān şaf şaf
5. Hayl-i Tīmūr gibi Rūmı diler gāret ide
Haṭ-ı dil-dār yüritdi yine **Selmān** şaf şaf

24⁷⁵

ĠAZEL-İ BĀĶĪ EFENDİ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Ey dürr-i pāk ağzuña nisbet senüñ şadef
Deryā sevāhilinde yatur pāre-i hazef
2. ‘Ummān’ı eşk-i çeşmüme⁷⁶ ger dil uzatmasa
Deryā yüzine urmaz idi bād-ı şubḥ kef
3. Bir māhdur ki çevresin almış sitāreler
Bezm-i şarāba yine ‘aceb şevk virdi def
4. Zaḥm-ı hadeng-i yār sa‘ ādet nişānıdır
Sīnem ideydi ol kaşı yā kāşkī hedef⁷⁷
5. Esrār keşfin itmegiçün şūfī **Bākıyā**
Başın murakka‘ına çeker nitekim keşef

⁷⁵ Bâkî D., s.177. / a.g.e.’de 3. ve 6. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Ḥāk-i rehūñden irdi meger şubḥ-dem nesīm

Būy-ı ‘abır ü ‘anber ile taldı bu taraf (a.g.e.’de 3. beyit.)

Eşküm gibi gamuñla kılup terk-i hānmān

İtdüm yoluñda varumı çeşmüm gibi telef (a.g.e.’de 6. beyit.)

⁷⁶ ‘ummān’ı eşk-i çeşmüme: baḥr-i muḥīṭ-i eşküme D.

⁷⁷ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

25⁷⁸

NAZĪRE-İ NEV'Ī

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Nağd-i vücūduñ eylese faqr u fenā telef
Sīmurg-ı Qāf-ı himmet olup açma gāyra kef
2. Bu kāmēt-i hamīdem ile dāğ-ı sīnemi
Demsāz idince 'ışkuña çalışdı çeng ü def
3. Minnet Hūdā'ya geldi yitişdi bu tıfl-ı dil
Mecnūn u Vāmıq olmadılar pīr-i nā-ḥalef
4. Hātır-şikest iken olımaz nazm dil-pezīr
Gevher mi ḥāşıl idebilür bir şınuḡ şadef
5. Kaşd eyle Nev'iyā seg-i dildār-ile biliş
İşitmedüñ mi *men 'arefe'n-nefse kad 'aref*⁷⁹

[67b]

26⁸⁰

GAZEL-İ 'İZĀRĪ FĪ-ḤARFĪ'L-ḲAF

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. İderken būsesine nağd-i cān olmağda garrālıḡ
Lebini luṭf idüp Ferhāda Şīrīn virdi ḥelvālıḡ
2. Görünmez māh-rūlar 'ālemi azaldı ḥüsnüñ
Nedür ey āfitābum çāḡ bu deñlü 'ālem-ārālıḡ
3. Giyüp ki zerdüñe alı taḡıñduñ varduñ aḡyāra
Nedür ey gonçe-i bāğ-ı leṭāfet böyle ra'nālıḡ
4. 'İzārın 'arz idüp yār eski dāğum tāzelendürdi
Bahār oldı açıldı tāze gül yüz tutdı şeydālıḡ
5. Şadef beñzetdi dürrin eşküñe düşmezken aḡzına
'İzārī 'aynuña almaduñ ancak ola deryālıḡ

⁷⁸ Nevî D., s.358-359.

⁷⁹ *Men 'arefe'n-nefse kad 'aref*: "Kendini bilen, kuşkusuz Rabb'ini de bilir." hadisinden iktibastr.

⁸⁰ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı'na ulaşılammıştır.

27⁸¹

NAZİRE-İ FIGÂNİ⁸²

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. İrişdi şabr-ı pâyāna tamām oldu şikābālīk
Ayağum aldı zincīr-i cünün el virdi şeydālīk
2. Yeter ağlat yeter bülbüllerüñ ey verd-i ter yeter⁸³
Ne bizde böyle şeydālīk kalur sende ne ra' nālīk
3. Ruğuñ şem' in firūzān eyleyen hep nār-ı ' ışkımdur
Beli mihre muqābil olsa artar mehde ğarrālīk⁸⁴
4. Şikāf-ı sīneden pertev şalup kaşr-ı dil ü cān⁸⁵
Senüñ şevk-i cemālüñ kıldı mihr-i ' ālem-ārālīk
5. Tökunur çarhına bir gün duğānı āhumuñ ey Nev'ī
Şanevber kıdd-i yāra şatmasun gülşende bālālīk

28⁸⁶

NAZİRE-İ RIZĀYĪ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. Şikāf-ı tīg-ı ğamla cismüm oldu yir yir aralīk
Bütün dünyāda bulmadum yine cefā bir aralīk
2. Belürsiz oldu yaşum ayağum ' ışk ayağın içdüm
Harāb oldum dirīgā el virüpdür bī-ser ü pā
3. Baña Çın eyleyüp mehe ey hilāl kıddüm itdün
Nedür ey āfitābum çāk bu denlü yine ğarrālīk
4. Şağın benzer diyüp kendiñ o serve ey gül-i ra' nā
Yaraşmaz ki giyüp gülgün u zerdi itme ğurdalīk
5. Lebin añup şeker yirsin Rızāyī tūtī-veş güyā

⁸¹ Nevî D., s.363-364.

⁸² Başlıkta Figānî yer alırken mahlas beyitinde Nevî geçmektedir.

⁸³ yeter: āhır

⁸⁴ Bu beyit a.g.e.'de yer almamaktadır. Yer alan beyit şu şekildedir:

Gel ey ' aşıklıguñ bilsem diyen keyfiyyet-i hālin

Melāmet-kārlik bed-nāmlık ' ālemde rüsvālīk D.

⁸⁵ cān: cāna D.

⁸⁶ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

Şunıldı āyine ṭab⁶ olmağ ile saña gūyālīk

[68a]

29⁸⁷

ĠAZEL-İ FUZŪLĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Reng-i rūyuñdan dem urmuş sāgar-ı sahbāya bağ
Āf-tāb ile⁸⁸ kıılır da⁶ vī ṭutulmuş aya bağ⁸⁹
2. Şem⁶ başından çıkarmış⁹⁰ dūd-i şevk-i kākülün
Şöyle⁹¹ kūteh⁶ ömr ile başındaki sevdāya bağ⁹²
3. Bildi⁶ ışkunda nemed-pūş oldıgum āyīne-veş⁹³
Rağm idüp bir kez bana bağmaz⁹⁴ bu istiğnāya bağ⁹⁵
4. Ey diyen kim şām-ı iğbālün ne yüzden tūredür
Sāye şalmış aya ol gisū-yı⁶ anber-sāya bağ⁹⁶
5. Ey **Fuzŭlī** her nice men⁶ eylese nāşih seni
Bağma anuñ kavline bir çehre-i zibāya bağ⁹⁷

30⁹⁸

NAZĪRE-İ ‘AHDĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ger gül-i gülşen gerekse ol dağı zībāya bağ

⁸⁷ Fuzŭlī D., s.442. / a.g.e.’de 3. ve 5. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Ēy selāmet ehli ol ruşsāre bağma zinhār

İhtirāz eyle melāmetden men-i rüsvāya bağ (a.g.e.’de 3. beyit.)

Sīnemi çāk eyle gör dil ıztırābın⁶ ışkdan

Revzen aç her dem hevādan mevc uran deryāya bağ (a.g.e.’de 5. beyit.)

⁸⁸ ile: ileñ D.

⁸⁹ bağ: bağ D.

⁹⁰ çıkarmış: çığarmış D.

⁹¹ şöyle: beyle D.

⁹² bağ: bağ D.

⁹³ āyīne-veş: āyīne tek D.

⁹⁴ baña bağmaz: maña bağmaz D.

⁹⁵ bağ: bağ D.

⁹⁶ bağ: bağ D.

⁹⁷ bağ: bağ D.

⁹⁸ Bu şiir Ahdī’nin yayınlanan dīvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

- Serv hoş kad istesün ol kâmet-i belāya bağ
2. Mürdeye cānlar bağışlar zindelerden cān olur
Leblerüñ mi‘cerini var ol büt-i tersāya bağ
 3. Tā şafā bula diyü gül yüzini yur her seher
Gözlerinüñ yaşı ile bu bülbül-i şeydāya bağ
 4. Ğuşşadan āzād olmağ isterseñ şüfi müdām
Gül gibi yüze gelür bir sāgar-ı şahbāya bağ
 5. Niçe düşdi ‘**Ahdī**-i ser-geşte bend-i zülfüñe
Bu hevā-yı dil elinden sevdi yoğ sevdāya bağ

31⁹⁹

ĞAZEL-İ ŞADRİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Dilā bir nazm-ı ter kııl ol dür-i yek-dāneye lāyık
İdüp rengin edālar ‘arız-ı cānāneye lāyık
2. Ayağ başduğda ‘ışka terk-i ser itmek gerek ‘aşık
Belī bezl-i sehā itmek-durur mestāneye lāyık
3. Virürken nađd-i cānın āšnāya bađmaz ol hünī
Viřālin rāygān ammā görür bīgāneye lāyık
4. Zen-i dehri şağın erzānī görme kendüñe ey dil
Ki bir nā-mağreme bağmağ degül merdāneye lāyık
5. Begüm eş‘ār-ı **Şadrī**yi şağın ğayra kıyās itme
Sözi efsündür anuñ degül efsāneye lāyık

[68b]

32¹⁰⁰

NAZİRE-İ TĀBİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Görürsin sen ruđuñ şem‘ini her bir hāneye lāyık

⁹⁹ Türkçe şiiirlerden oluşın bir Sadrī Dīvānı’na ulaşılammıştır.

¹⁰⁰ Türkçe şiiirlerden oluşın bir Tābī Dīvānı’na ulaşılammıştır.

- Yanarsa nār-ı ğayretle dil-i pervāneye lāyık
2. Raķībūñ meclisin mihr-i cemālūñ kılmasun rūşen
Begüm şem‘ -i cemālūñ görme her kāşāneye lāyık
 3. Şaķın kāşāne-i ağyāra ey sīmīn-beden gitme
Degüldür genc-i vaşluñ çünki her vīrāneye lāyık
 4. Çıkardum rişte-i zülfūñ elümnden bilmedüm kıadrin
Ne cevri eylersūñ ey meh şimdi ben dīvāneye lāyık
 5. Kō yansun **Tābī**’nūñ ‘ ışkuñla ey meh da‘ imā gönli
Tutışmaķdur cemālūñ şem‘ ine pervāneye lāyık

33¹⁰¹

NAZİRE-İ ŞANİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Şaķın ağyāra ‘ arz itmek degül cānāneye lāyık
O bir zencīr durur zīra dil-i dīvāneye lāyık
2. Müyesser olmadı dil-ber nihānī baħrūme gelmek
Meger ol genc görmez kendüyi vīrāneye lāyık
3. Ğayāl-i yāra ‘ aşık ħūn-ı dilden mā-ħazar çeksün
Ri‘ āyet itmedür miħmānī şāhib-ħaneye lāyık
4. Dile nār-ı cemālūñden ğaraż kesb-i ħarāretdür
Ruħuñ şem‘ ine per yaķmaķ-durur pervāneye lāyık
5. Ne ħaddidür ser-i kūyuñda şūfi na‘ ralar urmaķ
Bu bir āşüftelikdür **Şānī**-i mestāneye lāyık

33¹⁰²

NAZİRE-İ ‘ AHDİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Maħabbet itmedür dā’im dil-i ferzāneye lāyık
Gehī cevri ü gehī mihr eylemek cānāneye lāyık

¹⁰¹ Türkçe şiirlerden oluşan bir Sâni Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

¹⁰² Bu şiir Ahdî’nin yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

2. Dilümde şevk-i ruhsârũ tecellî eylese tañ mı
Bilürsin şem^c -i bezm olur her hāneye lāyık
3. Egerçi gönlümü yıkduñ dirīgā görmedũñ gitdi
Vişālũñ gencini şāhum dil-i vīrāneye lāyık
4. Elũnden geldügi luţfi idersin dā'im aġyāra
Belā sengin görürsin ' aşık-ı dīvāneye layık
5. Nedendür çāk bu deñlü ' **Ahdī**-i dīvānenũñ ' ömrüm
Görürsin zülfũñ ucından dilin efsāneye layık

[69a]

34¹⁰³

ḤARFİ'L-KEF

ĠAZEL-İ RIZĀYĪ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Olursa şoşbet içre nāz ile ol çeşm-i feşānuñ
Dilā zinhār ġaflet itme aç gözũñ uyır cānuñ
2. Ayrılmaz laḫza çeşmũnden dilimden bir nefes çıkamaz
Gözime gönlüme girdi ḫayāl ü fikri cānānuñ
3. Bahār olmuş açılmış lāle şandum gülistān içre
Görüp ruhsār-ı aluñ ortasında ḫāl-i fettānuñ
4. Burup boynın tırur āşũfteñ olmuş ey perī-peyker
Toķınmış alġın gördüm ser-i zülf-i perīşānuñ
5. O gül yüzlü yaraşur giyse kat kat cāme-i alı
Rizāyī katına girdi benüm gibi hezārānuñ

35¹⁰⁴

NAZİRE-İ YŪSUF

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Gelüp geçen dilermiş sīneden peykānı cānānuñ

¹⁰³ Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduġu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

¹⁰⁴ Başlıkta Yūsuf olarak belirtilen şiirde mahlas olarak Ref'î geçmektedir.

- Şaķın ey zaķm-ı dil zinhār aç gözüñ o yir cānuñ
- İçinden çıkmaya tā haşre dek bir dāğ urmuşdur
Camında lālenüñ ruķsāruñ üzere hāl-i fettānuñ
 - Şabā-veş bir eşer görmüş degül bū-yı vefādan dil
Tolaşmış başdan ayağa bu zülf-i perīşānuñ
 - Gözine gönline girse ‘aceb mi ey kemān ebrū
Geçüp zaķm-ı derūnumdan yir itdi dilde peykānuñ
 - Görinmez oldı ey Yūsuf-dehen tıfl-ı dil **Ref’ī**
Varup tek düşmesün gül yoķla gör çāh-ı zenaķdānuñ

36¹⁰⁵

NAZİRE-İ MECDİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- Baņa göstermemek ruķsār-ı zībāsını cānānuñ
Olupdur başı altından ser-i zülf-i perīşānuñ
- Baņa iylik yirine geçdi her hānçer ki urmuşdur
‘Aceb çok iyliği toķundı ey dil baņa cānānuñ
- Şikāyet itdügümde baņa baķmaz diyü gamzeñden
Anuñ yanında ey şeh çok kılıcın şaldı müjgānuñ¹⁰⁶
- Ɔoyup gitdi dil-i mecrūhı uydı tır-i hun-rīze
Anuñçün ey kemān-ebrū gönülden çıķdı peykānuñ¹⁰⁷
- Şadef öykündügiçün çeşm-i gevher-bāruma **Mecdī**
Taķar lū ’lū ’-yi ter dendānlarını ağızına anuñ

[69b]

37¹⁰⁸

NAZİRE-İ EMRİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

¹⁰⁵ Mecdî D., s.116.

¹⁰⁶ Bu beyit a.g.e’de 4. beyittir.

¹⁰⁷ Bu beyit a.g.e’de 3. beyittir.

¹⁰⁸ Emrî D., s.157.

1. Tekellüfsüz gelüp kondı evine çeşm-i fettānuñ¹⁰⁹
Yolından geldügiyçün gerd-i rāhı aña canānuñ
2. Görinen āyīne içre degüldür ‘aksi ol meh-rū
Gelür¹¹⁰ yüz gösterüp girdi gözine gönline anuñ
3. Dıraht-ı cismüme bāğ-ı cefāda ey kemān-ebrū
Kālem aşlar hadengüñ yaprak¹¹¹ aşladuğca peykānuñ
4. Tenümde zaḥm¹¹² bitmişken yine üstine zaḥm urdı
Gelüp bitmiş işi bozdı ne çāre tır-i bürrānuñ
5. Siyeh ebrū mıdur **Emrī** anuñ taraf-ı cebīninde
Ḥusūf almış-durur yā bir kenārın māh-ı tābānuñ

38¹¹³

NAZİRE-İ ‘UBEYDİ

Mefā‘ılün Mefā‘ılün Mefā‘ılün Mefā‘ılün

1. Müdām içre şarāb-ı mihrin ol maḥbūb-ı devrānuñ
Anuñçun sākiyā dıtrer eli mihr-i dıraḥşānuñ
2. İşidüp çeşm-i deryā-bāruma öykündüğün varup
Kef-i seyl-i sirişküm yüzine tükürdi ‘Ummānuñ
3. Saña cānlar virüp dil-teşne kim didi meger ‘aynüm
Dil-i bīmār için turmaz kuyı kazar zenehdānuñ
4. Sen ey pervāne çok yanar yakılırsın şeb-i ğamda
Ki bir nāz issi oynar başludur şem‘ -i şebistānuñ
5. Görüp ayakda yār almış ele gönli bu şādīden
‘**Ubeydī** ayağı yir mi başar meclisde şahbānuñ

39¹¹⁴

NAZİRE-İ MAKĀLİ

Mefā‘ılün Mefā‘ılün Mefā‘ılün Mefā‘ılün

¹⁰⁹ fettānuñ: giryānuñ D.

¹¹⁰ gelür: gelüp D.

¹¹¹ yaprak: yaprağ D.

¹¹² zaḥm: yara D.

¹¹³ Ubeydī D., s.414.

¹¹⁴ Türkçe şiirlerden oluşan bir Makālî Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

1. Delindi nāy-veş dellāke hālen çeşm-i giryānuñ
Kürresinde beni āher yine döndürdi şahrānuñ
2. Şu¹¹⁵ ā¹-ı mihr ü māhı istemez bir ma¹ nīden göñlüm
Zemīne düşmeye tā sāyesi ol serv-i büstānuñ
3. Bugün ey serv için bendesini sen kıdd-i dildāruñ
Olursa yir yidür kıdrüñ bülend ü mürtefi¹ şānuñ
4. Öpüşdi leb lebe karşımda meclisde piyāle ile
Acışdı tatlu cānum dād elinden la¹ li cānānuñ
5. **Maḳālī** peykerüm kılsa ihāta n'ola peykānı
Yiri āhen kıafesdür dā'imā murğ-ı hoş elhānuñ

[70a]

40¹¹⁵

ĠAZEL-İ EMRİ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. O servüñ la¹-i şīrīni ğamından hāk olan zāruñ
Nebātın mi yidüñ tūtī ki mercān oldu minḳāruñ
2. Ten-i hākīde etrāfa yayılmış iñlerüm¹¹⁶ şanmañ
Zemīn-i dilde kök şaldı nihāl-i verdi dil-dāruñ
3. Şu resme¹¹⁷ oldu gül bārān-ı eşkümden ten-i hāki
Beline dek batar andan geçince nāveki yāruñ
4. Kıarār u¹ aḳl u şabr u hūşuñı alursa ol sāhir
Ne ad kıor şükr kılmazsın bir adı şükr-i nā-çāruñ
5. Şaḳınursın hemīşe tünd-bād-ı āh-ı **Emrī**den
Dirġā üstine yavuz yil esdürmezsın aġyāruñ

41¹¹⁸

NAZİRE-İ İZĀRİ

¹¹⁵ Emrî D., s.156. / a.g.e.'de 4. beyit şu şekildedir:

Seher gel aḳşamın gel dünle gel ey sāyil-i eşküm

Seni men¹ itmez açuḳdur kıpusı çeşm-i bīdāruñ

¹¹⁶ iñlerüm: reglerüm D.

¹¹⁷ şu resme: şu denlü D.

¹¹⁸ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı'na ulaşılammıştır.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Aķup ayağına her dem gider bir serv-i reftâruñ
Yerinde Şu mı çıķdı bilmez in bu eşk-i ĥunbâruñ
2. Şu denlũ itdi âvâre hevâ-yı ķadd-i dil-cũsı
Eli ditrer Şarâb-ı ‘ iŐķ ile serv-i gũlzâruñ
3. Zelĥâ-veş eger yũz virmeyeydi ġonce-i ra‘ nâ
Yũzũnde olmaz idi berĩ zaĥm-ı nâĥun-ı ĥâruñ
4. Fitĩl işler ten-i mecrũĥı iķre bir ķarıŐ Şem‘ ũñ
Yıķıldın dâġ-ı Őevķin başına ol lâle-ruĥsâruñ
5. Geķirdi zũlfinũñ sevdâsı boynuma resen âĥir
Başından geķmedũk yoķdur ‘ İzâri ben dil-efġâruñ

42¹¹⁹

NAZĪRE-İ ‘ AHDĪ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ĥayâliyle doker yaş bir perĩ-ruĥsâr dil-dâruñ
Gözine görünũr vardur meger bu çeşm-i ĥũn-bâruñ
2. Kitâb-ı ĥũsnũñi görmiş ĥatĥũndan virdi aĥbârı
Çıķageldi getũrdi yũz belâ ‘ uŐŐâķa aġyâruñ
3. Unudur göz göre râĥ u reviŐin kebk-i ĥoŐ-reftâr
Bu resme Őĩve vũ nâz ile görse serv-reftâruñ
4. Senũñ-ķũn ey yũzi gũl çeķsem n’ola ta‘ n-ı a‘ dâyı
Çeker bir ġonce-i ter ķũn hezârân cevrini ĥâruñ
5. Dilin ġam âteşi yaķdı ķızardı lâle reŐkenden
Gözinde ‘ Aĥdĩnũñ ġordı ĥayâl-i ĥâl-i ruĥsâruñ

[70b]

43¹²⁰

¹¹⁹ Aĥdĩ D., s.108. / a.g.e.’de 5. ve 6. beyitlerde sırasıyla Şu beyitler mevcuttur:
serâsĩme olup ‘ âlem ķıyâmet ķopdı Şanurlar
görũnse zũlfũñ altından ķaçan ĥurŐid-i ruĥsâruñ (a.g.e.’de 5. beyit.)
zamĩr-i rũŐen-ile herkesũñ manzũrı olmiŐdur
olaldan ‘ âlem iķre mihr-i gerdũn âyĩne-dâruñ (a.g.e.’de 6. beyit.)

ĠAZEL-İ MECDİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Derūndan 'āşıkın dirse lebine sen külbedānumuñ
İnanma¹²¹ kim hemān ağızlığıdur sākiyā cāmuñ
2. Ne işler geçdi başuñdan muhîṭ-i 'ışk mevcinde
Gel ey ġam-dīde çeşmüm bir bir ağla hep ser-encāmuñ
3. Ümīd-i¹²² bŷy-ı zŷlfüñle diyārından sefer itdi
Ķarardı ŷŷreti rāh-ı ġamuñda 'anber-i hāmuñ
4. Dil-i ferzāneyi açmaz yüzünden ŷāh māt itdi
Daḡi zīr-i ser-i zŷlfüñden¹²³ ol mār-ı dil-ārānuñ
5. ŷeb-i hicrinde ol hurşīd-i evc-i 'ömrinüñ **Mecdî**
Ne Ķara günlere Ķalduñ ġamıyla geçdi eyyāmuñ

44¹²⁴

NAZİRE-İ 'İZĀRİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Dilinde reşk-i çeşm-i mestüñ olmasaydı bādāmuñ
Meze düşmezdi dā'im meclisinde sen gül-endāmuñ
2. Neler geçdi başuñdan āşiyān-ı murġ-ı fŷrĶatden
Gel ey Mecnŷn-ı miḡnet-dīde söyle hep ser-encāmuñ
3. Çeker çāh-ı zenahdāna dil-i miskīn-i 'uşşāķı
Diñüz boyınca Ķazsın Ķuyuyı zŷlf-i siyeh-fāmuñ
4. Ḥabābı ŷanma bezm içre seni arayı arayı
Ķabardı ayaġı ey sākī-i ġonce-dehen cāmuñ
5. 'İzārī reşkden dā'im Ķara-pŷş olduġı bu kim
Ruḡında zŷlf-i misk-āsāsı bozdı Ķadrini ŷām'uñ

45¹²⁵

¹²⁰ Mecdî D., s.115-116.

¹²¹ inanma: üsemā D.

¹²² ümīd-i: iline D.

¹²³ zŷlfüñden: zŷlfünde D.

¹²⁴ Türkçe şiiirlerden oluşan bir İzārî Dîvânı'na ulaşılamamıştır.

NAZİRE-İ RİZÂYİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. O zen beñzetmeyeydi gözlerine sen gül-endāmuñ
İki pāre ider miydi kışa-i cismine bādāmuñ
2. O leb-i reşk ile tābūtına örtüldi şalı hārā
Görüp piste-lebinde haṭṭ-ı sebzine sen gül-endāmuñ
3. Tolular nerme yağmūr gibi yağsun güller kızsun
Şorduk sözün ço şufnūñ ele al sākiyā cāmuñ
4. Öñünde baş yire koyup tañ ayaguña düşe
Boyınca yire urma ser-i zülf-i siyeh-fāmuñ
5. Müdām olduñ ayak çün bezm-i devrānda **Rızāyī**-veş
Gele ey cām-ı meclis ağlaşalum di serencāmuñ

[71a]

46¹²⁶

ĠAZEL-İ MECDİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Seg-i Leylī nice demler alup ardınca Mecnūnuñ
Libās-ı ' arzını çāk¹²⁷ eyledi āḥir o maḥzūnuñ
2. Ruḥuñ üstünde¹²⁸ ebrūñ ile ḥālūñ şol Ḥabeşdür kim
Ḥarīm-i Ka' beye karşı turur yanındadır alnuñ
3. Ser-i kūyuñda şu deñlü revān oldu sirişküm kim¹²⁹
Döküldi yüzi şuyı yirlere Nīl ile şaçunuñ
4. Benüm cism-i za' ifüm gibi taşvīr idemez gerçi
Yazup¹³⁰ nakḳāş kuşlar kondurur üstine Mecnūnuñ
5. Leb-i şekker-feşānuñ yād idüp kan ağladı **Mecdī**
Olur her kaṭresi kand-i mükerrer eşk-i pūr-ḥūnuñ

¹²⁵ Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

¹²⁶ Mecdī D., s.112.

¹²⁷ çāk: ḥāk D.

¹²⁸ üstünde: devrinde D.

¹²⁹ kim: ki D.

¹³⁰ yazup: bozup D.

47¹³¹

NAZİRE-İ 'UBEYDİ

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Mesîhâ-veş nihân olup dehâni sen perî-rûnuñ
‘Ayân gösterdi rûhı ehl-i ‘ışka la‘l-i mey-gûnuñ
2. Yuvasın hâr u hâşâk-i reh-i Leylâ’dan itmişdi
Anuñçün mürğ başı üzre yir eylerdi Mecnûn’uñ
3. Yanıpdur âteş-i âhumla ‘âlem şanmañuz bārân
Eriyüp dökilür kurşunu yire saķf-ı gerdûnuñ
4. Perî-peykerleri ehl-i ğinâyâ râm iden oldur
Ele girseydi billahi yüzün bozardum altunuñ
5. ‘Ubeydî bezm-i ğamda cür‘a-veş pâ-mâl-i miñnetdür
Ķadehdür dest-ĝiri ancaķ ol bî-mâr-ı mañzûnuñ

48¹³²

NAZİRE-İ RIZÂYİ

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Olaldan halk-ı ‘âlem çeşm-i fitneñ ile meftûnuñ
Olupdur mihr teri bāzâr-ı ‘ışkuñ içre ma‘bûduñ
2. Ķaşı yâsı firâķı ile müjeñtîri dü-tâ oldı
Anuñçün dâl olupdur ey kemân ebrû boyununuñ
3. Bu seyl-i eşk neme yarar nazâr itmez aña ol yâr
Yire geçsün tûtalum gencer imiş çünki ķârûnuñ
4. Siyeh-puş u siyeh hâl olmaz idi zülf-i Leylânuñ
Ķamuñdan öldüĝiyçün mâtemin tûtmasa Mecnûnuñ
5. Yüzün ol sebep ĝabĝab gösterse nârencî cām ile
Rızâyî zerd-i fâm itdi ruñın mihr ile lîmûnuñ

[71b]

49¹³³

¹³¹ Ubeydî D., s.412.

¹³² Kaynaklarda bir Dîvân’ı olduĝu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

ĠAZEL-İ MECDİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Bulaldan¹³⁴ hûb-rû [o] bütlerle şüret-i bezm-i¹³⁵ dünyānuñ
Benüm 'İsî-i devrānum büti şandı gülistānuñ
2. Dil-i sengīninüñ yanında olur yalımı alçaq
İrerse kulle üzre başı göge¹³⁶ seng-i hārānuñ
3. İki gözüm olursa da boyansun kıana ser-tā-ser
İzi tozını her kim tūṭiyā görmezse cānānuñ
4. Yanup yakıldı şoḥbetde meger var ise ey sākī
Ṭoḫundı odına pervāne şem' -i meclis-ārānuñ
5. Niçün olmaya **Mecdīnūñ** şikeste kalb-i nā-şadı
Ṭoḫundı ḥātırına nice kerre seng-i ḥicrānuñ

50¹³⁷

NAZİRE-İ RİZAYİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Olaldan sāz-ı nālem erġuvānı deyr-i dünyānuñ
Ṭaḫupdur āhum odı çākine nāḳūs-ı kelīsānuñ
2. Lebūñ-veş rūḥ-efzā olmaz deyr-i cihān içre
Başı göge irerse ey leb-i 'İsā Mesīhānuñ
3. Kızardığın ḥata la' l-i leb-i āb-ı ḥayātuñı
Göreldeñ kara şivāndı gözine çeşme-i cānuñ
4. Şu denlü ġam ayaġın çekdi la' l-i lebi yādına
Giderse 'aḳlı başından ne var Mecnūn-ı şeydānuñ
5. Kızardı ey **Rizāyī** ġam ile görüp ḥālī Mecnūnı
Gül-i ḥamrāya dönse vechi ruḥsār-ı Leylānuñ

51¹³⁸

¹³³ Mecdî D., s.115.

¹³⁴ Bulaldan: Bulundı D.

¹³⁵ bezm-i: deyrî D.

¹³⁶ kulle üzre başı göge: göge başı kulle üzre D.

¹³⁷ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduġu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

NAZİRE-İ FUZÛLİ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. Ne hoşdur ' arızuñ devrinde zülf-i ' anber-efşānuñ
Bu devrānda ne hoş cem' iyyeti var ol perişānuñ
2. Ruħuñ devrinde bir divānedür sevdālu zülfüñ kim
Perişānlıgdan¹³⁹ olmuş men kimi meşhūr-ı devrānuñ
3. Müsel sel zülf-i müşgīnūñden arturmuş ruħuñ revnāk
Zihī sūnbül ki olmuş zīveri gül-berg-i ḥandānuñ¹⁴⁰
4. İşimdür sāye-veş¹⁴¹ yirden yire yüz urmak ol günden
Başumdan gidüpdür¹⁴² sāye-i serv-i ḥırāmānuñ
5. **Fuzûlīni** ayakdan şaldı bār-ı miḥnet-i ' ışkuñ
Niçün tutmazsın¹⁴³ ey kāfir elini bir müselmānuñ

[72a]

52¹⁴⁴

ĠAZEL-İ BĀKĪ EFENDİ

Mef'ülü Mefâ'ılü Mefâ'ılü Fe'ülün

1. Görmez işigi Ka' besin ol kıble-i cānuñ
Çöp düşdi meger kim gözine kıble-nümānuñ
2. Rez duḥterini virmediler kimseye ḳaldı
Ağrılıgını almadılar rıḫl-ı girānuñ¹⁴⁵

¹³⁸ Fuzûlî D., s.529. / a.g.e.'de 3. ve 5. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Hevādan kākülūñdür deprenen yā rişte-yi cāndur
Ki her dem çizginüp başuña ister ola ḳurbānuñ (a.g.e.'de 3. beyit.)
Ḳararupdur tütün tek rüzgārum ol zamāndan kim
Tenüm ḥaşākine odlar urupdur berḳ-ı hicrānuñ (a.g.e.'de 5. beyit.)

¹³⁹ perişānlıgdan: perişānlıgdan D.

¹⁴⁰ Bu beyit a.g.e.'de 4. beyittir.

¹⁴¹ sāye-veş: sāye tek D.

¹⁴² başumdan gidüpdür: ki başumdan gidüpdür D.

¹⁴³ tutmazsın: dutmazsan D.

¹⁴⁴ Bâkî D., s.198. / a.g.e.'de 4. ve 5. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Şol jāle düşen süsen-i āzādeveş ey dil
Dür dişlerinüñ vasfı gerek vird-i zebānuñ (a.g.e.'de 4. beyit.)
Ḥançer-şıfat izḥār-ı şafā eyledi dilden
Nāzüklik ile gönlümüz almağa miyānun (a.g.e.'de 5. beyit.)

¹⁴⁵ Bu beyit a.g.e.'de 3. beyittir.

3. Dil-dâdelerüñ haqqına söz giçmedi hergiz
İnşâf ‘aceb teng imiş ey gonce dehānuñ¹⁴⁶
4. Hañçerüñi izhâr-ı şafâ eyledi dilden
Nâzûklik ile gönümüz almağa miyânun
5. **Bâkî** çemen-i cānda meger perî-veş itdün
Bir ‘âlemi var rûh ile ol serv-i revānuñ

53

NAZİRE-İ REF‘Î

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

1. Gösterdiği için işigün ol Ka‘be-cānuñ
Bir mîl çekildi gözlerine kıble-nümānuñ
2. Ey pîr-i mugān virse ğinā kalbe ‘aceb mi
Çāk-i aĝrı altun diker raṭl-ı kerānuñ
3. Biñ söyledüm açılmadı bir zerre kadar hîç
Bildüm biñ imiş aĝzını ol hoĝka dehānuñ
4. Bûs eylemek ister ekilüp dest-i şerîfün
Budur iki kat olduĝı çekdikce kemānuñ
5. Yoĝ yirlere **Ref‘î** dökülüp saçılır oldu
Ayaĝı küpe geçdi gibi pîr-i mugānuñ

54¹⁴⁷

NAZİRE-İ ‘ULVÎ

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

1. Toĝrulamaz idi kuyuna ol Ka‘be-i cānuñ
Olmasa demirden yüregi kıble-nümānuñ
2. Rez duĝterini dā‘im ayaĝına götürmek
Haĝka bu kim¹⁴⁸ aĝırlıĝıdur rıṭl-ı girānuñ
3. Bülbüllerinüñ rāz-ı dilin açmadı ḥāra

¹⁴⁶ Bu beyit a.g.e’de 2. beyittir.

¹⁴⁷ Ulvî D., s.385.

¹⁴⁸ kim: ki D.

Vāllahi ‘aceb teng imiş¹⁴⁹ ey ğonce-dehānuñ

4. Tırmaz yaşarur kıl düşicek dīdeye dirler
Ağlatsa¹⁵⁰ demidür beni her laḥza miyānuñ
5. Cānsız n’ola bir kâlebe dönse dil-i ‘Ulvī
Üftādesidür sāye-veş ol serv-i revānuñ

[72b]

55¹⁵¹

NAZİRE-İ ‘AHDİ

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

1. Toĝru baķamaz kūyına ol Ka‘ be-i cānuñ
Kıl yitdi gözinde var-ise kible-nümānuñ
2. Rez duḥteri bezme ne ‘aceb gelmedi ğitdi
Ayaĝı yere geĝdi gibi rıtl-ı girānuñ
3. Kaddi bükülüp cismi kıla döndi raķtübüñ
Kucmaĝa efendi kemerüñ gibi miyānuñ
4. Şīrīn lebüñüñ zevķini bunca ki şorar dil
Virmez ḥaber ey mihr aña bir zerre dehānuñ
5. Tırmaz ķadını gösterür ol şeh çatup ebrü
‘Ahdī olur-ise yaraşur bendesi anuñ

56¹⁵²

ĠAZEL-İ BĀKİ

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’ilü Fā’ilün

1. Gönder efendi sīneme tīr-i belālaruñ
Olsun siper belālaruña mübtelālaruñ
2. Mihr ü vefālar itmez iseñ dostum n’ola

¹⁴⁹ teng imiş: berg itmiş D.

¹⁵⁰ ağlatsa: ağlatsa D.

¹⁵¹ Ahdī D., s.110.

¹⁵² Bâkî D., s.191. / a.g.e.’de 3. beyit şu şekildedir:

Baş egmez oldu ğuşe-i mihrāb-ı tã’ate

Ebrūlarına secde kılan dil-rübālaruñ

- Minnet degül mi cânuma cevri ü cefâlaruñ
3. Şehr içre halk biribirine gösterür beni
Mihrin¹⁵³ hilâle beñzedeli meh-likâlaruñ¹⁵⁴
 4. Rez duhterini sîneye çeksem ‘aceb midür
Cevrinden ayru nesnesi yok dil-rübâlaruñ¹⁵⁵
 5. **Bâkî**-i haste-hâtırını inletme dostum
Maqbül olur du‘âsı şağın mübtelâlaruñ

57¹⁵⁶

NAZİRE-İ ÜMİDİ

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Artarsa âh u zârı n’ola mübtelâlaruñ
Eksük degül cefâları çün dil-rübâlaruñ
2. Şol kan olası bâde[y]i şun sâkiyâ meded
Kıanum kıurutdı cevri bugün bî-vefâlaruñ
3. Çekdürmesem n’ola gözüme tütüyâ gâmın
Kuhl-i cilâ degül mi baña hâk-i pâlaruñ
4. Kan ile talsa çeşmi n’ola zağm-ı sînemüñ
Kan ağıladur müdâm aña tîr-i cefâlaruñ
5. Taşsinler itdi çekdi **Ümîdî** kıulağın¹⁵⁷
Güş eyleyince ehl-i Şıfâhân nevâlaruñ

[73a]

58¹⁵⁸

GAZEL-İ BÂKİ

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

1. Devrân ayağın şöyle şikest itdi şarâbuñ

¹⁵³ mihrin: mihri D.

¹⁵⁴ Bu beyit a.g.e’de 5. beyittir.

¹⁵⁵ Bu beyit a.g.e’de 4. beyittir.

¹⁵⁶ Ümîdî D., s.288.

¹⁵⁷ kıulağın: kıulağına D.

¹⁵⁸ Bâkî D., s.194.

- Güyā ki mey-i nāba gözi degdi ḥabābuñ
2. Keyfiyyet-i esrāra dōşendi zūrafā hep
Yārān ayağın almada ḥayrān mey-i nābuñ
 3. Esbāb-ı tarab seyl-i mey-i nāb ile gitdi
Āvāzı boğıldı giderek çeng ü rebābuñ
 4. Peymāne şikest oldı yatur ḥaylī zamāndur
Yanup yakılır ḥātırı mecrūh kebābuñ
 5. **Bākī** yine şaçıldı nemek bāde-i nāba
Bilsek ‘acebā aşlı nedür bu şeker-ābuñ

59¹⁵⁹

NAZİRE-İ ‘AHDİ

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Bī-ḥod oluben düşdi ayağına şarābuñ
Beñzer bulanup gönli başı döndi ḥabābuñ
2. Nuql-i lebüñe beñzemek isterdi anuñ-çün
Sākī yine ḥaylī mezese çıkdı kebābuñ
3. La‘lini emerken baña sögse iderin ḥazḗ
Zevk ehline tatlu gelür acısı şarābuñ
4. Meclisde sürüp sāğarı la‘lünü emerler
Döne döne alındığı budur mey-i nābuñ
5. Rışin uzadup gelmese şūfī n’ola bezme
Yanında degül çengi kıll ‘**Ahdī** rebābuñ

60¹⁶⁰

NAZİRE-İ FĀNİ

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Devrān ayağa urdı metā‘ın mey-i nābuñ
Tolandı gözi acuben aña ḥıyābuñ

¹⁵⁹ Ahdî D., s.107-108.

¹⁶⁰ Bu şiir Fânî’nin yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

2. Meyden düşeli devr ider her kişi düş-nām
Meclisde olupdur işi sögölme kebābuñ
3. Bezm-i mey ü maħbūbdan ayru düşürüp çarħ
Ĥasretle yine beñzini sāz itdi rebābuñ
4. Telħ oldı mı nāb ile   ayş leb-i yāruñ
Bilmem ne iki aşlı aceb bu şeker-ābuñ
5. **Fānī** ayağın gerçi çeker yoğ idi ammā
Bir la  liyle devrān ayağın aldı şarābuñ

[73b]

61¹⁶¹

ĖAZEL-İ BĀĖİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Çeşm-i pür-ħūnum yoluñda eşk-bār itsem gerek
Ayağuñ tozına gevherler nişār itsem gerek
2. Gül gibi pīrāhen-i nāmūsı şad-çāk eyleyüp
Ėonce-veş dāğ-ı nihānum āşikār itsem gerek
3. Ėırma yazıyla   adūnuñ dişleri vaşfın yazup
Nüşa-i çeşmi sevādın pür-ğubār itsem gerek
4. Eyleyüp zühdüñ esāsı süst-bünyādın Ĥarāb
Ĥāne-i   ışkuñ āsāsın üstüvār itsem gerek
5. Bezm-i keşretten çekildi cām-veş **BāĖi** gönül
Tekye-i   uzletde vaħdet ihtiyār itsem gerek

62¹⁶²

NAĖİRE-İ RŪĖİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Rāh-ı   ışğ yārda cismüm Ėubār¹⁶³ itsem gerek
Bu tarıħ ile yine geşt ü güzār itsem gerek

¹⁶¹ Bākī D., s.196.

¹⁶² Rūhī D., s.252.

¹⁶³ cismüm Ėubār: çeşm-i Ėubār D.

2. Bāgbān-ı gülşen-i ʿışk oldum ey serv-i revān
Sīnemi dāğ-ı ğamuñla lāle-zār itsem gerek
3. Çeşmesār-ı eşkümi pāyına īşār itdügüm
Ol boyı servi bir āl ile kenār itsem gerek¹⁶⁴
4. Sīnede dāğuñ senüñ bir yādgāruñdur baña
Pādişāhum ben anuñla iftiḥār itsem gerek
5. Taʿ ne-i aġyārdan kırtulmağ için **Rūḥiyā**
Rāh-ı ʿışk içre girüp terk-i diyār itsem gerek

63¹⁶⁵

NAZİRE-İ MİŞALİ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Toḥm-ı eşki ḥāk-i ümmīde nişār itsem gerek
Ol tezerv-i kebg-reftārı şikār itsem gerek
2. Zāhidā irşād-ı şeyḥ-i şehri sen eyle qabūl
Ben dahı pīr-i muġānı ihtiyār itsem gerek
3. Kūy-ı yāra rūzgār ile düşem şāyed diyü
Ḥāk-i cismüm bu hevā ile ğubār itsem gerek
4. Ğam-ı şudāʿ ı cāna geçdi bāde-i mergi bulup
Kāse-i serle içüp defʿ-i ḥumār itsem gerek
5. Cism-i zārı hecr ile berg-i ḥazāna döndürüp
Ol şeh-i ḥüsne **Mişālī** bergüzār itsem gerek

[74a]

64¹⁶⁶

NAZİRE-İ ʿAHDİ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Çeşm-i ḥün-bār ile kūyuñ lāle-zār itsem gerek
Lāle-veş dāğ-ı derūnum āşikār itsem gerek

¹⁶⁴ Bu beyit Rūhî'nin yayınlanan dîvânında yoktur, şiir dört beyitten oluşmaktadır. Bk. Kaynakça.

¹⁶⁵ Türkçe şiirlerden oluşan bir Misâlî Dîvânı'na ulaşamadık.

¹⁶⁶ Ahdî D., s.106.

2. Görmesün yüzüñ diyü a‘ dā gözin tırmağa¹⁶⁷
Dūd-ı āh-ile cihānı tār-mār itsem gerek
3. Kākülün sevdāsı-ile gün yüzüñsüz bu gice
Cism-i zārı rūzgār-ile ğubār itsem gerek
4. Döymege tūb-ı belāya ey kaşı yā cān u dil
Cismüme demrenleründen bir hişār itsem gerek
5. Bādeden geç başda ‘ aqluñ varısa ‘ **Ahdī** dime
‘ Aql yār olmaz baña ‘ ışk ihtiyār itsem gerek

65

NAZİRE-İ REF‘İ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Göñlümi āşüfte-i zülf-i nigār itsem gerek
Bu hevā ile perīşān rūzgār itsem gerek
2. Geydürürse zülfüñüñ sevdāsı baña qaracal
Ol libās-ı fāhır ile iftiḥār itsem gerek
3. Qurudup qazıtmağa nām-ı ‘ adūyı nāmeden
Üstine saçmağ için cismüm ğubār itsem gerek
4. Ölmek ile ‘ ışkda taḥcīr iderlerse beni
‘ Işkdan geçmem ölümüm ihtiyār itsem gerek
5. Almasun dīv-i raḳībi göricek benden ḥayāl
Ref‘ iyā kūyında bu cismüm nizār itsem gerek

66

NAZİRE-İ RE‘Yİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gülşen-i kūyuñda eşküm cūy-bār itsem gerek
Sen sehī-ḳaddi nezāketle kenār itsem gerek
2. Bāḳī üftādeñ olursa ṭalib-i mihr ü vefā
Ben senüñ cevır ü cefāñı ihtiyār itsem gerek

¹⁶⁷ görmesün yüzüñ diyü a‘ dā gözin tırmağa: görmesün a‘ dā yüzüñ diyü gözin tırdurmağa D.

3. Ğarğa virüp ‘ālemi seyl-āb-ı eşk çeşm ile
Āsiyālar gibi çarḥ-ı bī-ķarār itsem gerek
4. ‘Āşıkā şabr u seferdür lāzım olan dirler āh
Şabra yokdur tākātüm terk-i diyār itsem gerek
5. Āteş-i ḥasret derūnum ḥānesin yaķdı meded
Re‘yiyā sūz-ı nihānum āşikār itsem gerek

[74b]

67¹⁶⁸

GAZEL-İ RİZĀYĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yayına nār-ı tenüm zih kıl diyü cānānumuñ
Bağladum engüşt-i tīrin riştesi ile cānumuñ
2. Bağrına başşa n’ola peykānuñı ey kaşı yā
Gözi anuñla açıldı zaḥm-ı ḥūn-efşānumuñ
3. Ayağuñ altında yüz döndürmezem ḥāk olmadan
Dönmezin baş virürin üstine bu peymānemüñ
4. ‘Işķ dirler adına bir genc-i bī-pāyān yatur
Baķmañuz teng olduğına bu dil-i vīrānemüñ
5. Eski dāğ üzre **Rizāyī** tāze dāğ urmuş şanur
Her gören ağ u ķarasın dīde-i giryānumuñ

68¹⁶⁹

NAZĪRE-İ ‘İZĀRĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ķanlı peykānın görince sīnede cānānumuñ
Yüregi ağızına geldi zaḥm-ı ḥūn-efşānumuñ
2. Taķdı çarḥ-ı pīre-zen başına naķd-i encümi
Burc-ı rif’ atde toğınca ol meh-i tābānumuñ
3. Ğayr ile gördükce ey gül-ruḥ seni şermendelik

¹⁶⁸ Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

¹⁶⁹ Türkçe şiiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı’na ulaşılammıştır.

- Başına kaynar şu qor dīde-i giryānumuñ
4. Çeşm-i bīmārına mīl-i kuhl-i bīnā nergisüñ
Hār-ı hāk-ālūdesidür ol gül-i handānumuñ
 5. Ey ‘İzārī yola indüñ diyü sultān-ı belā
Eşkimüñ başını dikdi ruhına müjgānumuñ

69¹⁷⁰

NAZĪRE-İ EMRĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Qorqum oldur qana yur peykānını cānānumuñ
Qan bürimişdür gözini zaḥm-ı hūn-efşānumuñ
2. Bir gümüş tob ile aqıtdı hayāl-i gābgabuñ
Kendüsine tıfl-ı eşkin dīde-i giryānumuñ
3. Sükker-i la‘ lūñ-çün oldı qatre-i eşküm nebāt¹⁷¹
Beñzedi çüb-ı nebāta her biri müjgānumuñ
4. Yırtar ağızın zaḥmumuñ barmaq şoqup tīr-i nigār
Ağızına alur diyü dā‘im dilin peykānumuñ¹⁷²
5. Şanma müjgān bāğ-ı gāmda hār batmış pāyına
Qanı aqduğı bu **Emrī** çeşm-i hūn-efşānumuñ

[75a]

70

NAZĪRE-İ REF‘Ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Döymeden peykānı doqınmış meger cānānumuñ
Şoñra açıldı gözi bu zaḥm-ı hūn-efşānumuñ
2. Cānum acıtdı lebüñ öpdi raqībüñ āh kim

¹⁷⁰ Emrī D., s.150.

¹⁷¹ Sükker-i la‘ lūñ-çün oldı qatre-i eşküm nebāt :

‘ Aks-i la‘liyle çün oldı qatre-i eşküm nebāt D.

¹⁷² Yırtar ağızın zaḥmumuñ barmaq şoqup tīr-i nigār

Ağızına alur diyü dā‘im dilin peykānumuñ:

‘ Arsa-i ‘ışq içre āh-ı āteşinüm germ olup

Didi güy-ı çarḥ ser-gerdānidur çevgānumuñ D.

- Bilmezem nice alam acısın andan cānumuñ
3. Alışursa bezm-i miḥnetde n'ola hem-reng olup
Bāde-i ḥamrā 'urūḫına giripdür ḫanumuñ
 4. Görmedüm dime nazīrin ol miyān ile femuñ
Sen nesin gördüñ daḫı ol ḡonce-i ḫandānumuñ
 5. Rāzını ol merdümüñ fāş eyleyelden tıfl-ı eşk
Ref'iyā çıkdı gözinden dīde-i giryānumuñ

71¹⁷³

NAZİRE-İ NEV'İ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Gördiler geldi şu sepdı āteşine cānumuñ
Yaralar göz dikdiler peykānına cānānumuñ
2. Sāye şaldı üstine bir hümā-yı tīr-i yār
Ḷondı devlet başına dāḡ-ı dil-i sūzānumuñ
3. Yār cevrenden kişi aḡlar mı diyü ter düşer
Mā-cerāsı var gözümle arada müjḡānumuñ
4. Zaḫm-ı sīnemden dişine ḫan bulaşmışdur meger
Ḷaşd ider peykānı cāna ḡonce-i ḫandānumuñ
5. Ḷüblik sevdāsıdur başında olmuş āşikār
Nev'iyā kākülleri ol dilber-i fettānumuñ

72¹⁷⁴

NAZİRE-İ MECDİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Yüzi gözi açılıpdur zaḫm-ı ḫūn efşānumuñ
Sīneye çekse 'aceb mi ḫançerin cānanumuñ
2. Dīdeden geldi ḫayālūñ eyledi dilde ḫarār
Şuyı mı çıkdı 'aceb bu dīde-i giryānumuñ
3. Ra' d ile baḫş eyledükde berḫ-i āh-ı tāb-dār¹⁷⁵

¹⁷³ Nevî D., s.375-376.

¹⁷⁴ Mecdî D., s.113.

- Çok kılıcın şaldı āh-ı sīne-i sūzānumuñ
- Girdiler ğamdan dem-i giryemde biri birine
Arasından¹⁷⁶ hīç şu şızmaz iken müjgānumuñ
 - Döymege¹⁷⁷ rāz-ı derūnum hañçer-i ser-tīz-i yār
Dil şoğar ağızına **Mecdī** zaħm-ı hūn-efşānumuñ

[75b]

73¹⁷⁸

NAZİRE-İ ‘UBEYDİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- Bilmez ise luṭf-ı peykānın eger cānānumuñ
Göreyin ṭursun gözine zaħm-ı hūn-efşānumuñ
- Tīğ-i ğamdan raħne idi urduğıñ seng-i cefā
Hoş gedüğünde bulunmışdur dil-i vīrānemüñ
- N’ola irişse şadāsı kūyuña ben hākdēn
Bir ucı yirde bir ucı gökdedür efğānumuñ
- İşidüp benden¹⁷⁹ çekildüñ niçe kez (?)
Çok belāsın çekmişem āh-ı dil-i nālānumuñ
- La‘l-i cānāndan hañber virüp ‘**Ubeydī** tıfl-ı eşk
Cāme-i alına girdi çeşm-i hūn-efşānumuñ

74¹⁸⁰

NAZİRE-İ DĀNİŞİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- Bilmez ise eyliğin hāk-i reh-i cānānumuñ
Göreyin ṭursun gözine dīde-i giryānumuñ
- İncinürse tañ degül hañçer-i ser-tīzden (?)

¹⁷⁵ Ra‘ d ile baħş eyledükde berķ-i āh-ı tāb-dār: Ra‘ d ile baħş eyledükde berķ-i tāb-dār D.

¹⁷⁶ arasından: arasında D.

¹⁷⁷ döymege: tuymağa D.

¹⁷⁸ Ubeydī D., s.415.

¹⁷⁹ İşidüp benden: İşidüp feryādımı benden D.

¹⁸⁰ Türkçe şiiirlerden oluşan bir Dānişî Dîvānı’na ulaşılamamıştır.

- Ṭoķınur ıurmaz otına sīne-i sūzānumuñ
3. Ƙan degül başına bir ıarb urdı cānā ħanıerüñ
Gözlerinden ııkıdı odlar zaĥm-ı ħūn-efşānumuñ
 4. Bir elif çek sīneme olsun sūtünü luıf idüp
Ĥānesin ābād eyleme bu dil-i vīrānemüñ
 5. **Dānişī** meşşāta dā'im fitneler ta' līm ider
Ƙākülin başdan ııkarmış dilber-i fettānumuñ

75

NAZİRE-İ VĀLİHİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Görmedi peykān-ı dil-düzın dilā cānānumuñ
Tā gözine görmeyince zaĥm-ı ħūn-efşānumuñ
2. ııkıdı yaşum ardın tīrūñ için ey ıaşı kemān
Göricek biribirine girdügin müjgānumuñ
3. Ṭoķınur göñline her dem gonıenüñ bād-ı şabā
La' line öykündüğüçün ol gül-i ħandānumuñ
4. Ƙanķı taşı ıatışsan aña ursun Hū Biyār
Yaşını baĥr eyledüm ben dīde-i giryānumuñ
5. Göñline gözine girdi zaĥmumuñ ey **Vālihī**
Ƙomasa peykānın ağızından n'ola cānānumuñ

[76a]

76¹⁸¹

NAZİRE-İ MECDİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Tīz-i ber-tāb olduĥın peykānuñ ile tīrūñüñ¹⁸²
Güşı mı ıaldı¹⁸³ delindi yüregi zih-gīrūñüñ
2. Uydı peykāna delīle cān-ı mecruh eyledi

¹⁸¹ Mecdî D., s.118.

¹⁸² Tīz-i ber-tāb olduĥın peykānuñ ile tīrūñüñ: Bize pür-tāb olduĥın saña yeñile servünüñ D.

¹⁸³ güşı mı ıaldı: kūs mı ıaldı D.

- Gerçi ağız var dili yok dirler idi tîrûñüñ
3. Cānlar almağda bıçağüñ itmesün tîğüñle¹⁸⁴ bağş
Arkası kalın-durur andan şehā şimşirinüñ
 4. Būse-i sîm-i semendüñ arzū eyler gibi
Tutmadum ey şeh yanuñda şarkışın hañçeriñüñ
 5. ‘Aklı terk et gözüñ aç **Mecdiyā** kim gayriler
Düşde dāhi görmeye nāzūklügin ta‘ bîrūñüñ

77¹⁸⁵

GAZEL-İ RİZÂYİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey kaşı yā şavtnı işitdi nāy-ı tîrūñüñ
Budur ölünce semā‘a gördüğü hañçeriñüñ
2. Tîrūñüñ peykānını gör dige başdum bağruma
Ey kaşı yā reşk ile çıkdı gözi zih-gîrūñüñ
3. Nār-ı hiddetle hevā atma ‘ud u ney çalmağa
Hāke şalma āb-ı rüyın dostum şimşirinüñ
4. Mey içersen nitedür diyü nihāni şūfiyā
Zāhir oldı hāmūşi güfti tezvîrūñüñ (?)
5. Ol civān ‘ışkında ölsek her kadūñ bir nūr olur
Ey **Rizāyī** nūr ola yatduğı yiri pîrūñüñ

78

NAZİRE-İ VĀLİHİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Āşık-ı bî-çāre-veş cānā firākı tîrūñüñ
Halka idüp kāmetin bükdi belin zih-gîrūñüñ
2. Kaçdıgiyçün yoluña cān virmeden ey şehsüvār
İtlerüñ tutup yimek ister etin hañçeriñüñ
3. Bilmez idüm ser-figende bendüñ olduğın ānı

¹⁸⁴ tîğüñle: senüñle D.

¹⁸⁵ Kaynaklarda bir Dîvân’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

- Ki dili çalmasa yanuñda şehā şimşirüñüñ
4. Çarğa gerdi zehre tutdı häleden meh dā 'ire
Güş idüp nāyini ey dil nāle-i şekirüñüñ
 5. Eşk-i Ferhād ile hāk-i türbet-i Mecnūn imiş
Vālihī şuyı vü toprağı senüñ taħmīrūñüñ

[76b]

79

NAZİRE-İ REF'İ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Tıyduğ el altından anı öpdügin zih-girüñüñ
Yandandur toğrı çıķduğı yanuñda tırüñüñ
2. Şayd-gāh içre öñüñden kaçdığıyçün tutuldı
Yüzi yire düşdi yanuñda şehā hañçeriñüñ
3. Toyururdu yāremüñ üstine yāre açdıgın
Hañçer-i güle ağızı bir olmasa şimşirüñüñ
4. Görmege varduñ dilā ol serviyi pek tedbīrle
Görmedüm ben rast geldüğün velī tedbīrūñüñ
5. **Ref iyā** gitdüñ işigünden virüp cān naķdini
Bilmedüñ gitdüñ dirīgā kıymetini tırüñüñ

80¹⁸⁶

NAZİRE-İ EMRİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Kesmesi kat'ī degüldür ey kaşı yā tırüñüñ
Söz kesendür kesdüğine kāyilüz şemşirüñüñ
2. Tırdeki şebden alup yabana iletmek gibi
Ey gözi āhū öñüñce kaçduğı hañçeriñüñ
3. Tırüñüñ ey kaşları yā başına açdı perī
Barmağüñ ağızına alduğın görüp zih-girüñüñ

¹⁸⁶ Emrī D., s.364.

4. Yāyuñuñ bağrın qarardup perī-veş bükdi belin
Herkesüñ üstine atıldığı tıfl-ı tiriñüñ
5. **Emriyā** men' eyley imiş vaşfı leb-i dil bizi
Añladuñ ey Nāşihā mefhūmın tefsirinüñ

81¹⁸⁷

GAZEL-İ ÜMİDİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Āl ile öpdüğü için lebini cānānuñ
Lebini¹⁸⁸ içmelidür cām-ı mey-i hamrānuñ
2. Müntehā kāmētüñe idelüm¹⁸⁹ cānā teşbīh
Sidrede ayağı yirler mi başar Tübānuñ
3. Dāğ-ı mihrüñ ideli gün gibi sīnemde zuhūr
Haddi pāyānı mı var zerre gibi a' dānuñ
4. Sāye şanmañ yiter ayakladuñ āfākı diyü
Düşdi zülfi ayağına o kād-i bālānuñ
5. Ey **Ümīdī** ser-i zülfine gönül bağlayalı
Haddi pāyānı mı var uzun uzak sevdānuñ

[77a]

82¹⁹⁰

NAZİRE-İ EMRİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Pāymāl eyleme gīsū-yı ' abīr-efşānuñ
Kuyruğın başma nigārā uyur ejderhānuñ
2. Añmaduñ hīç günāhın yine yuduñ taraduñ
Yazuğı boynuña ol zülf-i ' abīr-efşānuñ
3. Sūzen itdi müjesin bülbül gūyā tā kim
Ayağından çıkara hārı gül-i ra' nānuñ

¹⁸⁷ Ümīdī D., s.282.

¹⁸⁸ lebini: kanımı D.

¹⁸⁹ idelüm: ideli D.

¹⁹⁰ Emrī D., s.148.

4. Ğonce tıflını beliñletdi şadā-yı bülbül
Ağzın açup tükürürse n'ola şebnem anuñ
5. **Emriyā** şanma şafağ sille-i āhumla seher
Yüzini қana yudum mihr-i cihān-ārānuñ

83¹⁹¹

NAZİRE-İ MECDİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Benzerin didügiyçün eşkine ben giryānuñ
Kefse emvāc tükürdi yüzine deryānuñ¹⁹²
2. Varma gülzāra gel ey serv-i hırāmān kim
Oynaya bād ile bir dem açılıp dāmānuñ
3. Yaşuma kendüyi beñzeritdügiyçün işitdi şabā
Altın üstine getürmek diledi 'Ummānuñ
4. Gösterirse n'ola āyine-ruḡ nīgūñı
Dostum iyiligini şimdi mi gördüñ anuñ
5. Güldürür gülleri güleşende açup ğonceleri
Nāz ile ḡandesi **Mecdî** o gül-i ḡandānuñ

84¹⁹³

NAZİRE-İ DĀNİŞİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Gerçi fettānīdür ol ḡāl-i siyeh devrānuñ
Līk başmışdır anı ḡaṭṭ-ı 'abīr-efşānuñ
2. Tīr-i müjgānuñ eger şadra geçerse n'ola kim
ḡayli sürisi geçer ey kaşı yā meydānuñ
3. Nice siḡr itdigüne ḡışmı yoқdur ser-geşüñ

¹⁹¹ Mecdî D., s.

¹⁹² Benzerin didügiyçün eşkine ben giryānuñ

Kefse emvāc tükürdi yüzine deryānuñ:

Öpmek ister gibi ruḡsāresini cānānuñ

Şarkışı hırılı degül zülf-i 'anber-efşānuñ D.

¹⁹³ Türkçe şiirlerden oluşan bir Dānişî Dîvānı'na ulaşılamamıştır.

- Kendüye andı vallâ kaçlarını cānānuñ
4. Tır-i dil-dūzuña her yirde taķılmasa eger
Böyle düşmezdi dile ey kaçı yā peykānuñ
 5. **Dānişī** kaçül-i vaşında senüñ her gāzelüñ
Başlarında n'ola yir ayrılrsa rindānuñ

[77b]

85¹⁹⁴

NAZİRE-İ 'UBEYDİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Seni āşüfte ider haţ-ı ruĥ-ı cānānuñ
Fitnesinden şaķın ey dil o gözi fettānuñ
2. Göreyin ayına irişmesün ey çarĥ-ı felek
Öykinürmiş ruĥı ayına meh-i tābānuñ
3. Yüregi ey kaçı yā gerçi demürdendür lebüñ
Kaţl-i 'uşşāka oķuñsuz gelemes peykānuñ
4. Görmedüñ rāh-ı muĥibbinde ne tozlar ķopdı
Geçdüñ ey serv-i sehī dün süriyüp dāmānuñ
5. Seyl-i ğam aķmasa her laĥza 'Ubeydī gözden
Yolı yol olmaz idi böylesine müjgānuñ

86¹⁹⁵

NAZİRE-İ RİZAYİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Cānuñı vir düş ayaĥına seg-i cānānuñ
Derd-i ser virdiĥün aña dilā eġgānuñ
2. Kırtarır idüm ki ben ĥaste ecelden cānı
Olmasa aña mu'āvin güzelüm hicrānuñ
3. Ey felek göreyin ebrü-yı mişāl ol hilāl
Öykinürse bugün ol mihre meh-i tābānuñ

¹⁹⁴ Ubeydī D., s.417-418.

¹⁹⁵ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduĥu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

4. Bu günü yarına kıoma yürüt ayağı müdām
Sākıyā elde iken süre göre devrānuñ
5. Seyl-i ğam aşmasa her laħza **Rızāyī** başdan
Kana ğark olmaz idi dīde-i ħūn-efşānuñ

87¹⁹⁶

NAZĪRE-İ ‘İZĀRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ser-nigūn eyleyli serv-i kıadi cānānuñ
Şevkıden ayađı yirler mi başar tūbānuñ
2. Gizlemiş gibi gelür la‘l-i nigīn femūñi
Ĥāk dökdüği budur ĥatt-ı ‘anber-āsānuñ
3. Kıademūñde güzelüm her müje-i ĥāk-ālūd
Meyl-i kuhl-i ğamıdur dīde-i ħūn-efşānuñ
4. Ruĥlarıñdan kıızarup derledi ey ğonce-dehen
Şanma şebnem-i ruĥ üstünde gül-i ĥamrānuñ
5. Şeb-i fürkıatde ‘**İzārī** ğorinür şanma şihāb
Mihrine çekmedi Elifler uma tābānuñ

[78a]

88¹⁹⁷

NAZĪRE-İ ŞĀBİRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Virme ğīsū-yı dil-āvizine dil cānānuñ
Ĝöz göre ağzına atılma bir ejderhānuñ
2. Ĝonce ğülşende virelden leb-i la‘lūñ ĥaberin
Toldurur ğüher ile ağzını şebnem anuñ
3. Ruĥuña öykineyin didüği çün bāğ içre
Yüzini kıana yudı bād-ı gül-i ra‘nānuñ
4. Boynuña kıolın uzanmış el uzunluğın

¹⁹⁶ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzārī Dîvânı’na ulaşılammıştır.

¹⁹⁷ Kaynaklarda bir Dîvân’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

- Yedi kat^ç olsa nola zülf-i ‘ābir-āsānuñ
5. **Şābirī** şanma şafağ ol yüzime hicrinden
Eşk-i hūnīn durur mihr-i cihān-ārānuñ

89¹⁹⁸

NAZĪRE-İ FUZŪLĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kıymaduñ sâkin-i kūyuñ olana peykānun
Bir içim şu ile ağırlamaduñ mihmānun
2. Nāvek-i ğamze dirîğ eyleme ‘āşıqlardan
Kesme erbāb u vefādan¹⁹⁹ nazār-ı ihsānuñ
3. Dilegüñ²⁰⁰ cān idi hāk-i rehüne tapşurdum
Yetdi ol hōd yerine şimdi nedür fermānuñ
4. Zālīm olsan ne ‘aceb yok²⁰¹ saña duzağ vehmi
Saña hōd yetmeyecekdür senüñ öz hicrānuñ
5. Vaşl-ı eyyāmı revān yāra fedā eylemedüñ
Ey **Fuzūlī** ğam-ı hicrān ile çıksun²⁰² cānuñ

90²⁰³

NAZĪRE-İ FİRDEVSĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Sevdigiyçün dögeyin bendeñi dirsen kānuñ
‘Āşık öldürmek imiş bildüm efendi şānuñ
2. Da‘ va-yı hüsñ idecek gördi o mähın utanup
Yirlere düşdi yüzi mihr-i cihān-ārānuñ

¹⁹⁸ Fuzûlî D., s.392. / a.g.e.’de 4. ve 5. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Cāna yitdüm elem-i hecrüñ ile èy zālīm

Raħm kıl cānuñ için var ise bir dermānuñ (a.g.e.’de 4. beyit.)

Dād-h‘āhem saña dāmen ne çekersen menden

Yoğ mı vehmüñ ki dutam haşr günü dāmānuñ (a.g.e.’de 5. beyit.)

¹⁹⁹ erbāb u vefadan: erbāb-ı vefadan D.

²⁰⁰ dilegüñ: istegüñ D.

²⁰¹ yok: yoğ D.

²⁰² çıksun: çıksun D.

²⁰³ Türkçe şiirlerden oluşan bir Firdevsî Dîvânı’na ulaşlamamıştır.

3. Görüp ağladığımı şefkati artar yāruñ
Yaza karşı çoğ olur menfa' ati yārānuñ
4. İçelüm bāde-i zehr ise elüñden sākī
Bekledüm n'olsa gerek acısını devrānuñ
5. Gerden-i cān u dile mār-şifat hürmetdi
Göre **Firdevsī** göre kākülünü cānānuñ

[78b]

91²⁰⁴

ĠAZEL-İ BĀĶĪ EFENDİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Dil-rübālarla 'aceb keşreti var her yoluñ
Geçemez hūblarından gönül İstanbūluñ
2. Nic'olur dāğlaruñ işler ise ey abdāl
Çürümiş rāh-ı maḥabbetde bir iki pūluñ
3. Dökilür katreleri 'āşık-ı mehcūr ağlar
Yılduzı düşkün olur pādişehüm ma'zülüñ
4. Bend-i fūrkatde koma bendeñi āzād eyle
Öldürürseñ de eger kaçmaz efendi kuluñ
5. Yoluña **Bākī**-i dil-ḥaste revān eyler idi
Tuḥfe-i cān-ı ḥaḳīr olsa eger maḳbūlüñ

92²⁰⁵

NAZİRE-İ BĀĶĪ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Serv-kāmetler iki yanın alurlar yoluñ
Rāh-ı gülzāra döner yolları İstanbūluñ
2. Ne 'aceb dāğlaruñ işler ise ey dil-i zār
Çürümiş nerd-i maḥabbetde bir iki pūluñ
3. Devr-i gāmzeñde senüñ kimseye ḥançer çekmez

²⁰⁴ Bākī D., s.193.

²⁰⁵ Bākī D., s.193.

- Boynuma alurın ey şūh-ı dil-ārā oluñ
4. add-i bālāya gre şīve-i reftār gerek
Ey şanavber bize  arz itme iñende tūluñ
 5. Añlamaz ar-ı felek²⁰⁶ merdm-i dānā adrin
Bāiyā ekmeyelm minnetini her glñ

93²⁰⁷

NAİRE-İ ULVİ

Feilātn Feilātn Feilātn Feiln

1. İki yanında gzeller şalınur her yoluñ
Ne gzel yollar olur yolları İstanbluñ
2. Āh tğın dil-i mecrha  ad ekdrr āh
Yā Lemi'l-a olurmış gzelm ma zlñ²⁰⁸
3. ayderler gibi  iřuñda şoyundu cānā
Tav-ı smn idelm boynumuza řal oluñ²⁰⁹
4. ala-i zlfne hep al-ı cihān bende geer
Boynı bağlu uliyam cmle senñ ben uluñ
5. Bir ayağ ile dil-i Ulviyi b-uş itdn
Vāy eger pādīřāhm byle yzerse tluñ

[79a]

93²¹⁰

NAİRE-İ ALİ

Feilātn Feilātn Feilātn Feiln

1. Tāze  āřı olıca dāė ile zeyn it oluñ
Yeñi sikke ıkıca eskisi gemez pluñ
2. Dil-i lā-ya ıl ile ol bt-i ma l-řinās

²⁰⁶ ar-ı felek: dehr-i den D.

²⁰⁷ Ulv D., s.386-387. / a.g.e.'de 4. beyit şu şekildedir:

Tāze dāėum var iken eskisine bamaz o yār

Yeñi mangır ıkıca eskisi gemez puluñ D.

²⁰⁸ Bu beyit a.g.e.'de 3. beyittir.

²⁰⁹ Bu beyit a.g.e.'de 2. beyittir.

²¹⁰ Kaynaklarda mrettep bir Dvān' olduğu kayıtlı ise de ele gememiştir.

- Hem-dem olsun diyelüm mi kulumuz ma'kuluñ
- İşigin bekle ki yaruñ iresin vuşlatına
Tiz alur manşıbı olsa senedi ma'zuluñ
 - Eşk ile yolu gül eyler diyü töhmet olıcağ
Baña dil-dâr didi kim yûri pâk it yoluñ
 - 'Aql pendine uyup 'ışkı 'Alî terk idemez
Ehl-i 'aql olan uyar mı sözine her gülüñ

94²¹¹

GAZEL-İ BÂKÎ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- Giceler kâküli sevdâsı ile dildaruñ
Haddi pâyânı mı var dūr u dırâz efkâruñ
- 'Aşıkuñ âh u figân olsa 'aceb mi kârı
Nâle vü zâr olur eglenceleri bîmâruñ
- Jâleler tamlamağ ister gül-i terden gūyâ
Görinen dürr-i bünâgūşı degüldür yaruñ²¹²
- Mâ' il olmaz gül ü şimşâd u çemen seyrine dil
Görelî gülşen-i hüsnuñde kadd ü ruhsâruñ²¹³
- Bakıyâ** söyle lebi yâdına rengin gazeli
Demidür nüş-ı meyüñ mevsimidür eş' aruñ

95²¹⁴

NAZİRE-İ 'AHDÎ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- Gözlerinden düşer-ise n'ola ben bîmâruñ

²¹¹ Bâkî D., s.197. / a.g.e.'de 3. ve 4. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:
Nev-bahâr oldu yine geldi cünün eyyâmı

Takdı zencîrlerin bâd-ı bahâr enhâruñ (a.g.e.'de 3. beyit.)

Gülşene nergis ü gül hayli leâfet virdi

Şimdi açıldı dağı yüzi gözi gülzâruñ (a.g.e.'de 4. beyit.)

²¹² Bu beyit a.g.e.'de 6. beyittir.

²¹³ Bu beyit a.g.e.'de 5. beyittir.

²¹⁴ Ahdî D., s.197.

- Nağd-i eşküñ kızılı çıkdı yanında yāruñ
2. Merdüm-i dīde degül sīm-i sirişkūmi görüp
Silmege geldi hayāl-i beñi ol ‘ayyāruñ
 3. Nāleler itdügüme baña düşer gözyaşı ter
Benden evvel irişür küyına diyü yāruñ
 4. Korkarın yoluña ölmekden efendi şanma
Korkum oldur ben ölem bākī kala agyāruñ
 5. Hārḡār-ı dili def^c eylemege nāḡun-ı ġam
Her dem eglencesidür ‘**Ahdī**-i dil-efgāruñ

[79b]

96²¹⁵

ĠAZEL-İ ‘UBEYDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Diler imiş ger ezilme görüp o la‘l-i terüñ
Güle sīni şıyırırlarsa yüridür şekerüñ²¹⁶
2. Çekmeyüp cevrumi vaşlumda gidersen didi yār
Kāğıduñ geldügi hāletde alayın haberüñ
3. Gice eksüklik idüp ol mehe artuğ bakıcağ
Yüri var eyleme benden yaña ayruğ nazaruñ
4. Kopardur fitne olur bir niçe āşüfte helāk
Ger tırāş eylemez iseñ o ḡaṭ-ı fitnelerüñ
5. Yapışur aqçeye ol ḡāce-i iḡlīm-i cemāl
Dest-i pāk ile ‘**Ubeydī** silicek eşk-i terüñ

97²¹⁷

²¹⁵ Ubeydī D., s.427.

²¹⁶ Diler imiş ger ezilme görüp o la‘l-i terüñ

Güle sīni şıyırırlarsa yüridür şekerüñ:

Ger ezilmek diler ise görüp o la‘l-i terüñ

Ehl-i diller derilüp yaşın alurlar şekerüñ D.

²¹⁷ Bākī D., s.197-198. a.g.e.’de 2. ve 6. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Revnāğ-ı ḡusne ḡalel virmez o ḡaṭ-ı müşğın

Arturur belki şeb-i tār şu‘ā’ın ḡamerüñ (a.g.e.’de 2. beyit.)

Cümle tedbīr pes-i perdeden üstāduñdur

İḡtiyārī mi şanursın ḡarekātın suverüñ (a.g.e.’de 6. beyit.)

NAZİRE-İ BAKİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ğonceler içre nihān eyleme gül-berg-i terüñ
Ya‘nī seyr eyleyelüm çöz dügmelerüñ²¹⁸
2. Kandasın biz de gel ey āfet-i devrān görelüm
Nice bir öpe kuca görüſe tavk u kemerüñ
3. ‘Āſıka kühl-i cilā yāruñ ayağı tozıdur
Hāşılı bendesiyüz ‘ārif-i ſāhib-naẓaruñ
4. Zāhidā rind-i ħarābāta ineñ ta‘n itme
Var ise zerre kadar sırr-ı Hüdādan ħaberüñ
5. ſi‘r-i Bakīye kulağ tutmasa zāhid ne ‘aceb
Söz güherdür ne bilür ħadrini nā-dān güherüñ

98²¹⁹

NAZİRE-İ ſADIK

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. El ſunar dāmenine ol gül-i nāzik-bedenüñ
Dilleri ħuruya gülzār-ı cihānda dikenüñ
2. Kesile gülſen-i ‘ālemde nihāl-i ‘usrā
Seni ey ğonce-dehen zulme benden kesenüñ
3. Bağmadı dīdelerüm bir dağı vech-i ħüsne
Gün ki zāhir olalıdan beri vechi ħüsñüñ
4. İrmedi dāmenine destimüz ol serv-i ħadüñ
Yoğ yire bār belāsın çekeriz er senüñ
5. Tüb-ı ğabğabla ħarāb eylemek ister ſAdık
Yoğsa ol ſāh-ı cihān ħal‘a mı ſandı bedenüñ

[80a]

99²²⁰

²¹⁸ Ya‘nī seyr eyleyelüm çöz dügmelerüñ: Ya‘nī seyr eyleyelüm sīneni çöz dügmelerüñ D.

²¹⁹ Bu ſiir Sādık’ın yayımlanan dīvānında yoktur. Bk. Kaynakça.

²²⁰ Türkçe ſiirlerden oluşın bir ſeyhī Dīvānı’na ulaşılınmamıştır.

NAZİRE-İ ŞEYHİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yakasından geçirüp çoçduğı-çün sım-tenün
Rüz-ı maşşerde girībānun alam pīrehenün
2. Bize ol yüzi gülün kām̄et-i bālāsı gerek
Oda yansun n’idelüm serv-i bülendün çemenün
3. Lebüne kaç başı vardır şekerün kim ezile
Zülfine cānı mı var tolaşa misk-i Hōtenün
4. Bāde bezm içre dem-ā-dem bir ayağ üzre döner
Lebi şevki-y-ile ol sāk̄i-i gōnçe-dehenün
5. Benzedür kām̄et ü ruhsārına yārūn dirler
Göre endāmını ey **Şeyhī** bu serv-i çemenün

100²²¹

NAZİRE-İ NİHĀNİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Öykinür kadd-i hīrāmānına sen sım-tenün
Oynadırsa n’ola āhum yeli servin çemenün
2. Bir nezāket ideyin aña ki başdan çıksun
Yine çoçar seni ey ruhları gül-pīrehenün
3. Ey haṭ-ı misk-i hıṭā ‘ aşık-ı miskīn gibi
Tolaşur gerdenüne gīsū-yı ‘ anber-şikenün
4. ‘ Araḳ-ı la‘ l-i terün baña şeker şerbetidür
Aña bir kāse-i billūr-ı muşaffā zekānuñ
5. Bir söz ile n’ola aldıysa²²² **Nihānī** dilini
Tatlu dillü durur ey yār şeker-leb dehenün

101²²³

NAZİRE-İ DĀNİŐİ

²²¹ Nihānī G., s.1289-1290.

²²² Bir söz ile n’ola aldıysa: N’ola bir söz ile aldıysa G.

²²³ Türkçe şiirlerden oluşan bir Dāniő Dīvānı’na ulaşılamamıştır.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Terk-i ser eyledi dil çoçmağičün sīm-i tenüñ
Başdan geçmese kıocmazdı seni pīrehenüñ
2. Ğālibā zülfüñe üftāde durur şahrāda
Kıatı düşkünlüğü var nāfe-i misk-i hıtenün
3. Görđi kim leblerünüñ oldı miyānı şeker-āb
Çıkdı nāzüklük ile aralarından sühanuñ
4. Bāğ-ı hüsn içre yine serv-i gül-endām olduñ
Dāğ-ı pür-hün ile zeyn edeli cānā bedenüñ
5. **Dānişī** vaşf edelüm kıaddin anuñ kıamer-i bāğ
Hayrete düşürür nigārum kadd-i serv çemenün

[80b]

102²²⁴

ĤARFÜ‘L-LAM

ĞAZEL-İ ‘UBEYDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dil gidüp kākülüne olalı derdiyle hayāl
Gelmedi yirine şihhat bulup ey ruħları āl
2. Göricek gün yüzüñi çarħ uramam za‘ fumdan
Derd-i hicrān kıomadı zerre kıadar bende mecāl²²⁵
3. Şafħa-i māha yazup mihrini dürđi gerdün
Saña irsāl idecek nāmesidür şanma hilāl²²⁶
4. Kıaşıña beñzedeyin diyü çeker tuğrāyı
Aduñı çekdi senüñ ey şeh-i iklīm-i cemāl²²⁷
5. Gül yanağüñ öpeyin şun baña luřf it diyicek
Ey ‘**Ubeydī** gülivirdi o boyı tāze nihāl

²²⁴ Ubeydī D., s.437-438.

²²⁵ Bu beyit a.g.e’de 4. beyittir.

²²⁶ Bu beyit a.g.e’de 2. beyittir.

²²⁷ Bu beyit a.g.e’de 3. beyittir.

103²²⁸

NAZİRE-İ MECDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gördi ser-keşlik ider kıddüñe gülşende nihāl
Ey yüzi gül güç ile egdi anı bād-ı şimāl
2. Nice teşbîh²²⁹ ideyin kıdd-i hırāmānuña kim
Şalınur bād-ı şabā gibi hevāyile nihāl
3. Zülf-i miskīnūñe her perī müşābih olalı
Gitmedi dilden eyā kıddi Elif Lām ile Dāl
4. Ve müşkime öykünür isen senüñ āb-ı hālqa
Yuqadır ānlara meyl olsa dağı dutar lāl
5. **Mecdiyā** ebrū-yı garrāsına ol mihrinüñ
Çıkmasun şubha eger öyküneyin dirse hilāl

104²³⁰

NAZİRE-İ EMRİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nazar-ı mihre muqābil²³¹ idüp ey mihr-i cemāl
Beñzedürseñ kaşuña tiz büyür böyle hilāl
2. Dāğı göz kıarasıdur yaprağı pergāle-i dil
Kanda kim ‘ışık bahārı açā bir lāle-i āl
3. Şadr-ı sīneñde kesüp biri biri yanına na‘l
Şuffe-i ‘ışıkda yirüñ idegör saff-ı ni‘āl
4. Cāna oğ çekdüğüçün āh elifi yād itdüm
Dāl-ı zülf-i dile şarf itdügüne²³² kıddüm dāl
5. Kıaşı hecrinde baña kıavs-i kıuzahla meh-i nev
Emriyā oldu biri dār birisi çengāl²³³

²²⁸ Mecdî D., s.119.

²²⁹ teşbîh: beste D.

²³⁰ Emrî D., s.179.

²³¹ Nazar-ı mihre mukabil: Nazar-ı luğfa muqārin D.

²³² itdügüne: olduğına D.

²³³ Emriyā oldu biri dār birisi çengāl: Emriyā birisi dāl oldu birisi çengāl D.

[81a]

105²³⁴

NAZİRE-İ RİZÂYİ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dün gice kaşuñçün olıncağ kıl ile kâl
Gelmedi ortaya ey mäh kaydı hıred-i hilâl
2. Ey perî merdüm-i çeşmüñ ne güzel sâhirdür
Bir nazarda gehi insan görünür gâh gazâl
3. Öykünürmiş o boyı serv ü lebi şîrîne
Ney-i şekkerde görüñe var mıdur dâd ile dâl
4. Müjeñ abdâlı geçer tekse ‘ âlemde hadinüñ
Ey kaşı yâ başıñuñ na‘ li olubdur aña dâl
5. Bir şeh-i mülk-i cemâlün kulu isen ‘ âlemde
Ey **Rizâyî** neñe yitmez bu kadar kadr-i celâl

106²³⁵

NAZİRE-İ ‘İZÂRİ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Meh-i nev şanma görüp gün yüzüñ ey mäh-ı cemâl
Gösterür ellere barmağla seni gökde hilâl
2. Gülşene ‘ arz idelüm vaşf-ı bahâr-ı hüsnüñ
Bâd-ı şubhuñ başına aqçe şaçar dest-i nâl
3. Hâne-i hüsnine tāk oldı hilâl ebrüsü
Ser-i mismâr melâhat-ı ruḥı üstündeki ḥâl
4. Nüktedânlar şanma kıl kadar idrâk idemez
Eyledi fikr-i miyânuñ tenimi şöyle ḥayâl
5. Kanlar ağladı ‘ **İzârî** düşüben ayağına
Şanmañuz giydi o gül ruḥ yine ser-müze-i al

107²³⁶

²³⁴ Kaynaklarda bir Dîvân’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

²³⁵ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı’na ulaşılammıştır.

NAZİRE-İ SA‘Yİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Hāle içre görinen meh degül āyīne mişāl
Seyre çıķduñ gice ‘ arz itdi ruħuñ ‘ aks-i cemāl
2. Dāmen-i şabrumı çāk itdi çeküp dest-i firāk
Gözlerüm yaşı degüldür dökülür tügme-i āl
3. Dost ben aña dirin ki öliceķ göz göre
İtdüre hāk-i tenümden seg-i dildāre sifāl²³⁷
4. Āfitābum saña siħr ile qarīn olmağa māh
Āteşe na‘ le şalar şanma şafaķ içre hilāl²³⁸
5. Per-i tūrūñ hevesi itdi dil-i Sa‘yī’yi hāk
İrişür mūr-ı za‘ īfe per ü bāl ile zevāl²³⁹

[81b]

108²⁴⁰

NAZİRE-İ EMRİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Hedef-i tūr-i belādur görinen baş degül
Bir iki oķ yelegidür qararan kaç degül
2. Delinüp göz göz olupdur tenüm üstindeki baş
Yoħsa başumda iki dīde-i ħūn-pāş degül
3. Āteşin mey koyıcak ‘aks-i lebūñ tābında
Şızdı²⁴¹ sīmīn kadeħi dīde aķan yaş degül
4. Dil-i zāhid bulımaz sūz u güdāz ile şafā
Taşdur līk yaķup şīşe olur taş degül
5. Yi ciger vaşlaşmuñ sīnede külbaşdusını

²³⁶ G.S.Ç.: vr. 55a. / a.g.e.’de 3. beyit şu şekildedir:

Merdüm-i dīde gözünden düşecek eşk-i sitem
Raħm idüp ħūn-ı dil aña giyürür cāme-i āl D.

²³⁷ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

²³⁸ Bu beyit a.g.e.’de 5. beyittir.

²³⁹ Bu beyit a.g.e.’de 6. beyittir.

²⁴⁰ Emrī D., s.175.

²⁴¹ Şızdı: şıdı D.

Emriyā hūn-ı şafāsı²⁴² yiyecek aş degül

109²⁴³

NAZİRE-İ ‘UBEYDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Tağlar şabr idemez sūz-ı dile baş degül
Āteş-i ‘ışka demürler døyemez taş degül
2. Çeşm-i hūnīn ile zaħmum dahı kanlar aqıdur
Hālin ağlar yaluñuz dīde-i hūn-pāş degül
3. Dest-i ğam ‘ışk ile bir sille urupdur baña kim
Barmağı yiri qarardı görinen kaş degül
4. Niçe bir besliyeyin mülk-i vücūd içre teni
‘Azm-i rāh-ı ‘adem itsem baña yoldaş degül
5. Māsivāya nazar itme diyü perde iderin
Çeşm-i nemnāki ‘Ubeydī büriyen yaş degül

110

NAZİRE-İ REF‘İ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kūbbe-i cāmi‘ -i ğamdur görinen baş degül
Tāqlardur anuñ altında turan kaş degül
2. Merdüm-i dīde tabaqlarla şaçar pāyuña dir
Seni gördükce gözümde dökülen yaş degül
3. Āh-ı pür-sūz ile nerm olsa²⁴⁴ n’ola kalb-i nigār
Āteş-i ‘ışkā demürler tıyamaz²⁴⁵ taş degül
4. Geçdi bir cām ile Cem kendüden ey sākī hemān
Baña ol bezm muħabbetde ayak-daş degül
5. Merdüm-i çeşmüm ele sübħa-i lü’lü’ almış

²⁴² şafāsı: cefāsı D.

²⁴³ Ubeydī D., s.435.

²⁴⁴ nerm olsa: raħm itse P.

²⁴⁵ tıyamaz: døyemez P.

Ref iyā bu görinen çeşm-i güher-pāş²⁴⁶ degül

[82a]

111

NAZİRE-İ FEVRİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ğam yükin boynıma aldum görinen baş degül
Başda kara yazudur kararın kaç degül
2. Yedi yapraklı kızıl lālesidür deşt-i ğamuñ
Bu yedi perdedeki dīde-i hūn-pāş degül
3. Dildeki āteşüñ etrāfa şerārı saçılır
Dīdeden hūn-i ciġerdür dökilen yaş degül
4. Hem-demüm sāyedür olda şeb-i tārık irecek
Rāh-ı pür-bīm-i belāda baña yoldaş degül
5. **Fevriyā** himmetimi şöyle bülend eyledi ' ışk
Ki yanumda bu felek dāne-i haşhāş degül

112

NAZİRE-İ FEVRİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Eşkimüñ oldı ħabābı görinen yaş degül
Keşt-i mevc belādur kararın kaç degül
2. Mihr-i ' ışkuñla senüñ dil bulalı vüs' at-i tām
Çarḥ-ı a' zam gözine dāne-i haşhāş degül
3. Tīşe-i küh-kene döymedi senüñ ħārā
Tağlar zaḥmına ' ışkuñ døyemez taş degül
4. Nice yılsun yoluña bendeñ ile bād-ı şabā
Başdan ol bī-ser ü pā baña ayakdaş degül
5. ' Aksi āb-ı ruḥıdur **Fānī** görinen yoḥ ise
Kıru efsāne durur gözde bu nem yaş degül

²⁴⁶ çeşm-i güher-pāş: eşk-i güher-pāş P.

113²⁴⁷

NAZİRE-İ BEHİŞTİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dilde ser-çeşme-i ğamdur bilürin baş degül²⁴⁸
Dīdeden anuñ ayağıdur ağan yaş degül
2. Sīne şahrāsına yağıdurmağa bārān-ı ğamı
Kıı‘ a-i ebr-i belādur kararān kaş degül
3. Ger hücüm eyler ise darb-zen ise na‘ re-i şevk
Āhen olsa yıka ğam kal‘ asını taş degül
4. Çemenüñ gerçi şabā bir yalıñuz yügrügidür
Talebüñde dil-i çālāke ayağdaş degül
5. Hürdeden hürde **Behiştī** dehen-i yār sözün²⁴⁹
Cevher-i hürde yazam dāne-i haşhāş degül

[82b]

114²⁵⁰

ĠAZEL-İ RIZĀYĪ

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Şūfī dūr-i eşk Ka‘ bedür ol bedr ü cānuñ
Budur tolanup turduğı aşhāb-ı şafānuñ
2. Bārid şüzına vā‘ izüñ alçaq koma muṭrib
Yüksek ide ger niyeti göre hevānuñ
3. Devr-i kamer içinde uzun ‘ömr sürüpdür
Bu mey iki kat olduğı bu zülf dūtānuñ
4. Zülfüñ koğusun Çīn’e şatar Rūmdan alup
Budur sebebi halka görünmezse şabānuñ
5. Ebrüñ göge irüp başı yir başmaz ayağı
Beñzetdi **Rızāyī** çü ser-i zülfine anuñ

²⁴⁷ Behiştī D., 279. Pervāne B.M.,

²⁴⁸ Dilde ser-çeşme-i ğamdur bilürin baş degül: ‘ İşğ ser-çeşmesidür dilde çıkan baş degül P.

²⁴⁹ dehen-i yār sözün: dehen-i dilbere söz P.

²⁵⁰ Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduğı kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

NAZİRE-İ REF'İ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. Hem-sāyesi olmağ diler ol zülf-i dü-tānuñ
Göñli çatı yüksekde uçar şimdi hümānuñ
2. Başlar çıkarıpdur yüregümde ğam-ı zülfün
Ger baña şorarsañ o virür başı belānuñ
3. İtmez nice gündür baña beñzer beni yār
Tīr-i müjesi geçdi gibi ol kaşı yānuñ
4. 'Aqlını uğurlaya öpe sākī ister (?)
Devr eylemedin rengi budur bezm-i şafānuñ
5. Ref'ī işigünde o tabīb-i dil ü cānuñ
Bī-çāresi olduñ adını aña devānuñ

116²⁵¹

NAZİRE-İ ŞUN'İ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. Dimişdi mey iç ħum²⁵² gibi tā cüş ide cānuñ
Sözi kulağumda küpedür pīr-i muğānuñ
2. Pervānelerüñ çarĥına doķinsa²⁵³ n'ola şem'
Yüz virdi ise başdan aşar her biri anuñ
3. Şoĥbetde senüñçün yine ey dil döğünür def
Güşına çalındı var ise āh u fiğānuñ
4. Meclisde doķinsam²⁵⁴ n'ola ben çarĥına cāmuñ
Döne döne öper lebin ol piste-dehānuñ
5. Göñlinde yüri var yer idin yār-ı²⁵⁵ zemīnüñ
Çün görmedüñ ey Şun'ī vefāsını zamānuñ

²⁵¹ Sun'î D. s.497.

²⁵² ħum: Cem D.

²⁵³ doķinsa: toķinsa D.

²⁵⁴ doķinsam: toķinsam D.

²⁵⁵ yār-ı: bārī D.

[83a]

117²⁵⁶

ĠAZEL-İ BĀĶĪ

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1. Haṭṭ-ı la’liyle qaşı cānānuñ
Bir rubā‘ isidür gülistānuñ
2. Bāde-i nābdur leb-i la‘ lüñ
Sāğar-ı sīmdür zenaḥdānuñ
3. Bir belādur şalındı ‘uşşāka
Rastı kāmēt-i ḥırāmānuñ²⁵⁷
4. Degenek lāzım oldı ağıyāra
Olmağ ister қаpuñda derbānuñ²⁵⁸
5. Bākī senden cefā vü cevır ummaz
Eger olursa luṭfuñ ihsānuñ²⁵⁹

118²⁶⁰

NAẒİRE-İ ‘UBEYDİ

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1. Müje çār-ı şafiy-i cānānuñ
Bir rübā‘ isidür gülistānuñ
2. Ey şeh ağıyārı қаpudan baқdur
Eger olmaқ dilerse derbānuñ
3. Ḥayrete şaldı servi bād-ı şabā
Añıcaқ kāmēt-i ḥırāmānuñ
4. Tek ‘adūyı elüñle öldürme

²⁵⁶ Bākī D., s.187. / a.g.e.’de 3. ve 5. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Göricек sīm-i miske beñzetdüm

Şāne-i zūlf-i ‘anber-efşānuñ (a.g.e.’de 3. beyit.)

Sünbülün revnaқın şikest itdi

Şiken-i ṭurra-i perişānuñ (a.g.e.’de 5. beyit.)

²⁵⁷ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

²⁵⁸ Bu beyit a.g.e.’de 6. beyittir.

²⁵⁹ Bu beyit a.g.e.’de 7. beyittir.

²⁶⁰ Ubeydī D., s.421.

- Olayın ben fütāde kurbānuñ
5. Elīfīdür ‘Ubeydī gāliyenūñ
Tār-ı gisūsıdur perīşānuñ

119²⁶¹

NAZİRE-İ EMRİ

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1. Top-ı ğabğabla kal‘asın cānuñ
Yıkmağa kıl pranğı²⁶² müjgānuñ
2. Dehenūñ hoşkasındaki dürden
Diş şırtmadı²⁶³ hıç dendānuñ²⁶⁴
3. Kātı āhen-dil imiş ey kaşı yā
Sīne zaħmın acıtdı peykānuñ²⁶⁵
4. Gıceyi gündüze kätup geliyor
Ruħuña ħaṭṭ-ı ‘anber-efşānuñ²⁶⁶
5. Emrī ğonce lebine öykündi
Ağzını kana yudı bād anuñ

[83b]

120²⁶⁷

NAZİRE-İ NİHĀNİ

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Cān oldı şehā şāhid-i maḫşūdına vāşıl
Sultān-ı ğam-ı ‘ışkuña dil olalı menzil
2. Kātlüme delİL olsa n’ola ğamzeñe zülfüñ
Meşhürdur e’d-dālü ‘ale’l-ħayr kefā‘ il
3. Ey kaşı kemān tır-i ħavādişden alınmaz

²⁶¹ Emrī D., s.166.

²⁶² pranğı: parankı D.

²⁶³ şırtmadı: şırtmedi D.

²⁶⁴ Bu beyit a.g.e’de 3. beyittir.

²⁶⁵ Bu beyit a.g.e’de 4. beyittir.

²⁶⁶ Bu beyit a.g.e’de 2. beyittir.

²⁶⁷ Bu şiir Nihānî’nin yayımlanan dıvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

- Peykānuñ ile sīnede cān olalı yek-dil
4. Olmasa kişi ‘ālem-i esrār-ı ğam-ı ‘ıřķ
Taḥşil-i ‘ulūm eyledin aña ne ḥāşıl
 5. Zūlmetde ḳalurdum şeb-i hicrānda **Nihānī**
Āhum şereri olmasa ger bana meşā‘il

121

NAZİRE-İ REF‘İ

Mef‘ulü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ulün

1. Şehr-i ‘ademe cān atup oldım niye vāşıl
Aldum rāh-ı ‘ıřķ içre bugün bir eyü menzil
2. Olmasa gerek baña ḳoçulmağa n’ola dāl
Meşhürdur e’d-dālü ‘ale’l-ḥayr kefā‘il
3. Fāş itmediler kūh-kenūñ rāz-ı derūnın
Her taş alup tīşe-i Ferhād ile yek-dil
4. Tīmār olalı bāğ-ı ḥüsün sen şehe serbest
Sünbüllerinūñ sünbüleri bağladı ḥāşıl
5. **Ref‘ī** ‘alev-i nār dilūñden gice gördüm
Yanup yağılır tuymayıp ol şāha meşā‘il

122²⁶⁸

NAZİRE-İ ‘AHDİ

Mef‘ulü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ulün

1. Dil zerre gibi olmaz-idi mihrüñe vāşıl
Yollara hevāñ-ile düşüp almasa menzil
2. Kūyuña olur sālīke rehber süm-i esbūñ
Zāhir budur e’d-dālü ‘ale’l-ḥayr kefā‘il²⁶⁹
3. Bülbül sözini gūş idüp açılmadı ğonce
Ağız bir idüp göñlüñ ile olalı yek-dil
4. Ben ḥasteye tīmār didüm olsa-y-idi āh

²⁶⁸ Ahdî D., s.114.

²⁶⁹ e’d-dālü ‘ale’l-ḥayr kefā‘ilihi: Hayra vesile olan hayrı yapan gibidir.

Olmaz didi ol bād-ı hevā-y-ile bu hāşıl

5. Mecnūn ki ŧeh-i ‘ iŧk idi her ŧeb aña ‘ **Ahdī**

Yir yir yaqılup lāleler olmışdı meşā‘ il

[84a]

123²⁷⁰

NAZİRE-İ ‘ULVİ

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Ey kaşı kemān nāmun olur cānıma vāsıl
Sīnem ki olur tīr-i ciger-dūzuna menzil
2. İrşaduña dāl olduğı tācuñ bu ki ey pīr
Meşhūrdur e’d-dāllü ‘ ale’l-ḡayri ke-fā‘ il
3. Ağyārı ḡas u ḡār gibi ḡāke şalupdur
Seyl-āb-ı sirişküm olalı baḡr ile yek-dil
4. Dil-ḡastelere sebz-i ḡaḡuñ kılmağa tīmār
Cümle ḡuluñı defter idüp baḡladı ḡāşıl
5. Mülk-i ḡama şāhum felek eyvānum olupdur
Her ŧeb yaḡar ey ‘ **Ulvī** nücūm anda meşā‘ il

124

NAZİRE-İ RE‘Yİ

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Yir yir evirüp ŧu‘ le-i āhum ile meşā‘ il
Her gice ider māh-ı felek ḡıt‘ a menāzil
2. İŧletmese dil tīrūñe dāl olsa kemānuñ
Ma‘ nā itmege e’d-dāllü ‘ ale’l-ḡayri ke-fā‘ il
3. Başlar yürir oldı rāh-ı ‘ iŧkuñdaki taşlar
Cānā dil-i senginūñ ile olalı yek-dil
4. Dil mezra‘ ina mihr ü vefā toḡmın iñenler
Cān murgına birbiri nevā eyledi ḡāşıl

²⁷⁰ Ulvī D., s.389.

5. Cān virdi apufna irecek **Rey‘ı**-i muhliş
Uyhuya varır yolcu ola menzil vāřıl

125²⁷¹

NAZİRE-İ BAKİ

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Her tır-i belā avs-i azādan ki ola²⁷² nāzil
řaħrā-yı dil-i ehl-i vefādur aña menzil
2. addüm gibi ħāk-i ademün öpdi na‘ lçeñ
Meşhürdur e‘d-dālü ‘ale‘l-hayri ke-fā‘il
3. Ağız bir idüp söylemek āsān idi yāre
Zaħmuñla gelüp olsa eger ħaņçeri yek-dil
4. Cān cāna olurdu dem-i vuşlatda senünle
Sīnem eger ey rūĥ-ı revān olmasa hā‘il
5. **Bakı**yi alem eyledi şemşir-i firāuñ
Bir kerre naşıb olmadı tabıl-i enāmıl

[84b]

126²⁷³

AZEL-İ NIşANİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Dem-ā-dem cevri-i cānān cāna müşkil
Göñül ğam āteřine yana müşkil
2. Cefāřı öldürür ‘aşıı yāruñ
Kişi göz göre germün ata müşkil
3. Gözüñ siħr ile murĝ-ı cānı aldur
Döker yüzüñde ħalün dāne müşkil
4. Güzeller řāhısın luşf eyle dā‘im
Cefā vü nāz u şıve şana müşkil

²⁷¹ Bākı D., s.207.

²⁷² Ki ola: k’ola D.

²⁷³ Türkçe şiirlerden oluşan bir Niřānı Dıvānı’na ulaşılamamıştır.

5. **Niṣānī** cevri-i yāra şabr olurdu
Taḥammül ḥasret ü hicrāna müşkil

127²⁷⁴

NAZİRE-İ ‘ AHDİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Yaşın varmağ seg-i cānāna müşkil
İrağ olmağ dağı cānāna müşkil
2. Ser-ā-ser giydi gül-gün dökdi kıanum
Yine girdi o zālīm kıana müşkil
3. Hevā-yı zülf ü ḥālūñsüz görünür
Göñül murğına dām ü dāne müşkil
4. Varaldan zülfüñe dest-i irādet
Kılur āsān bulursa şāne müşkil
5. Reh-i vaşluñ arar āvāre ‘ **Ahdī**
Düşerse vādī-i hicrāna müşkil

128²⁷⁵

NAZİRE-İ ‘ ĀŞIK

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Muḥabbet ehline cānāne müşkil
Yüzüñe bakmaya cānāne müşkil
2. Derūnum çāk çāk oldu ḥasedden
Kırır al zülfine kör şāne müşkil
3. Ne bilsün kıadr-i ‘ irfānı o bir ḥar
İnandırmağ sözi nādāna müşkil
4. Yaz ‘ **Āşık** anı görürüm ḥasedden
Yağar şem‘ e uzan pervāne müşkil
5. Didüm ‘ ışkuñda yatmağ oldu āsan
Didi ol ğonce-leb yabana müşkil

²⁷⁴ Ahdî D., s.116.

²⁷⁵ Bu şiir Āşık Çelebi'nin yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

[85a]

129²⁷⁶

ĠAZEL-İ RİZÂYĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Baḡarken gözlerüñ devr içre ey dil idegör ‘âlem
Götür çeşmüñe alma ‘aynuña her ne dise ‘âlem
2. Yağupdur la‘lüne öykindügiyçün taşı başına
Degüldür gonce-i gülde sihir ki gördügin şebnem
3. Pür oldum şöyle zaḡm-ı tûg-i hicrânla ser-tâ-pâ
Ten-i fersüdemî şandı görenler penbe-i merhem
4. Yüze gülmez gibidür çok cān ölür çok kan
İki la‘l-i leb cānān ağız yir iteseler bir dem
5. Yüzi dirler ise zīr-i ḡaṭ-ı reyḡān olur zāhir
Rizāyī nesh ider ḡaṭtı egerçi kim muḡaḡḡaḡ nem

130²⁷⁷

NAZĪRE-İ MECDĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Berāber olmadı ebrū ki gördi cümle-i ‘âlem
Ḳatı ancak görindi ey yüzi gün māh bu aḡşam
2. Didüm raḡm it dil ü cān ḡılındı bir ramaḡ ancak
Didi kim çoḡı gitdi azı ḡaldı şabr ḡıl direm
3. Ben ol penāh belāyam kim benüm engüşt-i āhumçün
Meh ü mihr ü felek oldı nigīni iki ḡātem²⁷⁸
4. Ḥayāl-i la‘l-i cān-baḡşuñ sirişk-i dīde-i terde
Şanasın ki Mesīḡādur alur ḡucaḡına Meryem
5. Fezā-yı ḡamda iḡdām eyleyüp merdāneler içre
Bulunmaz bir ḡadem ḡomış kimesne **Mecdī**den aḡdem

²⁷⁶ Kaynaklarda bir Dīvân’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

²⁷⁷ Mecdî D., s.120.

²⁷⁸ oldı nigīni iki ḡātem: oldı bugün iki münkirem D.

NAZİRE-İ FEVRİ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. Dütâ olmuş ten-i zâr üzre iki dīde-i pūr-nem
Giyāh-ı nātüvān üzre şan iki kıatre-i şebnem
2. Reh-i meyhāne vü deyr-i muğāndan yek irer sālīk
Ki egri bügri yol toğrı dimemişler zāhid isem
3. Ğam-ı hālını bilelden dūr düşdüm kūy-ı dilberden
Cināndan dāne iftār itmeyince çıkmamış ādem
4. Şeh-i ı şık ol ki maħzā cānı yok satranç şāhidur
Selātīn-i maħabbet maħzarında Ğüsrev-i ı ālem
5. Kıo ı yş u nüşı ey **Fevrī** riyāzāt-ı maħabbet kııl
Ki bir cām serverüñ haşre dek şunar ħumārın cem

[85b]

132²⁷⁹

NAZİRE-İ EMRİ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. Maħabbet şāh-bāzınuñ yuvasıdur benüm başum
Görinür āşiyānından kıanadı ucıdur kıaşum
2. Beyābān-ı belāda eyle ser-gerdān u püyānam
Ki pāyum urduğum taşdur benüm ancak ayakdaşum²⁸⁰
3. Lebüñçün la ı l-rız olmuş deminden sürħden şanma
Niçe göz ağrısın görmiş-durur çeşm-i güher-pāşum²⁸¹
4. Görüp bu eşk-i ħünīnüm degül ħoş dime ey meh-rū
Ne kıanlar ağladı çeşmüm gelince bu deme yaşum²⁸²

²⁷⁹ Emrī D., s.191.²⁸⁰ Beyābān-ı belāda eyle ser-gerdān u püyānam
Ki pāyum urduğum taşdur benüm ancak ayakdaşum:
Belā deşinde hem-pā gerçi sāyemdür baña līkin
Kıalur aħşam olıcağ olımağ ol da ayakdaşum D.²⁸¹ Bu beyit a.g.e'de 4. beyittir.²⁸² Görüp bu eşk-i ħünīnüm degül ħoş dime ey meh-rū
Ne kıanlar ağladı çeşmüm gelince bu deme yaşum:

5. Degül encüm bezer her gice altun ħall ile ħaddin
Diler kim ola ey **Emrî** ‘ arūs-ı dehr oynaşum

133²⁸³

NAZİRE-İ EMRİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Maĥabbet āteşi yanar belā ocağıdur başum
Egilmiş dūd-ı āhumdan duĥānıdur iki қаşum
2. Beyābān-ı ġam-ı ‘ ışkında seni ĥurşīd-ruĥsāruñ
Bulınmadı benüm sāyemden özge bir ayaқdaşum
3. Gözüm merdümlerine istedüm kim aġlayam ġamdan
Nigārā yüzümi ol dem kızıl қana yudı yaşum
4. Ĥayāl-i dürr-i dendānuñla қalmışdur şadef-mānend
Sirişküm baĥri içinde benüm çeşm-i güher-pāşum²⁸⁴
5. Bezer her şeb hilāl ebrūsın altun ħall ile ya‘nī²⁸⁵
Diler kim ola ey **Emrî** ‘ arūs-ı dehr oynaşum

134²⁸⁶

NAZİRE-İ EMRİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Maĥabbet şeĥsüvārınuñ atı oynağıdur başum
Semend-i ‘ ışkıñ alnumda nişān-ı na‘ lidür қаşum
2. Belā deştinde hem-pā gerçi sāyemdür baña līkin
Қalur aĥşam olıcaқ olımaz ol da ayaқdaşum²⁸⁷

Anuñ ‘ aynına sen bir қatrece gelmezsın ey deryā
Dilüñ uzatma ġāfil çağlama çeşm-i güher-pāşum D.

²⁸³ Emrî D., s.191.

²⁸⁴ Ĥayāl-i dürr-i dendānuñla қalmışdur şadef-mānend

Sirişküm baĥri içinde benüm çeşm-i güher-pāşum:

Lebüñçün la‘l-rīz olmış deminden sürĥden şanma

Niçe göz aġrısın görmiş-durur çeşm-i güher-pāşum D.

²⁸⁵ Bezer her şeb hilāl ebrūsın altun ħall ile ya‘nī : Şafaқ şanma taқınur pāyına yāķütđan ĥalhāl D.

²⁸⁶ Emrî D., s.190-191.

²⁸⁷ Belā deştinde hem-pā gerçi sāyemdür baña līkin

Қalur aĥşam olıcaқ olımaz ol da ayaқdaşum:

Beyābān-ı belāda eyle ser-gerđan u pūyānam

3. İzi tozına yüz sürdüm gözüm gel ağlama luṭf it
Ġubār-ı rāh-ı cānānı yüzümden yumasun yaşum²⁸⁸
4. Anuñ ‘aynına sen bir kıatrece gelmezsin ey deryā
Dilüñ uzatma ġāfil çağlama çeşm-i güher-pāşum²⁸⁹
5. Degül kevkeb bezer her gice altun ħall ile ħaddin²⁹⁰
Diler kim ola ey **Emrī** ‘arūs-ı dehr oynaşum

[86a]

135²⁹¹

NAZİRE-İ NİHĀNİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Muḥabbet ‘āleminde çarḫ-ı miḥnetdür benüm başum
Hilāl-i ġam ṭulū‘ itmişdür anda şanmañuz kıaşum
2. Reh-i ‘ıškuñda şol deñlü tek ü pū eylerüm ben kim
Sirişküñ peykidür ancaķ benüm anda ayaķdaşum
3. Meded ben düşküni irgür o şāhuñ küyına diyü
Müdām öper yüzüm durmaz ayaġuma düşer yaşum
4. İrince kīmyā-yı hāk-i pāy-i yāra görseydüñ
Ne cevherler nişār itmiş-dürür çeşm-i güher-pāşum
5. Degüldür kehkeşān bir degme çenber bağlanur her şeb
Nihāni bu ‘arūs-ı çarḫ olmaķ ister oynaşum

136²⁹²

NAZİRE-İ BĀKİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Ki pāyum urduġum taşdur benüm ancaķ ayaķdaşum D.

²⁸⁸ İzi tozına yüz sürdüm gözüm gel ağlama luṭf it

Ġubār-ı rāh-ı cānānı yüzümden yumasun yaşum:

Görüp bu eşk-i ħününüm degül hoş dime ey meh-rū

Ne kıanlar ağladı çeşmüm gelince bu deme yaşum D.

²⁸⁹ Anuñ ‘aynına sen bir kıatrece gelmezsin ey deryā

Dilüñ uzatma ġāfil çağlama çeşm-i güher-pāşum:

Ḥayāl-i dürr-i dendānuñla kıalmışdur şadef-mānend

Sirişküñ baħri içinde benüm çeşm-i güher-pāşum D.

²⁹⁰ Degül kevkeb bezer her gice altun ħall ile ħaddin: Bezer her şeb hilāl ebrūsın altun ħall ile ya‘ nī D.

²⁹¹ Nihānî G., s.1292.

²⁹² Bākî D., s.217.

1. Maḥabbet baḥridür āhum yilinden mevc urur yaşum
Melāmet fülkidür ser aña lengerdür iki қаşum
2. Peleng-i ‘ ışk-ı yāruñ pīşesidür²⁹³ mūy-ı jülīdem
Diyār-ı derd ü miḥnet kūhsārıdur benüm başum
3. Ne meclis içre nūş-ı cām idersem yād-ı la‘ linle
O bezm ehlinde қalmaz cür‘ adan ğayrı ayaқdaşum
4. Bilürsin nūr-ı dīdem tütıyāya қatılur cevher
N‘ ola ağlarsa hāk-i pāyüñe çeşm-i güher-pāşum
5. Ayırdı siḥr idüp yāri sipihr қаçmazın²⁹⁴ benden
Ne lu‘b itdi gör **Bākī** baña bi‘ llāhi oynaşum

137²⁹⁵

NAZİRE-İ FEVRİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Olursa mey-fürüş demi n‘ ola ‘ ışk içre ḥāl-daşum
Cū yir deyr itmedür duḥter-i zer kız қarındaşum
2. Қadüm başdı yüzime müjesi kebkepleri қaldı
Degül müjgān ucında görinen gözden aқan yaşum
3. Göñülde la‘ lüñüñ fikri dilimde leblerüñ zikri
Senüñ ‘ ışkuñda bir Ḥaққ bilür cānā açum taşum
4. Cefāya yüz tütaldan ḥaṭ saçına ser-fürü itdi
Sevād-ı Rūmdan Şām’a alam gidem ki başum
5. Elin keskin қılıç tutar başuma çarḥ celladı
Benüm elümde **Fevrī** görinen şanma iki қаşum

[86b]

138²⁹⁶

NAZİRE-İ ŞADIQ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

²⁹³ pīşesidür: bīşesidür D.

²⁹⁴ sipihr қаçmazın: sipihr-i pīrezen D.

²⁹⁵

²⁹⁶ Bu şiir Sâdıq’ın yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

1. Döküp senüñ ğam ile kendümi gözden aķar yaşum
İki gözli şanan bir degirmendür döner başum
2. Ne gördi rāh-ı ğamda dökülüp şaçılmadan ğayrı
Nice yaşlar yaşadı gerçi bu çeşm-i güher-pāřum
3. Piyāle māh-ı nevāde řafaķ mıdur felek sāķī
Toķuz dolaşdum eflāki bulunmaz bir ayaķ-daşum
4. Fenā melāhatüñ zor kılar idi baħr-i eşkümde
Yatur mevc-i belāda ser-nigün olmuş iki ķařum
5. Ğayāl-i ğaġta yār ile cihāndan gitdüm ey **řādık**
Biġamdiġlāh ki Ğıźr oldı ‘adum mülkine yoldařum

139²⁹⁷

ĞAZEL-İ RIZĀYĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Dem-ā-dem zaġm-ı tıġ hier ile ħün-pāřdurur çeşmüm
Cerāġat-ı dīdeler iġre anuñçün başdur çeşmüm
2. Gice gündüz gözi nūrın döküp çeřmi sevdāsından
şuda ‘aks-i ğaġ-ı rüyın yüzer naķķāřdur çeşmüm
3. Ķurı bühtān ider aġyār her gün ağlamaz diyü
Anuñçün gördüġi dem gün yüzün yaşdur çeşmüm
4. Birisi ağlasa gülse biri dāġi güler ağlar
Rāh-ı ğamda birbirine şol yoldaşdur çeşmüm
5. Sifāl-i ħün ğam ile bir görüp cām-ı Cem devri
Rızāyī bezm-i miġnetde ‘aceb ‘ayyāřdur çeşmüm

140²⁹⁸

NAZĪRE-İ EMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Sirişk eġfālidür öksüzleri evbāřdur çeşmüm
řarāb-ı eřkden²⁹⁹ ħālī degül ‘ayyāřdur çeşmüm

²⁹⁷ Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduġu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

²⁹⁸ Emrī D., s.189-190.

2. Ezüp bir kâsede sürh u siyâh ile sefidâcı
Eline kıl kalem almış meger nakkâşdur çeşmüm
3. Nihân eyler yüzün gözden dimez bî-çâre gün görsün
İder göz merdüm-i giryân anuñçün yaşdur çeşmüm
4. Ne var bezm-i belâda ayağ aldıysa mey-i eşki
Hem hün³⁰⁰ dökmede sâķī kamuya başdur çeşmüm
5. Miyânınuñ hayâlin görmedüm dir gözler **Emrîden**
Görinen bu hayâl ile anuñ³⁰¹ sır-dâşdur çeşmüm

[87a]

141³⁰²

NAZİRE-İ İZÂRİ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Nişâr içün o şâha iki peymâne güher çeşmüm
Bu fikri nice demler oldı kim ölçer döker çeşmüm
2. Görüp mihr-i ruhında hattın ağlarsa ‘acemîdür
Beğâyet merdüm-i terdür bulutdan nem kıpar çeşmüm
3. Perîşân eylesün zülfini görsün ruhların diyü
Müjemden şâne vü âyîne-i rüşen şunar çeşmüm
4. Eger ‘ışķ-ı nihânî girye ile eylese ifşâ
Yüzüme nice baķsun kim önümde su döker çeşmüm
5. Eger güller düşerse ey ‘İzârî hâķ-i pâyına
Sirişküm dânesine yitmez eş olmaz eger çeşmüm

142³⁰³

NAZİRE-İ RİZÂYİ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Ne tañ Ya‘ kıub-veş ağarsa nür-ı başar çeşmüm

²⁹⁹ eşkden: ‘ışķdan D.

³⁰⁰ hem hün: yoluña D.

³⁰¹ anuñ: aña D.

³⁰² Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

³⁰³ Kaynaklarda bir Dîvân’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

- Başın şorsuñ virür haq Nüh tūfānından haber çeşmüm
2. Cihāndan göz yumazdı çoqdan ey nūr-ı başar çeşmüm
Gördüm dīdāruñı diyü umar aña baqar çeşmüm
 3. İdelden faşl-ı mihre fenn-i miḥnetde nazar çeşmüm
Kitāb-ı ʿışq-ı dilberde neler gördi neler çeşmüm
 4. Ḥayāl-i tīr-i ğamzeñ yāre urmuş göz göz itmişdür
Anuñçün ey kaşı yā dem-be-dem devr-i firāk çeşmüm
 5. Alup ḥāk-i rehin sürme yirine sürdi çeşmine
Olursa ey **Rızāyī** yiridür şaḥib-i nazar çeşmüm

143³⁰⁴

NAZĪRE-İ NĪHĀNĪ

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Revān olan yaşum seyline bulmadı irer çeşmüm
Cihānuñ cūların gözden geçürdi ser-be-ser çeşmüm
2. Egerçi rüy-ı zerdüñ var zeri ʿarz itmege yāra
Velīkin laʿl-i ḥūn-ı eşk-ile anı başar çeşmüm
3. O māh-ı ʿālem-ārānuñ ğubār-ı ḥaṭṭ-ı ruḥsārı
Döker yaşını her laḥza ʿaceb mi düşse ter çeşmüm
4. Ne dem ol merdüm-i dīde kızillar giyse gül gibi
Benüm de ḥūn-ı dilden erguvāniler giyer çeşmüm
5. O nūr-ı dīde-i gözden **Nihānī** çünki dūr itdi
Bu dehr-i bī-vefāya eylemez artuq nazar çeşmüm

[87b]

144³⁰⁵

NAZĪRE-İ EMRĪ

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Ḥayālün tıflını gördükde bağrına başar çeşmüm
Başına müjgān ile³⁰⁶ aqça taqar çeşmüm

³⁰⁴ Nihānī G., s.1292-1293.

³⁰⁵ Emrī D., s.190.

2. Sirişküm durmayup³⁰⁷ gıtdügi budur kaşr-ı dīdemde
Ḥayāline olur engel diyü gözden şavar çeşmüm
3. Gider ol meh şitāb ile ider garķ-ı ‘ arak rüyın
Anuñ ađlar bu hūyından ‘ aceb mi olsa ter çeşmüm
4. Ṭa‘āmı göz yir aç hān-ı cemālūñ ey Ḥalīlüm gel
Ṭoyınca görmek olmazsa ķo görsün bir nazār çeşmüm
5. Şaçılan kanlu yaş şanma şerārıdur anuñ **Emrī**
Ruḥı şevķıyla bezm-i şevķda nergis yaķar çeşmüm

145³⁰⁸

NAZĪRE-İ MECDĪ

Mefā‘ılün Mefā‘ılün Mefā‘ılün Mefā‘ılün

1. Ḥayāl-i la‘lūñ ile dem-be-dem kanlar yudar çeşmüm
Geçer peymāne gibi ‘aşıķ-ı hūnīn çeker çeşmüm
2. Maḥabbet mācerāsın Ḳaysla ağlaşsalar bir dem
Sirişki seyl semtinden nice vādī açar çeşmüm
3. Geçürdi leşker-i encüm-şūmar-ı eşkini gözden
Şebihūn itmesün uyḥu diyü yıldız sayar çeşmüm
4. Aķarken seyl-i eşki dem-be-dem çeksen aña tañ mı³⁰⁹
Bulunmaz aña vū tutmaz anı ey sīmber çeşmüm
5. Eridüp bağrı yağın **Mecdiyā** dögdı gözi³¹⁰ yüzün
Gice gündüz kitāb-ı ḥūsni cānāna baķar çeşmüm

146

NAZĪRE-İ REF‘Ī

Mefā‘ılün Mefā‘ılün Mefā‘ılün Mefā‘ılün

1. Ḳabāğın rūzeninūñ rūz u şeb iķer ķapar çeşmüm
Ḥayālūñ şāhini ķondırmađa ölçer yapar çeşmüm

³⁰⁶ Başına müjgān ile: Başına rişte-i müjgān ile D.

³⁰⁷ durmayup: ũurmayup D.

³⁰⁸ Mecdī D., s.120.

³⁰⁹ Aķarken seyl-i eşki dem-be-dem çeksen aña tañ mı: Aķarken seyl-i eşki ũütüyā çekse eger keḥḥāl D.

³¹⁰ gözi: gözün D.

2. Şabādan gerdür āhuñ tutasın almağ için hep
Nesi var ise bu yolda kıomaz döker şaşar çeşmüm
3. Leb-i baħr-i sirişküm üzre kışar dil-küşādur ser
İki manzardur anda rüy-ı deryāya yıkar çeşmüm
4. Dirīg atmaz deminde cānını isterse anuñcün
Dil ile kıarışur kıanı yakındur bir tımar çeşmüm
5. Ğubār-ı yāri merdümler gözine sürmeden Ref‘ī
Didi tütüyā ancak görince yer nazār çeşmüm

[88a]

147³¹¹

NAZİRE-İ NEV‘İ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. İçüp devr-i lebüñde ğonce-veş ħün-ı ciger çeşmüm
Şafā-yı cām-ı ‘ışkı bunca demlerdür sürer çeşmüm
2. Yatarmış ħā~bda beñzer ħayāl-i dürr-i dendānuñ
Ğubār-ı küyuñı gözden geçürdi ser-te-ser çeşmüm
3. Her bir tütüyā-yı ħāk-i rāhuñ var iken ‘ömrüm
‘Aceb mi çekse kühl-i İşfahānīden zarar çeşmüm
4. Libāsın ergavānī kılsa ol şūħ-ı siyeh-çerde
Benüm de geydürür merdümlerine allar çeşmüm
5. Hevā-yı ‘ışk ile Nev‘ī gibi meyden degül ħālī
Çerāğı ‘ışkı beñzer sāğar-ı Cem’den yaķar çeşmüm

148³¹²

ĞAZEL-İ NİŞĀNĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Netice-i ‘ışk-ı dilberden hemīn kılup ħazīn buldum
Bu deñlü var gözüm yaşını dir temīn buldum
2. İnsem vahşet-i ābād-ı belāda derd ü miñnetdür

³¹¹ Nevī D., s.408-409.

³¹² Türkçe şiirlerden oluşan bir Nişānī Dîvānı’na ulaşılamamıştır.

- Firāk u ḥasret ü hicrānı yār u hem-niṣīn buldum
3. Namāz-ı şevk edāsına maḥal saçmada āmāl
Mezelleter dirler imiş sürmege yüz bir zemīn buldum
 4. Girüp bazār-ı ihlāşa gözetdüm rüy-ı Zitānı
Tazarru‘yla niyāz adlū güzel bir nāzenīn buldum
 5. Gördüm dırsen cemālin çek gözüñe sürme-i ‘uzlet
Duḥūl-i bezm-i cānānuñ **Niṣānı** ben berīn buldum

149³¹³

NAZİRE-İ ‘AHDİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ne ğam ḥurrem dil-i ‘ıṣkuñda zülfüñle ḥazīn buldum
Belā bu herkesi benden beter endūh-gīn buldum
2. Dil-i güm-geşteden aldum ḥaber āḥir kilābuñla
Zihī devlet ki bizden begler-ile hem-niṣīn buldum
3. Beyān idüp n’ola seb‘al-meṣānīden ḥaber virsem
Kitāb-ı ḥüsnine baḫdum anuñ bir bir yirin buldum
4. Cihānda çok güzel gördüm velī āḥir bu dünyāyı
Niyāz ehline nāz eyler güzel bir nāzenīn buldum
5. Süleymān-veş n’ola teşḫīr idersem ‘ālemi ‘**Ahdī**
Lebi devrinde ḥaṭṭ-ı sebzini naḫş-ı nigīn buldum

[88b]

150³¹⁴

...

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nice ğuşşa nice elem nice belā nice ğam
Yire geçdi gibi dünyāda felek luṭf u kerem
2. İllere vaşl-ı şafāsı baña hicrān elemi
Hep benümçün yir deldi ki bu miḥnet ü ğam

³¹³ Ahdī D., 119-120.

³¹⁴ Mahlas mısraı olmayıp şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

3. Kaçma benden beni terk eyleme ey dil berü gel
Dünyede derd ü belâ miñnet ü gam şimdi benüm
4. Bir iki gün konuğın dünyede incinme felek
5. Beni şanma gidicek bir dağı bu yire gelem
Ne ölür ne dirilür çâresi yok haste dilün

151³¹⁵

NAZİRE-İ BÂKİ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Eyledi müjde-i gül bülbüli şād u hurrem
Göncenün gönli açıldı güle düşdi şeb-nem
2. ‘Ālemün n’eyleyeyin bāğ u bahārın sensüz
Baña sen ruhları gülzār ile hoşdur ‘ ālem
3. Dāne-i hālīne bak cennet-i ruhsārında
Nice şabr eylesün Allāhı severseñ ādem
4. Dil-i şūrideye kıl pend ü naşihat geh geh
Nefesün gelsün eyā şūfi-i nāsih dem dem
5. Āb-dār olsa n’ola mīve-i şī‘ r-i **Bākī**
Urmadı kimse bu bāğ içre dağı böyle kalem

152³¹⁶

NAZİRE-İ ‘ULVİ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Güli şermende iden ‘arızı kākülündür
Servi hayretde koyan kāmēt-i mevzūnuñdur
2. ‘Aqlumı gāret iden turre-i tarrāruñdur
Beni dīvāne kılan çeşm-i pūr-efsūnuñdur
3. Haste cānum leb-i Şīrīn’ine Ferhād oldu
Deli gönlüm resen-i zülfüne Mecnūn’dur

³¹⁵ Bākī D., s.221. / a.g.e.’de 3. beyit şu şekildedir:

Var ise tazeledi bāğ-ı nihāl-i emelin
Reşehāt-ı kalem-i hazret-i sultān-ı kerem

³¹⁶ Ulvī D., s.301.

4. Bağrumı ‘ūd gibi bezm-i belāda yaqmaq
Ey ŧeh-i mülk-i cefā zulm ile k̄anūnuñdur
5. ‘Ulvī’yi zevk-i veŧālūñle n’ola ŧād itsen
Çok zamāndur ki senūñ ‘āŧıq-ı maḥzūnuñdur

[89a]

153³¹⁷

NAZİRE-İ EMRİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Haḫḫuñ añdum dūd-ı āh içinde kaldı cism-i ḫam
Döndüm ol ŧahsa çeker Ḥızr adına yaŧıl ‘alem
2. Sīnede yanar çerağıdur nigāruñ dāğ-ı ‘ıŧq
Degmesidür dilde ol yaqılanuñ tır-i elem³¹⁸
3. Görmeden gülzār-ı luḫf içre³¹⁹ dehānuñ goncesin
Ağzı her gül-çehrenūñ yanumda olmuŧdur ‘adem³²⁰
4. Gördi ben üftādeyi bir dāğ-ı derd olmuŧ yatar³²¹
ŧöyle ŧād oldı ki ŧan bir kīse altun buldı ḡam
5. Ol müselsel zülf-i evŧāfını taḫrīr itmeden
Emrī zencīrin sürür dīvāne olmuŧdur qalem

154³²²

NAZİRE-İ MECDİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Destine alup müjenden merdüm-i çeŧmüm qalem³²³

³¹⁷ Emrī D., s.180.

³¹⁸ Sīnede yanar çerağıdur nigāruñ dāğ-ı ‘ıŧq

Degmesidür dilde ol yaqılanuñ tır-i elem:

Görelı gülzār-ı ḫüsn içre dehānuñ goncasın

Ağzı her gül-çehrenūñ yanumda olmuŧdur ‘adem D.

³¹⁹ Görmeden gülzār-ı luḫf içre: Görelı gülzār-ı ḫüsn içre D.

³²⁰ Görmeden gülzār-ı luḫf içre dehānuñ goncesin

Ağzı her gül-çehrenūñ yanumda olmuŧdur ‘adem:

Gözlerüm ŧol nāfe-i ḫālūñ terāzūlar meger

Keffesinden āḫir itmiŧ ‘anber-i terden direm D.

³²¹ Gördi ben üftādeyi bir dāğ-ı derd olmuŧ yatar: Ḥāk-i reh-i dehr içinde cism-i pür-dāğum görüp D.

³²² Mecdī D., s.119-120.

- Defter-i çehremde³²⁴ naqd-i eşkümi itdi raqam
2. Ben qara yazuluñ fāş eyleyüp aḥvālını³²⁵
Gitmedi benden dilin dil yükün görsün qalem
 3. Ḥārlar dökdüm müjemden küyuñuñ gülzārına
Benden artık kimse aña başmasun diyü qadem
 4. Kīse-i naqd-i belādur sīnem³²⁶ anda tāze dāğ
Mühdür kim ḥıfz için urmuşdur anı şāh-ı ğam³²⁷
 5. Mecdiyā dil viresiye almağ ister iken ğamını
Üstine düşdi sirişküm naqdile döküp direm

155

NAZİRE-İ FEVRİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Söylesem dillerini vaşf-ı ḥaṭṭuñ qalmaz raqam
Göreyin kim dil bu gine uğursun cānā kılam
2. Geldi ḥaṭṭ-ı vaşl ol diyü yāre ben ibrām itmezin
Ḥāmenüñ çıqdı dili söyler beklemez neyleyüm
3. Ḥāb-ı nūşininden olanlar ḥar-ı bānuñ behre-mend
Beledler kim 'ākile giydür vücūdundan 'adem
4. Vaşl için küyında gelmiş cānı qurbān it göñül
Fidye vācibdür kişiye idecek şaydım
5. Şanma kim senden gele **Fevrī** dil yāre gider
Beter olmaz qaṭre-i nā-ḥızdan baḥr-i kerem

[89b]

156³²⁸

ĠAZEL-İ RİZĀYİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

³²³ qalem: benüm D.

³²⁴ çehremde: çehrede D.

³²⁵ aḥvālını: esrārını D.

³²⁶ sīnem: benüm D.

³²⁷ şāh-ı ğam: dest-i ğam D.

³²⁸ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

1. Ol leb-i yâķūt-ı la‘ linde olaldan ĥaţţ u ĥâl
Mübtelâlar olalar hep cümle ni âşüfte ĥâl
2. Ĥüsn ü ĥaţtuñda bî-mişâlüm dirken ĥaţţ-ı lebüñ
Naķde ķodı üstine anuñ ĥaţuñ üstünde ĥâl
3. Dert yanmadan ġam oķı baġrıma geġmişdürür
Tende bu sūfâr-ı tîrüñ ey ķaşı yâ aña dâl
4. Bâġda ey lâle-ruĥ olan gül-i ra‘ nâ degül
Gülşene varduñ yüzüñ gördi ķızardı verd-i al
5. Ol hümânuñ zülfi tâvusına beñzetmiş o zen
Ey **Rızâyî** bulıcaķ şeh-bâzı pür-jâle-i al

157³²⁹

NAZİRE-İ BÂKİ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Saña teşbîh itmek olmaz ey meh-i şâhib-cemâl
Âfitâba ger hilâl ebrü vü Nâhîd olsa hâl
2. Rûy u müy-ı yâre beñzer daĥı nesne görmedüm
Gerçi gördüm bî-vefâ dünyâda nice mâh u sâl
3. Dikkat itdüm şol ķadar vaşf-ı miyânuñ ķılmaġa
Bulmadum aña münâsib hîġ bir nâzük ĥayâl
4. Gördüm ol çeşm ü çerâġ-ı cânı şevķum var yine
Şem’-i ‘ışķa yaķmaġa pervâne-âsâ perr ü bâl
5. **Bâkıyâ** ‘ışrettedür ‘ışķıyla yâruñ kâ’inât
Nuķl-i encüm mey şafaķ sâķî felek sâġar hilâl

158³³⁰

NAZİRE-İ RŪHİ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Giceler şubĥa dek kūyuñ dolaşurmuş hilâl
Saña ‘âşıkdur meger oldı bu devri aña dâl

³²⁹ Bâkî D., s.204-205.

³³⁰ Bu şiir Rûhî’nin yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

2. Küfr-i zülfün ey şanem kadrümi lām itdi didüm
Kaşların posta idüp gösterür idi helāl
3. Hayret alur ‘ aqlımı kalsa nazār üftâdeler
Ey şeh-i şâhını ‘ âlem eylesek ‘ arz-ı cemāl
4. Asyâ-veş cüy-ı eşküm dir beni çarha koyın
Kendüme kıymağa olmuşdur sebeb bir dâne hâl
5. **Rûhiyâ** sevdâ-yı zülf ü hatt-ı yâr ile senün
Rüyuña irmiş hazân olmuş tenün gamdan hayāl

[90a]

159

NAZİRE-İ FEVRİ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ol kitâb-ı hüsn etrâfındaki ol hatt u hâl
Bir gülistândur kenârında Şebistân-ı Hayāl
2. Câmi‘ hasene ider hâl-i zenaḥdânuñ şalma
Çâh içinden Ka‘ bede güyâ ezân oğur Bilâl
3. La‘l nev-i hattı ile çeşm ü kaşı sermeşğ görüp
Şanur ibn-i ‘ ukalâdan yâkütür yazmış mişâl
4. Göz göre hat üzere düşmüş zülfi ile çeşm-i dost
Deşt-i Çinde sünbül otlar şan añı misk-i gazâl
5. Âyet-i hatt-ı lebüñ bildi ecil dermânıdur
Fevriye keşf oldı esrâr-ı kitâb-ı Danyâl

160³³¹

NAZİRE-İ FUZÛLİ

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Çarḫ her ay başına şalmış kaşundan bir hayāl

³³¹ Fuzûlî D., s.531. / a.g.e.’de 5. ve 6. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:
Kılma gözden çehre vü hâlün nihân kim kılmaya
Dūd-ı âhum âftâbı çehre-yi gerdüna hâl (a.g.e.’de 5. beyit.)
Olmayup maqbül-i ḥâk-i dergehün mâh-ı tamâm
Zâ‘ f-ı ṭâli‘ virdi gün günden ana tağyîr-i hâl (a.g.e.’de 6. beyit.)

- Bu cihetdendir her ay başına olmak bir hilāl
2. Māh-ı nev olmuş kaşun sevdāsının ser-geştesi
Şehrden şehre gezer āvāreler tek māh u sāl
 3. Etdügiyün hüsüne karşı kemāl izhārı gün
Bir gün olmaz kim ana gerdün yitürmez bir zevāl
 4. Şubh kıldun cilve gün çekdi özün bir küşeye
Şam ‘ arz etdün ruhuñ şem‘ i eritdi infi‘ āl
 5. Ey **Fuzūlī** māh-nisbet maḥv kıl varun temām
Ger dilersen bulmaḫ ol hürşid ile bir ittisāl

161³³²

NAZİRE-İ ‘AHDİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. La‘l³³³ kesmek eyledi destine ol meh-rū ḫayāl
Penbe-i merhem aña düzdi felek şekl-i hilāl
2. Dāğ-ı ğam yaḫdı tenüm ğāyet za‘ if itdi beni
Ol güli tenhā bulup añağa ḫālüm yok mecāl
3. El ucıyla merḫabā itmez görüp üftādesin
Olsa meyl-i pāy-būsıyla yiridür pāy-māl
4. Öldürüp ḫanum içürse itüñe virsün etüm
Sözümü tutmazsa düşmen itmezem ḫanum ḫelāl
5. Kıll kadar evşāf-ı zülfüñle miyānuñ idemez
Kim ki itmez ‘**Ahdī** gibi inceden ince ḫayāl

[90b]

162³³⁴

ĠAZEL-İ ‘UBEYDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḫalka fāş itdügi³³⁵ için rāz-ı ğam-ı³³⁶ cānānum

³³² Ahdī D., s.112-113.

³³³ la‘l: na‘l D. / Yazmada la‘l şeklinde kaydedilmişse de anlam gereği na‘l olmalıdır.

³³⁴ Ubeydī D., s.450-451.

- Şişe şancarsa yaŝımuñ katrelerin müjgānum³³⁷
2. Bir uzun boylu güzeldür kılıcıñ zaħmı ŝehā
Şarabilseydüm anı rāhat olurdı cānum
 3. Olmasa kullarıñuñ³³⁸ kanına ol teşne eger³³⁹
Hañçerüñ hıç çıkarmazdı dilin sultānum
 4. Degmedin neyl-i sipihrüñ lekesi bize yu sen
Keff-i devrāndan anı dīde-i eşk-efŝānum
 5. Hüsrev-i kişver-i nazm olduğumı añlarlar
Bu cihān halkı ‘Ubeydī göricek dīvānum

163³⁴⁰

NAZİRE-İ ‘AHDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Düşeli gözlerüme ‘aks-i leb-i cānānum
Ma‘ den-i la‘ l durur dīde-i hūn-efŝānum
2. Bir zamān diñmedi bārān-ı sirişküm gitdi
Hiç göz açdurmadı hecrüñde baña sultānum
3. Kılıcuñ āb-ı revāndur anı kanda görsün
Teŝnedür bādiye-i ğamda dil-i sūzānum
4. Kevkeb-i baħtum uyanmadı ağır uyğuludur
Çıkdı bām-ı felege döne döne efgānum
5. ‘Ahdī peymān o lebi mül ile itdüm umarın
Şına peymāne-i ser ŝınmaya hıç peymānum

164³⁴¹

NAZİRE-İ SA‘Yİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

³³⁵ fāŝ itdüğü: fāŝ iden D.

³³⁶ ğam-ı: elem-i D.

³³⁷ Şişe şancarsa yaŝımuñ katrelerin müjgānum: Tıfl-ı eşki şişe şancarsa n’ola müjgānum D.

³³⁸ kullarıñuñ: kuluñuñ D.

³³⁹ ol teşne eger: dil-teşne eger D.

³⁴⁰ Ahdī D., s.122-123.

³⁴¹ G.S.Ç.: vr. 55a.

1. Nāle ney göz yaşı mey oldu ciger biryānum
Hāne-i dilde hayālūñ olalı mihmānum
2. Levḥ-i çehremde yazar sūrḥ ile ‘ ışk āyetini
Kıl kalemlemlerle benüm dīde-i ḥūn-efṣānum
3. Hār u ḥasdur ki götürdi anı seyl-āb-ı sirişk
Şanmañuz çeşm-i terümde görinen müjgānum
4. Nem ziyān ola nişār eyleyeyin yoluñda
Güher-i eşk ile pür eyleyeyin³⁴² dāmānum
5. Şermsārum yaqalı Sā‘ yī senüñ dil-berden
Üstüh‘ān-ı tenümi nār-ı dil-i sūzānum

165³⁴³

NAZĪRE-İ FUZŪLĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Kerem kıl kesme sākī iltifātın bī-nevālardan
Elinden geldiği hayrı dirîğ itme gedālardan
2. Deme zāhid ki terk et sīm-ber bütler temāşāsın
Beni kim kırtara Tañrı şataştırmış belālardan³⁴⁴
3. Girüp mescidlere ger muḳtedālar pey-revi olman
Budur vechi ki hergīz görmedim yüz muḳtedālardan
4. Felekdür mihr-i zāil yār gāfil ‘ ömr müsta‘ cil
Nedir tedbīr bilmen cāna yetdüm bī-vefālardan
5. **Fuzūlī** nāzeninler görsen izhār-i niyāz eyle
Teraḥḥum umsa‘ ayb olmaz gedālar pād-şālardan

166³⁴⁵

³⁴² eyleyeyin: eyleyüben G.

³⁴³ Fuzūlī D., s.571-572. / a.g.e.’de 2, 3, 6 ve 8. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Esīr-i gurbetüz biz senden özge āšnāmuz yoḥ

Ayağūñ kesme başūñ-çün bizüm miḥnet-serālardan (a.g.e.’de 2. beyit.)

Şabā küyında dil-dāruñ nēdür üftādeler ḥāli

Bizüm yērden gelürsen bir ḥaber vēr āšnālardan (a.g.e.’de 3. beyit.)

Ṭabībā ḥāk-i küy-ı yārdandur eşk teskīni

Bize arturma zahmet göz yaşarur tütüyālardan (a.g.e.’de 6. beyit.)

Vücūdum ney gibi sūrāḥ sūrāḥ olsa āh ētmen

Maḥabbetden dem urdum incimek olmaz cefalardan (a.g.e.’de 8. beyit.)

³⁴⁴ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

NAZİRE-İ ‘AHDİ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. İder ihsân o şeh tîğın şaķınmaz mübtelâlardan
Elinden geldügi işi dirîğ itmez gedâlardan
2. Dil ü dîde misâfir-ğānedür ey kârbân-ı ğam
Gelüben gitmegi terk itmeñüz mihmân-serâlardan
3. Nevâ-yı cān-ile cānlar çıkup tenden semâ‘ itsün
Ğadeng-i nāyuñ ey şeh eksük itme bî-nevâlardan
4. Cünündan irüp ‘ aklı vü ğired baña ziyān eyler
Belî irür ziyāna nâ-dān āşinâlardan
5. Ümîd-i vaşl ider ‘ **Ahdî** şehâ luţf eyle incinme
Tama‘ ider bilürsin çün gedâlar pâdişâlardan

167³⁴⁶

NAZİRE-İ NİHÂNİ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Esîr-i çeşm-i mekkâruñ halās olmaz kaçâlardan
Müjeñ ölümlüsi kurtulmaz ey āfet belâlardan
2. Belâ vü derd ü miğnetden nice cānum emîn olsun
Sen ayrılmazsın ey rûhum ‘ adû-yı bed-likâlardan
3. Saña cān nağdini teslîm idüp yoluñda ölürler³⁴⁷
Ziyān gelmez efendi kaçma lutf it mübtelâlardan
4. Nevâ-yı nâleler peydâ iden ‘ uşşākı sevmezsın
Dirîğā kim safâlar kesb idersin bî-nevâlardan
5. Nihânî vâsf-ı ruhsâruñ idelden ey gül-i ra‘ nâ
Anuñ hâlî degüldür sözleri rengîn edâlardan

[92a]

168³⁴⁸

³⁴⁵ Ahdî D., s.127.

³⁴⁶ Nihânî G., s.1296.

³⁴⁷ ölürler: öl dirler G.

ĠAZEL-İ EMRİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Çarḥ kūh-ı bī-sütün anda hilāl ü keh-keşān
Tīşe-i Ferhād u cūy-ı şirdār olmuş revān³⁴⁹
2. Gerçi dökdüm yüz suyun ben zerd-rū itdüm hele
İtüñ izi gülleri üstine āb-ı zer-feşān³⁵⁰
3. Neşter-i ḥāmeyle ḳan aldum devāt-ı sürḥden
Ḳanlu yaşum vaşfi taḥrīrinde gördüm tutdı ḳan³⁵¹
4. Ḥayme-i zer-kār-ı dūd-ı pür-şerār-ı āh içün
Kehkeşān encümle bir sīmīn sūtündür zer-nişān³⁵²
5. **Emriyā** şol lāle-i zerdüm ruḥ-ı zerdümle kim
Dökilüp evrāḳı bir yapraḳı ḳalmışdur hemān³⁵³

169³⁵⁴

NAZİRE-İ MECDİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Yaḳduḡıyçün nār-ı ḡamda dün gice pervāne cān
Şem' oḡur rūḥıyçün anuñ sūre-i nūr-ı³⁵⁵ Duḥān
2. Ḳāmetin araduñ üzre kākülün gördi didi³⁵⁶
Tutdı serv-i ser-firāz üstünde ṭāvus-ı aşyān³⁵⁷
3. Āftābı eyledi çarḥı yir yir felek³⁵⁸
Tīr-i āhumdan ḥazer ḳılmaḡa ey ḳaşı kemān
4. Ḳaşlaruñ tākuna ḥālün idicek 'azm-i 'urūc
Çekdi zūlf-i şeh-per-i ṭāvūsdan bir nerdübān³⁵⁹

³⁴⁸ Emrī D., s.386.

³⁴⁹ Bu beyit a.g.e.'de mukatta'lar arasında yer almaktadır.

³⁵⁰ Bu beyit a.g.e.'de mukatta'lar arasında yer almaktadır.

³⁵¹ Bu beyit a.g.e.'de 351. gazelin 3. beyitidir.

³⁵² Bu beyit a.g.e.'de mukatta'lar arasında yer almaktadır.

³⁵³ Bu beyit a.g.e.'de 351. gazelin 5. beyitidir.

³⁵⁴ Mecdī D., s.129.

³⁵⁵ nūr-ı: sūz-ı D.

³⁵⁶ gördi didi: görölmedi D.

³⁵⁷ aşyān: üstühān D.

³⁵⁸ Āftābı eyledi çarḥı yir yir felek: Āftābı eyledi çarḥ tīr-i mihr-i felek D.

³⁵⁹ bir nerdüban: per per zamān D.

5. Peyk-i āhuñ **Mecdiyā** her gicede götürmege
Āyine kōnmış çıkıpdur māh-tāb u kehkeşān³⁶⁰

170³⁶¹

NAZĪRE-İ RIZĀYĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Hicr-i çeşmüm ile verürsem dostlar ben hāste cān
Meyl idüñ taşum ğubāruñ serme kabrüm ser-medān
2. Devlet-i ğamda aķar altun ol ķadar hāşılum
Başımuñ sīmābına oldu yüzim zer nāvdan
3. Kākülün mi yakarırmış āb-ı mihre dönmeyüp
Bir hümādur evc-i Hürşide kōnup tuţmış mekān
4. Sönme nā-mihribānuñ olmasa dīvāneyi
Çarķı çekmezdi ğümüş zincire her şeb kehkeşān
5. Ğuş-vārın ol mehün ğörin ' izārında didi
Ey **Rizāyī** ābda ' aks-i süreyyādur hemān

[92b]

171³⁶²

NAZĪRE-İ EMRĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Yüzüne irişdi ğönlüm zülf-i ' anber-fāmdan
Ka' beye bir gicede vardı diyār-ı Şāmdan³⁶³
2. Şühlar çeşminde hey āfet hayāl-i haddünün
Kim temāşā itse farķ itmez ğül-i bādāmdan
3. Zülf-i mi ķaddine hem-ser yā toğup üstine ğün

³⁶⁰ A.e.g.'de bu beyit yer almamaktadır. Yer alan beyit şu şekildedir:

Cā-be-cā şāhrada ey Mecdī degüldür lāleler

Ķıldı eşk-i çeşm-i hün-efşān Mecnūndan nişān D.

³⁶¹ Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

³⁶² Emrī D., s.212. / a.g.e.'de 5. beyit şu şekildedir:

Zülf-i ucında ğörinse n'ola ruşsārı tamām

Tāli' olur çünkü māh-ı bedr ilk aķşāmdan D.

³⁶³ diyār-ı Şāmdan: sevād-ı Şāmdan D.

- Sāye zāhir eyledi ol serv-i sīm-endāmdan
4. Cān sefer itdi³⁶⁴ ser-i zülfinden işitmiş didi
Hey kaçan gitdi bu miskīn didüm ilk aḥşamdan
 5. Pertev-i hürşīdi kaşırında görüp kimdür didüm
Didi **Emrī** bir ışıkdur şimdi geldi cāmdan³⁶⁵

172³⁶⁶

NAZİRE-İ ‘UBEYDİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Umaruz la‘lün görine zülf-i ‘anber-fāmdan
Bilürüz ‘İsā zuhūr itse gerekdür Şām’dan
2. Göñlüme peykān-ı hūn-ālūdı hōş gelse n’ola
Çokdan ol murtāz-ı ğamdur hażz ider bādāmdan
3. Bāde kaşır-ı ‘ıyşda bir hūbdur gülgün-‘ izār
Oldı ‘aql āvāresi āksin göricek cāmdan
4. Dir cününü ko ‘inān-ı ihtiyāruñ baña vir
‘Aql bilmem ne umar³⁶⁷ ben rind-i dürd-āşāmdan
5. ‘Işğ şahrāsında irmez menzil-i maķşūdına
Ey ‘**Ubeydī** geçmeyen der-bend-i neng ü nāmdan

173³⁶⁸

NAZİRE-İ RİZAYİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mīve vaşlı umma gül ol serv ü sīm-emdāmdan
Geç dilā bāğ-ı cihān içre hayāl-i hāmdan
2. Ğuşşa-i zülf ü ruḥ ile rüz şeb-i mātemdeyüm
Bilmezem şād olduğın il kaḍr ile bayrāmdan
3. Rūzigārdan oldı ğam devrān ile āvāredür

³⁶⁴ sefer itdi: lebe geldi D.

³⁶⁵ Bu beyit a.g.e’de 7. beyittir.

³⁶⁶ Ubeydī D., s.465-466.

³⁶⁷ ‘Aql bilmem ne umar: ‘Aql n’ister bilmezin D.

³⁶⁸ Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

- Dil-i ḥabāb āsā nice geçsün hevā-yı cāmdan
4. Zülmet-i ğamda günün geçdi şeb-i hicrān ile
Başuña gün toḥdı gitdi dilā eyyāmdan
 5. İhtiyār it tekye-i ʿālemde bir tāze civān
Böyle kibr tūt rāḥ-ı ʿışkı geç **Rızāyī** nāmdan

[93a]

174³⁶⁹

ĠAZEL-İ MECDİ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bu mıydı ümmīdimiz ʿanberīn şol ḥāmeden
Kendüyi yigdür diye bu zülf-i ʿanber-fāmdan
2. Zülf-i miskīn-i nigāryla bir olmaz ey gönül
ʿAnbere meyl eyleme³⁷⁰ vāzgeç³⁷¹ ḥayāl-i ḥāmdan
3. Eyledi çeşmün ḥayāliyle gönül kesb-i şafā
Kim bulanık olsa şu şāfi olur bādāmdan
4. Şāhib-i tuġra olup adum añılsun dimesin
Bende sultān-ı ʿışk ol geç nişān u nāmdan
5. Cāmeñi çāk eyledükde saldı sīneñ cāma ʿaks
Keşf olup **Mecdīye** çok teşne görüñdi cāmdan

175³⁷²

NAZİRE-İ EMRİ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ḥasret-i ḳadd ʿizār-ı yār ile öldükde ben
Servden tābūt idün şaruñ semenlerden kefen
2. Mezra^c-i miḥnet-durur cism ki diḳkān-ı ezl
Derd ü ḥasret toḥmın ekmiş şuna mūlar vir biten
3. ʿİşk-ı yāre düşdük ise ağla ey tıfl-ı dil

³⁶⁹ Mecdî D., s.127.

³⁷⁰ meyl eyleme: meyl eylese D.

³⁷¹ vāzgeç: vaz gel D.

³⁷² Bu şiir Emrî'nin yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

- Pirlerden bu meşeldür ağlamaz kendü düşen
4. Zülf-i ‘anber-bāruñuñ bu yanışı Allah için
Yūsuf kişi geldi miskīn nāke-i misk-i Hōten
 5. **Emriyā** bülbül-veş eyler isem fettān ben arzu-veş
Ġayrılar ile ‘ıyş u ‘ışret eyler ol gül-i dehen

176³⁷³

NAZİRE-İ ‘ALİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Söyle didüm didi dilber yokdurur bende dehen
Artık ibrām itmedüm gördüm çubuğ cāy-ı sūhan
2. Tır-i dil-düz ile tıldurdu derün-ı şınemi
Niçe qurbān olmayayın ol kemān ebrūya ben
3. Yāreden pür oldı çeşm teħabbür-i hicrān ile
Çāre ne çün kim beni bu hālle koydu pāreden
4. Jenglü peykānlaruñ ucı bulurdu cā-be-cā
Hulğ añlarlar ki çıkdı hāk qurbımdan çemen
5. Ey ‘**Alī** bu bāğda gūyālıq itmeden ne sever
Çün saçılmaz anda bank-i bülbül ü şavt-ı ra‘ nan

[93b]

177³⁷⁴

NAZİRE-İ EMRİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol³⁷⁵ güneş yüzli seni kendüye beñzetmek neden
Başuña gün tıgmiş ey serv-i ser-efrāz-ı çemen
2. Tığ-i ğamzen ile gözüñ bādāmı çün katl eyledi
Dost hayret koydu tábūta şarup qanlu kefen³⁷⁶

³⁷³ Kaynaklarda mürettep bir Dîvân’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

³⁷⁴ Emrî D., s.214.

³⁷⁵ ol: o D.

³⁷⁶ Tığ-i ğamzen ile gözüñ bādāmı çün katl eyledi
Dost hayret koydu tábūta şarup qanlu kefen:

3. La^ç lüñe cān virürin ben taş keserken Hüsrevā
Ad Şīrīnūñ idi kendüye yonardı kühken³⁷⁷
4. Āb-ı hayvān bulup bir çeşm itmiş la^ç l-i yār
Öñüne billürdan havz eylemiş anuñ zeķan³⁷⁸
5. Naķd-i cān almış-durur bir buse borcu vardur
Emrī ey gonce anuñçün görünmez ol dehen

178³⁷⁹

NAZİRE-İ MECDİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Gözlerüm biri birinden ağlamaz ey sīm-ten
Hāk-i pāyuna nişār itmekde lülū-yı ^ç Aden
2. Meh ile bahş itdükte³⁸⁰ rüyuñ tırdılar āyīneye
Anı göster dige ruhsāruñ yig ola māhdan³⁸¹
3. Za^ç fdan ben³⁸² cān virürsem seher hāl-i yārla
Eylesün per-i megesden tā ki yārānum kefen³⁸³
4. Āruzuñdan bir haber iletirdi çün peyk-i şabā
Virdi yanında³⁸⁴ bulunan aķçesini yāsemen³⁸⁵
5. Tuymadın bir³⁸⁶ gün urur 'aķluñ hāzer kıl Mecdiyā
Hayli tır-endāzdur ol ğamze-i nāvek-figen

179

La^ç lüñe cān virürin ben taş keserken Hüsrevā
Ad Şīrīnūñ idi kendüye yonardı kühken D.
³⁷⁷ La^ç lüñe cān virürin ben taş keserken Hüsrevā
Ad Şīrīnūñ idi kendüye yonardı kühken:
Geldi nāy-ı nāleme bezmünde āheng itmege
Hayrete vardı koyup aĝzına barmaķ nāy-zen D.
³⁷⁸ Āb-ı hayvān bulup bir çeşm itmiş la^ç l-i yār
Öñüne billürdan havz eylemiş anuñ zeķan:
Deşt-i gamda küşte-i sevdā-yı zülf-i dilberüñ
Üstüñanın biri birinden ķapar zāĝ u zaĝan D.
³⁷⁹ Mecdī D., s.130.
³⁸⁰ Meh ile bahş itdükte: mäh ile bahş itdi D.
³⁸¹ Bu beyit a.g.e.'de 4. beyittir.
³⁸² ben: bir D.
³⁸³ Bu beyit a.g.e.'de 2. beyittir.
³⁸⁴ yanında: başında D.
³⁸⁵ Bu beyit a.g.e.'de 3. beyittir.
³⁸⁶ bir: her D.

NAZİRE-İ VĀLİHİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. İrmeyüp 'ıyd-ı vişäle ger ölem ey sīm-ten
İylesünler baña pür-ümīdin ehl-i ğam kefen
2. Hānçer-i ğamzeñ çün ey ğonce-dehen miskīn şaçañ
Sünbüle bir bāğ peydā itdi miski nārun
3. Öykinürmüş ol leb-i şīrīne bilmem neyleyüm
Dostlar 'ālemde şīr-i şekker-āmiz ile ben
4. Kūşe-i ğam-ḥāne reşk-i gülşen-i firdevs olan
Külbe-i āḥzānuma gelse eger ol gül beden
5. Terk idüp kūyı ḥabībi 'azm-i Kā'be kılmazın
Giriştür yā benüm olursa **Vālihī** Veys-i Kāran

[94a]

180³⁸⁷

ĠAZEL-İ İZĀRİ

Mefülü Fāilātü Mefāilü Fāilün

1. 'ıyd-ı vişäle irmeyüben ḥāk olursa ten
Şaruñ ten-i nizāruma bayrāmdan kefen
2. La'lüñ firāķı ile 'aķıķe iki gözüm
Kān ağlamağla döner ise dīde ğam yimen
3. Müjgān degül bitürdi yine şahn-ı dīdede
Bir sebz-i ḥaṭ firāķ ile eşk-i ter-i çemen
4. Rūm içre zülfüñi göricek bağrı kan olup
Götürdi koķuyı seyrine nāfe-i Ḥoten
5. Kurbān olursa kaşuña miskīn '**İzārī** ger
Men' eyle niçe eylesün ölsün mi yā seven

181

NAZİRE-İ REF'İ

³⁸⁷ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı'na ulaşılamamıştır.

Mefülü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

1. Merdüm ki anlu yaımı açdı bu dideden
Dökdi ‘ aı öñine un hâce-i Yemen
2. Bir çem vir biñarı iki gözümüñ ehā
Müjgān anma bitmi anuñ ayağı çemen
3. ana dönerse tañ mı habībüñ görince elüñ
Tāb-ı sūheyl ile kızarur cevher-i yemen
4. anmañ nücum-ı tagam-içün noud ciger
an-ı felekde açsa diken çar-ı pīre-zen
5. Ref‘ī n’ola düşerse de gözden uladan ol
Lü’lü’ dii ıalı yatıpdurur ‘ aden

182³⁸⁸

NAZİRE-İ FİGĀNİ

Mefülü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

1. Çevgān-ı dūd-ı āhuma ey serv-i sīm-ten
Meydān-ı gāmda gūy-ı zer atdum erāreden
2. İrgürse ger selām-ı aı-ı sebzüñi abā
‘ İzzet idüp iki bükilür aña her çemen
3. Āhum duānı cāmi‘ -i kāemi apadur
andil-i zer aşar ererüm aña nite ten
4. Öldüm gām-ı ‘ izāruñ ile yād idüp beni
abrümde geldi aça eletirdi yāsemen
5. Tasīn iderdi görse senüñ luf-ı ta‘ uña
Bu Hüsrevāne i‘ ri Figānī eger Hasan

[94b]

183³⁸⁹

GAZEL-İ EMRİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

³⁸⁸ Figānī D., s.101.

³⁸⁹ Emrī D. s.211.

1. Yaşumuñ irişmedin ğavrına ey deryā-nişin
Bahriyi ben dime nālānuñ³⁹⁰ dibi olur yaķın
2. İztırāb-ı ıřķ ile gör deprenişüm her zamān
Zelzeyle sen de aña göre depren ey zemīn
3. Tırūñi gördi ki zaķmuñ gözle yir anuñ fitil
Dīdesine mīl çekdi ey kemān-ebrū hemīn
4. Yād-ı ebrūñ ile yazsam şafha-i çarķ üzre āh
Māh-ı nev anuñ çeker üstine medd-i āteşin
5. Hāl-i pür müyına beñzetedüm çün **Emrī** nāfeyi
Şığmayı yazdı derisine feraħdan müşg-i Çin

184³⁹¹

NAZİRE-İ MECDİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Zülf-i müşkīnūñ ile hem-ser geçsün ey meh-i cebīn
Kim hümāya andan ise gökdeki bulut yaķın
2. Gösterirdüm iztırābımı sen ıřķuñ ile aña
Zelzeyle³⁹² bir olup evvelce deprendi zemīn
3. Germ olup da' vā-yı hūsn eyler ruħ-ı dil-dārla
Şem' -i bezm-ārānuñ ey dil şimdilik otı mekīn
4. Hāl şanma katdı fenār-ı fezā rüz-ı ezel
Lebleri ķandini yāruñ³⁹³ biz çekerdik misk-i Hōten
5. Heykel-i ı anber-feşānum asdum sūtūr-şūdan³⁹⁴
Tıfl-ı ma' nā yanavuz dilden ola **Mecdī** emīn

185³⁹⁵

ĠAZEL-İ 'UBEYDİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

³⁹⁰ nālānuñ: yalanuñ D.

³⁹¹ Mecdī D., s.128.

³⁹² zelzeyle: 'arz u semā'

³⁹³ yāruñ: bildik D.

³⁹⁴ Heykel-i ı anber-feşānum asdum sūtūr-şūdan: şekl-i ı anber-feşān aşdı sūtūr şi' rüme pür

³⁹⁵ Ubeydī D., s.467.

1. Halka-i çeşmüm olup şāh-ı ğama engüşterin
Kaṭre-i hūn oldu anda la^ʿ l-i aḥmerden nigīn
2. Ger şehāb öykinmeseydi kākül-i pertābuña
Üstine yalıñ kılıç çekmezdi berk-i āteşin
3. ʿ Ārızuñ yanında zülfüñ göñlüme kīn itmesün
Ey gözi kāfir yaraşmaz dīnile bir perde kin
4. Tāk-ı ebruñ üzre hālūñ şan Hābeş sultānidur
Ġabra-i hālīşden itmiş kendüye bir şeh-nişin
5. Ey ʿ Ubeydī ʿ aqla gel fāş itme naḳd-i mihrüñi
ʿ Işğ bir gencinedür kāh olmaz aña Cebrāil emīñ³⁹⁶

[95a]

186³⁹⁷

NAZİRE-İ RİZĀYĪ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bī-ḥuzūr ider o leb dāʾim baña cānāne kīn
Nola ol ğam ile öle cān ḥarın endüh-gīn
2. Zevrāk ʿ ayş oldu zevk itdüñ diyü zerrīn ḳadeḥ
Lenger-i baḥr benefşe-zār olaldan yāsemīn
3. Yir beden peykān-ı tīr-i ğuşşa ey ḳaşı kemān
Ceyş-i ğamdan ğam yemem kim bir ḥişārüm āhenīn
4. Güyiyā yir yir gök olmuş cism-i zerdüm ḥalkası
Dost ğamda ḥātem-i zer oldu fīrūze nigīn
5. Ḥaṭṭı güldi ol şanem örterse vechi var ruḥın
Ey Rızāyī örtülür āḥir zamānda çünki dīn

187

NAZİRE-İ FEVRĪ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

³⁹⁶ Ey ʿ Ubeydī ʿ aqla gel fāş itme naḳd-i mihrüñi

ʿ Işğ bir gencinedür kāh olmaz aña Cebrāil emīñ:

Ḳalā-i inkārımı münkirlerüñ kılma[z] müdām

Ey ʿ Ubeydī bir hevāyī ṭopdur çarḥ-ı berīn D.

³⁹⁷ Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

1. Halka-i çarh āhumuñ engüştine engüştērīn
Āfitāb-ı elmās aşferden dilā aña nigīn
2. Mihr-i rüyuñ var iken dil haţtuña meyl eylemez
Kālb-i mü ’minde alışmaz dostum kīn eylemedin
3. Gözde itdüm hāl-i ruhsāruñ hayāline mekān
Şāh-ı Rūm’a āb-ı cārī üzereydüm şeh-nişīn
4. Şanma ey meh dün gice göñülde atıldı şehāb
Üstüme cellād-ı gerdün çekdi tīg-i āteşīn
5. **Fevriyā** ‘ aks-i haţ ile la’ li geldi göñlüme
Vahy Kārānī ile güyā Aḥmed rūhü’l-emīn

188³⁹⁸

ĠAZEL-İ FİĠĀNĪ

Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilün

1. Baña göstermedüñ ol māhumı çün ey gerdün
Göreyin sīni benüm külbe-i aḥzānuma dön
2. Boynu baġlu kuluñam didi gelüp şāh-ı zülūf
Sen şeh-i ḥüsnüñ öñinde ‘ālemi itdi nigün
3. Kādrüm artar ġam-ı ‘ işkuñla şarardukça tenüm
Rengi zerd olmağ ile mu’ teber olur altun
4. Nola kan aġlar isem dīdelerümden her dem
Gözüme karşı iderler gözümü ġarḡa-i ḥūn
5. Ey **Figānī** buluruz Leylī-i maḡşūda vuşul
Çünki tutduk reh-i ‘ işk içre tarīk-i Mecnūn

[95b]

189³⁹⁹

NAZĪRE-İ ‘ALĪ

Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilün

1. Meh-i rüyuñdaki ol silsile-i ġāliye gūn

³⁹⁸ Figānī D., s.102.

³⁹⁹ Kaynaklarda mürettep bir Dīvān’ı olduġu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

- İtdi ‘ākılleri pā-beste-i zencīr-i cünūn
2. Meşkin turesine beñzemesey Leylīnūñ
Halka-i Ka‘ beye urmazdı elini Mecnūn
 3. Ābda ‘ aks-i gül ü lāle degüldür görinen
‘ Ārızuñ reşki ile bağırlı olubdur pür-ḥūn
 4. Menzil-i dīdede çün şāh-ı ḥayālūñ kōndı
Geldi üstine ḥabāb olmağa çıkar gül-gūn
 5. Tab‘ -ı feyyāz ‘ **Alī** baḥr-ı me‘ āni olalı
Reşk ider sözlerinūñ luṭfinadur meknūn

190⁴⁰⁰

NAZİRE-İ RİZĀYĪ

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn

1. Şerhā şerhā olalı tīg-i ḡamuñ ile birūn
Eglenür şerḥe ne ḥācet elem-i zaḥm-ı derūn
2. Alıyla sürḥ idüp eşküm yüzini eyledi zerd
Görene reng itdi baña bu felek buḡalemūn
3. ‘ İyd-ı kurbān diyü giydüm yine bir al ḡabā’
Dem-i ḡatlümde tenüm şanma ki oldı pür-ḥūn
4. Ḳamer içre yazılan mıdur ey ḡonce-femūñ
Gözūñ üstünde ḡaşuñ nergisūñ üstündeki nūn
5. Yire geçdi **Rizāyī** yıkılıp saḡf-ı felek
Yir yir olmasa eger derd-i dilüm aña sūtūn

191⁴⁰¹

NAZİRE-İ İZĀRĪ

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn

1. Kendümi eylemezsin zīr-i cefā-yı her dūn
Başum üstinde degirmen yürüdürse gerdūn
2. Kūh-ken beñzemedi baña yabanlarda gezer

⁴⁰⁰ Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁴⁰¹ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı’na ulaşamamıştır.

- ‘ Işk vādilerini bir pāre duymış Mecnūn
3. Eşk-i pūr-ḥūnıma teşbīh ideliden günden
‘ Ālemūñ pullarınıñ çıkdı gözinden Ceyḥūn
 4. Zülfi sevdāsına boyun urur iseñ yāruñ
Dil-i divāne benüm boynıma zencīr-i cūnūn
 5. Şerm-sār eylemese sīm-sirişk ü ruḥ-ı zerd
Ḥacletinden yire geçmezdi ‘ İzārī Ḳārūn

[96a]

192⁴⁰²

NAZİRE-İ FİĞANİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Giyüp ol şūḥ-ı siyeh-çerde ḳabā-yı gül-gūn
Eyledi nāzla gözümüz demini ğarḳa-i ḥūn
2. Ḥālet-i ‘ ışkuñ añup aĝlasa ümmid ta‘ n ider⁴⁰³
Başımı kendüye aḳıtup⁴⁰⁴ ‘ acep mi Ceyḥūn
3. Şanma ḥınnā idi pāyinde seg-i Leylānuñ
Çeşm-i pūr-ḥūnına sürmişdi öperken Mecnūn
4. Şoñ nefes baña bulunmazsa eger mātem ider
Dūddan ḳara şarınsun başına nār-ı derūn
5. Rūzigāruñ işi heb ‘ aksinedür ey Nev‘ī
Mā’ il olsa n’ola aĝyāra o naḥl-i mevzūn

193⁴⁰⁵

ĠAZEL-İ MECDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Şarılur gerdenüme ḥalka-i zincīr-i cūnūn
Leylī-i kākülūñ ucından olaldan Mecnūn
2. Semte ger ḳalma yabanda diyü ol Leylī-ḥıram

⁴⁰² Nevî D., s. 425-426.

⁴⁰³ ümmid ta‘ n ider: hem-demlik ider D.

⁴⁰⁴ aḳıtup: aḳıtısa D.

⁴⁰⁵ Mecdî D., s.124-125.

- Çays vādilerine çekdi beni rāh-ı cünün
3. Burc-ı al‘ ada n’ola dikse ‘ alemler āhum
Hūn-ı ılıcla alupdur o seni ey gerdūn
 4. Őanma āyīnede ‘ aks-i ru-ı gūlgūnudur
‘ Ārızu reŐki⁴⁰⁶ ile barı olupdur pūr-ūn
 5. Bozdi⁴⁰⁷ adri ru-ı zer-gūnumu elmās
Mecdiyā gōrdi anı ayli bozıldı altūn

194⁴⁰⁸

NAZĪRE-Ī ‘ AHDĪ

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn

1. addū ey leylī-ırām eyledi servi mecnūn
Baladı āb-ı revān pāyine zencīr-i cūnūn
2. Cām-ı mey la‘ lūi pdūkte Őuraīnū o dem
Yūregi oynayup⁴⁰⁹ oldu derūnı pūr-ūn
3. Rūz-ı hicrānı anu ‘ ıyd-i viŐālını Őanup
Merdūm-i dīdelerūm giydi abā-yı gūl-gūn
4. ĀteŐin rūyua at geldi n’ola alar-ısem
Merdūmi unki duān aladur ey aŐları nūn
5. Seg-i kūyula niūn ‘ **Ahdī** mazūn idesin
ūnki cennetde olan ūr-ile olmaz mazūn

[96b]

195⁴¹⁰

NAZĪRE-Ī ŐĀBĪRĪ

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn

1. Bir Őacı leylī baa ıldı Őu delū efsūn
Bire diyū ana diyūp a‘ n idegōrse Mecnūn

⁴⁰⁶ reşki: rengi D.

⁴⁰⁷ bozdi: buldı D.

⁴⁰⁸ Ahdī D., s.130.

⁴⁰⁹ oynayup: oynayuben D.

⁴¹⁰ Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduu kayıtlı ise de ele gememiŐtir.

2. Göricek hâli kıan ağladı řanımañ ki şafağ
Böyle mi rağm iken eylerdi terađđum gerdün
3. Ney kimi çıksa göge tañ mı duđān-ı āhum
‘ Ūd-veř çünki güyā yanmađ olupdur kıānün
4. ‘ Aks-i şeb-dīz řaçuñ ideli deyrümde kıarār
Yaşum ey Ğüsrev-i řīrīn dehen oldu gül-gün
5. Gıtdi ol Yūsuf-ı çehreye řābiriyā
Ğodı Ya‘ kıüb-ı dil-i büt-i Ğarında mağzün

196⁴¹¹

ĞAZEL-İ ‘UBEYDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Āteř-i ‘ ışk-ıla bir yüregi biryānum ben
Acıyup ağlamalı ‘ aşık-ı giryānum ben
2. ‘ Ömr pāyāna irüp ‘ ağlumı cem‘ idemeyim
Kākülün fikri ile şöyle perīřānum ben
3. Her gören sen gözi ser-mesti olur lā-ya‘ kııl
Nice olur hâli bu Ğalkuñ aña Ğayrānum ben
4. Ğāke bařduđ ser-i kūyuñda bařup ben kıuluñı
Ben şanurdum ki řehā Ğāk-ile yeksānum ben
5. Baş virelden reh-i ‘ ışkında ‘ Ubeydī yāruñ
şaf-ı ‘ uřřāđda ser-i Ğayl-ī řehīdānum ben

197⁴¹²

NAZİRE-İ NİĞANİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ser-i zülfüñ gibi bir hâli perīřānum ben
Cān u ser terkin uran bī-ser ü sāmānum ben
2. Baña keyfiyyet-i ađvāl-i cihānı řormañ

⁴¹¹ Ubeydī D., s.458.

⁴¹² Nihānī G., s.1295.

- Şimdi esrār-ı ğam-ı ʿ ışk-ile hayrānum ben
3. Laʿ l-i nābuñ öpeli döne döne cām-ı şarāb
Reşkden cürʿ a gibi hāk-ile yeksānum ben⁴¹³
 4. Hār-ı hicrūñle dilüm olmuş iken şad-pāre
Şabrumı gör ki yine gül gibi handānum ben⁴¹⁴
 5. Gizlidür bende nice dürlü maʿ ārif güheri
Kimse bilmez ki **Nihānī** nice ʿ ummānum ben

[97a]

198⁴¹⁵

ĠAZEL-İ EMRĪ

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Eyleyüp naqd-i ğamı sīne-i hākīde nihān
Cā-be-cā dāğ-ı belādan qodum üstine nişān
2. Şöyle zār oldu tenüm kāse idüp toprağımı
Degseler barmağ-ile nāle ider niçe zamān
3. Sīneden naqd-i hayātı götürüp gitdi oquñ
Ey kaşı yā çıqup ardınca giderse n'ola cān
4. Varağ-ı çeşme yazılmış idi nağş-ı hayāl
Geldi etrāfına şu çekdi añun eşk-i revān⁴¹⁶
5. **Emriyā** nāfeni gördüm ol gözi āhūnuñ
Halka-i mīm ki dir ger içinde hemān⁴¹⁷

199⁴¹⁸

NAZĪRE-İ RIZĀYĪ

⁴¹³ Bu beyit a.g.e'de 4. beyittir.

⁴¹⁴ Bu beyit a.g.e'de 3. beyittir.

⁴¹⁵ Emrī D., s. 213.

⁴¹⁶ Varağ-ı çeşme yazılmış idi nağş-ı hayāl

Geldi etrāfına şu çekdi añun eşk-i revān:

Nīm-besteyle bu ben hastasını itmedi yād

Yarım ağızla beni añmadı ol gonca-dehān D.

⁴¹⁷ Hār-ı hicrūñle dilüm olmuş iken şad-pāre

Şabrumı gör ki yine gül gibi handānum ben:

Gözden olan demi katʿ eyler iken Emrī nebāt

Laʿ l-i şirīn hayāli gözüm itdi tolu qan D.

⁴¹⁸ Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Geçeli bağruma dilden geçüp ey kaşı kemān
Nāvekūñ girdi dile çıkdı gönülde peykān
2. Çizeli zülfini bağlandı gönül kākülüne
Harc olup silsileyi bozursa ‘acep mi dendān
3. Öykinür sebep-i zenaḥdānına meclisde terebbüh
Şıqup anı başını kesse yiridir dendān
4. Söylemeñ çok çok içer diyü gedā-yı ‘ışka
Bir ayak eyler anı başına başka sultān
5. Bī-nişān itse **Rızāyī** ğam-ı tīr-i belā
Bī-nişānlıkdur aña ey kaşı yā nām u nişān

200⁴¹⁹

NAZİRE-İ MECDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gönlümi aldı o şeh kaldı benümle bir cān
Didüm al añı dağı didi sen ol kaldı⁴²⁰ hemān
2. Geçdi peykān ciger-dūzuña⁴²¹ cān ile dili
İşleyüp içerüden zaḥm-ı dil ey kaşı kemān
3. Nakş iderken⁴²² ruḥ-ı aluñ qalem-i kudret ile
Tamladı kaṭre-i sürḥ oldı anuñ adı dehān
4. Nāfesi maḥmil-i Leylāyı alup gitdikde
Yüregi oynayup ol dem ceresüñ itdi figān
5. Yüzümüz hicr ile zerd itmiş idi gül-ruḥlar
Mecdiyā girdi bizüm rengimüze berg-i ḥazān

[97b]

201⁴²³

⁴¹⁹ Mecdî D., s. 125-126.

⁴²⁰ kaldı: bildi D.

⁴²¹ geçdi peykān ciger-dūzuña: geçirüp seḫāb-ı ciger-dūzuña D.

⁴²² nakş iderken: şems olurken D.

⁴²³ Nevî D., s.433.

NAZİRE-İ NEV'İ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Eylemeñ seng-i mezârı başuma bār-ı girān
‘ Āşıkā küşte-i yār olduğı yitmez mi nişān
2. Baturur çarḥ-ı sipihri şaḫın ey māh şaḫın
Vādī-i gām̄da yaşum seyli yiter oldı revān
3. Mağz-ı bādāmı ğidā eyledi mürġ-ı cāna
Ḳafes-i sīnede peykāñlaruñ ey қаşı kemān
4. Tıfl olan olur imiş tır ü kemāna mā'il
Dil müjeñle қаşuñı gördügi dem sevdi hemān
5. Nev'iyā defter ü tūmār-ı maḥabbet dūr ile
Çün idem cism-i kefen-pūşumı ḥāk içre nihān

202⁴²⁴

ĠAZEL-İ BĀĶĪ EFENDİ

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

1. Nice tūfān oldı peydā dīde-i ḥūn-pāşdan
Nūh çeşmüm yanına gelse dem urmaz yaşdan
2. Tır-i ġamzeñ nice ġarrā rāstlar ḥayretdeyem
Ḳana müstaġrāḳ ciger aşlā görünmez başdan
3. Jāle düşmiş berg-i sūsendür muraşşā' ḥançerūñ
Berkdür ey seng-dil ammā demürden taşdan
4. Hānkāh-ı ' ışkuñuñ mihmānlarıdur cān u dil
Tekyedür ḥālī degül evbāşdan ḳallāşdan
5. Bāḳiyi ġam öldürür ' ışkuñ yolında ḳorḳarın
Şimdi mi çekdi belāyı rāh-rev yoldaşdan

203⁴²⁵

NAZİRE-İ FİRDEVSİ

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

⁴²⁴ Bakî D., s.240.

⁴²⁵ Türkçe şiirlerden oluşan bir Firdevsî Dîvânı'na ulaşlamamıştır.

1. Seyl-i eşküm aşdı ey serv-i revānum başdan
Ġarç olur ‘ālem şaşın bu dīde-i ħūniyā başdan
2. Yaşımuñ baħri büyükdür dir imiş ‘Ummāndan
Dīde-i ğamında almadum urır çok yaşdan
3. Nālemi ğüş itse ey dil tāĝlar nālān olur
Yāre kār itmez dirĝā gönli begdür taştan
4. Ĥabs ider peykānuñı bu kanlu baĝrum dostum
Raħm gelmez sürĥ-ser didükleri kıllāşdan
5. Şorma **Firdevsī** ğam-ı ‘ışkuñla cānuñ ħālını
Yūsufuñ bilmez misin çekdiklerin kıadar aşdan

[98a]

204⁴²⁶

ĠAZEL-İ BĀĶĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Bildüñ mi sen de kendüñi ey bī-vefā nesin
Āşüb-ı dehr ü fitne-i⁴²⁷ devr-i zamānesin
2. Saña bahā ne idi cefā-pīşe olmasañ
Ĥaqqā budur ki bī-bedel ü bī-bahānesin
3. Müşkil belā degül mi vefāsuz ğüzel sevüp
Ġuşşayla yata derd ü ğam ile uyanasın⁴²⁸
4. Kandīl gibi dīde pür-āb u dilümde tāb
Eflāke çekdüm āteş-i āhum zebānesin⁴²⁹
5. **Bākī** yolında döke şaça ħarç idüp gözüm
Āħir düketdi naqd-i şirişküm ħızānesin⁴³⁰

205⁴³¹

⁴²⁶ Bakî D., s.242-243. / a.g.e.’de 5. ve 6. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Ġāhī cenāb-ı Leylīye mektüb uçurmaĝa

Urındı Kıays başına murĝ āşiyānesin (a.g.e.’de 5. beyit.)

Ey çarĥ gerçi cānuma geçdi cefāñ oķı

Ammā ĥadeng-i āhuma sen de nişānesin (a.g.e.’de 6. beyit.)

⁴²⁷ fitne-i : āfet-i D.

⁴²⁸ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

⁴²⁹ Bu beyit a.g.e.’de 3. beyittir.

⁴³⁰ Bu beyit a.g.e.’de 7. beyittir.

NAZİRE-İ ‘ÂŞİK

Mef‘ülü Fā‘ilätü Mefā‘lü Fā‘ilün

1. Gördü fezā-yı dīdemüzüñ āb u dānesin
Mürğ-i hayāl idendi gelüp āşiyānesin
2. Öldürmege bahāne ararken cihānı āh
Eyler baña gelince cihānuñ bahānesin
3. Ey kaşları hilāl gören mäh-ı nev şanur
Burc-ı felekde āteş-i āhum zebānesin
4. Seyr itdi yār dāğ-ı ğamuñ eşrefīlerin
‘Arz itdüm aña sīnemüñ ey dil hizānesin
5. Hālāt-ı ‘ışk ne’ydüğünü bilmek isteyen
Görsin Ümidînüñ ğazel-i ‘āşıkānesin

206⁴³²

ĠAZEL-İ HAYĀLİ

Fā‘ilätün Fā‘ilätün Fā‘ilätün Fā‘ilün

1. Boynuma aldum o zülf-i ‘anberinüñ minnetin
Ey şabā şaħraya şaldum misk-i Çinüñ minnetin
2. Yār olursa nāz-pervedüm ğamından ğayrıya
Çekmeyem bir lāħza ‘ömr-i nāzenīnüñ minnetin
3. Kūy-ı yāruñ bir ğubārın ķondurursan çehreme
Ey şabā yüklet baña rüy-ı zemīnüñ minnetin
4. Ġam yeme zādın tevekkül ķapusundan ķıl taleb
Çekme bu ğırmende her bir ķuşe Çinüñ minnetin
5. Güher-i nazmum cibāl-i kūşene zīver-i tīr
Nāzenīnin çekmesün dir şeminüñ minnetin⁴³³

⁴³¹ Bu şiirin başlığında Gazel-i Âşık yazılmasına karşın mahlasta Ümidî yer almaktadır. İlgili şiir Ümidî D., s. 332’de bulunmaktadır.

⁴³² Hayâlî D., s.324.

⁴³³ Güher-i nazmum cibāl-i kūşene zīver-i tīr
Nāzenīnin çekmesün dir şeminüñ minnetin:
Mülk-i istiğnāyı şāh olmaz benim Hānım çeken
Çīn-i ebrūsüñ görüp Hāķan-ı Çīnin minnetin D.

[98b]

207⁴³⁴

ĠAZEL-İ RİZĀYĪ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Bāğ içre güli meded açılmağa hārdan
Bülbül baqar meded diyü cefā kenārdan
2. Gülnār-ı rüy-ı dilberi mi şandı itdüm āh
Od düşdi gönlüme göricek lāle-zārdan
3. Bu gice zülfüñ içre lebüñ umarın görem
İsā çarşamba görünürmüş menārdan
4. Bir cām ile bu hasteye luṭf it müddet-i beş
Sākī ḡam ile ölüyorin intizārdan
5. Bākī ḡazelleriyle Rızāyī sözün gören
Oḡ atdı şavt-ı zāḡı nevā mı hezārān

208⁴³⁵

NAZĪRE-İ 'ĀŞIK

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Ölmekden özge çāre mi var derd-i yārdan
Āsān ne ola 'āşıḡa terk-i diyārdan
2. Ben ādemem hevāñ ile cūş eylesem n'ola
Deryā temevvüc eyler imiş rüzigārdan
3. Yāreye ibrişim götüremezdi dil ezel
Deng oldı şimdi bār-ı ḡam-ı zülf-i yārdan
4. Reşk-i ḡadüñle sīnesine çekdi bir elif
Emvāc zāhir oldı şanurlar rüzgārdan⁴³⁶
5. Görđi ki fehm olunmadı 'Āşık rumüz-ı 'ışḡ
Cedvel kitābda ḡıyı çizdi kenārdan

⁴³⁴ Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁴³⁵ Āşık Çelebi D., s.105-106.

⁴³⁶ rüzgārdan: bihārdan D.

209⁴³⁷

NAZİRE-İ 'UBEYDİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Āh itdi reşk-i dīde-i gevher-nişārdan
Şanmañ buhār zāhir olupdur bihārdan
2. Bu çeşm-i pür-sirişküme öykindi ey perī
Şular düşüp çekilse 'aceb mi biñardan
3. Çeşmüñ ne cān-şikārdur ey şeh ki ne şāh-bāz
Kırdı şikār almağı ol cān-şikārdan
4. Cenk eylesem sitārem ile Şām-ı ğuşşada
Fındık atar tüfenk ile āhum şerārdan
5. Çok turmazuz bu āh ile fāni cihānda biz
Bir gün 'Ubeydī yıkılıruz rūzgārdan

[99a]

210

ĠAZEL-İ DĀNİŞİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Āh itdükce çıkdı 'alev çeşm-i zārdan
Yanup yağılmağ oldu işim rūzigārdan
2. 'Anberde çünkü ğam tama' yoğdurur neden
Dā'im diler ki bŷy-ı ele zŷlf-i nigārdan
3. Tıyuldu çün fütāde eylemiş jāle-i ğonceye
Nāzŷklŷk ile uçdı seher sebze-zārdan
4. Şah-bāz ğamzesin ğoricek şehsŷvāruñ
Alındı mŷrg-ı dil yine ol cān şikārdan
5. Hıket ne oldu Dānişī necm-i ser şeke
Düşdi yanında ol kāmerrŷñ i' tibārdan

211⁴³⁸

⁴³⁷ Ubeydī D., s.457.

NAZİRE-İ ŞĀBİRİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Bir toz kıopardı hıttı çıkinca 'izārdan
Hıç gūn yūzi gōrinmez olupdur gūbārdan
2. Deryā-şifat çek öldür şehsūvārı sīneye
'Ağyār hār u hāss baķatursun kenardan
3. Bezmūnde şem' gice zer-efşānlıg eyledi
Altun varaķların uğurupdur şirārdan
4. Kıaldurmadı ięince mey mūrūni başların
Ehl-i kıubūr geędi yaturlar hūmārdan
5. Baķruñ yūzi 'aceb mi kükreseydi Şābirī
Çok selle girilmişdürür ol rūzigārdan

212⁴³⁹

NAZİRE-İ BĀKİ EFENDİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Nām u nişāne kıalmadı faşl-ı bahārdan
Düşdi çemende berg-i dıraht i' tibārdan
2. Eşcār-ı bāg hırķa-i tecrīde girdiler
Bād-ı hāzān el aldı çenārdan⁴⁴⁰
3. Her yañadan ayağına altun aķup gelür
Eşcār-ı bāg hūrmet umar cūy-bārdan
4. Şaķn-ı çemende turma şalınsun şabā ile
Āzādedür nihāl bu gūn berg ü bārdan
5. Bāķī çemende hayli perīşān imiş varaķ
Beñzer ki bir şikāyeti var rüzgārdan

[99b]

213⁴⁴¹

⁴³⁸ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁴³⁹ Bâkî D., s.238.

⁴⁴⁰ Yazmada kelime eksik yazılmış. / Bād-ı hāzān el aldı çenārdan: Bād-ı hāzān çemende el aldı çenārdan D.

ĠAZEL-İ RİZĀYĪ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Zāhid yüzi şararduğını şuret itmesün
Derd-i āhuna qarışmasun iki 'illet itmesün
2. Bayrāmı görmeyüp geçer eyyāmı hicr ile
Şavm-ı vişāl-i yāre kişi nisbet itmesün
3. Tenhāda ol civān ile şöhetde eglenür
Şeyh eylesün ne eylerse ħalvet itmesün
4. İçmezse meclis içre ağırbaşlılık idüp
Vā' iz götürsün ayağı diñ taqlit itmesün
5. İletdi küyına diyü ben ħāki āhene
Yirden göge **Rizāyī** nice mest itmesün

214⁴⁴²

NAZĪRE-İ MECDĪ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Biliyle cism-i yār özünü nisbet itmesün
Ol bir kayadur aña uyup hiffet itmesün
2. Virürsin hep ehl-i bezme töluları berāber⁴⁴³
Meclisde sākī kimseye dek ħürmet itmesün
3. Tahrīr-i ħaṭ-ı yāri qalem eylesün şahīḥ
Qaddi muzā' af olsa dađı⁴⁴⁴ 'illet itmesün
4. Qanum qurutdı hicr ile 'unnāb-ı la' l-i yār
Söyleñ ṭabībe qurı yire şerbet itmesün
5. Kūyuñda itlerüñdür anı egleyüp tutan
Mecdī aña efendi nice 'izzet itmesün

215⁴⁴⁵

⁴⁴¹ Kaynaklarda bir Divān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁴⁴² Mecdī D., s.126.

⁴⁴³ töluları berāber: berāber töluları D.

⁴⁴⁴ Qaddi muzā' af olsa dağı: Qaddi muzā' af olmadı pīç D.

⁴⁴⁵ Nihānī G., s.1297.

NAZİRE-İ NİHÂNİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Şemşir-i yār katlimüze niyyet itmesün
Taḥrîk iderse eller anı ḥiddet itmesün
2. Dil bār-ı derd-i 'ışkuñ-ile şimdi denkdür
Hicrũn yükinde bir yañadan taqlit⁴⁴⁶ itmesün
3. Sürer yüzũñ izũñ tozına⁴⁴⁷ ḥaste 'aşıkuñ
Şaḥın iki kat olduğına 'illet itmesün
4. Bîdār olana devlet-i dîdār olur naşîb
Açsun gözini 'aşık olan ğaflet itmesün
5. Kırsun sipāh-ı ḥattı tağıtsun **Nihānî** yār
Almağa şehr-i cānumı cem' iyyet itmesün

[100a]

216⁴⁴⁸

NAZİRE-İ NEV'İ EFENDİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Āb-ı ḥayāta bāde özin nisbet itmesün
İller içinde kendüyi bî-ḥürmet itmesün
2. İtmiş nigāra şavma'ada şūfî 'arz-ı ḥāl
Zinhār ḥavf idũñ hele bir ḥālet itmesün
3. Şāfî şarābı ağırını altuna aluruz
Yok diyü mey-fürüş diñüz 'illet itmesün
4. Ālũde itdi öpmek ile la' l-i dilberi
Sākî şarāb-ı nāb inen ğılzet itmesün
5. **Nev'î** ğam ile vādî-i Mecnũn tũtup durur
Diñ ol ğazāl-i Çîn'e bize vaḥşet itmesün

217⁴⁴⁹

⁴⁴⁶ taqlit: şıķlet D.

⁴⁴⁷ sürer yüzũñ izũñ tozına: öpmek diler izũñ tozını G.

⁴⁴⁸ Nev'î D., s.434.

ĠAZEL-İ EMRİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Her gün hayāl-i çehre-i dilberden ağların
Her dün melāl-i turre-i 'anberden⁴⁵⁰ ağların
2. Tañ mı yaşum nücüm gibi olsa bî-şümār
Ben mi sitāre⁴⁵¹ çarḥ-ı sitem-gerden ağların
3. Ol mäh-veş tulū' ide mi tāli'ümde ben
Tāli' didükleri ol bed-aḥterden ağların
4. Çeşmüm şebīh olursa n'ola kırmızı güle
Çün dem-be-dem firāḳ-ı gül-i terden ağların
5. Hiç gün yüzini göstere mi gözlerüm baña
Laḥza-be-laḥza **Emrī** ben anlardan ağların

218⁴⁵²

NAZİRE-İ 'UBEYDİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Şanmañ belā-yı tırta-i dilberden⁴⁵³ ağların
Haṭṭı-ı siyeh didükleri kāfirden ağların
2. Ruḥsarı āteşiyle tutışmak kolay idi
Ammā duḥān-ı haṭṭ-ı mu'anberden ağların
3. La'line öykinür mey aña ağların müdām
Şanmañ ki mest olup mey-i aḥmerden ağların
4. Yaşın dökince gitdi uma⁴⁵⁴ sitāreyi
Dīde didükleri şu bed-aḥterden ağların
5. Bir āfitāb-çehre-durur ağladan beni
Şanma⁴⁵⁵ **Ubeydī** yaña feleklerden ağların

⁴⁴⁹ Emrî D., s.201.

⁴⁵⁰ 'anberden: dilberden D.

⁴⁵¹ ben mi sitāre: her gice çünki D.

⁴⁵² Ubeydî D., s.465.

⁴⁵³ dilberden: 'anberden D.

⁴⁵⁴ uma: umagör D.

⁴⁵⁵ şanma: şanmañ D.

[100b]

219⁴⁵⁶

ĠAZEL-İ BĀĶĪ EFENDİ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. Başlar kesilür zülf-i perīşānuñ ucından
Çanlar dökilür ğamze-i bürrānuñ ucından
2. Peykân-ı belā cānuma işler geçer oldı
Ey kaşları yā nāvek-i müjgānuñ ucından
3. Dil darbın urur qalbe firākuñda dem-ā-dem
Çan ağlasa zaħmum n'ola peykānuñ ucından
4. Yüz sürmek umar pāyüñe üftādeler ammā
Nevbet mi deger kimseye dāmānuñ ucından
5. Mürg-i dil-i **Bâkî**yi görüñ fahte-āsā
Efgān ider ol serv-i hırāmānuñ ucından

220

NAZİRE-İ REF'İ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. 'Aqlum tağılır zülf-i perīşānuñ ucından
Bağrum delinür hañçer-i bürrānuñ ucından
2. Peykānuña dil vireli elimiz geçer oldı
Ey kaşı kemān tīri müjeñ anuñ ucından
3. Bir qalbe düşüp bata diyü havflar her dem
Uyuz yüregüm sīnede peykānuñ ucından
4. Üftādelerüñdeki yüzi yirlere düşdi
El irmeye mi pāyuñ dāmānuñ ucından
5. Tübāya eger 'arz kılurlarsa da **Ref'î**
Baş egmeyem ol serv-i hırāmānuñ ucından

221⁴⁵⁷

⁴⁵⁶ Bâkî D., s. 232.

NAZİRE-İ ‘AHDİ

Mef’ülü Mefâ’îlü Mefâ’îlü Fe’ülün

1. Sünbül yolunur zülf-i perîşānuñ ucından
Gül reng alur ğonce-i ħandānuñ ucından
2. Bir laħzada biñ cilve ile kebg-i ħırāmān
Şermende düşer serv-i ħırāmānuñ ucından
3. Ağlatma beni gönder oĸuñ sīneye zaħmum
Gül gibi güler nāvek-i müjġānuñ ucından
4. Yollara düşüp gerd-i rehüñ oldı fütādeñ
Almaĸ-mı diler pāyuñı dāmānuñ ucından
5. Güftār-ile ħassān-ı zamān ‘Ahdî olursa
Dem-beste ĸalur nazm-ı dür-efşānuñ ucından

222⁴⁵⁸

NAZİRE-İ NEV’İ

Mef’ülü Mefâ’îlü Mefâ’îlü Fe’ülün

1. Cāna bizi ĸor şoĸbet-i aġyārı ĸomazsın
‘Uşşāķı şatup ġayr ile bāzārı ĸomazsın
2. Geldi ħaţ-ı ruĸsārelerüñ geĸdi güzellik
Geĸdükçe daġı şīve-i refţārı ĸomazsın
3. Ĥayr olmaya gibi tutumuñ ey şeb-i hicrān
Kim⁴⁵⁹ ħaylī zamāndur dil-i bīmārı ĸomazsın
4. ĸandīl-i menār oldı ĸadeĸler Ramazān’a
Sāķī daġı sen ħāne-i ħammārı ĸomazsın
5. Tesbīĸ ile seccādeye degmez elüñ ammā
Nev’î resen-i zülf-i siyeh-kārı ĸomazsın

[101a]

223⁴⁶⁰

⁴⁵⁷ Ahdî D., s.128.

⁴⁵⁸ Nevî D., s.443-444.

⁴⁵⁹ kim: ħim D.

ĠAZEL-İ EMRİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Öldürmiş idi ğam beni yok yire ol dehān
Göndermese hayāli ile hātem-i emān
2. Bu gözler ile çeşm-i nizārum gören şanur⁴⁶¹
Ucına iki āyīne konmuş bir üstüh'ān
3. Cezmüm irişdi sırr-ı dehānına cezm için
Leb üzre kilik-i şun' ile haq eylemiş nişān⁴⁶²
4. Zülfüñ muqābilinde görünse n'ola kaşuñ
Aḥşama karşı olurmuş mäh-ı nev'iyān⁴⁶³
5. **Emrī** dil-i hazīn ü ten-i zār ile raqīb
Bezm-i belāda dilli düdük kendüdür hemān

224⁴⁶⁴

NAZİRE-İ MECDİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Kim gördi kim işitdi ki eyā hayr u zamān
İdem dehānuñ ile sözüñ vaşfını beyān
2. Sūz-ı dilüm tıyardı müjeñ kanlu olduğın
Zāhir olur çü āteşe kōnsa şaçaqda kan
3. Zā' f ile dest-i kitāb-ı ğamda ten-i nizār
Bir hāmedür ki oldı aña nāl-ı üstüh'ān⁴⁶⁵
4. Qaddüñ hayāli qaṭre-i hūnīn eşk ile
Oldı riyāz-i dīde bir naḥl-i erguvān⁴⁶⁶

⁴⁶⁰ Emrī D., s.199. / a.g.e.'de 3. beyit şu şekildedir:

Pinhān gerek güher diyü dendāni dūrlerin
Dürc-i 'aḳıqa koydı vü mühr urdı ol dehān D.

⁴⁶¹ Bu gözler ile çeşm-i nizārum gören şanur: Şandı bu gözlerümle ten-i lāğarum gören D.

⁴⁶² Bu beyit a.g.e.'de 4. beyittir.

⁴⁶³ Bu beyit a.g.e.'de 5. beyittir.

⁴⁶⁴ Mecdī D., s.123.

⁴⁶⁵ Zā' f ile dest-i kitāb-ı ğamda ten-i nizār

Bir hāmedür ki oldı aña nāl-ı üstüh'ān:

La'lüñle zülfüñe haṭ-ı sebzüñ bulur zafer

Hızra virildi çeşme-i cân 'ömr-i cāvidān D.

⁴⁶⁶ Qaddüñ hayāli qaṭre-i hūnīn eşk ile

5. Bir gizlü genc idi dehen yār **Mecdiyā**
Hāl-i siyeh o genc-i nihāndan virür nişān

225

NAZİRE-İ RE‘Yİ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Dil tıflı ğayb oldu maḥalüñde nāgehān
Dellāl dir ki çağırup anı ider fiğān
2. Gīsūñā girmeden ne çıkar şāneye ‘aceb
İkide birde gönümüze toḫunır nihān
3. Rāh-ı belāda karşı gelince ğamuñ baña
Çekdi şerār-ı āh aña bir tığ zer-nişān
4. Penbeyle tāze dāğı başumda seyir idüp
Reşk āteşine yakdı külāhın Keyāniyān
5. Pür-āhum uçarsa şabā **Re‘yiyā** eger
Bir tārı deñlü gelmeye bu çeşm-i nātüvān

[101b]

226

ĠAZEL-İ FEVRİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Gören bağrum başı dāğın didi dāğ-ı ecildür bu
Büyük başuñ büyük ağrısı olurmış meşeldür bu
2. Kadüm baş nerdübān-ı şevke çık kāşāne-i tende
Ki karşı-ı ‘ışka nisbet yirde ḫalmış bir temeldür bu
3. Yüzünden ağzına varmış saçın şordum eyitdigüm
Cānān içre ḫayāt-ı cāvidāniden bedeldür bu
4. Bahār eyyāmı gül devri merāmı toğına bakma
Ayağ şun dosta sākī ne dirse disün eldür bu

Oldı riyāz-i dīde bir naḫl-i ergüvān:
Çekdi gönül cefālarımı iki kaşuñuñ
Şol pehlivān gibi ki çeküpdür iki kemān D.

5. Bu Ői‘ r-i sūznāki yinmesūn mi gūŐ iden **Fevrī**
Bu beŐ beyitle heft iklīmi yaŐarır ğazeldūr bu

227⁴⁶⁷

NAZĪRE-İ ‘UBEYDĪ

Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn

1. YaŐum ‘arz ideyin raĥm ide ol meh⁴⁶⁸ muĥtemeldūr bu
Sitāreymiş her iŐi iŐleyen dirler meŐeldūr bu
2. Mezārumda ğörüp ğam cismūmūñ yapusını didi
Binā-yı ‘ iŐkdan ħalmıŐ yir i‘inde temeldūr bu
3. Ĥaĥtūñ fikriyle bī-ĥūŐ oldu ğöñlüm kendüye gelmez
Bu uyĥudan uyanmaz kimse hīĥ ĥāb-ı eceldūr bu
4. Őaĥın ey cān seni zūlfı bilinde ayırur tenden
Ĥaraĥılar⁴⁶⁹ Őoyarlar ādemi burada beldūr bu
5. ‘**Ubeydī** bu beş beyti⁴⁷⁰ ğöre elde diye Ĥüsrev
Nizāmī Ĥamse’sinūñ penĥesin buran ğazeldūr bu

228⁴⁷¹

NAZĪRE-İ MİŐĀLĪ

Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn

1. Dimezsın pāy-ı būse ‘ āŐık-ı zāra maĥaldūr bu
Öperler ğöz ğöre ruĥsāruñı iller ğüzeldūr bu
2. Ĥoyup kūyuñda ğöñlüm rāh-ı ‘ iŐkuñ iĥtiyār itdüm
Ġöñül ħalsun begüm yol ħalmasun dirler meseldūr bu
3. Riyāzetle eger toprağı altun itseñ ey zāhid
Senūñ ‘ iŐk i‘re ‘ ilmūñ yoĥ-durur baŐĥa ‘ ilmdūr bu
4. Yiter fikr eyle ey dil kākül-i müŐğinini yāruñ
Bunuñla kimse ĥıĥmaz baŐa bir tūl-i emeldūr bu

⁴⁶⁷ Ubeydī D., s.484.

⁴⁶⁸ meh: dilber D.

⁴⁶⁹ Ĥaraĥılar: Ĥarāmīler D.

⁴⁷⁰ beyti: beytūñ D.

⁴⁷¹ Tūrĥe Őiirlerden oluŐan bir Misālī Dīvānı’na ulaŐılamamıŐtır.

5. Haṭ-ı ruḥsârı vaşfinda o mâh-ı ‘âlem-ârânuñ
Naẓîre dinmez aña ey **Misâli** bir ğazeldür bu

[102a]

229⁴⁷²

NAẒİRE-İ ‘İZÂRÎ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Dime zâhid içüp ‘ışk ayağın evgâr-mest olma
Varalum menzil-i maḳşûda gel ƙo pây-best olma
2. Geçüp hoş sâye sen de her ƙadi şimşâda dil virme
Başuñ serv-veş âzâde iken zîr-dest olma
3. Bülend ol tîr-i âhum gibi seyr it ƙaba ƙosın
Düşüp her serv-i ƙaddüñ pâyına ey eşk büst olma
4. Tirâş eyle gönülden naḳş-ı dünyâyı ƙalender-vâr
Frengî olsa meyl itme zere şüret-perest olma
5. ‘İZÂRÎ ḥatt-ı esrârımı naḳş itme diyü dilde
Başuñ ƙat‘ iteler mânend-i ḥâme dil-şikest olma

230⁴⁷³

NAẒİRE-İ MECDÎ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Şurâhî gibi ey dil her denîye zîr-dest olma
Ayaqlarda ƙalup mânend-i derd-i bâde-best olma
2. Olup zarrât-veş her nice Ḥurşîd-i sergeşte
Yed-i beyzâ dâhî gösterse aña zîr-dest olma
3. Görüp her ḥüyü naḳş itme hayâlin levḥa-i dilde
Gözet ma‘ na bu zen mir’ât-veş şüret-perest olma
4. Saña dâm-ı piyâle ey dil ayak bağı olmasun
Tutulma tûtî-i mey gibi aña pây-best olma
5. Ḥıdr ƙılı sâğar-âsâ bir dem içre inkisâr-ı gün

⁴⁷² Türkçe şiiirlerden oluşın bir İzârî Dîvânı’na ulaşılammıştır.

⁴⁷³ Bu şiiir Mecdî’nin yayımlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

İçüp mey gibi zehri Mecdiyā hâtır-şikest olma

231⁴⁷⁴

NAZİRE-İ RİZÂYİ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. Kadüm başma rikāb hanuña çarha pāy-best olma
İle virme ' inān raḥş-ı tab' uñ zīr-dest olma
2. El üzre tutana baḳma aña bağlanma tutulma
Gözün aç bāz-veş ey murğ-ı dil sen pāy-best olma
3. Tuyurma kimseye taşvīr itme sevdiğün zinhār
İdüp şīrini büt Ferhād-veş şüret-perest olma
4. Maḳām-ı ' arş-ı a' lādan büleñd üzereler gūş it
Hevā-yı zīr ü bemm itme muğannī gibi best olma
5. Nice yirde görürsen itdigün mir 'āt-ı gerdünda
Rizāyī'nün şoyup āyīnesin hâtır-şikest olma

[102b]

232⁴⁷⁵

NAZİRE-İ NEV'İ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. Ele baş egme ey dil hāme gibi zīr-i dest olma
Cihān ḥarf atsa saña nāme-veş hâtır-şikest olma
2. ' Arūs-ı hüsnüñe ḥācet degül ey sevr meşşāta
Baş egme şāneye zülfün ucından zīr-dest olma
3. Düşüp elden ele āyīne-i ḳalbün⁴⁷⁶ şikest itme
Ser-efrāz ol şurāhī-vār u ayak gibi pest olma
4. Dilā üstād iseñ Şīrīn'i āyīneñde seyr eyle
Ḳazup seng üstine Ferhād-veş şüret-perest olma
5. Seni şayd itmek için dām-ı tezvīr eylemişlerdür

⁴⁷⁴ Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁴⁷⁵ Nevî D., s.474-475.

⁴⁷⁶ ḳalbün: ḳadrün D.

Ṭolaşma halka-i zühhāda Nev‘ī pāy-best olma⁴⁷⁷

233⁴⁷⁸

NAZĪRE-İ ‘AHDĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ele ayak tutup hüşyār iken ser-ḥoş u mest olma
Düşüp mey-ḥāne küncine ḥum-āsā pāy-best olma
2. Göñülde şakla dāğın lāle-veş ey merdüm-i çeşmüm
Yüzine her nigāruñ ḥāl-veş şüret-perest olma
3. Hevā-yı serv-ḳadlerle şabā-veş her yaña meyl it
Ḥas u ḥaşāk pā-māl şaḳın şu gibi pest olma
4. Ruḥına dest-res bulmaḳ ḥayāliyle şeb-i ḡamda
Şikenc-i zülfi gibi ey göñül ḥāṭır-şikest olma
5. Görürsin ḡuşmālin muṭrib-i āheng-perdāzuñ
Şaḳın bezminde ḳānūn gibi ‘Ahdī zīr-dest olma

234⁴⁷⁹

ĠAZEL-İ EMRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Görüp ben zerreyi ḳodı hilālin mihr-i raḥşāna⁴⁸⁰
Güneşden tutdı barmaḳ ḥavlı eṭrāf-ı gülistāna
2. Sirişküme naḳdinüñ bilmez ḥisābın gerçi kim gerdün
Yaḳup şem‘-i mehi her gice encümden döker dāne
3. Ġam-ı la‘lüñle ḳabrümde şu deñlü ağlayam ḳan kim
Döne seng-i mezārüm baḥr içinde şāh-ı mercāna
4. Tutup yüzine ḡavvāşuñ ḳoyar tuzlu şular deryā
Dişüñ ḳoyup eger gevher arayup girse ‘ummāna

⁴⁷⁷ Bu beyit a.g.e.’de yer almamaktadır. Yer alan beyit şu şekildedir:

Ḥazer ḳıl Nev‘iyā dil şişesinüñ inkisarından
İçüp ol seng-dil bī-raḥm ile evḡār-ı mest olma D.

⁴⁷⁸ Ahdī D., s.140-141.

⁴⁷⁹ Emrī D., s.258.

⁴⁸⁰ mihr-i raḥşāna: māh-ı tābāna D.

5. Tūrāb⁴⁸¹ olsam ğubārum⁴⁸² za‘ feran-veş sürh ola **Emrī**
Sirişkünden ten-i zerdi şu resme boyadum қana

[103a]

235⁴⁸³

ĠAZEL-İ ‘UBEYDĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Zenaḥdānuñ ğamıyla şöyle tenk oldı dil ü cāna
Ki dutdı pīrehen içinde ten gönlekleli zindāna
2. Olup āşufte dil gitdin⁴⁸⁴ bıraқmış zülf-i müşġini
Meger kim ‘āşık olmışdur ruḥ-ı rengīn-i cānāna
3. Ḥarāmī ser-geşüñ bāde-i la‘l-i lebüñ eküp
Ne reng itdi ki ey sāqi anı akardı miyāna⁴⁸⁵
4. Reh-i kūyın vaşf eyler gibi ol ‘arz-ı ḥāl ile
Yolından söyle ey dil derdüñi ol şāh u virāna⁴⁸⁶
5. ‘**Ubeydī**’ nün yürür sīm-i sirişk-i çeşmi her yirde
Ġamuñla şāh olaldan pādişāhum mülk-i hicrāna

236⁴⁸⁷

NAZĪRE-İ RIZĀYĪ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ağardı giryeden çeşmüm varılmaz kūy-ı cānāna
Diriġā rāh-ı firқatde tutuldum berқ ü bārāna

⁴⁸¹ tūrāb: ğubār D.

⁴⁸² ğubārum: tūrābum D.

⁴⁸³ Ubeydī D., s.495-496.

⁴⁸⁴ gitdin: gitdi D.

⁴⁸⁵ Ḥarāmī ser-geşüñ bāde-i la‘l-i lebüñ eküp

Ne reng itdi ki ey sāqi anı akardı miyāna:

O meh-rū söz kesilsün kimseler ḥarf atmasun dirse

Kesüp atsun ‘adūmuzdan gelen mektūbı yabana D.

⁴⁸⁶ Reh-i kūyın vaşf eyler gibi ol ‘arz-ı ḥāl ile

Yolından söyle ey dil derdüñi ol şāh u virāna:

Diye sāġır midur ney muṭribā ġāyetde pest iken

Şebīhüm dir o şeh bezminde çarḥa iren efgāna D.

⁴⁸⁷ Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduġu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

2.   Azab-ı abri ahr-ı hicr k yı y re be zetd k
Yatacak yir gerekmez mi be-misk n olıca c na
3. Raıbi Őatdu  elden g nl mi hüsn-i beh  bile
Efendi d gmez idi ben ulu  bu denlü ihs na
4. Yaam yırtup başum aup Őik yet idelüm y re
El m irerse maşşerde eger ol p k-i d m na
5. Gice bezm-i bel da Şubha dek di lenmedi yandı
EŞer itmez **Rız y ** s z-ı Őev m Őem  -i s z na

237⁴⁸⁸

NAZ RE-İ MECD 

Mef 'ilün Mef 'ilün Mef 'ilün Mef 'ilün

1. H t-ı la' l-i olur t leb ham-ı c n imiş c n na
Tolaşur g yiy  c n omayupdur mihr-i s miy na
2. Dem-i Ker mde oldu c mesi tfl-ı siriŐk n ter
Ruhu  mihrine  rŐu serdi anı c b-ı m jg na
3. Meger Şuyı ekermiŐ bunda uhl-i ŐŐf h nınu 
Ki Rum'a geldiği dem düşdi c na eŐm-i giry na
4. K l h-ı Mevlev sin meclis ire giydir p Őemle
Siye h bir Şem ile Şardı d dın Őem  -i Őebist na
5.  amu la Şöyle b -mikd rdur **Mecd ** ki za' findan
AĞır efl ke bir haŐŐaŐ ile orlarsa miz na

[103b]

238⁴⁸⁹

NAZ RE-İ NEV' 

Mef 'ilün Mef 'ilün Mef 'ilün Mef 'ilün

1. Gönül virme gözünden d r olan her m h-ı t b na
Nazar ılma sa na yüz virmeyen mihr-i dirahŐ na
2. Şalup el evvel  da' vet ılur p -m l ider Őo ra

⁴⁸⁸ Bu Şiir Mecd 'nin yayımlanan d v nında yoktur. Bk. Kaynaka.

⁴⁸⁹ Nev  D., s.462.

- Çoşulma şu gibi her gördüğün serv-i hırāmāna
3. Senüñ sa‘y eyleyüp yildükleründen çün şafası yok
Tolaşma Ka‘be-i ‘ulyā olursa kūy-ı cānāna
 4. Şarābı āb-ı hayvān olsa cāmı sāgar-ı Cemşīd
Dilā peymān-şiken dildār elinden içme peymāne
 5. Hāķīķatde güzel sevmek gibi Nev‘ī belā olmaz
Huşūşa kim hāķīķatsüz ola tırmaya peymāna

239⁴⁹⁰

ĠAZEL-İ EMRĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Yaş dökdi dīdesi gül için⁴⁹¹ sīne dāğına
Aķça döker murādı olan er çerāğına
2. Tīğ-ı ġam ile pāreledi cānumı⁴⁹² benüm
Ol tıfl tu‘me itmege zülfi kelāğına
3. Māhuñ yüzine ķara sürüp gezdürür felek
Öyküñdi var ise yine yāruñ yanağına
4. O la‘l-i cān-fezāyı der-āğuş kıldı zülf
Gūyā ki aldı ‘İsīyi Meryem ķucağına
5. Gül ‘andelībe ķarşu yüzün dürdi **Emriyā**
Kim bile jāleler ne ķoyupdur ķulağına

240

NAZĪRE-İ FEVRĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Oydı ulaşdı dīde-i ter sīne dāğına
Şoķulmayınca ķomadı āher ocağına
2. Gerdün hilāl ile ki yüzinde sevādı var
Şeh yeñi dir ki zāğ çalınmış nacāğına

⁴⁹⁰ Emrī D., s.279.

⁴⁹¹ Yaş dökdi dīdesi gül için: Çeşmüm ‘aceb mi dökse yaşın D.

⁴⁹² cānumı: bağrumı D.

3. Göz merdümü ki ' aks-i kaçd-i yārāndadır
Sağa durur ki serv yazılmış kaçbāğına
4. Ney-i zen kaçışların kaçar meclis içre yār
Çalındı var ise ney-i nālem kaçulağına
5. Bir piste yazdı zülfi ile vaşf-ı ' arızın
Fevrī gül işledi yine sünbül budāğına

[104a]

241

ĠAZEL-İ NİHĀNĪ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Dil-i nār-ı cefāyla kaçup yüz biñ ' iķāb eyle
Eger yüz döndürirse dilberā baña ' azāb eyle
2. Elüni yüzine tut geldükçe kaçşuña a' dā
Görinmek kaçşdın itme anlara elden hiçāb eyle
3. Didi sergeşte-i mihrüm ne deñlü var ola eyā
Didüm ey ruğları gül cümle zerrātı hisāb eyle
4. Yazup evrāk-ı çarha hāme-i dūd-ı siyāhiyle
Dilā o şāf söz nār-ı mihrüñ bir kitāb eyle
5. Senüñle bezm-i ' ālemde o gül ' ıyş-ı müdām itmez
Gerekse ey **Nihānī** güzellerüñ yaşın şarāb eyle

242⁴⁹³

NAZĪRE-İ ' AHDĪ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Yoluñda cān u ser terkini urmazsam ' itāb eyle
Oda kaç cümleten cismüm gönül mülkin harāb eyle
2. Didüm bir kez mey-i la' lüñ emüp gitsem didi ol meh
Bir iki iç yıķıl var git yeter cāna ' azāb eyle
3. Dilā bu şerha şerha sīne-i pür guşşamuñ şerhin

⁴⁹³ Ahdī D., s.139.

- Yazup cān şafhasına ehl-i derde bir kitāb eyle
4. Düşer ey āfitābum pāyuña sāyeñ gezer her gün
O bir nā-cinsden andan kerem kıl ictināb eyle
 5. Senüñ mihrüñle çün cevruñ hisābın kimseler bilmez
Yeter ‘ **Ahdī**ye mihrüñ baña cevri bī-hisāb eyle

243⁴⁹⁴

NAZİRE-İ FĀNĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Gerek öldür gerek dirgür gerek cāna ‘ iķāb eyle
Göñül meyl eylemez ğayra gerek yüz biñ ‘ azāb eyle
2. Dimişsin aña ben yüz biñ cefā itsem gerek cāna
Meded bendeñelutf it cefāñı bī-hisāb eyle
3. Otun elden elüñ tut yüzüñe virmesün ey nāşı‘
Dinür mi āfitāb-ı ‘ āleme elden ħabāb eyle
4. Eger ‘ işret dilerseñ itlerüyle dilberüñ ey dil
Dile bir yanuñı naql it gözün yaşın şarāb eyle
5. Ħaṭ u ħāli nigārun keşfe **Fānī** ħarf idüp ‘ ömrüñ
Ruḥ-ı vaşfinda yāruñ her kelāmuñ kitāb eyle

[104b]

244⁴⁹⁵

ĠAZEL-İ ‘UBEYDĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ħoş⁴⁹⁶ diliyle ruḥlaruñ vaşf itdi bülbül bülbüle
Gülşen içre yüz yüze baķa tırurken gül güle
2. Ağzına bir ğonce alup nāle itdi şanmañuz
Şāhid-i gül şevķine kaldırdı bülbül bülbüle
3. ‘ Ārızuñ aralarından mihr peydā itmese

⁴⁹⁴ Bu şiir Fānī’nin yayınlanan dīvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁴⁹⁵ Ubeydī D., s.492-493.

⁴⁹⁶ hoş: kuş D.

- Ṭolaşurlardı yılanlar gibi kākül kāküle
4. Cüsseye mālîk degülken geldi bâğ-ı kūyuña
Hırmen-i hüsnuñden⁴⁹⁷ ey gül derdi sünbül sünbüle
 5. Hār-ı hicrāndan ‘**Ubeydî** kanlar ağlarken eger
Dīde-i hūn-bārına ol ğonce dirse gül güle

245

NAZĪRE-İ REF‘Ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Ārızunda gördi şarmaşmış o kākül kāküle
Hayretinden bâğda yā şundi sünbül sünbüle
2. Cāmlar atbāk-ı güli şahn-ı çemen bir bezm-ğāh
Serv ile raqqāslar āvāz-ı bülbül bülbüle
3. Söyleşürler bülbülün gülşende rāzın ğonceler
Virüp ağız ağıza tutup kulağın gül güle
4. Gördi boğazı ele virdi ħarāmī yirinde
Düşdi sākī ayağa datdı kılķıl kılķıla
5. Didi **Ref‘î** tāb-ı mihr ile tolaşmış mārılar
‘Ārızunda gördi şarmaşmış o kākül kāküle

246⁴⁹⁸

ĠAZEL-İ RAĦMĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kūh-ı ğamda ‘ışķ-ı yār oldı dil-i şeydāyıla
Bir dilāverdür ki seyr-i Qāf ider ‘Anķā’yıla
2. Ġam degül göñlüm şikest itsün ki cānāşımış çün
Kāse-i Mecnūn’ı Leylî seng-i istiğnāyıla
3. Dāmen-i kūh-ı belādur dāirem zeyn eyledi
Eşķ-i hūnınıyam ser-ā-ser lāle-i ħamrāyıla
4. Ni‘ met-i dünyāya meyl itme dilā k’eyler helāk

⁴⁹⁷ hüsnuñden: hüsnuñde D.

⁴⁹⁸ Bu şiir Rahmî’nin yayınlanan dīvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

- Nitekim Ferhād'ı şol bir pîrezen helvâyıla
5. **Rahmiyā** hürmetle tut cāmı ki anuñ tıynetı
Hāk-i Cemşīd u Ferīdün'dur Cem Dārā'yıla

[105a]

247⁴⁹⁹

ĠAZEL-İ EMRĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Karşulaşsa sen ruḡ-ı āyīne-i zībā ile
Ey şeker-leb söyleşürler tūṭı-i gūyā ile
2. Ġālībā halkuñ budur devrildi gün didükleri
Şems-i 'asruñ pençesin burduñ yed-i beyzā ile
3. Kāyinātı ben gözüm yaşına garḡ-āb eyledüm
Bir nice şehr aldı İskender hemīn deryā ile
4. Ne ḡarāmīdür gözün kim tūḡ-zen kirpüklerün
Aña eylerler tapu şaf bağlayup ālā ile
5. Bād-ı āhıñdan egilür⁵⁰⁰ şanma **Emrī** şāh-ı gül⁵⁰¹
Bülbüle nāz oḡın atar bir çubuḡdan yay ile

248⁵⁰²

NAZĪRE-İ MECDĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Söyleşür⁵⁰³ feryāda⁵⁰⁴ gelse bülbül-i gūyā ile
Ol sözün bilmez ḡosun taḡtı dil-i şeydā-y-ile
2. Yine aḡzı var dili yoḡdur anuñ ey dil hele
Yoḡsa eḡḡān itmede kim söyleşürdi nā-y-ile
3. Gerçi demlerdür yiler 'ı şḡkuñ hevāsında şabā
Olmaz ayakdaşı hīç ben mey-i bī-serv ü pā-y-ile

⁴⁹⁹ Emrī D., s.247.

⁵⁰⁰ egildi: egilür D.

⁵⁰¹ şāh-ı gül: şāh-ı verd D.

⁵⁰² Mecdī D., s.137-138.

⁵⁰³ söyleşür: söylenür D.

⁵⁰⁴ feryāda: güftāra D.

4. İşleri perver n'ola gönülde eylerler ise yer
Mür-ı hatt-ı yār gīsū dinen ejderha-y-ile
5. Ārz idüp mir'āt-ı tab' ın gösterür kendin aña
Söyleşür **Mecdî[yi]** bir gün tütî-i güyâ ile

249⁵⁰⁵

NAZĪRE-İ FĀNĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. N'ola dilber rām olur ise itsek sīm-āsā-y-ıla
Gör Züleyhā mālîk oldı Yūsuf'a dünyā-y-ıla
2. Sen meh için birbiriyle zıd düşüp gitdi mehüñ
Yıldızı yarışmadı mihr-i cihān-ārā-y-la
3. Cān şirin cū şirin yollarında virdi 'ışk
Rūhı şād itdi feryāduñ añup helvā-y-ıla
4. Luţfuñadur gör dilersek qahr ile öldürdi mi
Bir yetimindür saña ismarladum mevlā-y-ıla
5. Tā kim bezm içre **Fānî** sīnem olup dā'ire
Hîç dahı dā'ireye uğratmadılar nā-y-ile

[105b]

250⁵⁰⁶

ĠAZEL-İ EMRĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Māh-ı nev bir nūn yazup beñzetmeyüpdür⁵⁰⁷ qaşuña
Āferīn ey naqş-ı ġarrā āferīn naqķāşuña⁵⁰⁸
2. Māh-ı nev gibi iki bükilsün olsun cismi zerd⁵⁰⁹
Kim ki ey meh-rū hilāli beñzedürse qaşuña
3. La' l-i gevher-bārına öykünmek ey hātem neden

⁵⁰⁵ Bu şiir Fānî'nin yayınlanan dīvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁵⁰⁶ Emrî D., s.241.

⁵⁰⁷ beñzetmeyüpdür: beñzetmemişdür D.

⁵⁰⁸ naqķāşuña: ey naqķāşuña D.

⁵⁰⁹ zerd: ham D.

- La' l-i aħmerden ħabā geydürdilerse taşuña
4. Meşhedüm taşı ne didügin zebān-ı ħāl ile
Veh ki idrāk eylemezsın gelmeyince başuña
 5. Ğam bucağında seni tenhā bulup bir gün boğar
İ' timād itme şaħın ey **Emrī** ħanlı yaşuña

251⁵¹⁰

NAZİRE-İ MECDİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bed-güherdür dime sen ey dīde ħanlı yaşuña
Ķırmızılar geydürin ol dürr içüñe taşuña
2. Yağarum başına merhem yirine tursun diyü
Baña bir senüñ urdum ol şeh didi taşum taşuña
3. Ey elif ħadd toğrusı budur ki kec-rālħ ider
Rāy-ı nergisdür deyn-i çeşmüñ yanında ħaşuña
4. Hicr-i zülf-i müşki yār ile olsun hilāl
Āyet-i zülf ile naħş eylesünler taşuña
5. **Mecdiyā** ki cism-i pür-süz güle naħş itse seni
Ķıl ħalem pür-semenderden gerek naħħāşuña

252⁵¹¹

NAZİRE-İ RİZĀYİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Göge baħsa deyr-i ħüsnüñde nigār rakkāşuña
Māh ħoş naħş eylemiş dir āferīn naħħaşuña
2. Aya varmaz māh-ı ' ömri selħ olup ölüñ tamām
Ğurre-i ħarrā diyin eksiklik iden ħaşuña
3. Olma sengīn dilā çek ağ it libas-ı rezzāħ ile
Sevdi yok şonı siyeh ħār añırsın taşuña
4. Senüñ ħabrüm hey meded diyü da' ā umduğın

⁵¹⁰ Bu şiir Mecdī'nin yayımlanan dīvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁵¹¹ Kaynaklarda bir Dīvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

- Añlamazsın hey meded toqınmayınca başuña
5. Ey **Rızâyî** kıatre-i deryāya nisbet itmedür
Baħri beñzemek gözüñde kıatre-i dürr yaşuña

[106a]

253⁵¹²

ĠAZEL-İ BĀĶĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ol şeh-i hüsnüñ gözi üzre baķanlar kıaşına
Sāye-i perr-i hümā düşmiş şanurlar başına
2. Ġayrıdan ħālî anuñçün eyledüm dil ħānesin
Tā senüñ raħt-ı ġam-ı ıřķuñ içine taşına
3. Şöyle aġlar merdüm-i çeşmüm ki ġarķ itdi özin
Ġüyyiā bir tıfldur ol şimdi girdi yaşına⁵¹³
4. Meclis-i cānāneye sākî çok⁵¹⁴ alsun bādeyi
Başķa bir desti gerek zīrā raķıbüñ başına⁵¹⁵
5. Naķş-ı ħüsnüñ kimse **Bākî** gibi taşvîr itmeye
Şafħa-i eş'ārda anca kıalemler āşına

254⁵¹⁶

NAZİRE-İ RIZĀYĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Beñzemez yine hilāl ol māh-ı rüyuñ kıaşına
Vesme-i zerrîn idinür gerçi her ay başına
2. Doġmadı germiyet-i mihrüñden ey mihr ü güneş
Niçe kıızmış taş giderdi zamāne başına

⁵¹² Bākî D., s.260. / a.g.e.'de 3. ve 4. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:
Şüret-i zibāya meyl itsem baña ta' n eyleme

Var sü'āl it böyle dil-keş naķş iden naķķāşına (a.g.e.'de 3. beyit.)

Bāde-i ıřķa vücūdi cāmesin rehn itdi

Ķays Āferinler ol melāmet bezminüñ kıallāşına (a.g.e.'de 4. beyit.)

⁵¹³ Bu beyit a.g.e.'de 5. beyittir.

⁵¹⁴ çok: çoġ D.

⁵¹⁵ Bu beyit a.g.e.'de 6. beyittir.

⁵¹⁶ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduġu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

3. Yüz soyuñ döküp yine ider delükanlılığı
Gerçi yetmişdür sirişküm mürd mi yüz yaşına
4. Telh-kām oldı nevāl-i guşsa-i Şirin ile
Zehr qandı şive-i eflāk feryād aşına
5. Ey **Rızāyī** nāy-ı güyā nīze oldı def-i seyr
Ehl-i bezmüñ varır ağı cünd-i ğam savaşına

255⁵¹⁷

NAZİRE-İ MECDİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Başdan atdı⁵¹⁸ diyü ' aşık düşmesün ter yaşuma⁵¹⁹
Kim gelür bu mācerā ' aşık olanuñ başına
2. Māh-ı nev şanma maḥabbet göginüñ dendānıdur
Taқdı çarḥ-ı pīre-zen eṭfāl-i encüm başına⁵²⁰
3. Cür' ası deryā ḥabāb-ı nüh felek dirdi zemīn
Böyle bir sāğar gerek bezm-i belā ' ayyāşına⁵²¹
4. Eyledi tezvır-i da' vālar dehān-ı yār ile
Ḥātemüñ urdı nigīn-i la' li tamğa başına⁵²²
5. Dīde-i giryānumuñ gehvāresinde **Mecdiyā**
Merdüm-i ṭıfl-ı Ḥabeşdür kim girüpdür yaşına

[106b]

256⁵²³

NAZİRE-İ İZĀRİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Sehv idüp yāruñ ḥaṭṭ-ı la' l-i leb-i dūr-pāşına
Beñzerem dir imiş ḥaṭṭ-ı yâkut ṭopraq başına

⁵¹⁷ Mecdî D., s.140.

⁵¹⁸ atdı: aşdı D.

⁵¹⁹ ter yaşuma: bir başına

⁵²⁰ Taқdı çarḥ-ı pīre-zen eṭfāl-i encüm başına: Taқdı çarḥ serden eṭfāl-i çarḥun başına D.

⁵²¹ ' ayyāşına: qallāşına

⁵²² Ḥātemüñ urdı nigīn-i la' li tamğa başına: Ḥānemüñ ururdu begi la' l tamğa qaşına

⁵²³ Türkçe şiiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı'na ulaşılammıştır.

2. Tīşesinden acı diller çekdiğüni bī-sütun
Kūh-ken yād itmedi doқınmayınca başına
3. Hātem-i zer öpdügi gün dest-i yāri şevқden
Şarı giymiş içine kırmızı giymiş taşına
4. Dayanursa Hüsrev'e Şirin çıkar feryāddan
Қалur ersiz i' timad iderse zen oynaşına
5. Ey ' İzārī la' line öykinmegin dest-i kazā
Hātemüñ yazmış қаşın bir taşы çalmış başına

257

NAZİRE-İ VĀLİHİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ol қаşı yā şol қadar tīr urdı o ben başına
Düşdi her bir zaһmuñ bir tīr başı başına
2. Seyr iderken meşhed-i Mecnūnı gördüm nāgehān
Sūre-i velleylī yazmışlar mezārı taşına
3. Bir söz ile ' ālemüñ göñlüni alur la' l-i leb
Āferīn olsun anuñ güftār-ı güher başına
4. ' Aynına almazdı zaһmum tūrūñi ey қаşı yā
Gözi açılmadı tā doқınmayınca yaşına
5. Vālihī meyi bu gice tenhā bulup öldürdi gam
Қıydı ol zālīm dirīgā göz göre yoldaşına

258

ĠAZEL-İ DĀNİŞİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Dil-āviz dirse yaşıma deryā kenārda
Āhum çık uyandır anı bu rüzigārda
2. Dāğ üstü bāğ oldurmadı Ferhād'a gül yüzün
Göstermeyeydi Şirin eger kūh-sārda
3. Gūş eyledüm ki ruһlaruña benzerin dimiş
Güller қatı açıldı yine bize zārda

4. Bu āh āteşin ile deryā-yı ğamda dil
Bir keştidür ki baħre şalupdur pınārda
5. Tek devlet vişāli ele girsün o şehüñ
Münāşib olırsa **Dānişī** olsun kenārda

[107a]

259⁵²⁴

ĠAZEL-İ ‘ĀŞIK

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Dik gelse saña ser ü leb-i cüy-bārda
Sen ҡalma aña kim yürüdürmüş kenārda
2. Dem ile devr-i cām ile sür devr-i ħüsnüñi
Gül devri gibi dem bulunur mı bahārda
3. İtme ümīd-i bāde-i cām-ı ħabābdan
Çarḫ-ı nigūndan umma vefā rüzigārda
4. Ağlar mıyum felekde o māh olsa mihr-bān
Ağyār ne eyleyeydi vefā olsa yārda
5. Fikri mü’eyyed olmaya ‘Āşık firāk ile
Mü’men muħalled olmaz imiş çünki nārda

260

NAZİRE-İ NİHĀNİ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Ƙaddine dil uzatdı leb-i cü pınārda
Toķınsa bād-ı serve yir ider kenārda
2. Rüyında dil olırsa nola la‘li üstine
‘Iyş ehli cān virür meye devr-i bahārda
3. Çeşm-i nizār-ı beñzimi dāğ-ı derd ile
Bir zer beñekli zāra göñül ҡaldı zārda
4. Kimse şadāda āhuña beñzetmez ey göñül

⁵²⁴ Bu şiir Âşık Çelebi’nin yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

- Hişm ile top çatlamasun mı hişârda
5. Āhuñ görüp **Nihānī** ider sūy-ı ğayra meyl
Ey bād anuñ gögin güne göster kenârda

261⁵²⁵

NAZĪRE-İ EMRĪ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Ol serv-i kıadden umma vefā rūzigârda⁵²⁶
Serv öykinürse yāra leb-i cūy-bārda
2. Āvāredür hevā-yı taḥayyürde murğ-ı dil
Ol kebk ile kıonışmadı bu murğ-zārda
3. Dervīşler virürdi çerāğ aqçesin aña
Kıurbān alınsa ḥanqah-i vaşl-ı yārda⁵²⁷
4. Tiryāk-ı la' lini veresiye eger ki cān
Bāzār iderse zülfi urur aña mārda
5. **Emrī** raqībi as resen-i derd-i āh ile⁵²⁸
Maqşūd bir iş aşmağ ise rūzigârda

[107b]

262⁵²⁹

NAZĪRE-İ RIZĀYĪ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Öykinse serv saña leb-i cūy-bārda
Almaz gelinmez ortaya çok söz kenârda
2. Kıatlan seni ben öldüreyin varayın didi
Öldüm dirîğ ne eyleyeyin eş-zārda

⁵²⁵ Emrī D., s. 273.

⁵²⁶ Ol serv-i kıadden umma vefā rūzigârda

Serv öykinürse yāra leb-i cūy-bārda:

Serv öykinürse yāra leb-i cūy-bārda

Ey bād anuñ kökin güne göster kenârda D.

⁵²⁷ vaşl-ı yārda: ' ışq-ı yārda D.

⁵²⁸ derd-i āh ile: dūd-ı āh ile D.

⁵²⁹ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduğı kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

3. Çok başa ‘ ibretüñ irse itme i‘ tibār
Aç ‘ ayn ‘ aklı kalma kıri i‘ tibārda
4. Öldüm ruḥında görelî şebbū-yı ḥattını
Uyḥu gelür seḥerde kişîye bahārda
5. Āh itdükçe gönülümü yıkdı **Rızāyī** āh
Ḥālüm ḥarāb neyleyeyin rūzigārda

263⁵³⁰

NAZİRE-İ MECDİ

Mef‘ülü Fā‘ilätü Mefā‘lü Fā‘ilün

1. Ḥaṭ var dinilse ḥāşîye-i rüy-ı yārda
Alınma ey gönül çok olur söz kenārda
2. Öyküñdi şem-i‘ rüyüña ammā ki bād-ı āh
Āhum ṭoḳınmayınca olmaz aña rūzigārda
3. Artarsa nola kanlu yaşum rüyüñi görüp
Kim merdümüñ olur demi ġālib bahārda⁵³¹
4. ‘ Aks-i ruḥuñ görüp ileri adım atmadı
Diñledi kaldı serv leb-i cüy-bārda
5. Devrinde batdı bir nice gün yüzlü Mecdiyā
Ṭoġdı ṭoġalı oldu o meh iştiharda

264⁵³²

NAZİRE-İ ‘İZĀRİ

Mef‘ülü Fā‘ilätü Mefā‘lü Fā‘ilün

1. Kucdum diyen o serv leb-i cüy-bārda
Şanma ki ṭoġrıdur çok olur söz kenārda
2. Teşbîh idince serv-i bülendi niġāruma
Murġ-ı çemeni bir itdi derün-ı çenārda
3. Devr-i lebüñde sākī ayaklara düşdi cām

⁵³⁰ Mecdî D., s.133.

⁵³¹ bahārda: nehārda D.

⁵³² Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

- Olsa ‘aceb mi gönli müdām inkisārda
4. Āher getürdi haṭṭ-ı ğubār-ı nigārı āh
Bir toz qoparmayınca qomaz rüzigārda
 5. Qadd ile rūy-ı yāri gören dir ‘İzāriyā
İtdi ṭulū‘ -ı nūr-ı Muḥammed menārda

[108a]

265

NAZİRE-İ REF‘İ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Artık dinilse baḥr-i yaşumdan qarārda
Ter düşmedi gözüm çoğ olur söz kenārda
2. Öyküندی serv-i qaddüñe āhum qomaz anı
Yaşı göge irerse eger rüzigārda
3. Yanuñca qādir olmadı bir ādem itmege
Qorudı qaldı serv leb-i cūy-bārda
4. Āhum sipihri ṭudı yaşum yeryüzin tamām
Āvāze nālem olalı dār u diyārda
5. Ğam yüzleri görünür gelür **Ref‘iyā** dile
Olsa şikeste āyine-veş inkisārda

266⁵³³

NAZİRE-İ NEV‘İ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Qaşuñ⁵³⁴ ḥayālını⁵³⁵ bu⁵³⁶ dil-i bī-qarārda
‘Aks-i hilāle⁵³⁷ beñzederin⁵³⁸ cūy-bārda
2. Gül-gün-ı rūyı ‘arşa-i ḥüsn içre ‘āqıbet
Bir toz qoparmayınca qomaz rüzigārda

⁵³³ Nevî D., s.488.

⁵³⁴ qaşuñ: yārüñ D.

⁵³⁵ ḥayālını: ḥayāl-i D.

⁵³⁶ bu: tıĝı D.

⁵³⁷ hilāle: hilāldür D.

⁵³⁸ beñzederin: şanasın D.

3. Bir nev-şüküfte gonce-lebüñ ruħlaruñ bahār
Oldı benefşe hatt-ı ruħuñ nev-bahārda
4. Ben ğarķ-ı cūy-bār-ı ğam u miħnet-i firāk
Ol serv-i bāğ-ı nāz ile iller kenārda
5. Bir murğ-ı per-şikeste za‘ ifüz egerçi kim
Nev‘ī fiġān u şivenimüz yoķ hezārda

267⁵³⁹

NAZİRE-İ ‘ĀŞİK

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘lū Fā‘ilün

1. Ben ağlamağa başlayıcaķ sebze-zārda
Gülşende cūylar kıyı çizdi kenārda
2. Müjġān cevır sözün olur ise çıkarmaya
Öldükde ħār-ı ğam ki ğala cism-i zārda
3. Āh eyledi ki tġla taş inledi bile
Bir āh itdi miydi siħr-i küh-sārda
4. Varmadı kimsenüñ oķı bir kez nişāneye
Āhum ki oldu toz ķoparan rüzigārda
5. Öyküñdi serv-i ķāmet-i dil-dāra ‘Āşık
Başı işfā’ olsa nola cūy-bārda

[108b]

268⁵⁴⁰

ĠAZEL-İ ‘UBEYDİ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘lū Fā‘ilün

1. Düşdükçe mest-i cām-ı ğamuñ sāġar üstine
Sākī-i bezm didi yüzüñ güller üstine
2. Göñlinde kim ki sen büt-i ķinüñ yir eyleye
Deyr-i cihānda sikke ķazır mermer üstine
3. Ey naħl-i tāze gonce gibi rüzigārda

⁵³⁹ Bu şiir Āşık Çelebi’nin yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁵⁴⁰ Ubeydî D., s.494.

- Sen gül nihālinüñ yüregüm ditrer üstine
4. Şanma hilāl-i ḥasret-i kūyuñ ğamı ile
Ey māh-çehre düşdi felek ḥançer üstine
 5. İzüm tozını efser idin didi baña yār
Didüm ‘**Ubeydī** şevk-ile n’ola ser üstine

269

NAZİRE-İ NİHĀNĪ

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’ilü Fā’ilün

1. Mestāne düşmüşem bu gice sāğar üstine
Sāķī-i bezm didi yüzüñ güller üstine
2. Tāruñdan indi ğamzeñe cān-bāz dil yine
Ḥabīrden itdi kendüzini ḥançer üstine
3. Lāyık budur ki vaşf-ı ruḥuñ mihr-i asmān
Altun қalemle yāzeme envār üstine
4. Nūşin lebinde ḥaṭṭını kim görse Bāķiyā
Şīrinlik yazıldı şanur şeker üstine
5. Peyķān dost қala diyü zaḥm-ı sīnede
Görsek **Nihānī** tiri nice ditrer üstine

270⁵⁴¹

NAZİRE-İ NEV’Ī

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’ilü Fā’ilün

1. Başum düşince dāğ-ı ten-i lāğar üstine
Derd ehli gördi didi yüzüñ güller üstine
2. Lertzān olur gül üzre şabā ile ğonceler⁵⁴²
Eṭfāl ditreşür şanasın āzer üstine
3. Nā-geh gezend irişe diyü bād-ı serdden
Şebnem çemende tıfl-ı gülüñ ditrer üstine
4. Resm-i cefāyi⁵⁴³ cevri dilüñden tırāş қıl

⁵⁴¹ Nevî D., s.483.

⁵⁴² ğonceler: jaleler D.

- Bir sikke az efendi bugun mermer ustine
5. Nev'ı zamane gulsenine gelmedi henuz
Bir serv-i gul-ı izar ad-i dilber ustine

[109a]

271⁵⁴⁴

AZEL-İ EMRİ

Mef'ulu Fa'ilatu Mefa'ilu Fa'ilun

1. Yas dokdi didesi gul icun sine dagina
Aca doker muradi olan er ceragina
2. Tig-ı gam ile pareledi⁵⁴⁵ bagrumi benum
Ol tıfl tu' me itmege zulfı kelagina⁵⁴⁶
3. Mahun yuzine kara surup gezdurur felek
Oykundi var ise yine yaruñ yagna⁵⁴⁷
4. Ol la' l-i can-fezayı der-aguş itdi zulf
Guya ki aldı ' İsiyi Meryem kuca⁵⁴⁸
5. Gul ' andelibe qarşu yuzin durdi **Emriya**
Kim bile jaleler ne koyupdur ulagina⁵⁴⁹

272⁵⁵⁰

NAZİRE-İ 'UBEYDİ

Mef'ulu Fa'ilatu Mefa'ilu Fa'ilun

1. Ol ince bellinun takılınca uşagina
Bir nice yirde bend gecildi bıca⁵⁴⁹
2. Gun şanma ben şeh-i gamun ahi şerresi

⁵⁴³ cefayı: cefa vü D.

⁵⁴⁴ Emrî D., s.236. / a.g.e.'de 4. beyit şu şekildedir:

Faş itdi sine de gamuñı dag-ı ateşin

N'ola su koysa did-e-i giryân oca⁵⁴⁹

⁵⁴⁵ pareledi: yaraladı D.

⁵⁴⁶ Bu beyit a.g.e.'de 5. beyittir.

⁵⁴⁷ Bu beyit a.g.e.'de yer almamaktadır.

⁵⁴⁸ Bu beyit a.g.e.'de 3. beyittir.

⁵⁴⁹ Bu beyit a.g.e.'de 6. beyittir.

⁵⁵⁰ Ubeydî D., s.487.

- Altün bırakdı sâ'il-i çarhuñ çanağına
- İçdürme iki toluyı dök kanını revân
Başdurma müdde' inüñ ayağın ayağına
 - Söz açdı gibi ğonce lebinden nesim-i bāğ
Hısmile yırtup ağzın iletđi kulağına
 - Urmazdı ey 'Ubeydî anı tomruğa bahār
Öykinmeseydi ğonce nigāruñ dudadıına

273⁵⁵¹

NAZİRE-İ MECDİ

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- 'Uşşākuñ eşk-i dīdesi düşdi ayağına
Ele git beni diyü o gülüñ kūyı bađına
- Her bir habāb dün gice meclisde sākıyā
Halhalı tađdı tūf-i cāmuñ ayađına
- Gülşende serv-i ğurre olaldan hırāmana
Eyler nigāh-ı nāz ile şolunsa şadıına
- Ťatlu derilmedik diyü yār ile ehl-i bezm
Ağız üşerdi gice şarābuñ kabāđına
- Hulq-ı cihānı bend idelüm diyü **Mecdiyā**
Zülfi egildi söyledi yāruñ kulağına

274⁵⁵²

GAZEL-İ ŞEVKİ

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- Evvel kaşuñ hilālını itmiş müsevvede
Yazan hilāl şeklini Ťağ-ı zebercede
- Mey-ĥ'ārenüñ du' āsı n'ola olsa müstecāb
Her dem kadeĥ du' āsın oğur pīr-i meykede
- Āşūblar kıparsa lebüñden ĥaŤuñ n'ola

⁵⁵¹ Bu şiir Mecdî'nin yayımlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁵⁵² Türkçe şiirlerden oluşan bir Şevkî Dîvânı'na ulaşılammıştır.

- Şimdi mi oldu bāde-i nāb üzre ʿ arbede
4. Med çekdi tîg-i gānzesi başuma luţf idüp
İrdi bu devlet ile gönül baht-ı sermede
 5. Kimdür dir iseñ ey yüzi gün **Şevķī**-i ğarīb
Bir gözi yaşlu yıldızı düşkün felek-zede

[109b]

275⁵⁵³

NAZİRE-İ ʿ İZĀRĪ

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿlū Fāʿilün

1. Dik gelmek istedi ķad-i bālā-yı dilbere
Tübāyı dikdiler depesi üstine yire
2. Hālūñ ğamıyla şöyle zaʿ ifüm ki el virür
Pāy-ı megesden olsa ʿ aşā cism-i lāğara
3. Laʿ l-i lebüñi öpmege meclisde sāķiyā
Mey ayağına düşdi vü girişdi sāğara
4. Kıddüñe beñzeyince senūñ bāğ-bān-ı dehr
Bir niçe yirde geçmiş idi bend-i ʿ arʿ ara
5. ʿ Arz itme ķanlı dağūñı yāra ʿ **İzāriyā**
Geçmez yanında ol güneşūñ fūls-i aħmere

276⁵⁵⁴

NAZİRE-İ MECDĪ

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿlū Fāʿilün

1. Dendān-ı yār tesbīt iderlerse gevhere
Ğavvāşlar gelür depesi üstine yire
2. Kişi ʿ aks-i ķaşlaruñuñ ğeşt idüp tırur
Girdāb diseler yeridür dāde-i tere
3. Müjğānuñ ile ķaşlaruñ egdürdi ħalkā başı
Reşk aña meh-i nev düşdi ħaçere

⁵⁵³ Türkçe şiiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı'na ulaşılammıştır.

⁵⁵⁴ Bu şiiir Mecdî'nin yayımlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

4. Gördi lebüñde anda eşir sâkiyâ gönül
Dil aḳsa ḥarâmî gibi nev ile sâgara
5. İksîr-i ʿışḳ ile işi altun olup-durur
Ḥarf itdi **Mecdî** sîm-i şirişkini cevhere

277⁵⁵⁵

NAZİRE-İ EMRÎ

Mefʿülü Fâʿilâtü Mefâʿilü Fâʿilün

1. Cānbāz geḳse çenber-i gîsû-yı dilbere
Bir luʿb ile gelür depesi üstine yire
2. Sâgar lebüñçün öñce yir itmişdi bâdeye
Bâde daḫı koyılmadan meclisde sâgara
3. Sensüz baña bir ejder olur⁵⁵⁶ çarh u mäh-ı nev
Döner hemân yılan dili ser-tîz hançere
4. Żaʿfum şu resme kirpügi şanur başarsa ger
Ben ḥastaya dîde-i meges zâr u lâgara⁵⁵⁷
5. Başuñçün **Emriyâ** ayağı tozu beñzedi
Dürr-i sirüşküm ile muraşşaʿ zer-efsere

278⁵⁵⁸

NAZİRE-İ SÜRÜRÎ

Mefʿülü Fâʿilâtü Mefâʿilü Fâʿilün

1. Kim baḳdı ise âyîne-i rû-yı aḫmere
Virdi şafâ ile şalavât-ı Muḫammedde
2. Ḳudret-i yed-i beyzâ çıkarmağa hüsnüñi
Yūsuf cemâlin eylemiş evvel maḳsûda⁵⁵⁹
3. Ḳıblemsin ey şanem yüzüñ arduñ degül ki çün
Her vech ile namâz dürüst oldı Kaʿbede

⁵⁵⁵ Emrî D., s.234.

⁵⁵⁶ bir ejder olur: bir ejdehâ görinür D.

⁵⁵⁷ zâr u lâgara: zâr-ı lâgara D.

⁵⁵⁸ Sürürî D., s.263.

⁵⁵⁹ maḳsûda: müsvedde D.

4. Ğavġasuz olmaz işbu cihān içre bir güzel
Ol ħūb yār için ne var olursa ‘arbede
5. Tecrīd-i ‘alāyıkı⁵⁶⁰ ol sende **Sūrūriyā**
Tā iresin maḳām-ı nūfūs-ı mücerrede

[110a]

279⁵⁶¹

ĞAZEL-İ ‘UBEYDİ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Tıfl-ı sirişk odur ki düşe pāy-ı dilbere
Gelse ‘aceb midür tepesi üstine yire
2. Derd ü ġamuñ yükin çekerin dir-ise ‘adüv⁵⁶²
Yüklet bir iki virme amān düşmen-i ħara
3. Öyküdi āsitānuña ey şeh yiri-durur
Pervīn urursa muşt-ıla çarḫ-ı bed-aḫtere
4. Pehlū-yı lāġarumda degül üstüh‘ān-ı ħām
Ebrūlaruñ ġamıyla göñül düşdi ħançere
5. Jāle gülüñ yüzine yapışdı ‘**Ubeydiyā**
Öyküdi gibi rüy-ı ‘araḫ-nāk-ı dilbere

280⁵⁶³

NAZİRE-İ NEV‘İ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Öyküdi ‘aks-i serv meger ḫadd-i dilbere
Şular getürdiler depesi üstine yire
2. ‘Aks-i hilāl-i çarḫ degül cüy-bārda
Reşk-i ruḫuñla āb-ı revān düşdi ħançere
3. Şan bir nihāl-i ħuşke ḫonupdur niçe ġurāb

⁵⁶⁰ Tecrīd-i ‘alāyıkı: Tecrīd kııl ‘alāyıkı D.

⁵⁶¹ Ubeydī D., s.488-489.

⁵⁶² dir-ise ‘adüv: dir ise eger D.

⁵⁶³ Nevī D., s.484.

- Dāğ-ı siyāhlar ki odum cism-i lāğara⁵⁶⁴
4. Diller amusı āmet-i dildāra dūşdiler
Cem[ ] oldu nie fāhte gūyā şanavberde⁵⁶⁵
 5. Yüz berkidüp dehānına uzatdı dil⁵⁶⁶
Nev[ ]ı dem-i seer atı yüz virdi g llere

281

NAZİRE-İ REF[ ] İ

Mef[ ] l  Fā[ ]ilātü Mefā[ ]ılı Fā[ ]ilün

1.  yk ndi göz göre ser-i m jg n-ı dil-bere
Peyk nı dikkiler depesi üstine yire
2. H n n m jem degül ğam-ı ebr -yı y r ile
Göz göre merd mi gözümün düşdi anere
3. Bir yaşıma say yaşına oymayasıdur
Tıfl-ı sirişk mi göreyin kim gire yire
4. Y ki yığar yuarı açankim raıbe ben
B ri niğarı yir getire disem ol ara
5. H al-i ğam ile şöyle za[ ] if m ki Ref[ ] iy 
Perr-i meges oınsa düşer cism-i l ğara

[110b]

282

ĞAZEL-İ NİH Nİ

Mef[ ] l  Mefā[ ]ılı Mefā[ ]ılı Fe[ ] l n

1. Seyre gele diyü seni g lz ra ş k fe
Eyler göz aup her yaña nezz re ş k fe
2. D d-ı dili zeyn eyled gi ki şer re
Ziyet viremez d de-i g lz ra ş k fe
3. Yiry zini zeyn eyledi ezh r-ı sirişküm

⁵⁶⁴ Bu beyit a.g.e.'de 4. beyittir.

⁵⁶⁵ Bu beyit a.g.e.'de 3. beyittir.

⁵⁶⁶ Yüz berkidüp deh nına uzatdı dil: Yüz berkidüp deh nına ğonca uzatdı dil D.

- Seyr itmege çıkdı ser-i eşcāra şükūfe
4. Reşk urdı beni dāğ ile zeyn iste yaraşur
Gördüm şunar ol şāh-ı gül ağıyāra şükūfe
 5. Yüzün yire düşerdi anuñ-çün tokınuş
Öyküñdi **Nihānī** ruḥ-ı dildāra şükūfe

283⁵⁶⁷

NAZİRE-İ RIZĀYĪ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. Gül şundı cū bārān ile gülzāra şükūfe
Sāḫī mey ile vir ruḥ-ı dil-dāra şükūfe
2. Yolında şaçar aḫçe pulın bezm-i çemende
İster o gülüñ meclisine vara şükūfe
3. Öñünce varur kūyuña iletür diyü bāduñ
Ey gonce vara alla el vire şükūfe
4. Bāğ içre olur görđi yaşum seyli bahārı
Ḥavf itdi çıkarsa nola eşcāra şükūfe
5. Uyḫu bāğ içün nesne eḫarr-ı şāḫa **Rızāyī**
El eylemege bülbül-i bīdāra şükūfe

284⁵⁶⁸

NAZİRE-İ 'AHDĪ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. İrdükde 'araḫdan ruḥ-ı dil-dāra şükūfe
İtdi yaḫasın şevḫ-ile şad pāre şükūfe
2. Bozardı kızardı utanup ey yüzi lāle

⁵⁶⁷ Kaynaklarda bir Divân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁵⁶⁸ Ahdî D., s.134-135. / a.g.e.'de 2, 3 ve 7. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Öykünmege destār-ı ser-i yāre şükūfe

Dülbendini şardı ger eşcāra şükūfe (a.g.e.'de 2. beyit.)

Bir laḫzada yüz şürete biñ reng ile girdi

Beñzetmege kendin ruḥ-ı dil-dāra şükūfe (a.g.e.'de 3. beyit.)

Beñzetdi senüñ ḫançeriñüñ ḫurşına kendin

Şakılsa yaraşur güzelüm ḫāra şükūfe (a.g.e.'de 7. beyit.)

- Sen sīm-bere ideli nezzāre şükūfe⁵⁶⁹
3. Şimsīr-i ḥazān pāreledi cismini şāḥuñ
Şan penbe-i merhem-durur eścāra şükūfe⁵⁷⁰
 4. Esrār-ı ilāhīyi ‘ıyān eyledi ḥalkā
Manşūr-veş aşılsa n’ola dāra şükūfe⁵⁷¹
 5. Reşk-i felek olursa n’ola sebze-i ḥaḍrā
Encüm-durur ey ‘**Ahdī** çemen-zāra şükūfe⁵⁷²

[111a]

285⁵⁷³

ĠAZEL-İ DĀNİŞĪ

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

1. Yüz sürmek için dāmen-i dil-dāra şükūfe
Varımı döküp saçdı reh-i yāre şükūfe
2. Ruḥsār-ı ‘arāk-nākūñüñ artarsa şafāsı
Tañ mı ki virür revnaḳı gülzāra şükūfe
3. Dāğımda kaçan dāne-i eşke nazār itsem
Düşmüş şanurum ben lāle kühsāra şükūfe
4. Nüş-ı mey için gülşene ‘azm eylese dil-dār
Düşer kadeḥ-i bezmine āvāre şükūfe
5. Sīneñde senüñ **Dānişī** her penbe-i dāğūñ
Seyr itmek için oldu dil-zāra şükūfe

286⁵⁷⁴

NAZĪRE-İ MECDĪ

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

1. Mestāne şoḳulmağā⁵⁷⁵ destāra şükūfe

⁵⁶⁹ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

⁵⁷⁰ Bu beyit a.g.e.’de 5. beyittir.

⁵⁷¹ Bu beyit a.g.e.’de 6. beyittir.

⁵⁷² Bu beyit a.g.e.’de 7. beyittir.

⁵⁷³ Türkçe şiirlerden oluşan bir Dānişī Dīvānı’na ulaşılamamıştır.

⁵⁷⁴ Mecdī D., s.134.

⁵⁷⁵ şoḳulmağā: şoḳulmağ ile D.

- Şanur ki taķılmıř ola dil-dāra řükūfe
2. Mıhrūnle āġardı daķı terk itmez anı kim
Nev-rūz⁵⁷⁶ iricek varmaya ġūlzāra řükūfe
 3. Açıldı řabā yile kaçup⁵⁷⁷ anuñ öñünce
Sen lāle-ruķa itmeġe⁵⁷⁸ nezzāre řükūfe
 4. Germiyyet-i mihr-i ruķ-ı cānān ile **Mecdi**
Destārı bařından ķodı eřcāra řükūfe
 5. Her birisi bir manzaradan baş çıķardı
Vāķıf olayın dir ķaber-i yāra řükūfe

287

NAZİRE-İ VĀLİHİ

Mef'ülü Mefā'ılı Mefā'ılı Fe'ülün

1. İrince yine meclis-i dil-dāra řükūfe
Elden ele dūřdı o leb āvāre řükūfe
2. Şan menziline eyledi mihr üzre Süreyyā
Düzmiř o yüzi ġül yine destāra řükūfe
3. Pervāne şaffet bāl içüp uçmaķ mı dile
Dil baġlamasa řem'-i ruķ-ı yāre řükūfe
4. Sürmek mi diler bād-ı řabā bezm-i ķemenden
Benegi yapıřup tırduġı eřcāra řükūfe
5. Uçardı řabā **Vālihiyā** ġülřen içinden
Taķıldı diyü sūnbül dil-dāra řükūfe

[111b]

288⁵⁷⁹

NAZİRE-İ 'AHDİ

Mef'ülü Mefā'ılı Mefā'ılı Fe'ülün

1. Öykünmeġe destār-ı ser-i yāre řükūfe

⁵⁷⁶ nev-rūz: tırur D.

⁵⁷⁷ řabā yile kaçup: řabā yil ile ķüb D.

⁵⁷⁸ lāle-ruķa itmeġe: lāleyi ķasretmeġe D.

⁵⁷⁹ Ahdī D., s.135.

- Dülbendini şardı ser-i eşcāra şükūfe
2. Bir lahẓada yüz şūrete biñ reng ile girdi
Beñzetmege kendin ruḥ-ı dil-dāra şükūfe
 3. Beñzetdi senüñ ḥançeriñüñ ḫurşına kendin
Takılsa yaraşur güzelüm ḥāra şükūfe
 4. Deprenmedür var ister meger nergis-i maḥmūr
Fer virse begüm n'ola çemen-zāra şükūfe⁵⁸⁰
 5. Ey 'Ahdī o gül şevḳine o şāḥ üzere çıkupdur
Şan bülbül şūrīde-durur ezhāra şükūfe⁵⁸¹

289⁵⁸²

ĠAZEL-İ EMRĪ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. San' at göz ile ' işve vü nāz ile girişme
' Ādet müjeñe tīg ile ' uşşāka girişme
2. Dendān-ı lebüñ⁵⁸³ birbirine girdi görince
Ben ' aşıka ey şūḥ nedür bunca girişme
3. Sultān-ı ḥayāl itdi mi⁵⁸⁴ dil şehrini teşrīf
Etfāl-i sirişküme yine var bu girişme
4. Dirmişsin irem kūyına ol serve irişem
Şağlıqla raḳībā sen aña irme irişme
5. Biñ cānın alup Emrīye bir buse vir ammā
Ḳalp aña dil-i düşmeni alışma virişme

290⁵⁸⁵

NAẒİRE-İ MECDĪ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. Şaçında sen itdükce begüm nāz u girişme

⁵⁸⁰ Bu beyit a.g.e.'de yer almamaktadır.

⁵⁸¹ Bu beyit a.g.e.'de yer almamaktadır.

⁵⁸² Emrī D., s.265.

⁵⁸³ Dendān-ı lebüñ: dendān u lebüñ D.

⁵⁸⁴ itdi mi: ideli D.

⁵⁸⁵ Bu şiir Mecdī'nin yayımlanan dīvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

- Zülfüñ oyunu ' aşıkā tar ile girişme
2. Cānā göricek şerbet-i la' lüñ senüñ oldu
Āb ile şekerde şeker ile girişme
 3. Peymāne virüp yusa alur biri yirinden
Bezm ehlinüñ oldu işi altıma virişme
 4. Mihr-i ruḥuña irişürin dimek ey mäh
Āşık didi ḥaṭṭuña ol güne irişme
 5. Ey tūr-i belā ' arşa-i ğamda hedef-āsā
İrişi gelüp **Mecdiye** ṭoḫınma irişme

[112a]

291⁵⁸⁶

ĠAZEL-İ BĀĶĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Cāme-ḥāb ol āfeti aldukça tenhā ḳoynına
Şanuram ebrüñ girür mäh-ı şeb-ārā ḳoynına
2. Şubh-dem ey fāḥte bīhüde efġān eyleme
Çün girürsin her gice bir serv-i bālā ḳoynına
3. Niçün ağlarsın felekden bilsem ey şebnem seni
Giremesüñ bāri her bir⁵⁸⁷ verd-i ra' nā ḳoynına
4. Dür dişüñ vaşfında şı' rüm defterin gördi meger
Kim şadef mecmū' asın saldı deryā ḳoynına
5. Ruḥlarıñ şevḳıyla pür-dāġ itdi **Bākī** sīnesin
Bir avuç berg-i gül-i ter ḳoydı gūyā ḳoynına

292⁵⁸⁸

NAZĪRE-İ FĀNĪ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bilmezem destin mi ḳoydı ol dil-āra ḳoynına

⁵⁸⁶ Bākī D., s.264-265.

⁵⁸⁷ Giremesüñ bāri her bir: Çün girürsin her zamān bir D.

⁵⁸⁸ Bu şiir Fānī'nin yayınlanan dīvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

- Boğsa Hürşîd cihânı mı gerdi aya koynına
2. Gördi zilletde bütüm eşküm aldı acıyup
O yağa senden geçerdi koydı deryâ koynına
 3. Bağırma hamâm-veş bassam nola hasret ile taş
Kim şoyup halvet koyar dil-dâr tenhâ koynına
 4. Tabîb-i enfâsuñ ne gökçen ne-y-i ki yine ey nesim
Yoğsa gerdüñ mi bu şeb bir verd-i ra' nâ koynına
 5. Nâz ile dilber elin koynına koysa **Fâniyâ**
Şanurum koydı yed-i beyzâ-yı Mûsâ koynına

293⁵⁸⁹

NAZİRE-İ HAYÂLÎ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Âyîne her gün koyar dildârı tenhâ koynına
Nâz ile Yûsuf girür güyâ Züleyhâ koynına
2. Çıkmadı yâruñ lebi fikri dil-i ağıyardan
Oydı ol lâ' li dirîgâ seng-i hârâ koynına
3. Râh-ı gülzâr-ı vefâda cismini eden gubâr
Rûzigâr ile girür bir verd-i ra' nâ koynına
4. Dâmenine seng alup kühsâr ceng etmek diler
Koyduğuy-çün maqdemün naqşını şahrâ koynına
5. Niçe göz yaşı **Hayâlî** ' ışk içinde oldı maḥv
Girdiler ırmağlar güyâ ki deryâ koynına

294⁵⁹⁰

GAZEL-İ BÂKÎ

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Metâ' -ı bâde-i gül-reng şimdi ayağda
Kumâş-ı zühd ü riyâ tırmayup şatılmağda
2. Kenâr-ı ' ıyş u şafâya geçilse tölmiş ile

⁵⁸⁹ Bu şiir Hayâlî'nin yayınlanan divânında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁵⁹⁰ Bâkî D., s.270.

- Yine pür olsa mey-i hoş-güvār zevrağda
3. Şarābı zevrağ ile içmenüñ zamānı degül
Efendi keştiyi kāğıdda şuyı bardağda
 4. Bihişt şevkına şādīlīg eyleyüp vā' iz
Miyān-ı meclise atıldı yek mu' allağda
 5. Semend-i ṭab' a süvār oldı 'azm ider **Bākī**
Belāgat ehline yā Hū gönüller alçağda

[112b]

295⁵⁹¹

NAZİRE-İ 'ULVİ

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Fütāde dilleri seyr eyledükde toprağda⁵⁹²
O şeh-süvār didi kim gönüller alçağda
2. Muḳayyed olmayan elām u çāh-ı manşıbla
Ne hālet olduğın añlar fenā-yı muṭlağda⁵⁹³
3. Uçar hevā güle cān murğı bāğ-ı kūyuñda
Hemīşe tāyir-i ḳudsīye beñzer uçmağda⁵⁹⁴
4. Murādı āyīnenüñ şayd-ı 'aks-i ḫüsnüñdür
Görindi gerçi saña ḳarşu şüret-i Ḥaḳḳ'da
5. Revā mıdur dil-i 'Ulvi'ye bend ide⁵⁹⁵ zülfüñ
Ne ıṣşı var saña⁵⁹⁶ bir derd-mendi⁵⁹⁷ aşmağda

296⁵⁹⁸

GAZEL-İ 'AHDİ

⁵⁹¹ Ulvî D., s.504.

⁵⁹² Fütāde dilleri seyr eyledükde toprağda: Görüp fütādelerin yatduğın toprağda D.

⁵⁹³ Bu beyit a.g.e.'de 3. beyittir.

⁵⁹⁴ Bu beyit a.g.e.'de yer almamaktadır. Yer alan beyit şu şekildedir:

Sulūḳı ehl-i dilüñ seyr-i bāğ-ı dīzāra

Hemīşe zāhid-i ḫuşkuñ ḫayālī uçmağda D.

⁵⁹⁵ ide: ider D.

⁵⁹⁶ saña: aña D.

⁵⁹⁷ derd-mendi: derd-mend D.

⁵⁹⁸ Ahdî D., s.136. / a.g.e.'de 5. beyit şu şekildedir:

Yād-ı ḳad ü zülf ü dehenüñ olmayaydı

Ḥālüm n'olacağıñ bilmezidüm elemüñde D.

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

1. Sürdüm yüzümi pāyuña bāğ-ı iremüñde
Rif' atle başum tūbāya irdi qādemüñde
2. 'Uşşāğ-ile haşr olmadan ey qāddi kıyāmet
Yağmağ ne-y-iki anları nār-ı sitemüñde
3. Beñzer dir idüm la' l-i güher-bārına yāruñ
Gelseñ söze ey gonce dilüñ olsa femüñde
4. La' lüñ meyinüñ neşā'sını bulmadum aşlā
Şordum şuyını hızruñ u cāmını cemüñ de
5. Biñ mürde dili zinde kıılır bir dem içinde
Enfās-ı Mesihī mi var ey 'Ahdī demüñde⁵⁹⁹

297⁶⁰⁰

NAZİRE-İ FĀNĪ

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün

1. Cān zevk ü şafā sürdi bu derd ü elemüñde
Cān buldı hayāt-ı ebedī künc-i gamuñda
2. Ben hastesine geldi qādüm rence kıılıp yār
Didi nicesin didüm iyüyüm qādemüñde
3. İl gelse görüp kanlu yaşuñ olma şağın ter
Bağma sen ey gözüm ol kendü demüñde
4. Tehcīr-i maḥābibe 'aceb sihr ider ey çarḥ
Bilmem ki ne efsün yazılıpdur diremüñde
5. Hep cevr ü cefāñı dağı ağıyāra idersin
Fānīye maḥal görmedüñ ey şeh sitemüñde

[113a]

298⁶⁰¹

ĠAZEL-İ RİZĀYĪ

⁵⁹⁹ Bu beyit a.g.e.'de 6. beyittir.

⁶⁰⁰ Bu şiir Fānī'nin yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁶⁰¹ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Düşüp ayağına baş kırsam zülf-i perîşānuñ
Başın kıaldırmasun diñ yāra itsün pāy-māl anı
2. Ayağıñ öpmege naqd-i ser elleşmiş idi dil
Lebüñ helvāsını nādım olursañ vir peşīmānı
3. Oquñ dil hānesin yāreler ile şöyle nefis itdi
Ki yir yir ey kaşı yā anda bayraq oldı sükkānı
4. Cebīnünde hilāl ayrılır gider ey yüzi Hürşid
Leke idin niçe yirde yüzinde mäh-ı tábānı
5. Gören kıorķar teninde zaķm-ı hicrānın **Rızāyīnūñ**
Anuñ-çün şabr ider çāk eylemez her dem girībānı

299⁶⁰²

NAZİRE-İ EMRİ

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Dilā seyr it cilāsın hübdur şemşīr-i bürrānı
Ĥayātum gitdi çün gördüm meyān-ı şāhda⁶⁰³ anı
2. Ucında rengdür şanma ruķuñçün aşdılar şem^c i
Ayağına inüpdür cümle-i cismindeki kıanı
3. Lebüñ devrinde almaz hoķķasın bir ĥabbeye⁶⁰⁴ kimse
Enāruñ olsa ger⁶⁰⁵ her dānesi bir la^c l-i rümmānı⁶⁰⁶
4. Kef-i gülde degül jāle öperken ucın bülbül
Şabā bir sille urdı kim dökildi cümle dendānı⁶⁰⁷
5. Dişine aldı cānın sūre-i Kevser⁶⁰⁸ ĥaķķı **Emrī**
Dilā bir kez ışırınca o la^c l-i gevher-efşānı

300

⁶⁰² Emrī D., s.304.

⁶⁰³ meyān-ı şāhda: derūn-ı sinede

⁶⁰⁴ ĥabbeye: aķçaya

⁶⁰⁵ ger -D.

⁶⁰⁶ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

⁶⁰⁷ Bu beyit a.g.e.’de 3. beyittir.

⁶⁰⁸ Kevser: Kur’ân-ı Kerīm’in 108. sūresidir.

NAZİRE-İ VĀLİHİ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. Ayağına koyup başın uyup sākī-i devrānı
Eleminden bir ayak nūş eyleyenler oldı meydānı
2. Degül ḥannā görinen ol şehūñ pā-yı semendinde
Bulaşdı ānına çekindügi üftādeler kıanı
3. Ayağum aldı gülzār-ı belāda bāğ-bān-ı ğam
Baña āb-ı revān-veş bend idüp attırdı affānı
4. ' Aceb bilsem ne nūr-ı pākin ey şem' -i bezm-i cān
Yüzer pervāne-veş şevk ile çarḥuñ mihr-i raḥşānı
5. Görindi **Vālihī** bir kez nigāruñ şüreti naḥşın
Kalırdı ḥayret içre şüret-i dīvār-veş yanı

301⁶⁰⁹

ĠAZEL-İ ŞUN'İ

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

1. Bu bezmūñ sākīyā olmuş-durur pervāne evbāşı
Tokuşmağa bahāne itdi geldi şem' e yār başı
2. Yüzüm yok Ḥaḫḫa⁶¹⁰ bakmağa siyeh-rūyam bu āhumdan
Yüzüm ağ eyle ḥazretde yetiş ey gözlerüm yaşı
3. Ḥüdā Ferhāda zūlm itdūñ diyü taş itdi Şīrīn
Kızılmış şüret-i Şīrīni şanmañ görüp ol şem' i
4. Kadeḥ māh-ı muḥarremdür gerek resm-i ḥisāmīler
Ḥaberinse Zülfikārı ey dil n'ola evbāşı
5. Uşandı **Şun'iyā** ' ālem kamu naḥş-ı ḥayāliden
Olaldan reng ile sen beyt-i şevk⁶¹¹ tāze naḫḫaşı

302⁶¹²

NAZİRE-İ RİZĀYİ

⁶⁰⁹ Sun'î D., s.553-554.

⁶¹⁰ Ḥaḫḫa: yāre D.

⁶¹¹ şevk: şī' rīn D.

⁶¹² Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Ser-â-ser baş kılmışdur tenüm dâğ-ı belâ başı
‘ Aceb mi ben kuluñ olsam şehâ ehl-i belâ başı
2. Tılsımıyla saçı mârı yanında künc-i hüsn üzere
Du‘ â’-i seyfe yazılmış kılıcdur sihr için yaşı
3. Gice gökde olan peydâ şefkatle şanma encümdür
Sitarem ben siyeh-rûza acıyup dökdi göz yaşı
4. Felekde sidreyi ey serv-i serkeş ser-nigün şanma
Yüzi yirde du‘ â eyler kıomağa pâyüñe başı
5. Belâ-yı zağm-ı yâre niçe şayr itsün **Rızâyî** dil
Başumda dâğ-ı ‘ ışk olmuşdurur başından belâ başı

303

NAZİRE-İ REF‘İ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Gözümden ırmağ olur pek belâ ile ağan yaşı
Belânuñ boyuñı budur oñulmaz bağrımuñ yaşı
2. İletdi kūyına cism-i nizārum gördi düşkindür
Hüdâ’dan isterem tıfl-ı sirişkūñ çoğ ola başı
3. ‘ Acāib beñzer haṭṭ-ı nev-resteye la‘ l-i lebūñ üzre
Haṭ-ı yākūt ile reyḥān yazılmış hātemūñ kaşı
4. Lebūñ bir hoḳḳādur kim ben anuñ ḥayranıyam cānā
Tolu ağzına dek dürdür içi mercāndur taşu
5. Dilinde dāğı pek yaşı olupdur gerçi **Ref‘î**nüñ
Yine tīgüñden ey şeh kıurtulmuş yoğ olsa pek yaşı

[114a]

304⁶¹³

GAZEL-İ MECDİ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

⁶¹³ Mecdî D., s.146.

1. Beni mihrinde⁶¹⁴ ol meh çarh-ı ser-gerdāna döndürdi
Sirikşüm kıtresini encüm-i raşşāna döndürdi
2. Karārum⁶¹⁵ kılmadı ser-geşte oldum ‘arşa-i ğamda
Başum çevgān-ı zülfüñ küy-i⁶¹⁶ ser-gerdāna döndürdi
3. Boyın hāki hevā-yı serv-қaddüñ pāy-māl idüp
Yoluñda gird-bādı bī-serv ü sāmāna döndürdi
4. Beni ser-geşte ü nālān⁶¹⁷ vü giryān eyleyüp devrān
Ten-i şad-çāk ile dolāb-ı āb-ı efşāna döndürdi
5. Şarāb-alüde idüp eşk-i pür-ğun ile **Mecdī**yi
Lebüñ şevki habāb-ı bāde-i rindāneye döndürdi

305⁶¹⁸

NAZİRE-İ ‘UBEYDİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Yüzün benden ne dem ki ol dür-i yekdāne döndürdi
Yaşum çarhı habāb-ı lücce-i ‘ummāna döndürdi
2. Döne döne baña raşş itdürüp şem‘-i ruğuñ şevki
Belā bezminde bir pervāne-i sūzāna döndürdi
3. Sirişküm riştesiyle gör dil-i hūnīn şad-pārem
Hayāl-i la‘ li nice pençe-i mercāna döndürdi
4. O meh-rū gösterüp her halkasından⁶¹⁹ haddi mir’atın
Hümāyün zülfini tāvūs-ı hoş-cevlāna döndürdi
5. Hevā-yı mihr-i ruhsāruñ ‘**Ubeydī** idüp ber-bād
Ğubār-ı cismini zerrāt-ı ser-gerdāna döndürdi

306⁶²⁰

NAZİRE-İ İZĀRİ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

⁶¹⁴ mihrinde: mihrin D.

⁶¹⁵ karārum: murādum D.

⁶¹⁶ küy-i: büy-i D.

⁶¹⁷ nālān: pā-māl D.

⁶¹⁸ Ubeydī D., s.525-526.

⁶¹⁹ halkasından: halkasında D.

⁶²⁰ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı’na ulaşılammıştır.

1. O gül-i dāğla sīnem gülşen-i devrāna döndürdi
Gözüm yaşın döküp dolāb-ı āb-efşāna döndürdi
2. Firāk-ı la' l-i nābuñ rişte-i çeşm-i nizārumla
Sirişküm dānesini sübħa-i mercāna döndürdi
3. Hevā-yı pāy-būsuñ ben ğubār-ı rūzigār ile
Yoluñda gird-bādı bī-ser ü sāmāna döndürdi
4. Şarāb-ı la' lüñüñ şevķine zāhid ħalka-i zikre
Fiğān u nāleler meclis-i rindāna döndürdi
5. Maħabbet ' arşa-ğāhında ğam-ı çevgān-ı zülf-i yār
' İzārī başumı bir kūy-ı ser-gerdāna döndürdi

[114b]

307⁶²¹

NAZİRE-İ NEV'İ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Şıyup āyīne-i ħalbi yüzün cānāna döndürdi
Bizümle ol vefāsuz itdüğü peymāna döndürdi
2. Çevürdi başdan gerçi dili ol serv idüp āzād
Velī tıfl ellemiş bir mürğ-ı ser-gerdāna döndürdi
3. Göñül bir āteşī dīvāne dūd-ı sünbülüñ zencīr
Beni şem' i ruħuñ pervāne-i sūzāna döndürdi
4. Benüm nāmem irişmez ol hümā-yı ' izzete gördi
Kebüter ağlamağdan gözlerini ħana döndürdi
5. Tağındı tāze güller Nev' iyā reftārını sākī
Çemen bezminde řāvūs itdüğü cevlāna döndürdi

308⁶²²

ĠAZEL-İ MUĤİBBİ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Serīr-i milk ħüsn üzere seni her kim emir itdi

⁶²¹ Nevī D., s.529.

⁶²² Muhibbī D., s.1694.

- Ben zencîr-i ' ışkuñla kapuñda bir esîr itdi
2. Komasam tañ mıdur bir dem ' aşā-yı āhı ben elden
Civān idüm ğam-ı ' ışkuñ çigilden beni pîr itdi
 3. Egerçi sîne şadrında qarâr itmedi müjgānuñ
Dili geçdükte ey kaşı kemān qalbümde yir itdi
 4. Yoluñda merdüm-i çeşm düketdi güher-i eşki
Dirîgā qalması kudret beni yavlaq fakîr itdi
 5. Meger bād-ı şabā irdi **Muhibbî** zülf-i dil-dāra
Dimāğın şubḥ-dem dehrüñ yine misk ü ' abîr itdi

309⁶²³

NAZİRE-İ BAKİ

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Şarāb-ı bezm-i ğam zevkın ne mîr ü ne vezîr itdi
Anuñ keyfiyyetin benden sü'āl eyleñ fakîr itdi
2. Şaçıldı cür' a-i cām-ı maḥabbet bāğ-ı Rıdvāna
Şuyın Kevşer⁶²⁴ nebātın ney-şeker ḥākin ' abîr itdi
3. Binā-yı ' ışka tūfān-ı ḥavādiş kār-ger olmaz
Esāsın güyiyā bennā-yı Kudret kār-gîr itdi
4. Cevānlık ' ālemi gitdi ne vaqtin toğrılam yā Rab
Dikildüm bār-ı ' ışk-ı yār qaddüm bükdi pîr itdi
5. Ne ğam endîşe-i zilletden ey **Bakî** bu menzilde
Hidāyet reh-beri luḥfin aña kim dest-gîr itdi⁶²⁵

[115a]

310⁶²⁶

HAZRETİ SULTAN MUHİBBİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

⁶²³ Bâkî D., s.303. / a.g.e.'de 5. beyit şu şekildedir:

Cihānda başuma sultān iken āzāde vü fāriğ
Beni zencîr-i ' ışkuñ boynı bağlu bir esîr itdi D.

⁶²⁴ Cennette bir suyun adı.

⁶²⁵ Bu beyit a.g.e.'de 6. Beyittir.

⁶²⁶ Muhibbî D., s.1676.

1. Halk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıhhat gibi
2. Salṭanat didükleri ancak cihān gavğasıdır
Olmaya baht u sa‘ādet dünyede vahdet gibi
3. K̄o bu ‘ıyş u ‘iṣreti çünkim fenādur ākıbet
Yār-ı bākī ister iseñ olmaya ṭā‘at gibi
4. Olsa k̄umlar sağışınca ‘ömrüñe ḥadd ü ‘aded
Gelmeye bu şīşe-i dehr içre bir sâ‘at gibi
5. Ger ḥuzūr itmek dilerseñ ey **Muḥibbī** fāriğ ol
Olmaya vahdet maḳāmı k̄uşe-i ‘uzlet gibi

311⁶²⁷

NAZİRE-İ FİRDEVSİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Āşıka ‘ālemde olamaz ārzū vuşlat gibi
Ey ṭabībüm ḥasteye ni‘met mi var şıhhat gibi
2. K̄üy-ı cānāna niyāz ehline yol gösterdiler
Cennete girmege bā‘iṣ olmaya ṭā‘at gibi
3. Māsivādan fāriğ ol ey dil bir Allāh ile ol
Ger salṭanat ister iseñ olmaya vahdet gibi
4. Nola taḥrīk itseler ‘ālemde ser-gerdān idüp
Nem k̄apar āhum neccārından fülk-i sâ‘at gibi
5. Āha yir yok şāh-ı ‘ādil devridür **Firdevsiyā**
İre luṭfi ḥalka fā’iz mi degül raḥmet gibi

312⁶²⁸

NAZİRE-İ ŞĀDIK

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mürdeler iḥyā iden ol pāye-i devlet gibi
Deyr-i ‘ālemde Mesīhā bir k̄urı sūret gibi

⁶²⁷ Türkçe şiirlerden oluşan bir Firdevsî Dîvânı’na ulaşılamamıştır.
⁶²⁸

2. Şehr-i hüsnünde nigār iyüleşüp kāküllerüñ
Birbirine şarılur muḥkem iki ḥasret gibi
3. Gülüñ ḳadrin ile yazılmış ḥatt-ı la' lüñ Ḥüsrevā
Ḳatlana ben ' aşıkı dil-ḥastenüñ ḥüccet gibi
4. İzi ḳumından ḳoparmaz ol mülk şüretlinüñ
Şīşe-i çeşmüñ ḥalarsa dem-be-dem sa' ādet gibi
5. Şubḥ-veş **Şādık** seni çāk-i girībān eyleyen
Pençe-i mihr ile ol māh-ı felek rif' at gibi

[115b]

313⁶²⁹

ĠAZEL-İ 'UBEYDİ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Ayağum adım atmaz bir yire mey-ḥāneden ğayrı
Elüm bir nesne ḥutmaz sāḳiyā peymāneden ğayrı
2. Ḳoya ğavgāyı ey zāhid ḳulağum nesne ğuş itmez
Şürāḥī ḳulkulıyla na' ra-i mestāneden ğayrı
3. ' Aceb mi zāhidā ḥūr-ı behište nāzır olmazsam
Gözüm hīç kimse görmez şāhid-i kāşāneden ğayrı⁶³⁰
4. Nice rengin ü şırın olmasun güftār-ı dil-sūzum
Dilüm bir nesne zıkr itmez leb-i cānāneden ğayrı⁶³¹
5. ' **Ubeydī**' nün mekānını şorarsañ ey perī-peyker
Yatağı yoğdur ol dīvānenüñ vīrāneden ğayrı

314

NAZİRE-İ DĀNİŞİ

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Gerekmez nābuña hemdem sāğar u peymāneden ğayrı
Ne cā-yı ' ays u ' işret küşe-i meyḥāneden ğayrı

⁶²⁹ Ubeydī D., s.528.

⁶³⁰ Bu mısra a.g.e.'de 4. beyitin 2. mısraıdır.

⁶³¹ Bu mısra a.g.e.'de 3. beyitin 2. mısraıdır.

2. Muḥabbet şem‘i t̄ab ile gül itmiş cümle iḥrāsın
Benümle bezm-i ‘ālemde ḳanı pervāneden ğayrı
3. Sege üftāde iken cümle ‘ālem beñizden kemdür
Nice ‘āşık bulupdur leylī yir dīvāneden ğayrı
4. Alup ḳoynına her dem bir büt-i ra‘nāyı zevḳ eyler
Gezüp deyr-i cihānı görmedüm bī-tāneden ğayrı
5. ‘Aceb mi cāyı iderse ‘ışḳ dilber ḥāne-i dilde
Olur mı gence mesken **Dānişī** vīrāneden ğayrı

315

NAZĪRE-İ FEVRĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ne eglence yiri var kūşe-i meyḥāneden ğayrı
Ne bir yār şafā-meşreb olur peymāneden ğayrı
2. Ḥalāyıḳdan ne muḥliş var ḥarābāt-ı fenā deñlü
Ḥavādişden ne ḥāmen bulunur virāneden ğayrı
3. Ne şevḳ ü zevḳ ile memlū maḥal var bu cihān içre
Diyār-ı faḳr ile genc-i melāmet ḥāneden ğayrı
4. Ne ḥurrem bir kişi var cür‘a-keş mestāneden özge
Ne ḥodbīn ğam-ı ādem ‘āşık-ı dīvāneden ğayrı
5. Cihānuñ va‘desi efsūnına aldanma ey **Fevrī**
Ne sen gūş itdūñ ol zālūñ ḳuru efsāneden ğayrı

[116a]

316⁶³²

ĠAZEL-İ EMRĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol güle gel aldur ey sākī metā‘-ı sāġarı
Gevher-i tābendesin virür ḥabāb ayak teri
2. Şāhibin boġazlayup alur metā‘-ı cānını

⁶³² Emrī D., s.299.

- ‘ Işk bāzārında bir boğaz kesendür hañçeri
3. Āfitāb-ı ħaddi üzre med çekilmiş nürdan
Şanmañ ebrūsın kazıtmış ol ħalender dilberi
 4. Sīm-i eşki kesdürür ol şeh müjem mıķrāzına
Bir yumup biñ dökmesün mi gözlerüm merdümleri
 5. Şaķlasañ sırça sarāy içinde ‘ ārifler⁶³³ bulur
Ĥıfz-ı güc ey **Emrī** ħan ayaķludur rez duĥteri

317⁶³⁴

NAZĪRE-İ RIZĀYĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dāğ-ı ġāmdur yaşı cū-yı eşki şanma serserī
Gitdi yolında gelince yüze çok alnım teri
2. Bāzī-i ‘ ışķ uyandukda Ķays ile Ferhād ile
Ey saçı leylī boyun pāy-mālūñ oldı baş eri
3. Kimse almaz bir yola bāzār-ı ‘ ışķ içre seni
Aţlas-ı çarĥuñ olur sükkere mihrle Ūlker’i
4. Bağruma taş başduğım öldükde ġam ile bilür
Ķabrüm üzere ey dil sergin görenler mermeri
5. Eyledi rūzı nice tīre dile şubĥ-ı murād
Ey **Rızāyī** yiridür gerdūnda olsa tañ tīri

318⁶³⁵

NAZĪRE-İ İZĀRĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Varın isār eyleyüp ħucmağā ol sīmīn-beri
Görmedüm ħamām-veş ‘ālemde ħızğın Müşterī
2. Cür‘asına sū-yı leylādan gelen cām-ı ġamuñ
Şevķden Mecnūn-ı ħaste virdi cān ayaķ teri

⁶³³ ‘ ārifler: ‘ āķiller D.

⁶³⁴ Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduğı kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁶³⁵ Türkçe şiiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı’na ulaşılammıştır.

3. Çekmeden yār belā-yı zülfüñ ey āhū-yı Çīn
Şāne eyle nāfe kılmış üstüñān ile deri
4. Şöyle zār oldu ğam-ı hālūñle cism-i nā-tüvān
Pāy-māl olur toķınsa başa tek yād-ı perī
5. Himmetüm bir adam itmekde nişān-ı devleni
Ey ‘İzārī şol nişān şıçrar ki gitdüm geri

[116b]

319⁶³⁶

ĠAZEL-İ BĀĶĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yār olup aġyāra ādemler begenmez ol perī
Kendüye hem-rāz idindi ya‘ ni bizden yigleri
2. İtlerüñden ġayriyi görmez rakībuñ gözleri
Böyle ħōd-bīn eyleyen hep sensin anı ey perī
3. Şāh-ı ğamda meskenüm bir künc-i zulmetdür velī
Şū‘ le-i āhum yaķar her şubĥ şimdi⁶³⁷ ħāveri
4. Bezm-i meyde büse-i la‘l-i nigāra kaşd ider
Gögsine cāmuñ n’ola ursa⁶³⁸ şurāĥī ħançeri
5. Almaz oldum Bāķıyā küĥl-i cilāyı ‘aynuma
Tütüyā-yı çeşm idelden ħāk-pāy-ı dil-beri

320⁶³⁹

NAZĪRE-İ NEV‘Ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ĥāk-i pāyüñ çeşmine küĥl eyleyelden ey perī
Şimdi ādem görmez olmışdur rakībüñ gözleri
2. İtmediler vaşf-ı miyānuñda eger ķıl ü ķāl
Bulmadılar hīç dehānuñda senüñ bir söz yiri

⁶³⁶ Bāķī D., s.300.

⁶³⁷ Şimdi: şem‘-i D.

⁶³⁸ cāmuñ n’ola ursa: ursa n’ola cāmuñ D.

⁶³⁹ Nevī D., s.534.

3. Yā çeküp tîr atmada meydân-ı hüsniñde senüñ
Birbirinden ol kemân ebrûlaruñ qalmaz geri
4. Tatlu geldi hâceye fikr-i metâ' -ı Kândeḥâr
Terk idüp biz tâc ile dülbendi alduḡ sāḡarı
5. Fârs'üñ erbâb-ı nazmı görse üslûbum benüm
Şa' ir-i Rûm'üñ olurdu Nev'iyâ ḥâk-i deri

321

NAZİRE-İ FEVRİ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Dil kimi dîvâne ' aşık-ı yâruñı bir perî
Gelmemişdür ' âleme tâ devr-i âdemden beri
2. ' Aks-i la' l-i dilberi ḥattı getürdi göñlüme
' Arşa alturmuş velî rûḥ-ı emîni şeh-peri
3. Ğocenüñ ' unvân-ı hüsni bâḡı tutmuşdı velî
Leblerüñ devrinde anuñ da dürildi defteri
4. Mihrüñe öyküñdi bu şeb yirlere düşdi yüzi
Kılmadı her giz ḥabâbından mehüñ gökde yiri
5. Çâker-i Hindü olup ḥâl-i siyah-ı yâra dil
Oldı Fevrî-veş ' Alîñüñ Qanberinüñ qanberi

[117a]

322⁶⁴⁰

ĞAZEL-İ MECDİ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Gül gibi cāmı içüp bülbül olanuñ ḡulḡulu
Şaḡalını dökdürüp söyletmemişdür bülbüli
2. Zülf-i⁶⁴¹ miskîn kim girihler üzre girihler baḡludur
Gülşen-i ruḡsâr yâruñ oldu qatmer süñbüli⁶⁴²

⁶⁴⁰ Mecdî D., s.141-142. / a.g.e.'de 4. beyit şu şekildedir:

Gülşen-i küyuñda gül-geşt itseler erbâb-ı ' ışık

Anlaruñ ayaḡunuñ yirini ḥarlar her güli D.

⁶⁴¹ zülf-i: Bu D.

3. Gördiler pā-yı seg-i yāruñ nişānında yaşum
Didiler kim açılup bir jāle olmuş yir güli
4. Seyl-i eşküm kim ser-ā-ser yıķamışdur ‘ālemi
Üstine anuñ gice ķavs-i ķuzah ķurdı beli⁶⁴³
5. **Mecđi**-i dem-beste ey sākī bezm-i bādede
Söyledüp güyā iden oldu şurāhī ķılķılı

323⁶⁴⁴

NAZİRE-İ ‘UBEYDİ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gülşen-i kūyuñda şanma açılupdur yir güli
‘Ārızuñçün ķan döküpdür dīdeden dil bülbüli
2. Çünki bezmüñde senüñ dökilmek-ile gitmedi
Ben de şimden girü bildüm ki dokerler ķılķılı⁶⁴⁵
3. Canları naķdin çeküp alsa birisi söylemez
Ehl-i ‘ışķuñ dillerini bağlamışdur kāküli⁶⁴⁶
4. Hāl-i yāre öykinür diyü nigārum her şecer
Sünbülün bād-ı şabā eyler perişān-ı fülfüli⁶⁴⁷
5. Koltuğına girmeden kaçma ‘**Ubeydi** hastenüñ
Ey gül-i bāđ-ı cefāda maķbül olur ķoltuķ güli

324

NAZİRE-İ REF‘İ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Öldürür ise ĥasreti ol ruĥuñ ben bülbüli
Açılup zaĥmum mezārum üzre bitirir güli

⁶⁴² Bu beyit a.g.e.’de 3. beyittir.

⁶⁴³ Bu beyit a.g.e.’de 2. beyittir.

⁶⁴⁴ Ubeydi D., s. 540-541.

⁶⁴⁵ dokerler ķılķılı: ekerler fülfüli D.

⁶⁴⁶ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

⁶⁴⁷ Bu beyit a.g.e.’de yer almamaktadır. Yer alan beyit şu şekildedir:

Āşıķuñ dilden çıkan dūd-ı ‘alev-‘ālūdudur
Gülsitān-ı miĥnetüñ iy gül noĥudı sünbülü D.

2. Kūy-ı yāre yanarum andan geerdük bu gice
Keh-keşān olmasa seyl-i eşkimūñ ey meh yeli
3. Meclis-i rindān bir gülşendür anda zāhidā
Gül ki omaa virmezler baña cām-ı müli
4. Zülf-i pertābında şol deñlü kürreler var kim
Görmedüm bir şāhide bu deñlü bī-add sünbüli
5. Giymez iken dökme bir fāhir libās **Ref'ıye**
Kākülūñ sevdāları giydirdi bir are cepli

[117b]

325⁶⁴⁸

AZEL-İ MECDİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Zerd ider ruhsārımı am-ı hāl bir yüzden daı
Eş yüzüm ana yur avāl bir yüzden daı
2. Kāh döndürdi yüzün ki hışm ile ıldı nazār
Yüz çevirdi ālī' im ibāl bir yüzden daı
3. Ger alursa yüz arası-y-la beyāza ımayup
Yārin olur defter-i a' māl bir yüzden daı
4. anlı yaşı var iken ruum derūn-ı 'āşıa
Çehre-i zerdendür istidlāl bir yüzden daı
5. Harf atarsañ att-ı yāre eyleyüp anı tirāş
Görinür **Mecdī** saña ayyü'l-hāl bir yüzden daı

326

NAZİRE-İ VALİHİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Olalı bīmār-ı hicrūñ hāl bir yüzden daı
Ey abīb-i cān yetiş avāl bir yüzden daı
2. Yüz çevirdi bu felek düşdi sa' ādet köpegi

⁶⁴⁸ Bu şiir Mecdī'nin yayımlanan dīvânında yoktur. Bk. Kaynaka.

- Oldı nā-hemvār baht-ı iqbāl bir yüzden dağı
3. Haddine alınmış iken irdi haṭṭ-ı müşk-bār
Düşdi sevdāya dil-i meyyāl bir yüzden dağı
 4. Şüret-i dilden tirāş idüp ‘alāiḳ haṭṭını
Gül senüñle olalum abdāl bir yüzden dağı
 5. Şāf-dil ol **Vālibī** mirāt-veş kimseye
Bir nazār içre görin ḥayyü’l-ḥāl bir yüzden dağı

327

NAZİRE-İ REF‘İ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yüz virür haṭṭına cānān ḥāl bir yüzden dağı
Baña göstermez yüzün aḥvāl bir yüzden dağı
2. Ol kamer ṭal‘ at baña yüz tutmuş idi gülmege
Gör sitārem gelmedi iqbāl bir yüzden dağı
3. Ol elif ḳaddi ḳaçan kūyına varsam görmege
Rast gelmez ṭālī‘imde fāl bir yüzden dağı
4. Yazılırsa haṭṭuñ ucından bugün çekdüklerüm
Yārin olur nāme-i a‘ māl bir yüzden dağı
5. Ḥālī fitne çeşmi ḥūnī haṭṭı bir kāfir-durur
Ref‘iyā olsa nola aḥvāl bir yüzden dağı

[118a]

328⁶⁴⁹

NAZİRE-İ NEV‘İ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yüz çevürdi yār bizden ḥāl bir yüzden dağı
Baht yüz göstermedi iqbāl bir yüzden dağı
2. Kātib-i ḳudret vefā resmin haṭṭında yazmamış
Muşhaf-ı ḥüsninde gördüm fāl bir yüzden dağı

⁶⁴⁹ Nevî D., s.511-512.

3. Fikr-i haṭṭuñsuz ölürsem qorqaram cānā ola
Rūz-ı maḥşer nāme-i a' māl bir yüzden daḥı
4. Şūret-i mihr ü vefā göstermedi mir'at-ı çarḥ
Yok sitārem n'eyleyem aḥvāl bir yüzden daḥı
5. Ḥançer-i ḥūn-rīz-i dilber āb-ı cīvāndur⁶⁵⁰ velī
Görinür Nev'īye ol qattāl bir yüzden daḥı

329⁶⁵¹

NAZİRE-İ ŞĀBİRİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Sünbülün yur tıtdı cevre ḥāl bir yüzden daḥı
Yok vefā şūretleri aḥvāl bir yüzden daḥı
2. Seyr için ḥüsnün tefe'ül eyleyüp çıkdum seher
Çehre-i düşmen görindi fāl bir yüzden daḥı
3. Deyr-i 'ālem içre şol kim tālib-i şūret degül
Göyinürse veche var eşkāl bir yüzden daḥı
4. Baña ol meh-rū gelürken kūyına 'azm itdi āh
Tāli' im döndürdi yüz iqbāl bir yüzden daḥı
5. Şābirī ḥāl-i ruḥı añlardı gāhi gönlümi
Şimdi ḥaṭ göstermez oldı ḥāl bir yüzden daḥı

330⁶⁵²

NAZİRE-İ FĀNİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Fitne-ger bir vechle ḥaṭṭa ḥāl bir yüzden daḥı
Anlara sen yüz virelden ḥāl bir yüzden daḥı
2. Çarḥ bir ṭob āyinedür güyiyā 'ibret-nümā
Be-ḳadünce gösterür eşkāl bir yüzden daḥı
3. Ḥüsnüne maḡrūr olup 'uşşāka cevri itme şaḳın

⁶⁵⁰ cīvāndur: ḥayvāndur D.

⁶⁵¹ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁶⁵² Bu şiir Fânî'nin yayınlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

- Haṭṭuñ irdükde olur aḥvāl bir yüzden daḥı
4. Nāzır iken rüyuña cev-r-i cānān olsa eger
Zevḳ itmez bu dil-i meyyāl bir yüzden daḥı
 5. Rüy-yı zerdüm ḳanlu yāş ile itdi gül-gün **Fāniyā**
Ol yüzi gül baña geçdi āl bir yüzden daḥı

[118b]

331⁶⁵³

ĠAZEL-İ ‘UBEYDĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gördi la‘ lüñçün gözüm bī-hāḍ güherler derledi
Ḥün-ı dil aña geyürdi ḳırmızı eskerledi⁶⁵⁴
2. Sāḳiyā şanma⁶⁵⁵ ḥabāb-ı āldur zāhir olan
Bāde⁶⁵⁶ la‘ lüñ şevḳine devr itmeden ḳan derledi
3. Ḥün-ı eşküm sürḥ-ile yazsa ‘aceb mi za‘ fumı
Üstüh‘ānlar şafḥasını sīnemüñ mışarladı
4. Gül gül olmuş ḥaddüñe beñzetdügiyçün güllerin
Baḡı süsen dilleyüp berg-i çemen ḥançerledi
5. Vaşf-ı ruḥsārındaki şi‘ rüm ‘Ubeydī ḥıfz idüp
Ol perī minnet Ḥüdā’ya kim Gülsitān ezberledi

332⁶⁵⁷

NAZĪRE-İ MECDĪ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bāde tābında giyüp bir ḳırmızı eskerledi
Bezmdede ḥaddüñ o germiyyetle ḥayli terledi
2. Mācerā-yı giryemi yazmaḡa levḥ-i çehreme
Cā-be-cā seyl-i sirişküm seyr idüp mışarladı

⁶⁵³ Ubeydī D., s.526.

⁶⁵⁴ eskerledi: aşḳarladı D.

⁶⁵⁵ Sāḳiyā şanma: Şanmañuz meyde D.

⁶⁵⁶ Bāde: cām-ı D.

⁶⁵⁷ Bu şiir Mecdī’nin yayımlanan dīvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

3. Yüzüme bakmaz benüm düşnâmlar eyler baña
Beñzer ol tıfl ey gönül vâfir du' â ezberledi
4. Karşu kodı ey hilâl ebrü cebînüñle kamer
İşleyüp koltuğdan anı mâh-ı nev hançerledi
5. **Mecdiyâ** hün-i ciger ile yazılan tomarlar
Ser-güzeşt-i hün eşki bezmde kan derledi

333⁶⁵⁸

NAZİRE-İ NİHÂNİ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. 'Ârızuñ mihr-ile rüşen idüp hercâyî
Gelmedüñ gice bize yûri bre hercâyî
2. Dûd-ı âh içre alupdur senüñ âvârelerüñ
Câmeñi ey ruı gülgün ideli sermâyı
3. Muribâ nâle-i dilden dem ururmuş dâ'im
Halar eylerdi işiden kişi çalsañ nâyı
4. Çeşm-i pür-eşküme öykindügiçün ey dür-i pāk
Cüylar her yañadan dillediler deryâyı
5. Ebedî devlete cânlar virüp erbâb-ı fenâ
Ey **Nihânî** göze göstermediler dünyâyı

[119a]

334

NAZİRE-İ DÂNİŞİ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Göre şehir içre toğup büyümiş iken ayı
Benzedür kendüye ol mihr-i cihân-ârâyı
2. Dil uzat yaşına dir anda bilemem nitdüm
Yâd tarîk ider her yañadan deryâyı
3. Kûşe-i çeşm ile şâyed nazar ide diyü yâr

⁶⁵⁸ Nihânî G., s.1299-1300.

- Delinüp sīnem olur bezm-i belānuñ nāmı
4. Kaşlarıñdan senüñ ol egri nişān virdi diyü
Çorab çekdiler ey şāh yine tuğrāyı
 5. Sīm-i eşküñ dökegör Dānişī vaşlına anuñ
İrmedi şu gibi ħarc eylemeyen dünyāyı

335⁶⁵⁹

NAZĪRE-İ 'UBEYDĪ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Görelī sen yanağı şems-i cihān-ārāyı
Külehidür meh-i nev oldı felek mevlāyı
2. Olsa kaşruñda muķābil ruĥuñ āyīnesine
Oynadur pertev-i mihr felek-i mīnāyı
3. Meclis içre çalınup beñzi dönüpdür sāza
Muṭribā iñleledi reşk-i fiğānum nāyı
4. Çeşm-i pür-eşke dil uzatdı 'aceb mi köpürüp
Kef-i seylāb-ı sirişk eller ise deryāyı
5. Öykinür la' liñe ħavf eylemeyüp başından
Pārelerlerse 'Ubeydī yiridür helvāyı

336⁶⁶⁰

NAZĪRE-İ MECDĪ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Alma şol bā' iş-i hengāme olan şahbāyı
Ne için şatun alursın başuñā ğavğāyı⁶⁶¹
2. İtdi ser na' l ü elif cismini var ise eger
'Āşık itmiş dūrür ey ser ü kaşuñ tuğrāyı
3. Nice efsün oķudı kim üfürüp söyletdi

⁶⁵⁹ Ubeydī D., s.533-534

⁶⁶⁰ Mecdī D., s.149-150.

⁶⁶¹ Alma şol bā' iş-i hengāme olan āahbāyı

Ne için şatun alursın başuñā ğavğāyı:

Sim ü zer idüp yaşuma öykündüğüçün

Bād çekdi ķulāğın selāmladı deryāyı D.

- Sākiyā bir dem içinde gice muṭrib-i nāyı
4. Bī-edeblikler idüp yaşma öykindügiyçün
Bād çekdi kulağın selamladı deryāyı
 5. Hicr-i şehd-i leb-i yār ile ölürsem Mecdī
Örteler kabrime yārān-ı ʿali ḥārābı

[119b]

337⁶⁶²

NAZİRE-İ ʿALİ

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Dürr ü laʿlini sirişküm işigünde nice il
Şöyle ḥarc eyledi kim ʿākıbet oldu sâʿil
2. Umarın murğum ḥaṭṭuña ser-menzil ola
Ten-i zāra olıcaḳ ḥāk-i laḥd-i ser-menzil
3. Gül açıldı şanma açılalum gül-i çemene
Sen daḫı güller ile bir iki gün gel açıl
4. Büyür ṫās-ı felek keşt-i ḥayātuñ şeb ü rüz
Mezraʿ-ı sebz-i ṫarabdan ne umarsın ḥāşıl
5. Yār önünde ʿALİ ister iseñ ḥāl öpmeg
Gelicek şöḫbete cürʿ a gibi degül şaçıl

338

NAZİRE-İ DĀNİŞİ

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Olıcaḳ yeter belā ḳavs-i ḳazādan nāzil
Başını ʿāşık-i miskīnün ider ser-menzil
2. Laʿlüne benzemese cām-ı şarāb olmaz idi
Bu ḳadar ser-keşi iken aña şürāḫi māʿil
3. Tutdı āfākı yine nāle vü feryād olalı
Dil-i pür-ḥün mey-i laʿlün heves-ile ḳan zil

⁶⁶² Kaynaklarda mürettep bir Dîvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

4. Zülfi müşkînüñe leylî nice ehl-i hîred
Cümle ‘âkîl saña ‘âşık aña bir lâ-ya‘ kııl
5. Yüregüm geldi oturdı yirine bir pâre
Yâr peykânına menzil olıcağ **Dânişî**-dil

339⁶⁶³

NAZİRE-İ RIZÂYİ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Turma git ayak ayak kūy-ı muğāna ey dil
Çaşr-ı şādî ider sen giderüñ ser-menzil
2. ‘Âşıkūñ ol yüzi gül-gūnda mezārını eger
Aña bundan ne beter ol ne iki hāşıl
3. Nola görüp öpti secde-i şükr eyler sîm
Çaşı mihrābına ider anuñ olmaz mā’ıl
4. Kimse halledemedi zülf-i kûrh-gîri ğamın
Nice dem oldu meded-i hāl dirîğā müşkil
5. ‘Asker-i hāb-ı ecel saña şeb-hûn eyler
Ey **Rızâyî** uyuma aç gözüñ olma ğāfil

[120a]

340

NAZİRE-İ VĀLİHİ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Secde-i şükr kıılur kūyına iren ey dil
Rāh-ı rû ‘ışka meger işigidür ser-menzil
2. Bağlanup t̄ali‘ imüz gün yüzini göremedük
Gelse ey zülf-i kûrh-gîr hābāb olma içil
3. Ser-furū ider önünde gice virürse selām
‘Ālemi kendüye bu vech-ile eyler mā’ıl
4. Uzanursan lebini öpmege nāzüklük-ile

⁶⁶³ Kaynaklarda bir Dîvân’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

Baş virirsen bu hevādan şaķın ey zülf kesil

5. Didi mirāt-ı zaķm ķarşusına gūyā ol

Vālihī oldu aña tūṭī-i ṭab‘um ķā‘il

341⁶⁶⁴

NAZĪRE-İ EMRĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ğamzesine seni gördükçe göz eyler ey dil
Her zamānda kılıcın sende diker ol ķātil
2. Ne kuyı kazdı zenaḥdānı çeh içün ne didi
K‘utanup geçdi yidi kat yire çāh-ı Bābil⁶⁶⁵
3. Tekye-i ‘ışķda Mecnūn nice pīrem diye kim
Olmamışdur o yaban oğlanı daḥı ‘āķil
4. Erba‘ın çekmek ile vaşl olımazsın şūfī
Ol şeh-i sīm-tene olmayıcaķ aķçañ çil
5. Kıl kadar eylügüñi görmedüm ey şeh dimesün
Emrīnūñ fikr-i⁶⁶⁶ miyānuñla tenin bir mū kıl

342

NAZĪRE-İ NĪHĀNĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Cāna tende nice rāḥat ola uç ey dil
Tīr-i yāra yüregüm başı-durur ser-menzil
2. Çekdügim miḥnet-i Ḥıṭṭīn’e nihāyet yokdur
Anı sen şerḥ idemezsen yūri ey ḥāme çekil
3. Öpmeg isterseñ eger bu neyini ey güher-nāb
Tügme gibi yaķa sīne o şehūñe sen de ṭaķıl
4. Görinen şanma ḥabāb eşk-i divānem üzere
Destine kāse alup öldi yolunda sā‘il

⁶⁶⁴ Emrī D., s.174.

⁶⁶⁵ Babil kuyusu.

⁶⁶⁶ fikr-i: hecr-i D.

5. Müşk eger üleşir ise o dehān-ı mīmüñ
Lām zülfine **Nihānī** ola hāli müşkil

[120b]

343⁶⁶⁷

ĠAZEL-İ ‘UBEYDĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. ona devlet başına yār yolunda ey dil
Ayağı toprağına olur-ise ser-menzil
2. Bilemem hicr ile hālüm niye varur didüm
Didi kim itme vişālüm hevesin hālün bil
3. Zehr ile yutdurur ol şāh-ı sitem hançerine
Derdlü ‘āşık hūnīn-i dile dā’im acı dil
4. Öpmeg isterseñ o şekker dehenüñ tatlu lebin
Cān-ı şīrīnem acıtma yūri ey cām çekil
5. Gevher-i nazm-ı ‘**Ubeydī** nola vāfir olsa
Tab‘ī olmuşdur anuñ şi‘rde baħr-i kāmil

344⁶⁶⁸

NAZĪRE-İ MECDĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. azılı ıķduđına yār yanında ey dil
Dāđ-ı pūr-hūn kızarup ğāyet ile oldu hacil⁶⁶⁹
2. oşma şeb-dīz-i ğubār-i haţtı ğülgūn ruħuña
Yoħsa bir toz kıpar ortada kim olur nice dil
3. Ser-i kūyuñ ki olupdur ser-i ‘uşşāk ile pūr
Ol durur ‘āşık ser-bāzlara ser-menzil
4. Ruħ-ı aluñ nice reng itdi ğam-ı zülfüñe kim
Eyledi ser-keş iken kendüye anı mā’il

⁶⁶⁷ Bu şiir Ubeydī’nin yayınlanan dīvānında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁶⁶⁸ Mecdī D., s.118-119.

⁶⁶⁹ hacil: mücmil D.

5. Yüzünü⁶⁷⁰ yirde görüp çignedi bes hâki 'ādū
Mecdiyā kim didi çok böyle reh-i ğamda başıl

345

NAZİRE-İ REF'İ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Büyüyüp mihr ile olmazdı meh-i nev kâmil
Kaşuña olmasa ey meh küçümeñden mā'il
2. Tuymaduñ saña tokındı yine tiri o şehüñ
Aña ey zaħm-ı derün bir daħı baq gözüñi sil
3. Dikilüp turma reh-i 'ışkı yüri başa çıkar
Ser-i 'uřşāka ser-tize seyiddür ser-menzil
4. Semmü's-seb ile olan dāğıma sīnemde benüm
Sen aña kendüñi beñzetme var ey na'l kesil
5. **Ref'iyā** böyle kıru yire dökilür saçılur
Görmedüm dāne-i eşküm gibi bir ney hāřıl

[121a]

346⁶⁷¹

ĠAZEL-İ 'AHDİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Gelicek⁶⁷² senüñ sitem-i dest-i keżādan idil
Ser-i⁶⁷³ sevdāzedeler aña olur ser-menzil
2. Dil ucıyla didi bir buse lebümden vireyin
Deheni bu söze bilmen ola-mı hıç kâ'il
3. Bū-yı zülfüñ ile kıan olmasın isterdi göñül
Şükr gördi gözüm anı ki dilerdi bu dil
4. İşidüp āhumı bundan ne biter dime begüm
Devletüñde kıuluña bād-ı hevādur hāřıl

⁶⁷⁰ yüzüñi: yularuñ D.

⁶⁷¹ Ahdî D. s.114.

⁶⁷² gelicek: olıcek D.

⁶⁷³ ser-i: dil-i D.

5. Ser-i kūyuñı koyup ‘**Ahdî**’ gibi ey yüzi gül
*Hāşelillāh*⁶⁷⁴ ki ide⁶⁷⁵ cenneti gönülüm menzil⁶⁷⁶

347⁶⁷⁷

NAZİRE-İ KĀNĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Eşk-i ter baħrine oldu cū derūnum menzil
Ehl-i diller nola dirlerse baña deryā dil
2. Serserî murğ idi şanma ser-i Mecnūna konan
İtdi ‘anķā’-i maħabbet-i serin ser-menzil
3. Kendümi mezra‘-ı dehr içre yitirdüm ħayfā
‘Ömrimüñ ħāşılını gönle yedüm ve’l-ħāşıl
4. Ser ceres-i ķāf ile ğamda ziyānum dildür
Bağladuñ Ka‘be-i kūyuña bu resme maħmil
5. Ķal‘e-i şehri bedenden ħaber almağa o şāh
Zülfini **Ķānî** şalup gönülümü aldı yine dil

348⁶⁷⁸

NAZİRE-İ FUZŪLĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ey ruħuñ ħıble-i cān ħak-i derüñ Ka‘be-i dil
Reh-i ışķuñda fenā ser-ħadi evvel menzil
2. Lāle-reng itdi gözüm ħan ile ħak-i derüñi
Ķımiyā-gerdür ider gördüğü toprağı kızıl

⁶⁷⁴ *Hāşelillāh*: Allah’tan berî kılarız. (*Kur’ân*: 12. *Yusuf* 31.)

⁶⁷⁵ ide: ola D.

⁶⁷⁶ menzil: māyil D.

⁶⁷⁷ Bu şiir Kānî’nin yayımlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁶⁷⁸ Fuzûlî D., s.535. / a.g.e.’de bu şiir 9 beyittir. 3, 4, 5. ve 8. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Ol ki yārun şeb-i hecrine kıyāmet günü dēr

Ķalk arasında kıyāmet guni olmaz mı ħacil (a.g.e.’de 3. beyit.)

Ķatı müşkildür işüm zulf-i girih-güründen

Şabr bu müşkili dērler acar ammā müşkil (a.g.e.’de 4. beyit.)

Ėtmek olmaz seni āĝāh gönül ħālinden

Yazuĝ ol kim vēre gönlin sana senden ĝāfil (a.g.e.’de 5. beyit.)

Seni cānān şanuram cıħ bedenümden ēy cān

Men u cānānum arasında coħ olma ħāyil (a.g.e.’de 8. beyit.)

3. Severem zāhidi kim kūşe-i mihrābı sever
Ḥam-ı ebrūña raķībüm olup olmaz mā'ıl
4. Delü dirsem nola 'uşşāķına gül-çehrelerüñ
Özüni göz göre odlara şalur mı 'āķil
5. Ey **Fuzūlî** yanaram kim ne için ol yüzi gül
Baña⁶⁷⁹ yanar od olur özgeye şem' i- maḥfil

[121b]

349⁶⁸⁰

NAZİRE-İ İZÂRİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dil diyār-ı şevke pek cān ile olurdı revān
Bir işāret eylese engüşt mektūbuñ hemān
2. Girmesün yāruñ eliyle sīnemüñ arasına
Yoḥsa yüzün kana yur tīgüñ bu zaḥm-ı ḥün-feşāñ
3. Gülşen-i vaşlinda kaşr-ı dilüñdür sīnesi
Gitmeler olmuş-durur çıkmağa aña nerdübān
4. Eşk şanma ger begüm ğayra nażar itmese diyü
Sele çalup merdüm-i çeşmüñ yüzini itdi kān
5. Fitnede bir dāneyin derken 'İzārî ḥāl-i yār
Başdı āḥer siḥr ile anı ḥaṭ-ı 'ānber-feşān

350

NAZİRE-İ VĀLİHİ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Leblerüñ ile ğabğabuñ yolında ey serv-i revān
Sīb ü şeftālülerin şatdı cevri itdi bāğ-bān
2. La'lüñi yād eyleyüp kan ağlasam meclisde ger
Ĝam degüldür çeşmüme geldi şarāb-ı ergüvān
3. Ḥaṭṭ-ı la'lüñ iresün aña virin cānum didüm

⁶⁷⁹ baña: maña D.

⁶⁸⁰ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı'na ulaşılammıştır.

- Hışım ile bakup itdi günüñ ol gündür hemān
4. Bir mücevher hātem olmuşdur yanan tīrūñe
Kaṭre kaṭre hūn ile zaḥmum eyā kaşı kemān
 5. Kimse bilmez zerre denlü **Vālihī** andan nişān
Cānumı şöyle za^c if itmiş-dürür fikr-i dehān

351⁶⁸¹

NAZİRE-İ BAKİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Çehresinde görinen şanmañ o hūnīnūñ dehān
‘Āşıkın kurbān iderken şıçramış bir kaṭre kan
2. Görinen encüm degül güyā hazān evrākınuñ
‘Aksidür āyīne-i eflāke düşmişdür ‘ayān⁶⁸²
3. Bāğa sen serv-i revānı bir kadem başşun diyü
Hayli dökildi şaçıldı yoluña faşl-ı hazān⁶⁸³
4. Al ele cām-ı şarāb-ı la‘l-fāmı lāle vār
Eylesün reşk-i⁶⁸⁴ ḥased rüy-ı ‘adüyı za‘ferān
5. Gelmeye sen gül-‘izārı vaşf ider bülbül-şıfat
Gülsitān-ı ‘āleme **Bakī** gibi bir nükte-dān

[122a]

352⁶⁸⁵

GAZEL-İ ŞANİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. ‘Āşık oldur çeke bir yār-ı dil-ārā ğamını
Almaya ḥātır ne zerrece dünyā ğamını
2. Yār zevkinde vü ben derd-i belā çekmekte
Ne bilür bī-ğam olan ‘āşık-ı şeydā ğamını

⁶⁸¹ Bâkî D., s.239.

⁶⁸² Bu beyit a.g.e.’de 3. beyittir.

⁶⁸³ Bu beyit a.g.e.’de 2. beyittir.

⁶⁸⁴ eşk-i: derd-i D.

⁶⁸⁵ Türkçe şiirlerden oluşan bir Sâni Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

3. İztırâb dilimi gördi didi yir diler (?)
Virme hercâ ʾıye dil çekmeyesin tâ ğamını
4. Bu günüm yarına kıalsun dime ibnü'l-vaqt ol
Ey gönül ʿârîfsüñ gelmeye ferda ğamını
5. Bâde-i ala yasâĝ olalı sâķtlerimüz (?)
Şanı meyüñ çekdürmedi şahbâ ğamını

353⁶⁸⁶

NAZİRE-İ ʿAHDİ

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1. Çeker ol sîm-tenüñ bu dil-i şeydâ ğamını
Nitekim müflis olan derd-ile dünyâ ğamını
2. Tola mı hûn-ı cigerle gözümüñ kâseleri
Çekmedüm iki gözüm ben daķı şahbâ ğamını
3. Deh zebân olsa daķı süsen-i âzâde gibi
Ol güle diñledemez bülbül-i güyâ ğamını
4. Bâdeden şofî geçüp özledi âb-ı kevşer
İbn-i vaqt igen özlemez-idi ferdâ ğamını
5. Kâkül-i yâr belâ olmasa ʿAhdî başuma
Başka çekmek ne-y-idi ol kıadd-i bâlâ ğamını

354⁶⁸⁷

NAZİRE-İ ʿÂŞIK

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1. Ey gönül ʿârîfsüñ çekme bu dünyâ ğamını
Yâri çek dünyede bir dilber-i raʿnâ ğamını
2. Sâķiyâ bâde-i şun añma hârını bize
Rind-i ʿâķil yemi dünyede ferdâ ğamını
3. Dil olup söyler ise sîne dil şerhalarum

⁶⁸⁶ Ahdî D., s.153.

⁶⁸⁷ Bu şiirin başlığında Gazel-i Âşık yazılmasına karşın mahlasta Selmân yer almaktadır. Türkçe şiirlerden oluşan bir Selmân Dîvânı'na ulaşılammıştır.

- Haşre dek şerh idemez bu dil-i şeydâ ğamını
4. Bir zamân bâde ile def' -i ğam eylerdi gönül
Dün ü gün şimdi çeker bâde-i hamrâ ğamını
 5. Yâr aġyâra ider mihr ü vefâ-yı **Selmân**
Çekdürür ' aşık-ı bî-çäreye tenhâ ğamını

[122b]

355⁶⁸⁸

NAZİRE-İ ŞĀBİRİ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. ' Ārîf oldur ki yimez ni' met-i dünyâ ğamını
Kâh u ten perver olup şofî ço mer' â ğamını
2. Yokdur ey yâr benüm derd-i dilimden haberüñ
Ne bilür Yūsuf-ı gül-çehre Zelîhâ ğamını
3. Yâr zevķin ço bugünlük sürelim ey vâ' iz
Aña alla sürsek bize ferdâ ğamını (?)
4. Kimse bilmez baña ol zülf ne bend itmişdür
Yine Mecnün'a şoruñ çekdügi Leylâ ğamını
5. İnlemez **Şābirî** aġyâr ise rû derdüñ
Zāġlar fehm idemez bülbül-i şeydâ ğamını

356

NAZİRE-İ RE'Yİ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Yâr ile ' âlem iden çekmedi dünyâ ğamını
Haşr olan anuñ ile añmadı ferdâ ğamını
2. Leb-i şîrîne eli irse idi Ferhāduñ
' Ömri oldukça yimezdi hele helvâ ğamını
3. Mübtelâ-yı leb-i mey-gün olup ehl-i şafâ
' Ayna alamadılar bâde-i şahbâ ğamını

⁶⁸⁸ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

4. Tîre diller ne bilürler dil-i şeydâ elemin
Zâğlar fehm idemez bülbül-i kûya ğamını
5. **Re‘iyâ** ‘azm-i sefer eyle burayı terüñ it
Çekmeyem dirseñ eger ta‘ne-i a‘dâ ğamını

357

NAZİRE-İ ŞADRİ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Añma vâ‘iz bize bu dünyede ‘uqbâ ğamını
İbn-i vaqt olana ‘arz eyleye ferdâ ğamını
2. Dâğ bağdum tenüme tâze elifler çekdüm
Çekmezin hâşıl-ı serv ü gül-i ra‘nâ ğamını
3. ‘Işğ pāk-i-yle belâ bezminüñ o başları
Sâkiyâ çekmediler bâde-i hamrâ ğamını
4. Eyle ‘ibret-i nazar hâl dili ile söyler
Her çemen bir dil olup ol haţ-ı ziyâ ğamını
5. Ser-i zülfi elemin **Şadrî**-i şeydâdan şor
Pek bilür Qays-ı belâ-keş yine Leylâ ğamını

[123a]

358⁶⁸⁹

ĠAZEL-İ MUĦİBBİ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün

1. Dökilüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hüy u bu hây
2. Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoğsuldur budur bay
3. Şakın şerr işleme nefsüne uyma
Ki soñra dimeyesin âh-ile vây
4. Hârâmî gözleri kan itmek ister

⁶⁸⁹ Muhibbî D., s.1613.

- Müje tîrîne kılmış kaşları yay
5. Ezelde kışmet olmuş şādî vü gam
Muhibbî saña düşdi guşşadan pay

359⁶⁹⁰

NAZİRE-İ BAKİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1. Görinmez dâğdan cismüm ser-â-pây
Beni yakmağa cānā kalmadı cāy
2. Göñül şāhı⁶⁹¹ cevāb ister lebinden
Dilin çeyner o tūṭî-i şeker-hāy
3. Hızān beñzüm zemistān āh-ı serdüm
Yüzüñ evvel bahār olmuş kaşuñ yay
4. Virür zevk ehline şevki dem-â-dem
Şeb-i 'işretde bir yıl mûmıdur nāy
5. Nişān itsün dil-i **Bakî**yi gamzeñ
Öñine hep müjeñ oqlarını yay

360⁶⁹²

NAZİRE-İ ŞANİ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1. Bozuldı diyü bezm-i bāde sîm ay
Döger gögsini def feryād ider nāy
2. Müjeñ tîrin gizle güzele sînem
Oķuñ atma yabana ey kaşı yāy
3. Beni 'add it ķapuñda segler giden
Efendi bendeki 'uşşākdan şay
4. Gören şanur ki tūṭî kand çeyner
Oķur gül gibi şüm ol şeker hāy
5. Temennā-yı vişāl itmezdi her giz

⁶⁹⁰ Bâkî D., s.300.

⁶⁹¹ şāhı: şāfi D.

⁶⁹² Türkçe şiirlerden oluşan bir Sâni Dîvânı'na ulaşılamamıştır.

Yiterdi **Şānī**ye būs-ı kef-i pāy

[123b]

361⁶⁹³

ĠAZEL-İ RİZĀYĪ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. Sünbül haṭı geldiye n'ola öp leb-i yārı
Yegdür çemenüñ ger ola şeftälü bahārı
2. Dil baḥr-i ğam içre şevkdür ortaya düşdi
Ölür ise de bulmaz ki üftāde kenārı
3. La' lüñ komadı kıymet-i yāķütı muḥaķķaķ
Nüsg eyledi reyḥān lebüñ haṭṭı-ı ğubārı
4. Cāiz ki yaķa ḥırmeneñ ey gül ola bir bād
' Aşıķuñ ölüp āhını yaķma ḥas ü ḥārı
5. Ey rüy-ı revān la' lüñe cān verdi **Rızāyī**
Ölürse n'ola türbeti ervāḥ-ı mezārı

362⁶⁹⁴

NAZĪRE-İ 'AHDĪ

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1. Eski döğünüm yeñile gel dāğ-ile bārı
Görmek diler iseñ güzelüm tāze bahārı
2. Sen nüş-lebüñ nāvek-i dil-düzı oḥından
Dil nīşe şalar ey kaşı yā cān-ı figārı
3. Reyḥān-ile yāķūt alur ḳulluğa menşür
Gül-berg-i tere yazılalı haṭṭı-ı ğubārı
4. Çeşmüm n'ola ' aksin oķuñuñ çekse kenāra
Servüñ yiridür ey kaşı yā cüy kenārı
5. Ol ğonce-dehen aldı ḳadeḥ ağzına ' **Ahdī**
Cām-ı meye düşdi şanasın berg-i bahārı

⁶⁹³ Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁶⁹⁴ Ahdī D., s.148.

363⁶⁹⁵

ĠAZEL-İ BĀĶĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. ‘Işkuñuñ zaḥmeti ḥod cānuma raḥmetler idi
Dostum cevr ü cefālar da ne zaḥmetler idi
2. Kāşkī cānı saçuñ dārına ber-dār itseñ
Hākden ref^c idi bī-çāreye rif^c atler idi
3. Āşinā olmasun aḡyār ile dirdüm olduñ
Çekdügüm derd ü belā hep o gayretler idi
4. Gelse ol cefā-pīşe⁶⁹⁶ şūḡ dil-i vīrānı
Tīşe-i cevr ile bir pāre meremmetler idi
5. Ten-i **Bākī**yi ser-ā-pā kılcum pārelese
Şöyle va’llāhi begüm cānına minnetler idi

[124a]

364⁶⁹⁷

NAZĪRE-İ FİRDEVSĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ġamzeler kāhı idi ḳatlıme āletler idi
Ele tīḡ almaḡa ey dost ne zaḥmetler idi
2. Hākden ref^c kılup zülfüñe ber-dār itsek
Dostum cānıma yirden göge minnetler idi
3. Hāḡ budur ‘āşıḳa ḥışm-ile nazār eyledigüñ
Şāhdan bendesine ‘ayn-ı ‘ināyetler idi
4. Yāri göñlüñce görüp ditredi dir dir cānum
Öleyazdum meded itse ḥaletler idi (?)
5. Ayırsa **Firdevsī**ye bir niçe belā ḳaddüñden
Ne belā ‘ālem-i belādan o raḥmetler idi

⁶⁹⁵ Bākī D., s.295.

⁶⁹⁶ cefā-pīşe: şūḡ-ı cefā-pīşe D.

⁶⁹⁷ Türkçe şiirlerden oluşan bir Firdevsî Dîvânı’na ulaşlamamıştır.

365⁶⁹⁸

ĠAZEL-İ ‘AHDĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ne kıldı dil ser-i zülfünde şeydālanmadan ğayrı
Ne hāşıl eyledi ‘ işkuñda sevdālanmadan ğayrı
2. Hilāl-ebürü güzellerden cihānda görmedüm nesne
Belā vü ‘ işve vü nāz-ile ğarrālanmadan ğayrı
3. Nazār yolını yapma ey gözüm hūn-ı sirişküñle
Ne gördüñ ol yüzi günde temāşālanmadan ğayrı
4. Metā‘ -ı cānı virdüm bulmadum bāzār-ı ‘ ışık içre
Mu‘ anber kākülün sūdıyla sevdālanmadan ğayrı
5. Gül-i ra‘ nāya dil virme alınıp āline ‘ **Ahdī**
Şaķın bū-yı vefā yok anda ra‘ nālanmadan ğayrı

366⁶⁹⁹

NAZĪRE-İ MECDĪ

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ne gördün ol hilāl-ebürüda eleminden⁷⁰⁰ ğayrı
Ne bulduķ ol cebīni mehde⁷⁰¹ ziyālanmadan ğayrı
2. Niçün şiveyle ‘ arz eyler hilāl-ebürüsün ol meh-rū
Bize bir kūşe yoķ mı yoķsa ğurrālanmadan ğayrı
3. Giyüp ol gül kabāyı sürh ü zerdā açsa⁷⁰² taşına
Ne luţf itdi cihān bāğında ra‘ nālanmadan ğayrı
4. Baķup āyīne-i ruhsārına taķışına alınduķ
Ne gördük⁷⁰³ ol şanemde biz⁷⁰⁴ temāşālanmadan ğayrı
5. Daķı bir işi yoķdur tıfl-ı eşk çeşmimün **Mecdī**
Ġubār-ı kūy-ı dildār-ile oyalanmadan ğayrı

⁶⁹⁸ Ahdī D., s.149.

⁶⁹⁹ Mecdī D., s.145-146.

⁷⁰⁰ eleminden: ğarrālanmadan D.

⁷⁰¹ ne bulduķ ol cebīni mehde:

⁷⁰² sürh ü zerdā açsa: sürh ü zer enine D.

⁷⁰³ gördük: gördüñ D.

⁷⁰⁴ biz: bir D.

[124b]

367⁷⁰⁵

ĠAZEL-İ ‘UBEYDĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Muttaşıl kıoyına alup kııçar ol sım-teni
Olmasun iki yağa issi görem pıreheni
2. Ben tıyurdum diyü rāz-ı ğam-ı ‘ıřkıñ ħalka
Yaşumuñ yirlere düşer yüzi gördükçe beni
3. N’ola ağmer ise lebin ħađtı iđāta idicek⁷⁰⁶
Yumulur ğoncelerüñ gice içinde deheni
4. Gözlerüm yaşı reh-i küyünü yaş itdüğiçün
Yir delük olsa geçerdı yire gördükde seni
5. Ey ‘**Ubeydī** müjesi tıri geçer göñlümden
Buluşaydum diridüm yāre göñülden geçeni

368⁷⁰⁷

NAZĪRE-İ MECDĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Söylenüp düşdüğine dillere luğf-ı suğeni
Tarılıp teng-dil oldı aña yāruñ deheni
2. Sāye gibi olup üftāde gider kendinden
Ol sehī kıad kime kim rast gele āmedini
3. Yār yanında kıarār eyler isen ey eşk
Ĥün-i dil söylemeyüp terbiye itmezse seni
4. Her kışı kendüzini Ĥıızr şanur anuñçün
Mıhrden kıurtarayın didi ħađ-ı yār beni
5. Kıoçup ol sım teni sıneye çekdüm dir-imiş
Mecdiyā bir itdüm bulsam eger pıreheni

⁷⁰⁵ Ubeydī D., s.538.

⁷⁰⁶ N’ola ağmer ise lebin ħađtı iđāta idicek: N’ola eđrāf-ı lebin ħađ tıtıcak sökmese yār D.

⁷⁰⁷ Bu şiir Mecdī’nin yayımlanan dıvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

NAZİRE-İ DANIŞI

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Țob-ı billūr dūrūr cāmī‘ -i ħūsne zeķanı
Aña zincīr-dūrūr gīsū-yı ‘ anber-şikeni
2. Ğālibā bād-ı ħazān anı perīşān itmiş
Țatı düşkūn görürin ben bāğda yerūñ semeni
3. Zūlmet-i ħūsne bu ķāmetle seni şāh kılan
İtdi bir būy bigi bāğda serv-i çemen
4. Kendüyi zūlfüñe teşbīh ider ammā göresin
Götürürler aradan nāfe-i misk-i ħoteni
5. Sāde pehlūya çekerdüm nideyin māni‘ olur
Dānişī çıķmadı yāruñ aradan pīreheni

370⁷⁰⁸

NAZİRE-İ EMRİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Mū-miyānuñ hevesi şöyle za‘īf itdi teni
Bir kıluñ ardına siñsem göremez kimse beni
2. Var iken yār dehānında şāfi cevāb⁷⁰⁹
Cān-ı bīmāruma yoķdan gelür anuñ sūĥanı
3. Öykünür la‘ lūme didūñ meyūñ içdūñ ķanın
Göresin sākī nice tutar anuñ ķanı seni
4. Atduĥuñ taşı ķo bārī başalum baĥrumuza
Hele luţf eyle dirīg itme elūñden geleni
5. Ĥançer-i yāra tayanma o bir āhendür kim
Emriyā tīşesi öldürmedi mi kūhkeni

[125a]

371⁷¹⁰⁷⁰⁸ Emrî D., s.301.⁷⁰⁹ şāfi cevāb: cevāb-ı şāfi D.

NAZİRE-İ 'İZĀRĪ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Vaşl olam yāre dīn terk idegörsün bedeni
'Āşık olan dem-i vuşlatda neydür pīreheni
2. Müje şanma görinen dīdede ey kaşı hilāl
Gösterür merdüm-i çeşmüm ele barmaqla seni
3. Ağlayu ağlayu gözden çıkar ise demidür
Kıanlu yaşum göricek vādī-i hayretde beni
4. Gerçi çok nesne nisār itdi gözüm yolında
Eşk-i çeşmüm gibi bir yüze gelür var mı kıanı
5. Bunca kez tīr-i müjeñ cānlara geçdi didüm
Didi ol kaşı kemān aña 'İZĀRĪ geçeni

372⁷¹¹

NAZİRE-İ RİZĀYĪ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Olalı gözde hayāl-i haṭ-ı reyḥān teri
Şana bahār irüdür dīdelerüm pāreleri
2. Meye yaş ağrısıdur geç delü itme gavgā
Virme ey şūfī bu pā-māl ğama derd-i seri
3. Kātīb-i şun' -ı tılısm itdi degül haṭ-ı 'abīr
Çeşm-i bedbīnūñ aña degme tā kim zararı
4. İtse gerdün 'acele tañ mı felek devrinde
Halka-i sevr-i havādiş ider ehl-i hüneri
5. Düridür oldı RİZĀYĪ olıben mihr ile māh
Tās-ı çarḥ içre görelden o ruḥı gün kıameri

373⁷¹²

⁷¹⁰ Türkçe şiiirlerden oluşın bir İzārī Dīvānı'na ulaşılammıştır.

⁷¹¹ Kaynaklarda bir Dīvān'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁷¹² Mecdī D., s.144. / a.g.e.'de bu şiiir 7 beyittir. 1. ve 2. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:
İtme şol ba'ış saña meh olan şahbāyı

NAZİRE-İ MECDİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Getüre jâle lebünnden diyü ağız haberi
Gülşenün ağız açup bekler anı gunceleri
2. Rişte-i zülfün ile süzen-i müjgānuñdur
Dil-i mecrūhumuñ ancak ileri vü cigeri
3. Sen ne şehsin ki⁷¹³ ruhuñla lebünün devrinde
Kollanup âteşe şem‘ i şuya şaldun⁷¹⁴ şekeri
4. Tığ u hançer gibi hünileri takup yanına
Belde turur o şeh-i kişver-i hüsnuñ kemeri
5. Reh-nümā kim ola **Mecdî**ye reh-i ğamda diyü
Ağlar iken düşe geldi önüne eşk-i teri

[125b]

374⁷¹⁵

NAZİRE-İ BAKİ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Çıkşa eflāke n’ola âteş-i āhum şereri
Çarhdur encüm-i seyyārenün ey māh yiri
2. Şem‘ den süfresidür hāle degüldür görinen
Kodılar encümen-i ‘ ışka çerāğ-ı kameran
3. Gerçi şevk ehli geçer şem‘ -i şeb-efrüz ammā
Şevk pervānededür k’oda yaçar bāl ü peri
4. Gözüme ‘ ālemi göstermez idüm nergis-vār
Şahn-ı gülşende alaydum elüme cām-ı zeri
5. Lebine öykünür ol hüsrev-i şīrīn-dehenün
Bakıyā halk ‘ aceb mi mezelense şekeri

Meh için şatun alursın başuña peymānı (a.g.e.’de 1. beyit.)

Sihr ü efsün okudu üfürüp söylendi

Sākıyā bir dem açsanda gıce muṭrib-i yayı (a.g.e.’de 2. beyit.)

⁷¹³ şehsin ki: mehsin ki D.

⁷¹⁴ şaldun: şalduğ D.

⁷¹⁵ Bâkî D., s.299.

375⁷¹⁶

NAZİRE-İ 'UBEYDİ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Yazduğūñ şūret-i büt-ḥānelerūñ ey Māni
Rūḥı olsa getirürlerdi aña ĩmānı
2. Dürr-i dendānuñ içün her ne dem āh eyler-isem
Ṭutar ol demde yürek oynaması 'ummānı
3. Gel senüñle varalum öldürelüm ḥalkı diyü
Nāvek-i yāruñ ayağına düşer peykānı
4. Ğamze-i mesti ḥayāli göze miḥmān olıcaḳ
Şiṣ kebāb itdi çeker pārelerin müjgānı
5. Lebüñi çünki 'Ubeydī deheninden alduñ
Ḳoma bī-cān yine şun yirine gelsün cānı

376

NAZİRE-İ REF'İ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. N'ola aḳımaz ise şimdi bu çeşmüm ḳanı
Geçdi ol bir dem idi şimdi o dem ḳanı
2. Gördiler yaşıma öykindi edebsizlik idüp
Cūylar her yañadan dillediler 'Ummānı
3. Öykinüp bitmedi bir ağızı açıḳdur zaḥmum
Kendü öz yaşına da yoḳdur anuñ dermānı
4. Girdiler cümle ḡanem şekline 'uşşāk meger
Tā kim ol ḳaşı kemānuñ olalı ḳurbānı
5. Ḥançer-i tizine ḳat' ā døyemezdi yüregüm
Ref' iyā olmasa anı ṭayayān peykānı

377⁷¹⁷

ḤAFİZ-I ĞAZEL-İ MAṬLA'

⁷¹⁶ Ubeydī D., s.530.

⁷¹⁷ Farsça şiir.

1. Zülf āşufte vü huy kerde vü handān leb ü mest
Pīrehen çāk ü ğazel-hān ü sürāhī der dest
2. Nergiseş ‘ arbede cūy-ı lebeş efsūs kunān
Nīm-i şeb düş bālīn-i men āmed benişest
3. Ser ferāğuş-i men āvurd u be āvāz-ı hāzīn
Goft ey ‘ āşık-ı çenāra men hābet hest

[126a]

378⁷¹⁸

NAZĪRE-İ ‘UBEYDĪ

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kıl ağyār ile nesh itme haţ-ı reyhānı
Ki muhaqqak dilemez kāfir olan Kır’ānı⁷¹⁹
2. Beñzedürmiş şaçuña kendüsini ‘ anber-i hām⁷²⁰
Nāfenüñ bu ğam ile qurımasun mı qanı
3. Yārelü⁷²¹ dilde dem-ā-dem nice qan aĝlasun
Cānına geçdi müjeñ oqlarınun peyqānı
4. Şanma gözüm yumarın tırün için her lahza
Biribirine girür gözlerimün müjgānı
5. Muşhaf-ı hadīni başmazdı ‘ Ubeydī yāruñ
Kıl qadar haţınıñ olsaydı eger imānı

379⁷²²

ĠAZEL-İ BĀKĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Gül-şende kūyuñ işideli serv oturmadı
Zencīrler ile baĝladılar āb tırmadı

⁷¹⁸ Ubeydī D., s.540.

⁷¹⁹ A.g.e.’de bu beyitin yeri boş bırakılmış.

⁷²⁰ ‘ anber-i hām: ‘ anber-i miskīn

⁷²¹ yārelü: yaralar D.

⁷²² Bâkî D., s.302.

2. Öykünder gerçi çeşmüme çok çeşme lülesi
Ammâ kulağın iller anuñ az burmadı
3. Bir dil mi var ki zülfüne dīvāne kılmayup
Dārü’ş-şifā-yı ‘ aşkda zencīre urmadı⁷²³
4. Cem‘ oldı eşkıyā ile bir gün raķīb-i ħar
Ehl-i şeķādan üstine kimse oturmadı⁷²⁴
5. Bākī lebinden oldı bize ħayf o zālīmüñ
Ammâ ne çāre n’eyleyelüm kimse şormadı

380

NAZİRE-İ REF‘İ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Bāğa gelür o şāh diyü serv oturmadı
Sildi süpürdi yollarını bād tırmadı
2. Ra‘ nālanup ruĥına çok öykünder gerçi güli
Ammâ şabā anuñ kulağın az burmadı
3. Bu şüret ile rüyına öykündügin tıyup
‘ Aybın o gün mehüñ yüzine yine urmadı
4. Gördüm o şer raķībi düşmedi didi ħaseb
Her kim işitdi ise anı ħayra yormadı
5. Ref‘î ħadeng-i ğamzedden öldüğini tıyup
Yas itdi yār kaşları yā beni ħorımadı

[126b]

381⁷²⁵

NAZİRE-İ EMRİ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Mecnün ki mülket-i ğam-ı Leylīde şāh idi
Āhı duĥānı üstine⁷²⁶ çetr-i siyāh idi

⁷²³ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

⁷²⁴ Bu beyit a.g.e.’de 3. beyittir.

⁷²⁵ Emrî D., s.282.

2. Mecnūna yolda nāqa-i Leylīnūñ izleri
Gündüzle āfitāb idi giceyle māh idi
3. Mihrāb-ı ğamda kām̄eti Mecnūn-ı bī-dilūñ
Ebrū-yı Leylī gibi hemīşe dürr-nāh idi⁷²⁷
4. Mecnūn ki raqş iderdi ten-i zerd-i āh ile⁷²⁸
Güyā ki hırm̄en-i ğam-ı Leylīde kāh idi
5. Mecnūna kām̄et ü ruḥ-ı Leylīsüz **Emriyā**
Bāĝ-ı cihānda serv ile gül şekl-i āh idi

382⁷²⁹

NAZİRE-İ MECDİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Mecnūn kaçanuña mülk-i ğama pādişāh idi
Yanınca vahş u ṭayr aña ḥayl ü şāh idi
2. Mecnūn belā memālikine pādişāh iken
Jülīde-mūyı başına anuñ külāh idi
3. Mecnūn silāḥ-dār idünüp sūz-ı āhın
Cünd-i sirişke mülk-i belāda penāh idi
4. Mecnūn serir-i ğamda Süleymān 'ı şıḫ olup
Bāl ü per ṭuyur aña bār-ĝāh idi (?)
5. Mecnūn şeh-i maḥabbet iken **Mecdiyā** anuñ
Murĝ āşiyānı üstine çetr-i siyāh idi

383⁷³⁰

ĠAZEL-İ EMRİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Kānı o ḥūnī ğamze gibi bir kılıç eri

⁷²⁶ Üstine: başına D.

⁷²⁷ Bu beyit a.g.e.'de yer almamaktadır. Yer alan beyit ise şöyledir:

Mecnūn diyār-ı ğamda özin kılmış idi ḥāk

Mūlar degüldi sinesi üzre giyāh idi D.

⁷²⁸ Mecnūn ki raqş iderdi ten-i zerd-i āh ile: Mecnūn ki cism-i zerdini ber-bād kıldı āh D.

⁷²⁹ Bu şiir Mecdî'nin yayımlanan dîvânında yoktur. Bk. Kaynakça.

⁷³⁰ Emrî D., s.281.

- Birbirine kıoya şaf-ı müjgān-ı dilberi
1. Hatt-ı ruħuñçün eşk-feřān oldu gözlerüm⁷³¹
Ėam pisterinde dökdi o merdüm ecel deri
 2. Hün-ı sirişk ü nāl-i dil ile benüm Ėamuñ
Yalıñ yaraqlu bir gözi kanlu dil-āveri
 3. Taqlıldı ol yüzi Ėüneřüñ tıĖı⁷³² yanına
Ėamdan hilāle dönse n'ola şekl-i Ėançeri
 4. 'Arz eylemiş raķıb⁷³³ o mehe encüm-i sirişk
Emri sitāredür didiler ol bed-aķteri

[127a]

384⁷³⁴

NAZİRE-İ MECDİ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Zülfüñ Ėam ile⁷³⁵ pādiřeh olana ey perī
Lāyıķdur⁷³⁶ olsa merdüme Cibrīl şeh-perī
2. Ger sen perī itmeseler görmeğe ümīd
Küşe-be-küşe kem-ter idi Ėayb erenleri
3. Sevdā-yı zülf-i yār derününü nāfenüñ
şöyle-y-di çuritdi ki ķaldı hemān deri⁷³⁷
4. Sīnemde tāze dāĖ degül eyledükde⁷³⁸ āh
Düşdi řerāra aña ķarardı anuñ yeri⁷³⁹
5. Rüz-ı ezelde görmese yāruñ cemālini⁷⁴⁰
Yitürmez idi kendüzini **Mecdiyā** perī

385⁷⁴¹

⁷³¹ gözlerüm: çeşm-i ter D.

⁷³² tığı: seyfi D.

⁷³³ raķıb: 'adū D.

⁷³⁴ Mecdi D., s.143.

⁷³⁵ zülfüñ Ėam ile: eşk-i Ėam ile D.

⁷³⁶ lāyıķdur: lā-budur D.

⁷³⁷ hemān deri: hümāları D. / Bu beyit a.g.e.'de 4. beyittir.

⁷³⁸ eyledükde: řerār-ı D.

⁷³⁹ Düşdi řerāra aña ķarardı anuñ yeri: Yaķdı düşünce aña ķarardı eşk yeri D.

⁷⁴⁰ cemālini' Ėayālini D.

ĠAZEL-İ ĀNĪ

Mef'ulü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Bāğ-ı ruḥuḡda gül yüzüñe zār olam gibi
Sümbüllerüñe yine hevā-dār olam gibi
2. Muşḥafda geldi fāl açıcak süre-i Duḥān
Āşüfte-ḫāl-i ḫaṭṭ-ı siyeh-kār olam gibi
3. Bir fāla baqıcı didi fālünde geldi lām
Bend-i kemend-i zülfe giriftār olam gibi
4. İrmez kemend-i zülfine bir kimse sa'y ile
Ben bu hevāda şon ucı ber-dār olam gibi
5. Sevdā-yı zülf-i müşk-i nigār ile Ānīyā
Bāzār-ı 'ışk-ı yārda 'aṭṭār olam gibi

386⁷⁴²

NAZĪRE-İ 'ALĪ

Mef'ulü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Bir gül' izār gördüm aña zār olam gibi
Bir serv gördüm aña hevā-dār olam gibi
2. Çok baqđum ol 'izāra olam gibi mübtelā
Perhīz itmedüm şuya bīmāra olam gibi
3. Vardum müneccime saña rif' at görindi dir
Ova kemend-i zülfine ber-dār olam gibi
4. Remmāl dir ki yaşuña devlet qonar senüñ
Pā-māl ḫāk-i derüñe dil-dār olam gibi
5. Ḥışm ile çekdi tīğini boynuñ uzat didi
Şükrāna vir 'Alī ki sebük-bār olam gibi

[127b]

387⁷⁴³

⁷⁴¹ Türkçe şiirlerden oluşan bir Ānî Dîvânı'na ulaşılammıştır.

⁷⁴² Kaynaklarda mürettep bir Dîvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁷⁴³ Türkçe şiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı'na ulaşılammıştır.

NAZİRE-İ ‘İZĀRĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘lū Fā‘ilün

1. Tās-ı ğamında bir kamerüñ zār olam gibi
Nerd-i belāda derde giriftār olam gibi
2. Seyrimde ‘āşık oynını oynadum ey gönül
Āşüfte hāli turre-i tarrār olam gibi
3. Gördüm düşümde bu gice kesmişdi zülfini
‘Ömrüm döğindi derd-ile bīmār olam gibi
4. Velleyli geldi fāl açıcak muşhaf-ı ruḥın
Zār u esİR-i zülf-i siyeh-kār olam gibi
5. Virdüm yolına ol şanemüñ cān u başı
Ḥamd it ‘İzāriyā ki sebük-bār olam gibi

388⁷⁴⁴

NAZİRE-İ RİZĀYĪ

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘lū Fā‘ilün

1. Bir kāküli kemende giriftār olam gibi
Bir şāha boynu bağlu kafā-dār olam gibi
2. Gördüm düşümde müşterī necmini dün gice
Ol Yūsuf-ı zamāna ḥarīdār olam gibi
3. Gördüm ‘izār-ı ābını aqđı gönül aña
Aqar şu gibi ‘āşık-ı dīdār olam gibi
4. Çok baqđı hışm-ile baña ol çeşmi ḥaste āh
Ḥālüm nic’ola ḥün-ile bīmār olam gibi
5. Bir inkisār-ı derd ü ğam añlaya yār yoq
Derd ü ğama Rızāyī meded yār olam gibi

389⁷⁴⁵

ĠAZEL-İ ‘UBEYDĪ

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

⁷⁴⁴ Kaynaklarda bir Dīvān’ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

⁷⁴⁵ Ubeydī D., s.527-528.

1. Ele tıyurduğıyçun rāz-ı ıŝķ-ı cānānı
Muħabbet ehli çıkardı gönülden efgānı
2. Didüm degerse eger būsesine cān vireyin
Dimiş ğazabla anuñ degmeden çıkar cānı
3. Kimi ki sāye-i zülfinde ala ħāb-ı ecel
Perinden eyleye Cibrīl aña meges-rānı
4. Görüp yolında ğubār olduğum teraħħum idüp
Bu ben fütādeyi yirden götürdi dāmānı
5. Mey-i ma' nānı⁷⁴⁶ cām-ı kelāmdan içeli⁷⁴⁷
'Ubeydiyā koduñ ayakda cümle akrānı

[128a]

390

NAZİRE-İ DĀNİŖİ

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Yağardı ŝehr-i vücūdum firāk odını anı
Ŗusmasa idi gönül āteŝine peykānı
2. Bilürdi dā'iresin şonı kendinüñ nīŝi
Küridi ħalka-i bezm-i ŝafāda rindānı
3. 'Aceb mi mā'il olup her kişiye leb ŝunsa
Virür cū 'aŝıķa cānlar zamāne ħubānı
4. Ŗifā gider diyü sen miħribānı rüz ile şeb
Gönül ceres gibi artırdı her dem efgānı
5. Vefā vü miħr ile her dilde cāy idelden yār
Düşerdi dillere bu luĝı **Dāniŝi** anı

391⁷⁴⁸

NAZİRE-İ RİZĀYİ

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

⁷⁴⁶ ma' nānı: mu' āyini

⁷⁴⁷ içeli: içeler

⁷⁴⁸ Kaynaklarda bir Dîvân'ı olduğu kayıtlı ise de ele geçmemiştir.

1. Terdür ruħında ey gül-i verd ter-i gül-ābını
Ol āb-ı rŭ-yı ħŭsinne teŝbĭh kılma anı
2. Her bir arafda anda  ālem olur temāŝā
Sāġar-ı serāy  işret tob-ı āyĭne ħabābı
3. Gerdŭn yanup utıŝdı āhum od ile ey meh
Yir yir  alev şalupdur şanma ol ŝihābı
4. Rŭyuña öykinelden şehr ire oldu teŝhĭr
şanma kŭsŭf utdı ey māh-ı āfĭtābı
5. Rŭyına ey **Rızāyĭ** nār öykinŭr imiş ayva
Nārenc-i ġabġaba sebep öykinŭr imiş ābı

392⁷⁴⁹

ĠAZEL-Ī MECDĪ

Mef'ŭlŭ Fā'ilātŭn Mef'ŭlŭ Fā'ilātŭn

1. Yŭz virmeyŭp gŭtŭrdi ŭn ortadan niġābı⁷⁵⁰
Gŭsterdi kendin ol meh-i ref  eyleyŭp cānı⁷⁵¹
2. Nuġl olmak istemiŝdŭr var-ise meclisŭnde
Kim izginŭp dŭnerdi gŭrdŭm gice kebābı
3. Rŭyuñdaki  araġdan bĭ-hŭŝ olanlar-ŭn
Ĥarc eyledi eĭbbā dŭke ŝaa gŭl-ābı
4. Deryā-yı  ıyş-ı meclis anda şadef piyāle
Gevherleridŭr anuñ yir yir uran ħabābı
5. şanma ŝihāb **Mecdĭ** revġān dŭkilŭr andan
Āhum şikeste kıldı ġandĭl-i māh-tābı

[128b]

393⁷⁵²

NAZĪRE-Ī NĪHĀNĪ

Mef'ŭlŭ Fā'ilātŭn Mef'ŭlŭ Fā'ilātŭn

⁷⁴⁹ Mecdĭ D., s.148.

⁷⁵⁰ yŭz virmeyŭp gŭtŭrdi ŭn ortadan niġābı: yŭz bulalı o mehden zŭlfi ile niġābı D.

⁷⁵¹ gŭsterdi kendin ol meh-i ref  eyleyŭp cānı: şehr ile aña ġat ġat ekdirirler hicābı D.

⁷⁵² Nihānĭ G., s.1299.

1. Zülfüñ hevāyī idüp ey mäh-ı rü şehābı
Mıhr āteşine yaqdı ruhsāruñ āfitābı
2. Bir lahza ayak üzre tırmağa tākati yoq
Cām-ı hevā-yı la‘ lüñ mest eyledi ħabābı
3. Ser-geştelikde baña beñzer şanurdı kendin
Ĥālüm revān diyüp⁷⁵³ āb döndürdi āsiyābı
4. Gözde ħayāli uçan ħāl-i ruĥ-ı nigāra
Teşbīh idüp dirīgā uçurdılar zübābı
5. La‘ l-i gülācına çün miskīn ezilmek ister
Eller ezer **Nihānī** bi’llāhi misk-i tābı

394⁷⁵⁴

NAZİRE-İ ‘UBEYDİ

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Devr-i ruĥuñda sākī görüp o la‘ l-i nābı
Eliyle öpmek ister emmek gerek şarābı
2. Zülfine öykinürmiş lāyık budur aradan
Ol gözleri ġazālüm götüre misk-i nābı
3. Ĥünī diyü gözine ister kulumı aşmaq
Şehr-i cemāl içinde açsun o şeh niķābı
4. Beñzetdiler felekler yār işigine ‘arşı
Ķat Ķat çekerse n’ola anlardan ol ħicābı
5. Kūyında ol āhum nārına öykinürmiş
Tañ mı ‘**Ubeydī** gökden uçursalar şihābı

395⁷⁵⁵

NAZİRE-İ ‘İZĀRİ

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Ol ġonce gizlenürdi şüret idüp niķābı

⁷⁵³ Ĥālüm revān diyüp: Ĥālüm beyān idüp D.

⁷⁵⁴ Ubeydī D., s.527.

⁷⁵⁵ Türkçe şiiirlerden oluşan bir İzârî Dîvânı’na ulaşılammıştır.

- Yüzi açıldı şimdi ref[°] eyledi hicābı
2. Bezm-i felekde gice başını şem[°]-i māhuñ
Mikrāz-ı āh kesdi şanma düşen şihābı
 3. Nār-ı gam ile pişmiş bağruma öykinürdi
Çekdi çevirdi eller döndürdiler kebābı
 4. Deryā-yı ahzār oldı şahn-ı çemen şadef güli
Yir yir içinde jāle olmuş dür-i hoş-ābı
 5. Zülfiyle ruhlarına sürdüm diyü **‘İzārī**
Müşk ile geçse gündüz söndürür gül-ābı

[129a]

396

NAZİRE-İ REF[°] İ

Mef[°]ülü Fā[°]ilātün Mef[°]ülü Fā[°]ilātün

1. Şevküñ harāretidür germ iden āfitābı
Zülfüñ nola perīşān hāl eylese şehābı
2. Beñzer meh-i münirüñ atıldı pāresine
Bām-ı nigāra düşdi gördüm gice şihābı
3. Bir mey habāb olupdur yüz virdügince ol meh
Yüzine karşı durupdur gitse eger niķābı
4. Gözüñ yumup açınca būs itdi la[°] lini cām
Bilsem ne gözler anuñ üstündeki habābı
5. Bu çarhı ger peykine aşmaz iken sirişküm
Anı degül mi **Ref[°] İ** beñzetmek āsiyābı

397⁷⁵⁶

NAZİRE-İ ‘AHDİ

Mef[°]ülü Fā[°]ilātün Mef[°]ülü Fā[°]ilātün

1. La[°] li firāķı kana ğarķ itdi la[°] l-i nābı
Dendānı reşki boğdı şuya dür-i hoş-ābı

⁷⁵⁶ Ahdî D., s.145.

2. Sīmīn yaķaň içinde sīneň görüp didi dil
Çekmiş-durur meh-i nev pehlūya āfitābı
3. Āhum kılcı ey meh bir yāre açdı çarĥa
Kanıdur aķan anuň eller şanur şihābı
4. Mekteb-durur felek şan etfāl anda encüm
Ĥarf-i cefā oķudur açmış kamer kitābı
5. ‘**Ahdī**-şifat mūneccim görse ruĥuñla ķaşuñ
Bilmezdi n’olduğını āy-ile gün ĥisābı

398⁷⁵⁷

NAZĪRE-İ NEV‘Ī

Mef‘ülū Fā‘ilātün Mef‘ülū Fā‘ilātün

1. Açıldı dil görince cām-ı şarāb-ı nābı
Bir nā-şüküfte ĥonce şan gördi āfitābı
2. Mīhr-i⁷⁵⁸ ruĥuñla bu şeb çāk itdi meh yaķasın
Zer tūgmesin düşürdi çarĥuñ degül şihābı
3. Gör ķadr-i pāyesini ol şehsüvār-ı ĥüsnüñ
Başılmadı şerefde māh-ı neve rikābı
4. Büstān-ı⁷⁵⁹ dehr içinde mānend-i sünbül-i ter
Zülfüñ hevāyı kıldı⁷⁶⁰ gömgök delü şehābı
5. Yanında yüz bulaldan dildārı ter düşürmiş
Ol ĥonce sürse derden **Nev‘ī** n’ola gülābı

[129b]

399⁷⁶¹

NAZĪRE-İ ‘İZĀRĪ

Mefā‘ilün Fe‘ülün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Ṭabīb gördi derdümi devādan el çekdi

⁷⁵⁷ Nevî D., s.520.

⁷⁵⁸ Mīhr-i: Şevķ-i D.

⁷⁵⁹ Büstān-ı: Gülzār-ı D.

⁷⁶⁰ Zülfüñ hevāyı kıldı: Kıldı hevā-yı zülfüñ D.

⁷⁶¹ Türkçe şiiirlerden oluşarı bir İzārî Dîvânı’na ulaşılaramamıştır.

- Yapışdı nabzuma ben mübtelâdan el çekdi
2. Çenâr bî' at idüp hânķāh-ı gülşende
İrişdi pîr-i ħazāna hevādan el çekdi
 3. Vefāyı cāna şatarken o ħāce-i ħüsne
Ne ğamz olındı ki bey' -i vefādan el çekdi
 4. Ruĥına hā'il olur diyü kaç' idince serin
Kesildi zülf-i perîşān cefādan el çekdi
 5. Dimişdi bir elüm ħayra olsun öp elümi
'İzārî ol şeh-i 'ālem-seĥādan el çekdi

400⁷⁶²

...

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kimseyi 'ışķuñda izĥār etmedüm meftünluĥum
Bildiler çāk-ı girîbānum görüp maĥbünluĥum

401

ĤĀFİZ

Merĥabā ey peyk-i müştākān bedih peygām-ı dust
Tā konem cān ez ser-i raĥbet fedā-yı nām-ı dust

[130b]

On Altı Baĥri Beyān İder Baĥr-i Hezec-i Sālim-i Müşemmen

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Yer ider lāle-veş cāna ser-ā-ser sīne dāĥ olsun
Ki ğam şāhına geldikce münākķaş bir otāĥ olsun

Baĥr-i Hezec-i Maĥzūf-ı Müseddes

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

⁷⁶² Mahlas mısraı olmayıp şiirin kime ait olduĥu tespit edilememiştir.

Şaçuñ ve'l-Leyl⁷⁶³ yüzüñ āyet-i Nūr⁷⁶⁴
Ruğuñ alnuñ nedür nūruñ ' alā nūr

Baħr-i Hezec-i Müseddes

Mef' ulü mefā' ilün fe' ülün

' Ālem olanuñ işi ferecdür
Cehl-i ādeme kıatı ħaracdur

Baħr-i Hezec-i Ahreb-i Melfūf

Mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün

Zülfüñi gören dā'ire-i ħüsnüñe aķreb
Didi ki yine olmuş ayuñ menzil-i ' aķreb

Baħr-i Hezec-i Ahreb-i Müşemmen

Mef' ulü mefā' ilün mef' ulü mefā' ilün

Gülzār-ı cinān luţfı ħüsnüñde müzeyyendür
Şır ü ' asel ü kevşer la' lüñde mübeyyendür

Baħr-i Hezec-i Sālim-i Müşemmen

Müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

Nisbet idersem yüzüñi aya güne gelmez yakın
İnanmaz iseñ elüñe ayna alup bir baķın

Fer' -i Recez

Fa' müfte' ilün mefā' ilün fa'

Dil bende saña vü cān çāker
Vālih yanaguña şems-i ħāver

⁷⁶³ Kur'ân-ı Kerîm'in 92. suresi olan Leyl suresine işaret edilmiştir.

⁷⁶⁴ Kur'ân-ı Kerîm'in 24. suresi olan Nūr suresine işaret edilmiştir.

Baħr-i Remel-i Müsemmen

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Āfitābı ıal' atũññ 'ālemi rüşen kıılır

Nireye kim düşse sāyeñ serv ile gülşen kıılır

Baħr-i Remel-i Maħzũf

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Her ki ħũb aħlāk ile mevşũf ola

Devleti kevneyn aña ma' tũf ola

Baħr-i Remel-i Maħbũn-ı Müsemmen

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Gözũñ ' işvesine her kim ider ise nazarı

Şanemā kıopdı şanur fitne-i devr-i kıameri

Baħr-i Remel-i Maħbũn-ı Müseddes

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Ne senũñ ħũsnũñe var şerĥ ü beyān

Ne benũm derdüme var ĥadd ü pāyān

Baħr-i Muzāri' -i Aħreb

Me' ũlü fā' ilātũ mefā' ilũ fā' ilün

Peyveste kıũrlar dutar elde kıaşũñ kemān

Yā Rabb ne şũĥ-ı zālim olur işbu bed-gümān

Baħr-i Münserih-i Maıvĩ-i Mekşũf

Mũfteāilün fā' ilün mũfte' ilün fā' ilün

Lũ 'lũ-yı terdür dişũñ lāle-i ĥamrā yüzũñ

‘ Anber-i sārā şaçuñ nergis-i şehlā gözüñ

Baħr-i Münserih-i Maṭvī

Müfte‘ ilün Fā‘ ilün müfte‘ ilün fa‘

Ey leb-i yāķūt-ı ter dişleri lū’lū’

Şaçları müşk-i Hıoten beñleri Hindū

Baħr-i Serī’ -i Maṭvī

Müfte‘ ilün müfte‘ ilün fā‘ ilün

Ey şanem-i dilber-i hulķ-ı ħasen

Dünyede ol ‘ ömr-i beķā ile sen

Baħr-i Müctesş

Mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilāt

Ĥayāli ĥatṭuñ u ĥālūñ kılalı dilde ķarār

Ĥara şaçuñ gibi her dem görünmez oldu tār

Baħr-i Ĥafif-i Maṭvī

Fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

Gül yanaģuñdan oldu tāze bahār

La‘ lüñ āb-ı ĥayātı eyledi zār

Baħr-i Ĥafif-i Maħbūn

Fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

Gözüñüñ fitnesine dil meftūn

Şaçuñuñ ‘ uķdesine cān mecnūn

Baħr-i Ĥafif-i Naṭvī

Fā‘ ilātün müfte‘ il fā‘ ilātü müfte‘ il

Ey nigār-ı lāle-ruḥ ve'y ḥabīb-i ḡonce-dehen
Gül-ı ızār u sīm-ten ü serv-ḳadd ü sīb-zekān

Baḥr-i Müteḳārib-i Sālim

Fe' ülün fe' ülün fe' ülün fe' ülün

Nigār-ı perī-ruḥ semen-ber perī-rūy
Bizi gül lebi mül şacı ḡāliye-būy

Baḥr-i Müteḳārib-i Maḳşūr

Fe' ülün fe' ülün fe' ülün fe' ül

Dilā ehl(i) gerek belāya ḥamūl
Ne kim yārdan olur ol ḳabūl

Baḥr-i Ṭavīl

Fe' ülün mefā' ilün fe' ülün mefā' ilün

Bu baḥr-i ṭavīli sen işit ey boyı uzun
Ki niçe laṭif ü ḥūbdur müntehā mevzūn

Baḥr-i Medīd

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün

Çün medīd ola müseddes vezin budur
Çın-i zūlf gibi yāruñ müşk-būdur

Baḥr-i Fer' -i Medīd

Müfte' ilün mefā' ilün müfte' ilün mefā' ilün

Fitnesi cāzū gözünüñ 'ālemi ṭıtdı ser-te-ser
Zülfüñ ile kimesne hīç çıkışamadı ser-be-ser

Baḥr-i Basīṭ

Müstef' ilün fâ' ilün müstef' ilün fâ' ilün

‘ İŝkuñ-durur cānumı derde giriftār iden
Hecrūñ-dürür ħālūmi irtedükce zār iden

Baħr-i Basīṭ-i Maħbūn

Müstef' ilün fe' ilün müstef' ilün fe' ilün

Ĥüsn-i basīṭ direm işid ü aña beni
‘ İlm ile muħterem it cehd eyle cān u teni

Fer' -i Basīṭ

Müstef' ilün fe' ülün müstef' ilün fe' ülün

Fer' -i basīṭi bilseñ irmez saña melāmet
Vaħdet etegini dut ister iseñ selāmet

Baħr-i Kāmil

Mütefā' ilün mütefā' ilün mütefā' ilün mütefā' ilün

Nazar itdigümce cemālūñe gözümüñ ziyāsı mezīd olur
Lebūñüñ beyānın ider isem dil ü cān ŝafāsı mezīd olur

Baħr-i Kāmil-i Ma' tūf

Mütefā' ilün fe' ülün mütefā' ilün fe' ülün

Sūħan-ı ħayāt-baħşet zī-ħıred ayār āred
Ķalem güher-niŝāret zıkrüm şi'ār dāred

Baħr-i Vāfir

Müfā' aletün müfā' aletün müfā' aletün

Şehā dileseñ ki sen bilesin bu vāfir ħoş
Uyar dil ü cān fehmüñi ' aħluña bile ħoş

Bahr-i Mukteḍab

Müfā' aletün müfā' aletün fe' ülün

Bu mukteḍabuñ buḥürin añla ey cān

Ki tāze dile dürüst gelür bu evzān

Bahr-i Mütedārik-i Rekḍü'l-ḥayl daḥı dirler

Fā' ilün fā' ilün fā' ilün fā' ilün

Her kimüñ hem-reh ola 'ilm-i edeb

Aña hem-reh hem-dem ola faẓl-ı Rab

Mütedārik-i Maḥbün

Mütedārik eger ola ḥabn-ı revān

Şanemā ideyin anı saña beyān

Şanemā ruḥ çün ḳameri

Niçe ḥafife getir nazarı perī

[132b]

402⁷⁶⁵

BĀḲĪ EFENDĪ

Müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

1. 'Aks-i 'izāruñ dīdede berg-i gül-i ter kendidür
La' lüñ ḥayāli sīnede rūḥ-ı muşavver kendidür
2. Bī-derd iken dil gūyiyā bir miğfer-i pülād idi
Şimdi ḥadeng-i cevri ile tāc-ı ḳalender kendidür⁷⁶⁶
3. Ḥübān-ı şehruñ ḥoş-teri ra' nā vü zībā⁷⁶⁷ her yiri

⁷⁶⁵ Bâkî D., s.116-117. / a.g.e.'de şiir 7 beyittir. 2. ve 6. beyitlerde sırasıyla şu beyitler mevcuttur:

Şām-ı ḡamuñda şākin-i zūlmet-sarāy-ı mihnete

Cām-ı şabūḥī şubḥ-dem ḥürşid-i enver kendidür (a.g.e.'de 2. beyit.)

Geh bī-dil ü bī-ḥūş ider geh mest ü geh medḥūş ider

'Ayyāre-i ḡamzeñ ḡamī dārū-yı ḥūş-ber kendidür (a.g.e.'de 6. beyit.)

⁷⁶⁶ Bu beyit a.g.e.'de 5. beyittir.

⁷⁶⁷ ra' nā vü zībā: şīrīn ü nāzūk D.

La^ç li lebini sükkerī pālūde-i ter kendidür⁷⁶⁸

4. İbrīḥ-i⁷⁶⁹ zerden sāḳiyā la^ç l-i müzābı kıl revān
Altun olur işūñ hemān kibrīt-i aḥmer kendidür
5. Şimdi zamān-ı ^ç aşr tez def^ç itmez ey **Bāḳī** hemān⁷⁷⁰
İllā şarāb-ı dil-güşā tiryāk-i ekber kendidür

403⁷⁷¹

YAḤYĀ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āb-ı tevhīd ile dilden mā-sivā naḳşını yu
Mā hüve’l maḳşūd olan Hūdur iki ^ç ālemde Hū
2. İnnemallahu ilāhün vāḥidün lā raybe fīh
Fe’zḳürū vallahu kesīran ve’şḳürū ve’stağfirū⁷⁷²
3. Yā ilāhī bu ne sırdur kim mürīd-i ^ç ışḳ olur⁷⁷³
Faḫl ile baḫr-i muḫīṭ-i ^ç ālem olur bir ḳatre şu
4. Dār-ı vaḥdetde imām-ı ^ç ışḳ ile ḳılmaz namāz
Almayan Mañşūr-veş ḫūn-ı ḫayvānatda⁷⁷⁴n vuzū^ç
5. Şüretā ta^ç bīre sığmaz ma^ç nī-i ^ç ışḳ-ı ḫavāş
Söyleme bu rāzı ey **Yaḫyā** ^ç avāma rū-be-rū

⁷⁶⁸ Bu beyit a.g.e.’de 4. beyittir.

⁷⁶⁹ İbrīḥ-i: İbrīk-i D.

⁷⁷⁰ Şimdi zamān-ı ^ç aşr tez def^ç itmez ey Bāḳī hemān: Ḳahr-ı zamānuñ zehrini def^ç itmez ey Bāḳī deva D.

⁷⁷¹ Yaḫyā D., s. 636.

⁷⁷² “Allah o tek Tanrı’dır ki onun birliğinden şüphe yoktur. Allah’ı çok anın, ona şükredin ve ondan bağışlanmanızı dileyin.”

⁷⁷³ olur: olup D.

⁷⁷⁴ ḫūn-ı ḫayvānatda: āb-ı ḫayātından D.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM MECMUA'NIN MESTAP'A GÖRE TABLOSU

Tablo 6. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 9940 NUMARADA KAYITLI MECMUA-İ NEZAIİR'İN (63a-135a)
MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

Yer Nu.: TY 9940 Numarada Kayıtlı Mecmua-i Nezair							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
63a	Sa' yī	Menzil-i havf u haşardur çünkü bu köhne ribât Naqd-i 'ömründen şağın ey h'âce eyle ihtiyât	Pister-i gâmda yaturdum Sa'yiyâ bîmâr-dil 'Arşa-i dehre hâkîm-i çarh kırmadan bisât	Gazel 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	ĞAZEL-İ SA'Yİ
63a	Fuzûlî	Kılmağıl muhkem gönül dünyâya 'akd-i irtibât Sen bir âvâre misâfîrsen bu bir vîrân ribât	Her gören meh-rüya şarf itme Fuzûlî 'ömrüñi Bî-vefâlardan hâzer kıl tut tarîk-i ihtiyât	Gazel 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	NAZİRE-İ FUZÜLİ
63b	'Alî	Çıkdı âhumdan şerer çün yazdum ol dil-dâra haş Yandı kağıd câ-be-câ şanmañ görinenler nuqaş	Hâmeññüñ kaş' eyle başın ey 'Alî dil çıkmasun Fâş iden esrâr-ı 'ışkı çünkü hâmeñdür faqaş	Gazel 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	ĞAZEL-İ 'ALİ
63b	Firdevsî	Hâller mi görinen rüyuñda yâ müşkîn haş Yoşsa 'aks-i merdüm-i çeşmüm midür ey sebz-i haş	Dün ser-i küyüñda Firdevsî'ye düşnâm itdi dost Aña ol bu lufti itmezdi meger itmiş gâlaş	Gazel 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	NAZİRE-İ FIRDEVSİ
63b		Dürçdür la' l-i revân-başsuñ dür-i şeh-vâr lafz Dürçden dürler dökerin eylesin izhâr lafz	Gonce la' lüñle leñâfetden dem urmuş bilmezem N'eyler izhâr eylese ol la' l-i gevher-bâr lafz	Gazel 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	ĞAZEL
64a	Fuzûlî	Dil uzadır baş ile ol 'arız-ı hândâna şem' Od çıkar ağızından itmez mi hâzer kim yana şem'	Ey Fuzûlî şevkden yakduñ tenüñ rüz-ı vişâl N'itdüñ ey gâfil gerekmez mi şeb-i hicrâna şem'	Gazel 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	ĞAZEL-İ FUZÜLİ Fİ-HARFİ'L-AYIN
64a	Sa' yī	Ayrılıp dildârdan düşdi meger hicrâna şem' Yandı yakıldı anuñ-çün âteş-i suzâna şem'	Ol kadar yandı yakıldı baña Sa'yî dün gice Bir nefes diñlenmedi irince dek pâyâna şem'	Gazel 5 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	NAZİRE-İ SA'Yİ
64b	Emrî	Şol bir karış boyıyla o kadd-i büleñde şem' Dik gelmeseydi düşmez idi böyle bende şem'	Tümâr-ı şî' r-i Emrî hayâliyle haddüññüñ Olsa olur mezâr-ı Kemâl-i Hocende şem'	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-	ĞAZEL-İ EMRİ
64b	'Ubeydî	Sen serve beñzerin dir ise kadd ü tende şem' Deste işidür eylesün lâf igende şem'	Şağınsun odına tokınur bād-ı âhumuz Öykinmesün 'Ubeydî o kaddi büleñde şem'	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ 'UBEYDİ
64b	Hüdâyî	Yâr olmağ-ıla bir gice beytül-hazende şem' Her kanda görse şimdi ider baña hânde şem'	Olsam Hüdâyî sâlik-i şâm-ı 'adem n'ola Peykân-ı tîri yakdı bu fânüs-i tende şem'	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ HÜDAYİ
65a	Bâkî	Baş itmesün 'izâruñ ile encümende şem' Kanda çerâğ-ı mâh-ı şeb-efrüz kanda şem'	Bâkî 'aceb mi şî' r-i dil-efrüzün itmeler Erbâb-ı 'ışk cem' olıcağ encümende şem'	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ BAKİ
65a	Firdevsî	Görüp kemâl-i hüsnî eyâ mâh sende şem' Barmağla gösterür seni her encümende şem'	Firdevsî yâri istese her şöhbete n'ola Bezme ehlinüñ görür gözidür encümende şem'	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ FIRDEVSİ

		O bir zencir durur zira dil-i divaneyle layik	Bu bir aşıftelikdür Sani -i mestaneyle layik	5 beyit		
68b	‘Ahdî	Maḥabbet itmedür dâ’im dil-i ferzâneyle layik Gehî cevri ü gehî mihr eylemek cânâneyle layik	Nedendür çak bu deñlü ‘ Ahdî -i divänenün ‘ömrüm Görürsin zülfün ucundan dilin efsâneyle layik	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘AHDİ
69a	Rizâyî	Olursa soḥbet içre nâz ile ol çeşm-i feşânuñ Dilâ zinhâr gaḥlet itme aç gözün uyır cânunuñ	O gül yüzlü yaraşur giyse kat kât câme-i alı Rizâyî katına girdi benüm gibi hezârânuñ	Gazel 5 beyit		ḤARFİ’L-KEF ĠAZEL-İ RİZÂYİ
69a	Yûsuf	Gelüp geçen dilemiş sineden peykânî cânânuñ Şakın ey zaḥm-ı dil zinhâr aç gözün o yir cânunuñ	Görinmez oldı ey Yûsuf -dehen tıfl-ı dil-i ref’î Varup tek düşmesün gül yoḫla gör çâh-ı zenaḥdânuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ YÛSUF
69a	Mecdî	Baḥa göstermemek ruḥsâr-ı zibâsını cânânuñ Olupdur başı altından ser-i zülf-i perîşânuñ	Şadef öykündüğüçün çeşm-i gevher-bâruma Mecdî Taḫar lû’lû’-yi ter dendânlarını ağzına anuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ MECDİ
69b	Emrî	Tekellüfsüz gelüp kondı evine çeşm-i fettânuñ Yolından geldüğüçün gerd-i râhî aña cânânuñ	Siyeh ebrû mıdır Emrî anuñ tarf-ı cebîninde Ḥusûf almış-durur yâ bir kenârını mâh-ı tâbânuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ EMRİ
69b	‘Ubeydî	Müdam içre şarâb-ı mihrin ol maḥbûb-ı devrânuñ Anuñçun sâkiyâ ditrer eli mihr-i draḫşânuñ	Görüp ayakda yâr almış ele göñli bu şâdiden ‘ Ubeydî ayağı yir mi başar meclisde şahbânuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘UBEYDİ
69b	Maḫâlî	Delindi nây-veş dellâke ḫâlen çeşm-i giryânuñ Kürresinde beni âḫer yine döndürdi mecrânuñ	Maḫâlî peykerüm kılsa ihâta n’ola peykânî Yiri âhen kafesdür dâ’imâ murğ-ı ḫoş elḫânuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ MAḫÂLİ
70a	Emrî	O servün la’l-i şirîni ğamından ḫâk olan zârûñ Nebâtn mı yidüñ tûḫî ki mercân oldı minḫârûñ	Şakınursın hemişe tünd-bâd-ı âh-ı Emrî den Dirġâ üstine yavuz yil esdürmezsin aġyârûñ	Gazel 5 beyit		ĠAZEL-İ EMRİ
70a	‘İzârî	Aḫup ayaġına her dem gider bir serv-i ref’târûñ Yerinde şu mı çıḫdı bilmezsin bu ešk-i ḫunbârûñ	Geçirdi zülfinün sevdâsı boynuma resen âḫir Başından geçmedük yoḫdur ‘ İzârî ben dil-efġârûñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘İZÂRİ
70a	‘Ahdî	Ḥayâliyle döker yaş bir perî-ruḥsâr dil-dârûñ Gözine görünür vardur meger bu çeşm-i ḫün-bârûñ	Dilin ġam âtesî yaḫdı kızardı lâle reşkinden Gözinde ‘ Ahdî nün gördi ḫayâl-i ḫâl-i ruḥsârûñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘AHDİ
70b	Mecdî	Deründan ‘aşıkın dirse lebine sen külbédânumuñ İnanma kim hemân aġızlıġıdır sâkiyâ câmuñ	Şeb-i ḫicrinde ol ḫurşid-i evc-i ‘ömrinün Mecdî Ne kara ġünlere ḫalduñ ġamıyla geçdi eyyâmuñ	Gazel 5 beyit		ĠAZEL-İ MECDİ
70b	‘İzârî	Dilinde reşk-i çeşm-i mestün olmasaydı bādâmuñ Meze düşmezdi dâ’im meclisinde sen gül-endâmuñ	‘ İzârî reşkden dâ’im kara-püş olduġı bu kim Ruḫında zülf-i misk-âsâsı bozdu ḫadrini Şâm’uñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘İZÂRİ
70b	Rizâyî	O zen beñzetmeyeydi gözlerine sen gül-endâmuñ İki pâre ider miydi kışsa-i cismine bādâmuñ	Müdam olduñ ayak çün bezm-i devrânda Rizâyî -veş Gele ey câm-ı meclis aġlaşalum di serencâmuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ RİZÂYİ
71a	Mecdî	Seg-i Leylî nice demler alup ardınca Mecnûnuñ Libâs-ı ‘arzını çâk eyledi âḫir o maḫzûnuñ	Leb-i şekker-feşânuñ yâd idüp ḫan ağladı Mecdî Olur her ḫatresi ḫand-i mükerrer ešk-i pür-ḫûnuñ	Gazel 5 beyit		ĠAZEL-İ MECDİ
71a	‘Ubeydî	Mesihâ-veş nihân olup dehâni sen perî-rûnuñ ‘Ayân gösterdi rûḫi ehl-i ‘ışḫa la’l-i mey-ġunuñ	‘ Ubeydî bezm-i ġamda cür’ a-veş pâ-mâl-i miḫnetdür ḫadeḫdür dest-ġiri ancak ol bî-mâr-ı maḫzûnuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘UBEYDİ
71a	Rizâyî	Olaldan ḫalk-ı ‘âlem çeşm-i fitneñ ile meftûnuñ Olupdur mihr teri bâzâr-ı ‘ışḫuñ içre ma’bûduñ	Yüzün ol sebeb ġabġab gösterse nârencî câm ile Rizâyî zerd-i fâm itdi ruḫın mihr ile lîmûnuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ RİZÂYİ
71b	Mecdî	Bulaldan ḫüb-rû [o] bütlerle şuret-i bezm-i dünyânuñ Benüm ‘İsî-i devrânım büti şandı ġülistânuñ	Niçün olmaya Mecdî nün şikeste ḫalb-i nâ-şadı Toḫundı ḫâḫırına nice kerre seng-i ḫicrânuñ	Gazel 5 beyit		ĠAZEL-İ MECDİ
71b	Rizâyî	Olaldan sâz-ı nâlem erġuvâmı deyr-i dünyânuñ Ḥaḫupdur âhum odı çâkine nâḫûs-ı kelîsânuñ	Kızardı ey Rizâyî ġam ile görüp ḫâli Mecnûnı Gül-i ḫamrâya dönse vechi var ruḥsâr-ı Leylânuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ RİZÂYİ
71b	Fuzûlî	Ne ḫoşdur ‘arızuñ devrinde zülf-i ‘anber-efşânuñ Bu devrânda ne ḫoş cem’ iyyeti var ol perîşânuñ	Fuzûlî ni ayaḫdan şaldı bâr-ı miḫnet-i ‘ışḫuñ Niçün tıtmazsın ey kâfir elini bir müselmânuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ FUZÛLİ
72a	Bâḫî	Görmez işiġi Ka’besin ol kıble-i cânunuñ Çöp düşdi meger kim gözine kıble-nümânuñ	Bâḫî çemen-i cânda meger peri-veş itdüñ Bir ‘âlemi var ruḫ ile ol serv-i revânuñ	Gazel 5 beyit		ĠAZEL-İ BÂḫİ EFENDİ
72a	Ref’î	Gösterdiği için işiġün ol Ka’be-cânunuñ	Yoḫ yirlere Ref’î dökülüp saçılır oldı	Gazel		NAZİRE-İ REF’İ

		Bir mil çekildi gözine kıble-gānuñ	Ayağı küpe geçdi gibi pîr-i mugānuñ	5 beyit		
72a	‘Ulvî	Ŧoğrulamaz idi kuyuna ol Ka’be-i cānuñ Olmasa demirden yüregi kıble-nümānuñ	Cānsız n’ola bir kâlebe dönse dil-i ‘Ulvî Ŧfâdesidür sāye-veş ol serv-i revānuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ ‘ULVÎ
72b	‘Ahdî	Ŧoğru bakamaz küyına ol Ka’be-i cānuñ Kıl yitdi gözinde var-ise kıble-nümānuñ	Ŧurmaz kıddini gösterür ol şeh çatup ebrü ‘Ahdî olur-ise yaraşur bendesi anuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ ‘AHDÎ
72b	Bākî	Gönder efendi sîneme tîr-i belālaruñ Olsun siper belālaruña mübtelālaruñ	Bākî -i haste-hātırı inletme dostum Makbûl olur du’āsı şakın mübtelālaruñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	GAZEL-İ BAKÎ
72b	Ümîdî	Artarsa āh u zārı n’ola mübtelālaruñ Eksük degül cefāları çün dil-rübālaruñ	Taḥsînler itdi çekdi Ümîdî kulağın Güş eyleyince ehl-i Şifāhān nevālaruñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ ÜMİDÎ
73a	Bākî	Devrān ayağın şöyle şikest itdi şarābuñ Güyā ki mey-i nāba gözi degdi ḥabābuñ	Bākî yine saçıldı nemek bāde-i nāba Bilsek ‘acebā aşı nedür bu şeker-ābuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	GAZEL-İ BAKÎ
73a	‘Ahdî	Bî-ḥod oluben düşdi ayağına şarābuñ Beñzer bulanup göñli başı döndi ḥabābuñ	Rîşin uzadup gelmese şüfî n’ola bezme Yanında degül çengi kıl ‘Ahdî rebābuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ ‘AHDÎ
73a	Fānî	Devrān ayağa urdı metā’ in mey-i nābuñ Ŧolandı gözi acuben aña ḥıyābuñ	Fānî ayağın gerçi çeker yog idi ammā Bir la’ liyle devrān ayağın aldı şarābuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ FANÎ
73b	Bākî	Çeşm-i pür-ḥünüm yoluñda eşk-bār itsem gerek Ayağın tozına gevherler nişār itsem gerek	Bezmi-keşretten çekildi cām-veş Bākî göñül Tekye-i ‘uzletde vaḥdet ihtiyār itsem gerek	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	GAZEL-İ BAKÎ
73b	Rūḥî	Rāh-ı ‘ışk yārda cismüm ḡubār itsem gerek Bu ḥarîk ile yine geşt ü ḡuzār itsem gerek	Ŧa’ne-i aḡyārdan kurtulmağ için Rūḥiyā Rāh-ı ‘ışk içre girüp terk-i diyār itsem gerek	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ RÜHÎ
73b	Mişālî	Toḥm-i eški ḥāk-i ümmide nişār itsem gerek Ol tezerv-i kebg-reftārı şikār itsem gerek	Cism-i zārı hecr ile berg-i ḥazāna döndürüp Ol şeh-i ḥüsne Mişālî bergüzār itsem gerek	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ MİŞALÎ
74a	‘Ahdî	Çeşm-i ḥün-bār ile küyuñ lāle-zār itsem gerek Lāle-veş dāğ-ı derūnum aşikār itsem gerek	Bādeden geç başda ‘akluñ varısa ‘Ahdî dime ‘Akl yār olmaz baña ‘ışk ihtiyār itsem gerek	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ ‘AHDÎ
74a	Ref’î	Göñlümi aşüfte-i zülfi niḡār itsem gerek Bu hevā ile perîşān rüzgār itsem gerek	Almasun dîv-i rakîbi göricek benden ḥayāl Ref’iyā küyında bu cismüm nizār itsem gerek	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ REF’Î
74a	Rey’î	Gülşen-i küyuñda eşküm cüy-bār itsem gerek Sen sehî-kaddi nezâketle kenār itsem gerek	Āteş-i ḥasret derūnum ḥānesin yakdı meded Re’iyā süz-ı nihānum aşikār itsem gerek	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ RE’YÎ
74b	Rizāyî	Yayına nār-ı tenüm zih kıl diyü cānānumuñ Bağladum engüşt-i tîrin riştesi ile cānumuñ	Eski dāğ üzre Rizāyî taze dāğ urmuş şanur Her gören aḡ u qarasin dîde-i giryānumuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	GAZEL-İ RIZAYÎ
74b	‘İzārî	Ḳanlu peykānın görince sînede cānānumuñ Yüregi aḡzına geldi zaḥm-ı ḥün-efşānumuñ	Ey ‘ İzārî yola indün diyü sulḫān-ı belā Eşkimüñ başını dikdi ruḡına müjgānumuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ ‘İZARÎ
74b	Emrî	Ḳorḡum oldur ḡana yur peykānını cānānumuñ Ḳan bürimişdür gözini zaḥm-ı ḥün-efşānumuñ	Şanma müjgān bāğ-ı ḡamda ḥār batmış pāyına Ḳanı aḡduḡı bu Emrî çeşm-i ḥün-efşānumuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ EMRÎ
75a	Ref’î	Döymeden peykānı doḡınmış meger cānānumuñ Şoñra açıldı gözi bu zaḥm-ı ḥün-efşānumuñ	Rāzını ol merdümün fāş eyleyelden tıfl-ı eşk Ref’iyā çıkdı gözinden dîde-i giryānumuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ REF’Î
75a	Nev’î	Gördiler geldi şu sepdî āteşine cānumuñ Yaralar göz dikdiler peykānına cānānumuñ	Ḥüblük sevdāsıdır başında olmuş aşikār Nev’iyā kākülleri ol dilber-i fettānumuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ NEV’Î
75a	Mecdî	Yüzi göze açılıpdur zaḥm-ı ḥün efşānumuñ Sîneye çekse ‘aceb mi ḥançerin cānānumuñ	Döymege rāz-ı derūnum ḥançer-i ser-tîz-i yār Dil şoḡar aḡzına Mecdî zaḥm-ı ḥün-efşānumuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ MECDÎ
75b	‘Ubeydî	Bilmez ise luḫf-ı peykānın eger cānānumuñ Göreyin ḫursun gözine zaḥm-ı ḥün-efşānumuñ	La’l-i cānāndan ḥaber virüp ‘Ubeydî tıfl-ı eşk Cāme-i alına girdi çeşm-i ḥün-efşānumuñ	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ ‘UBEYDÎ
75b	Dānişî	Bilmez ise eyligin ḥāk-ı reh-i cānānumuñ	Dānişî meşşāta dā’im fîtneler ta’lîm ider	Gazel	--/---/---/---	NAZİRE-İ DANIŞÎ

		Göreyin çürsun gözine dide-i giryānumuñ	Kākülin başdan çıkarmış dilber-i fettānumuñ	5 beyit		
75b	Vālihī	Görmedi peykān-ı dil-düzin dilā cānānumuñ Tā gözine görmeyince zaḥm-ı hūn-efşānumuñ	Gönline gözine girdi zaḥmumuñ ey Vālihī Koması peykānın ağızından n'ola cānānumuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ VĀLİHİ
76a	Mecdī	Tiz-i ber-tāb olduğın peykānuñ ile tırūñuñ Gūşı mı kaldı delindi yüreği zih-girūñuñ	‘Aklı terk it gözün aç Mecdiyā kim ğayriler Düşde dāhi görmeye nāzūklüğün ta‘ birūñuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ MECDİ
76a	Rızāyī	Ey kaşı yā şavtıñ işitdi nāy-ı tırūñuñ Budur ölünce semā‘ a gördüğü ḥaṇçerinūñ	Ol civān ‘ışkında ölse her kadūñ bir nūr olur Ey Rızāyī nūr ola yatduğı yiri pırūñuñ	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ RIZAYİ
76a	Vālihī	‘Aşık-ı bī-çāre-veş cānā fīrākı tırūñuñ Ḥalka idüp kāmetin bükdi belin zih-girūñuñ	Eşk-i Ferhād ile ḥāk-i türbet-i Mecnūn itmiş Vālihī şuyı vü ṭoprağı senūñ taḥmīrūñuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ VĀLİHİ
76b	Ref‘ī	Ṭuyduğ el altından anı öpdüğün zih-girūñuñ Yandandur ṭoğrı çıkduğı yanūnda tırūñuñ	Ref‘iyā gitdūñ işigünden virüp cān naqdini Bilmedūñ gitdūñ dirġā kıymetini tırūñuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ REF‘İ
76b	Emrī	Kesmesi kat‘ī degüldür ey kaşı yā tırūñuñ Söz kesendür kesdüğine kāyilüz şemşirūñuñ	Emriyā men‘ eyler imiş vaşlı leb-i dil bizi Añladuñ ey Nāşihā mefhūmın tefsīrinūñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ EMRİ
76b	Ümidī	Al ile öpdüğüyicün lebin cānānuñ Lebini içmelidür cām-ı mey-i ḥamrānuñ	Ey Ümidī ser-i zūlfine gönül bağlayalı Ḥaddi pāyānı mı var uzun uzak sevdānuñ	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ ÜMİDİ
77a	Emrī	Pāymāl eyleme gīsū-yı ‘abir-efşānuñ Kuyruğın başma nigārā uyur ejderhānuñ	Emriyā şanma şafağ sille-i āhumla seher Yüzini kana yudum mihr-i cihān-ārānuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ EMRİ
77a	Mecdī	Benzerin didüğüyicün eşkine ben giryānuñ Kefse emvāc tükürdi yüzine deryānuñ	Güldürür gülleri gülşende açup gınceleri Nāz ile ḥandesi Mecdi o gül-i ḥandānuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ MECDİ
77a	Dānişī	Gerçi fettānidür ol ḥāl-i siyeh devrānuñ Līk başmışdır anı ḥaṭṭ-ı ‘abir-efşānuñ	Dānişī kākül-i vaşında senūñ her ğazeliñ Başlarında n'ola yir ayrılma rindānuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ DĀNİŞİ
77b	‘Ubeydī	Seni aşıfte ider ḥaṭṭ-ı ruḥ-ı cānānuñ Fitnesinden şaḥın ey dil o gözi fettānuñ	Seyl-i ğam akmasa her laḥza ‘ Ubeydī gözden Yol yol olmaz idi böylesine müjgānuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘UBEYDİ
77b	Rızāyī	Cānuñı vir düş ayağına seg-i cānānuñ Derd-i ser virdiğiçün aña dilā efġānuñ	Seyl-i ğam aşmasa her laḥza Rızāyī başdan Kana ġarḳ olmaz idi dide-i hūn-efşānuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ RIZAYİ
77b	‘İzārī	Ser-niğün eyleyeli serv-i kadī cānānuñ Şevkden ayağı yirler mi başar Ṭübānuñ	Şeb-i fūrkatde ‘ İzārī görünür şanma şihāb Mihr yine çekdi Elifler uma tābānuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘İZARİ
78a	Şābirī	Virme gīsū-yı dil-āvizine dil cānānuñ Göz göre ağızına atılma bir ejderhānuñ	Şabirī şanma şafağ ol yüzime hicrinden Eşk-i hūnün durur mihr-i cihān-ārānuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ŞĀBİRİ
78a	Fuzūlī	Kıymaduñ sākin-i küyuñ olana peykānun Bir içim şu ile ağırlamaduñ mihmānun	Vaşlı ile eyyāmı revān yāra fedā eylemedūñ Ey Fuzūlī ğam-ı hicrān ile çıksun cānuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ FUZULİ
78a	Firdevsī	Sevdiğiçün dögeyin bendeñi dırsen kānuñ ‘Aşık öldürmek imiş bildüm efendi şānuñ	Gerden-i cān u dile mār-şifāt ḥürmetdi Göre Firdevsī göre kākūlini cānānuñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ FIRDEVSİ
78b	Bākī	Dil-rübālarla ‘aceb keşreti var her yoluñ Geçemez ḥūblarından gönül İstanbūluñ	Yoluña Bākī -i dil-haste revān eyler idi Tuḥfe-i cān-ı ḥaḳīr olsa eger maḳbūluñ	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ BĀKİ EFENDİ
78b	Bākī	Serv-kāmeterler iki yanın alurlar yoluñ Rāh-ı gülzāra döner yolları İstanbūluñ	Añlamaz çarḳ-ı felek merdüm-i dānā kadrin Bākīyā çekmeyelüm minnetini her gülūñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ BĀKİ
78b	‘Ulvī	İki yanında güzeller şalınur her yoluñ Ne güzel yollar olur yolları İstanbūluñ	Bir ayağ ile dil-i ‘ Ulvīyī bī-ḥūş itdün Vāy eger pādīşehum böyle yüzere ṭuluñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘ULVİ
79a	‘Alī	Tāze ‘aşık olıcağ dāğ ile zeyn it koluñ Yeñi sikke çıkıcağ eskisi geçmez pūluñ	‘Akl pendine uyup ‘ışkı ‘ Alī terk idemez Ehl-i ‘aḳl olan uyar mı sözine her gülūñ	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘ALİ
79a	Bākī	Giceler kākūli sevdāsı ile dildāruñ	Bākīyā söyle lebi yādına rengin ğazeli	Gazel		GAZEL-İ BĀKİ

		Haddi pâyânı mı var dūr u dirâz efkârûñ	Demidür nüş-ı meyûñ mevsimidür eş'ârûñ	5 beyit		
79a	‘Ahdî	Gözlerinden düşer-ise n’ola ben bîmârûñ Nağd-i eşkûñ kızılı çıkdı yanında yârûñ	Hârâr-ı dili def’ eylemege nâhun-ı ğam Her dem egencesidür ‘ Ahdî -i dil-efgârûñ	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ ‘AHDİ
79b	‘Ubeydî	Dilermiş ger ezilmeye görüp o la’l-i terûñ Güle sîni sıyrırlarsa yürüdür şekerûñ	Yapışur akçeye ol hâce-i iklîm-i cemâl Dest-i pāk ile ‘ Ubeydî silicek eşk-i terûñ	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	GAZEL-İ ‘UBEYDİ
79b	Bākî	Goncalar içre nihân eyleme gül-berg-i terûñ Ya’ nî seyr eyleyelüm çözü dügmelerûñ	Şî’r-i Bākî ye kulağ tutmasa zâhid ne ‘aceb Söz güherdür ne bilür kıdrını nâ-dân güherûñ	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ BAKİ
79b	Şadıķ	El şunar dâmenine ol gül-i nâzik-bedenûñ Dilleri kuruva gülzâr-ı cihânda dikenûñ	Tüb-ı ğabğabla harâb eylemek ister Şadıķ Yoħsa ol şâh-ı cihân kal’ a mı şandı bedenûñ	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ ŞADIK
80a	Şeyhî	Yaķasından geçirüp koçduğı-çün sîm-tenûñ Rûz-ı mahşerde ğırbânun alam pîreñenûñ	Benzedür kâmet ü ruhsârına yârûñ dirler Göre endâmını ey Şeyhî bu serv-i çemenûñ	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ ŞEYHİ
80a	Nihânî	Öykinür kadd-i hîrâmânına sen sîm-tenûñ Oynadırsa n’ola âhum yeli servin çemenûñ	Bir söz ile n’ola aldıysa Nihânî dilini Tatlu dillü durur yâr şeker-leb dehenûñ	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ NİHÂNİ
80a	Dânişî	Terk-i ser eyledi dil koçmağıçün sîm-i tenûñ Başdan geçmese koçmazdı seni pîreñenûñ	Dânişî vaşf edelüm kıddin anuñ kâmer-i bāğ Hayrete düşürür niğârüm kadd-i serv çemenûñ	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ DANIŞI
80b	‘Ubeydî	Dil ğidüp kâkülüne olalı derdiyle hayâl Gelmedi yirine şîhhat bulup ey ruħları âl	Gül yanağûñ öpeyin şun baña lutf it diyicek Ey ‘ Ubeydî gülivirdi o boyı tâze nihâl	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	GAZEL-İ ‘UBEYDİ
80b	Mecdî	Gördi ser-keşlik ider kıddüne güşende nihâl Ey yüzi gül güç ile egdi anı bād-ı şimâl	Mecdîyâ ebrû-yı ğarrâsına ol mihrinûñ Çıkmasun şubħa eger öyküneyin dirse hilâl	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ MECDİ
80b	Emrî	Nazar-ı mihre muķâbil idüp ey mihr-i cemâl Beñzedürseñ kaşuña tîz büyür böyle hilâl	Kaşı hecrinde baña kav-s-i kızahla meh-i nev Emriyâ oldı biri dâr birisi çengâl	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ EMRİ
81a	Rızâyî	Dün gice kaşuñçün olıncaķ kîl ile kâl Gelmedi ortaya ey mâh kıydı hîred-i hilâl	Bir şeh-i mülk-i cemâlûñ kılı isen ‘âlemde Ey Rızâyî neñe yitmez bu kıdar kıadr-i celâl	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ RIZAYI
81a	‘İzârî	Meh-i nev şanma görüp ğün yüzüñ ey mâh-ı cemâl Gösterür ellere barmağla seni gökde hilâl	Kanlar ağladı ‘ İzârî düşüben ayağına Şanmañuz giydi o gül ruħ yine ser-müze-i al	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ İZARİ
81a	Sa’ yî	Hâle içre görinen meh degül âyine mişâl Seyre kıçduñ gice ‘arz itdi ruħuñ ‘aks-i cemâl	Per-i tîrûñ hevesi itdi dil-i Sa’ yî ’yi hâķ İrişür mür-ı za’ife per ü bâl ile zeval	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ SA’ Yİ
81b	Emrî	Hedef-i tîr-i belâdur görinen baş degül Bir iki oķ yelegidür kıararan kaş degül	Yi ciger vaşla sîneñ sînede külbaşdısnı Emriyâ hûn-ı şafası yiyecek aş degül	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ EMRİ
81b	‘Ubeydî	Tağlar şabr idemez süz-ı dile baş degül Âteş-i ‘ışķa demürler döyemez taş degül	Mâsivâya nazar itme diyü perde iderin Çeşm-i nemnâki ‘ Ubeydî büriyin yaş degül	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ ‘UBEYDİ
81b	Ref î	Kubbe-i câmi’-i ğamdur görinen baş degül Tâklardur anuñ altında tûran kaş degül	Merdüm-i çeşmüm ele sübħa-i lü’lü’ almış Ref iyâ bu görinen çeşm-i güher-pâş degül	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ REF İ
82a	Fevrî	Ĝam yükün bu yanuma aldum görinen baş degül Başda kıara yazudur kıararan kaş degül	Fevriyâ himmetimi şöyle bülend eyledi ‘ışķ Ki yanumda bu felek dâne-i haşħaş degül	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ FEVRİ
82a	Fevrî	Eşkimûñ oldı ğabâbî görinen yaş degül Keşti-i mevc belâdur kıararan kaş degül	‘Aksi âb-ı ruħıdır Fânî görinen yoħsa Kırı efsâne durur ğözde bu nem yaş degül	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	Başlıkta Fevrî olarak yazılmış ancak mahlasta Fânî olarak geçiyor.
82a	Behiştî	Dilde ser-çeşme-i ğamdur bilürin baş degül Dîdeden anuñ ayağıdır aķan yaş degül	Hürdeden hürde Behiştî dehen-i yâr sözün Cevher-i ferde yazam dâne-i haşħaş degül	Gazel 5 beyit	..-./..-./..-./..-	NAZİRE-İ BEHIŞTİ
82b	Rızâyî	Şüfî dürr-i eşk Ka’bedür ol bedr ü cânûñ	Ebrûñ göge irüp başı yir başmaz ayağı	Gazel	--./..-./..-./..-	GAZEL-İ RIZAYI

		Budur tolanup turduğı aşhâb-ı şafânun	Beñzetdi Rızâyî çü ser-i zülfine anuñ	5 beyit		
82b	Ref'î	Hem-sâyesi olmaq diler ol zülfi devrânun Gönli katı yüksekde uçar şimdi hümânun	Ref'iyâ işigünde o tabîb-i dil-i cânun Bî-çaresi olduñ adını aña devânun	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ REF'Î
82b	Şun'î	Dimişdi mey iç hum gibi tâ cüş ide cânun Sözi kulağumda küpedür pîr-i muğânun	Gönlinde yürü var yer idin yâr zemînun Çün görmedün ey Şun'î vefasını zamânun	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ ŞUN'Î
83a	Bâkî	Hıtt-ı la'liyle kaşî cânânun Bir rubâ'îsidür gülistânun	Bâkî senden cefâ vü cevri ummaz Eger olursa luftuñ ihsânun	Gazel 5 beyit	---/---/---	GAZEL-İ BÂKÎ
83a	'Ubeydî	Müje-i çâr-ı şafiyi-yi cânânun Bir rubâ'îsidür gülistânun	Elifdür ' Ubeydî gâliyenün Târ-i gisüsîdur perîşânun	Gazel 5 beyit	---/---/---	NAZİRE-İ 'UBEYDÎ
83a	Emrî	Top-ı gâbgâbla kal'asın cânun Yıkmağa kıl pranğı müjgânun	Emrî gonca lebine öykündi Ağzını kâna yudî bād anuñ	Gazel 5 beyit	---/---/---	NAZİRE-İ EMRÎ
83b	Nihânî	Cân oldı şehâ şahid-i maşûdına vâsıl Sultân-ı gam-ı 'ışkuña dil olalı menzil	Zulmetde kalurdum şeb-i hicrânda Nihânî Âhum şereri olmasa ger bana meşâ' il	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ NİHÂNÎ
83b	Ref'î	Şehr-i 'ademe cân atup oldım niye vâsıl Aldum râh-ı 'ışk içre bugün bir eyü menzil	Ref'î 'alev-i nâr dilünden gice gördüm Yanup yakılır tuymayup ol meşâ' il	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ REF'Î
83b	'Ahdî	Dil zerre gibi olmaz-idi mihrüne vâsıl Yollara hevân-ile düşüp almasa menzil	Mecnûn ki şeh-i 'ışk idi her şeb aña ' Ahdî Yir yir yakılıp lâleler olmışdı meşâ' il	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ 'AHDÎ
84a	'Ulvî	Ey kaşî kemân nâmun olur cânıma vâsıl Sînem ki olur tîr-i ciğer-düzuna menzil	Mülk-i gama şâhum felek eyvânım olupdur Her şeb yakar ey ' Ulvî nücüm anda meşâ' il	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ 'ULVÎ
84a	Rey'î	Yir yir idüp şu'le-i âhum ile meşâ' il Her gice ider mâh-ı mülk-i kıt'a menâzil	Cân virdi kapuña irecek Rey'î muhlîş Uyhuya varır yolcuña ola menzil vâsıl	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ REY'Î
84a	Bâkî	Her tîr-i belâ kavı-ı każâdan ki ola nâzil Şahrâ-yı dil-i ehl-i vefâdur aña menzil	Bâkî yi kalem eyledi şemşîr-i firâkuñ Bir kerre naşîb olmadı taqbil-i enâmil	Gazel 5 beyit	--/---/---/---	NAZİRE-İ BÂKÎ
84b	Nişânî	Dem-â-dem cevri cânân cânâ müşkil Gönül gam âteşine yana müşkil	Nişânî cevri-yâ yâra şabr olurdu Taḥammül ḥasret ü hicrâna müşkil	Gazel 5 beyit	---/---/---	GAZEL-İ NİŞÂNÎ
84b	'Ahdî	Yaşın varmağ seg-i cânâna müşkil İrağ olmağ daḥî cânâna müşkil	Reh-i vaşluñ arar âvâre ' Ahdî Düşerse vâdî-i hicrâna müşkil	Gazel 5 beyit	---/---/---	NAZİRE-İ 'AHDÎ
84b	'Aşîk	Muḥabbet ehline cânâne müşkil Yüzüne bakmaya cânâne müşkil	Didüm 'ışkuña yatmaq oldı âsan Didi ol gonca-leb yabana müşkil	Gazel 5 beyit	---/---/---	NAZİRE-İ 'AŞİK
85a	Rızâyî	Başarken gözlerün devri içre ey dil ideğör 'âlem Götür çeşmüne elime 'aynuña her ne dise 'âlem	Yüzi dirlerse zîr-i ḥaṭ reyḥân olur zâhir Rızâyî neşî ider ḥaṭṭı egerçî kim muḥaḳḳaḳ nem	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ RIZÂYÎ
85a	Mecdî	Berâber olmadı ebrû ki gördi cümle-i 'âlem Kaṭı ancak görindi ey yüzi gün mâh bu aḥşam	Fezâ-yı gamda iḳdâm eyleyüp merdâneler içre Bulunmaz bir kadem ḳomış kimesne Mecdî den aḳdem	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ MECDÎ
85a	Fevrî	Dütâ olmuş ten-i zâr o zerre iki dîde-i pür-nem Giyâh-ı nâtüvân üzere şan iki ḳatre şebnem	Ḳoymuş nüşi ey Fevrî riyâzât maḥabbet kıl Ki bir câm-ı serverün ḥaşre dek süf-ı ḥammârın cem	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ FEVRÎ
85b	Emrî	Maḥabbet şâh-bâzinun yuvasıdur benüm başum Görinür âşiyânından kanadı uçıdur ḳaşum	Degül encüm bezer her gice altun ḥall ile ḥaddin Diler kim ola ey Emrî 'arûs-ı dehr oynaşum	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ EMRÎ
85b	Emrî	Maḥabbet âteşi yanar belâ ocağıdur başum Egilmîş dîd-i âhumdan duḥânıdur iki ḳaşum	Bezer her şeb hilâl ebrûsın altun ḥall ile ya'nî Diler kim ola ey Emrî 'arûs-ı dehr oynaşum	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ EMRÎ
85b	Emrî	Maḥabbet şehsüvârınun atı oynağıdur başum Semend-i 'ışkuñ alnumda nişân-ı na'lidür ḳaşum	Degül kevkeb bezer her gice altun ḥall ile ḥaddin Diler kim ola ey Emrî 'arûs-ı dehr oynaşum	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ EMRÎ
86a	Nihânî	Maḥabbet 'âleminde çarḥ-ı miḥnetdür benüm başum	Degüldür keḫkeşân bir dilime çenber bağlanur her şeb	Gazel	---/---/---/---	NAZİRE-İ NİHÂNÎ

		Hilâl-i gam tülû' itmişdür anda şanmañuz kaşum	Nihānī bu 'arūs-ı çarh olmak ister oynaşum	5 beyit		
86a	Bākī	Maħabbet baħridür āhum yilinden mevc urur yaşum Melāmet fülkidür ser aña lengerdür iki kaşum	Ayırdı sıhr idüp yāri sipihr-i kaçmazın benden Ne lu' b itdi gör Bākī baña bi' ilāhi oynaşum	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ BAKİ
86a	Fevrī	Olursa mey-fürüş demi n'ola 'ışk içre hāl-daşum Cū yir deyr itmedür duħter-i zer kız qarındaşum	Elin keskin kılıç tutar başuma çarh celladı Benüm elümde Fevrī görinen şanma iki kaşum	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ FEVRİ
86b	Şādık	Döküp senüñ gam ile kendümi gözden aķar yaşum İki gözli şanan birü ger mendür döner başum	Ĥayāl-i Ĥaħta yār ile cihāndan gitdüm ey Şādık Biħamdillāh ki Ĥıdr oldı 'addüm mülkiyete yoldaşum	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ŞADIK
86b	Rızāyī	Dem-ā-dem zaħm-ı tıg hier ile hün-pāşdurur çeşmüm Cerāħat-ı dīdeler içre anuñçün başdur çeşmüm	Sifāl-i hün gam ile bir görüp cām-ı Cem devri Rızāyī bezm-i miħnetde 'aceb 'ayyāşdur çeşmüm	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ RIZAYİ
86b	Emrī	Sirişk eţfālidür öksüzleri evbāşdur çeşmüm Şarāb-ı eşkten hālī degül 'ayyāşdur çeşmüm	Miyānuñ Ĥayālın görmedüm dir gözler Emrī den Görinen bu Ĥayāl ile anuñ sır-dāşdur çeşmüm	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ EMRİ
87a	'İzārī	Nişār için o sāha iki peymāne güher çeşmüm Bu fikri nice demler oldı kim ölçer döker çeşmüm	Eger güller düserse ey 'İzārī Ĥāk-i pāyına Sirişküm dānesine yitmez eş olmaz eger çeşmüm	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ İZARİ
87a	Rızāyī	Ne tañ Ya' kub-veş ağarsa nūr-ı başar-ı çeşmüm Başın şorsuñ virür Ĥaħ Nūħ tūfānından Ĥaber çeşmüm	Alup Ĥāk-i rehın sürme yirine sürdi çeşmine Olursa ey Rızāyī yiridür şahib-i nazar-ı çeşmüm	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ RIZAYİ
87a	Nihānī	Revān olan yaşum seyline bulmadı irer çeşmüm Cihānuñ cūların gözden geçürdi ser-be-ser çeşmüm	O nūr-ı dīde-i gözden Nihānī çünki dūr itdi Bu dehr-i bī-vefāya eylemez artuķ nazar çeşmüm	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ NİHANİ
87b	Emrī	Ĥayālūñ tıflını gördükde bağrına başar çeşmüm Başına müjgān ile aķça taķar çeşmüm	Şaçılan kanlu yaş şanma şerārıdur anuñ Emrī Ruħı şevķıyla bezm-i şevķda nergis yaķar çeşmüm	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ EMRİ
87b	Mecdī	Ĥayāl-i la' lūñ ile dem-be-dem kanlar yudar çeşmüm Geçer peymāne gibi 'āşık-ı hūnīn çeker çeşmüm	Eridüp bağı yağın Mecdiyā döğdi gözi yüzün Gice gündüz kitāb-ı Ĥüsni cānāna baķar çeşmüm	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ MECDİ
87b	Ref'ī	Ĥabāğın rüz-i neyinūñ rüz u şeb içre ķapar çeşmüm Ĥayālūñ şahin ķondırmağa ölçer yapar çeşmüm	Ĥubār-ı yāri merdümler gözine sürmeden Ref'ī Didi tūtyā ancaķ görünce yer nazar-ı çeşmüm	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ REF'İ
88a	Nev'ī	İçüp devr-i lebūñde ģonca-veş hün-ı ciger çeşmüm Şafā-yı cām-ı 'ışkı bunca demlerdür sürer çeşmüm	Hevā-yı 'ışk ile Nev'ī gibi meyden degül hālī Çerāğı 'ışkı beñzer sāğar-ı Cem'den yaķar çeşmüm	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ NEV'İ
88a	Nişānī	Netice-i 'ışk-ı dilberden hemīn ķalb Ĥazīn buldum Bu deñlü var gözüm yaşın hele dir temīn buldum	Gördüm dırsen cemālin çek gözüne sürme-i 'uzlet Duħül-i bezm cānānuñ Nişānī ben berīn buldum	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ NIŞANİ
88a	'Aħdī	Ne gam Ĥurrem dil-i 'ışkuñda zūlfūñle Ĥazīn buldum Belā bu herkesi benden beter endūh-ğīn buldum	Süleymān-veş n'ola teşhīr idersem 'ālemi ' Aħdī Lebi devrinde Ĥaħt-ı sebzini naķs-ı niğīn buldum	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ AHDİ
88b		Nice ģuşşa nice elem nice belā nice gam Yire geçdi gibi dünyāda felek luţf u kerem	Ne ölüñ ne dirilür çāresi yok Ĥaste dilūñ Bilmezem derd ü gam ile anı āħir nice dem	Gazel 5 beyit		GAZEL
88b	Bākī	Eyledi müjde-i gül bülbülü şād u Ĥurrem Ĥoncanuñ ģöñli açıldı güle düşdi şeb-nem	Ābdār olsa n'ola mīve-i şī'r-i Bākī Urmadı kimse bu bāğ içre daħı böyle ķalem	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ BAKİ
89a	Emrī	Ĥaħtuñ añdum dūd-ı āh içinde ķaldı cism-i Ĥam Döndüm ol şahsa çeker Ĥızr adına yaşıl 'alem	Ol müselsel zūlf evşāfını tahrīr itmeden Emrī zencīrin sürür dīvāne olmışdur ķalem	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ EMRİ
89a	Mecdī	Destine alup müjenden merdüm-i çeşmüm ķalem Defter-i çihremde naķd-i eşkümi itdi raķam	Mecdiyā dil viresiye almağ ister iken ģamını Üstine düşdi sirişküm naķdile döküp dırem	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ MECDİ
89a	Fevrī	Söylesem dillerini vaşf-ı Ĥaħtuñ ķalmaz raķam Ĥöreyin kim dil bu gine uğursun cānā ķılam	Şanma kim senden gele Fevrī dil yāre gider Beter olmaz Ĥaħre-i nā-ħızdan baħr-i kerem	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ FEVRİ
89b	Rızāyī	Ol leb-i yāķūt la' līnde olaldan Ĥaħt u hāl Mübtelālar olalar hep cümleñi āşūfte hāl	Ol hūmānuñ zūlfi tāvusına beñzetmiş o zen Ey Rızāyī bulıcaķ şeh-bāzı pūr-zāle al	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ RIZAYİ
89b	Bākī	Saña teşbih itmek olmaz ey meh-i şahib-cemāl	Bākıyā 'işretdedür 'ışkıyla yāruñ kā'ināt	Gazel		NAZİRE-İ BAKİ

		Āfitāba ger hilāl ebrū vü Nāhīd olsa hāl	Nuĸl encüm mey şafaĸ sākī felek sāġar hilāl	5 beyit		
89b	Ruĸī	Giceler şubġa dek küyuñ dolaşurmuş hilāl Saña ‘aşıkdur meger oldı bu devri aña dāl	Ruĸiyā sevdā-yı zülf ü ħaġġ-ı yār ile senüñ Rüyuña irmiş ħazān olmış tenüñ ġamdan ħayāl	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ RUĸİ
90a	Fevrī	Ol kitāb-ı ħüsn etrāfındaki ol ħaġġ u ħāl Bir gülistāndur kenārında Şebistān-ı Ĥayāl	Āyet-i ħaġġ-ı lebüñ bildi ecil dermāndur Fevrī ye keşf oldı esrār-ı kitāb danyāl	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ FEVRİ
90a	Fuzūlī	Çarġ her ay başına şalmış kaşuñdan bir ħayāl Bu cihetdendür her ay başına olmaġ bir hilāl	Ey Fuzūlī mah-nisbet mahv kıl varun tamam Ger dilersen bulmaġ ol ħurşīd ile bir ittişāl	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ FUZULİ
90a	‘Ahdī	La‘l kesmek eyledi destine ol meh-rū ħayāl Penbe-i merhem aña düzdi felek şekl-i hilāl	Kıl kadar evşāf-ı zülfüñle miyānuñ idemez Kim ki itmez ‘ Ahdī gibi inceden ince ħayāl	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ ‘AHDİ
90b	‘Ubeydī	Ĥalkā fāş itdigiyçün rāz-ı ġam-ı cānānum Şişe şancarsa yaşımuñ ħatrelerin müjġānum	Ĥüsrev-i kişver-i nazm olduğumı añlarlar Bu cihān ħalkı ‘ Ubeydī göricek dīvānum	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ ‘UBEYDİ
90b	‘Ahdī	Düşeli gözlerüme ‘aks-i leb-i cānānum Ma‘den-i la‘l durur dīde-i hūn-efşānum	‘ Ahdī peymān o lebi mül ile itdüm umarın Şınsa peymāne-i ser sınımaya ħiç peymānum	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ ‘AHDİ
90b	Sa‘yī	Nāle ney göz yaşı mey oldı ciġer biryānum Ĥāne-i dilde ħayālūñ olalı mihmānum	Şermsārum yaġalı Sa‘yī seg-i dil-berden Üstüġān-ı tenümü nār-ı dil-i sūzānum	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ SA‘Yİ
91a	Fuzūlī	Kerem kıl kesme sākī iltifātın bī-nevālardan Elinden geldiġi ħayrı dirīġ etme gedālardan	Fuzūlī nāzeninler görsen izġār-i niyāz eyle Terahġhum umsa ‘ayb olmaz gedālār pād-şālardan	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ FUZULİ
91a	‘Ahdī	İder iġsān o şeh tġın şaġınmaz mübtelālardan Elinden geldiġi işi dirīġ itmez gedālardan	Ümid-i vaşl ider ‘ Ahdī şehā luġf eyle incinme Tama‘ ider bilürsin çün gedālār pādīşālardan	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ ‘AHDİ
91a	Nihānī	Esir-i çeşm-i mekkārūñ halās olmaz każālardan Müjeñ ölümlüsi ħurtulmaz ey āfet belālardan	Nihānī vāsf-ı ruġsārūñ idelden ey gül-i ra‘nā Anuñ ħālī degüldür sözleri rengin edālardan	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ NİHANİ
92a	Emrī	Çarġ küh-i bī-sütün anda hilāl ü keh-keşān Tīşe-i Ferġād u cüy-ı şirdār olmış revān	Emriyā şol lāle-i zerdüm ruġ-ı zerdümle kim Dökilüp evrākı bir yapraġı ħalmışdur hemān	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ EMRİ
92a	Mecdī	Yaġduġiyçün nār-ı ġamda dün giçe pervāne cān Şem‘ okur rüġiçün anuñ süre-i sūz-ı duġān	Peyk-i aġuñ Mecdiyā her gicede götürmeġe Āyine ħonmuş çıkıpdur māġ-tāb u kehkeşān	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ MECDİ
92a	Rizāyī	Ĥicr-i çeşmümle verürsem dostlar ben ceset-i cān Meyl itdün ħaşum ġubārūñ serme ħabrüm sermedān	Küşvārın ol miheke görin ‘izārında didi Ey Rizāyī ābda ‘aks-i süreyyādur hemān	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ RIZAYİ
92b	Emrī	Yüzüne irişiġi gönlüm zülf-i ‘anber-fāmdan Ka‘beye bir gicede vardı diyār-ı Şāmdan	Pertev-i ħurşīdi ħarında görüp kimdür didüm Didi Emrī bir ışıkdur şimdi geldi cāmdan	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ EMRİ
92b	‘Ubeydī	Umaruz la‘lūñ görine zülf-i ‘anber-fāmdan Bilürüz ‘İsā zühür itse gerekdür Şām’dan	‘İşk şahrāsında irmez menzil-i maşşūdına Ey ‘ Ubeydī geçmeyen der-bend-i neng ü nāmdan	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ ‘UBEYDİ
92b	Rizāyī	Mīve-i vaşlı umma gül ol serv ü sīm-emdāmdan Geç dilā bağ-ı cihān içre ħayāl-i ħāmdan	İġtiyār it tekye-i ‘ālemde bir tāze civān Böyle kibr tūt rāġ-ı ‘ışkı geç Rizāyī nāmdan	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ RIZAYİ
93a	Mecdī	Bu mıydı ümmīdimiz ‘anberin şol ħāmeden Kendüyi yigdür diye bu zülf-i ‘anber-fāmdan	Cāmeñi çāk eyledükde saldı sīneñ cāma ‘aks Keşf olup Mecdiyē çok teşne göründi cāmdan	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ MECDİ
93a	Emrī	Ĥasret-i ġadd ‘izār-ı yār ile öldükde ben Servden tābūt idüñ şaruñ semenlerden kefen	Emriyā bülbül-veş eyler isem fettān ben arzu-veş ġayrılar ile ‘ayş u ‘işret eyler ol gül-i dehen	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ EMRİ
93a	‘Alī	Söyle didüm didi dilber yoġdurur bende dehen Artık ibrām itmedüm gördüm çubuk çāy-ı sūġān	Ey ‘ Alī bu bāġda ġüyālīġ itmeden ne sever Çün saġılmaz anda bank-i bülbül ü şavt-ı ra‘nan	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ ‘ALİ
93b	Emrī	Ol güneş yüzlü seni kendüye beñzetmek neden Başuña ġün toġmış ey serv-i ser-efrāz-ı çemen	Naġd-i cān almışdurur bir büse borcı vardır Emrī ey ġonca anuñçün görünmez ol dehen	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ EMRİ
93b	Mecdī	Gözlerüm biri birinden ağlamaz ey sīm-ten	Tuymadın bir ġün urur ‘aġluñ ħazer kıl Mecdiyā	Gazel	---/---/---/---	NAZİRE-İ MECDİ

		Hāk-i pāyuna nişār itmekte lülü-yı ‘aden	Hayli tîr-endâzdur ol ğamze-i nâvek-figen	5 beyit		
93b	Vālihî	İrmeyüp ‘ıyd-ı vişâle ger ölem ey sîm-ten İylesünler baña pür-ümîdin ehl-i ğam kefen	Terk idüp küyi habîbi ‘azm Kâ‘be kılmaz ben Giriştür yâ benüm olursa Vālihî Veys-i Kâran	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ VALİHÎ
94a	‘İzārî	‘İyd-ı vişâle irmeyüben hāk olursa ten Şaruñ ten-i nizâruma bayrâmdan kefen	Qurbân olursa kaşuña miskîn ‘ İzārî ger Men‘ eyle niçe eylesün ölsün mi yâ seven	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ İZÂRÎ
94a	Ref‘î	Merdüm ki kanlu yaşımı şaçdı bu dîdeden Dökdi ‘akîk öñine şun hâce-i Yemen	Ref‘î n’ola düşerse de gözden kulağdan ol Lü‘lû‘ dişi çıkalı yatıpdurur ‘aden	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ REF‘Î
94a	Figânî	Çevgân-ı düd-ı âhuma ey serv-i sîm-ten Meydân-ı ğamda güy-ı zer atdum şerâreden	Tahsîn iderdi görse senüñ luţf-ı tab‘ uña Bu Hüsrevâne şi‘ri Figânî eger Hasan	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ FİGÂNÎ
94b	Emrî	Yaşumuñ irişmedin ğavrına ey deryâ-nişîn Bağrıyı ben dime nâlânuñ dibi olur yaqîn	Hâl-i pür müyına beñzetedüm çün Emrî nâfeyi Şıgmayı yazdı derisine ferağdan müşğ-i çîn	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ EMRÎ
94b	Mecdî	Zülf-i müşkînüñ ile bir seher geçsün ey meh-i cebîn Kim hümâya andan ise gökdeki bulut yaqîn	Heykel-i ‘anber feşân asdum sûtür-südan Tıfl-ı ma‘ nâ nâyâbuz dilden ola Mecdî emîn	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ MECDÎ
94b	‘Ubeydî	Halka-i çeşmüm olup şâh-ı ğama engüşterin Kaşre-i hün oldı anda la‘l-i aħmerden nigîn	Ey ‘ Ubeydî ‘akla gel fâş itme nağd-i mihrüñi ‘İşk bir gencinedür kâh olmaz aña Cebrâil emîn	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ ‘UBEYDÎ
95a	Rizâyî	Bî-ħuzûr ider o leb dâ‘im baña cânâne kîn Nola ol ğam ile öle cân ğarın endüh kîn	Haţtı güldi ol şanem örterse vechi varur ğan Ey Rizâyî örtülür âbir zamânda çünki dîn	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ RİZÂYÎ
95a	Fevrî	Halka-i çarğ âhumuñ engüştine engüşterin Âfitâb-ı elmâs aşferden dilâ aña nigîn	Fevriyâ ‘aks-i haţ ile la‘li geldi göñlüme Vahy Kârânî ile güyâ Aħmed rühü‘l-emîn	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ FEVRÎ
95a	Figânî	Baña göstermedüñ ol mâhumı çün ey gerdün Göreyin sîni benüm külbeyi aħzânuma dön	Ey Figânî buluruz Leylî-i maşşüda vuşül Çünki tutduk reh-i ‘ışk içre tarîk-i Mecnün	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ FİGÂNÎ
95b	‘Alî	Meh-i rüyüñdaki ol silsile-i ğaliye gün İtdi ‘akîlleri posta zencîr-i cünün	Tab‘-ı feyyâz ‘ Alî baħr-ı me‘âni olalı Reşk ider sözlerinüñ luţfına dir meknün	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘ALÎ
95b	Rizâyî	Şerha şerha olalı tîğ-i ğamuñ ile birün Eglenür şerhe ne hâcet elem-i zaħm-ı derün	Yire geçdi Rizâyî yıkılıp saķf-ı felek Yir yir olmasa eger derd-i dilüm aña sûtün	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ RİZÂYÎ
95b	‘İzārî	Kendümi eylemezim zîr-i cefâ-yı her dün Başum üstinde degirmen yürödürse gerdün	Şerm-sâr eylemese sîm-sirişk ü ruħ-ı zerd Haçletinden yire geçmezdi ‘ İzārî Kârün	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘İZÂRÎ
96a	Figânî	Giyüp ol şüh-ı siyeh-çerde kabâ-yı gül-ğün Eyledi nâzla gözümüz demini ğarğa-i hün	Rüzgârüñ işi heb ‘aksinedür ey Nev‘î Mâ‘il olsa n’ola ağyâra o naħl-i mevzün	Gazel 5 beyit		Başlıkta Figânî olarak yazılmış ancak mahlasta Nev‘î olarak geçiyor.
96a	Mecdî	Şarlır gerdenüme halka-i zencîr-i cünün Leylî-i kâkülün ucından olaldan Mecnün	Bozdı kâdrin ruħ-ı zer-günümüñ elmâs sirişk Mecdiyâ gördi anı hayli bozıldı altün	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ MECDÎ
96a	‘Ahdî	Ķaddün ey leylî-ħırâm eyledi servi mecnün Bağladı âb-ı revân pâyine zencîr-i cünün	Seg-i küyüñla niçün ‘ Ahdî maħzün idesin Çünki cennette olan ğür-ile olmaz maħzün	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ‘AHDÎ
96b	Şabirî	Bir şubħ-ı leylî baña kıldı şü deñliñ efsün Bire diyü ana diyüp ta‘n ideğorse Mecnün	Gitdi ol Yûsuf çehreye Şabriyâ Ķodı Ya‘küb dil-i bet ğarında maħzün	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ ŞÂBİRÎ
96b	‘Ubeydî	Âteş-i ‘ışk-ıla bir yüregi biryânüm ben Acıyup ağlamalı ‘âşık-ı giryânüm ben	Baş virelden reh-i ‘ışkında ‘ Ubeydî yârüñ Şaf-ı ‘uşşâkda ser-i hayl-i şehîdânüm ben	Gazel 5 beyit		GAZEL-İ ‘UBEYDÎ
96b	Nihânî	Ser-i zülfün ğibi bir hâli perişânüm ben Cân u ser terkin uran bî-ser ü sâmânüm ben	Gizlidür bende nice dürlü ma‘ârif güheri Kimse bilmez ki Nihânî nice ‘ummânüm ben	Gazel 5 beyit		NAZİRE-İ NİHÂNÎ
97a	Emrî	Eyleyüp nağd-i ğamı sîne-i ğakîde nihân	Emriyâ nâfeni gördüm ol gözi âhunuñ	Gazel		GAZEL-İ EMRÎ

		Cā-be-cā dāğ-ı belādan ƙodum üstine nişān	Halka-i mīm ki dir ger içinde hemān	5 beyit		
97a	Rızāyī	Geçeli bağruma dilden dilden geçüp ey ƙaşı kemān Nāvekūn girdi dile ƙıçdı gōñüliden peykān	Bī-nişān itse Rızāyī meyine ğam-ı tīr-i belā Bī-nişānlıkdur aña ey ƙaşı yā nām u nişān	Gazel 5 beyit	..-/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ RIZAYİ
97a	Mecdī	Gōñlümi aldı o şeh ƙaldı benümle bir cān Didüm al anı dağı didi sen ol ƙaldı hemān	Yüzümüz hicr ile zerd itmiş idi gül-ruhlar Mecdiyā girdi bizüm rengimize berg-i ĥazān	Gazel 5 beyit	..-/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ MECDİ
97b	Nev'ī	Eylemeñ seng-i mezārı başuma bār-ı girān ‘Aşıƙa küşte-i yār olduğı yitmez mi nişān	Nev'iyā defter ü tūmār-ı maħabbet dūr ile Çün idem cism-i kefen-pūşumi ĥāk içre nihān	Gazel 5 beyit	..-/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ NEV'İ
97b	Bākī	Nice tūfān oldu peydā dīde-i ĥün-pāşdan Nūh çeşmüm yanına gelse dem urmaz yaşdan	Bākī yi ğam öldürür ‘ışƙuñ yolında ƙorƙarın Şimdi mi çekdi belāyī rāh-rev yoldaşdan	Gazel 5 beyit	-.-/-..-/-..-/-..-/-	GAZEL-İ BAKİ EFENDİ
97b	Firdevsī	Seyl-i eşküm aşdı ey serv-i revānum başdan Ĝarƙ olur ‘ālem şaƙın bu dīde-i ĥūniyā başdan	Şorma Firdevsī ğam-ı ‘ışƙuñ ile cānuñ ĥaletini Yūsuf bilmez misin çekdiklerin ƙadar aşdan	Gazel 5 beyit	-.-/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ FIRDEVSİ
98a	Bākī	Bildūn mi sen de kendūni ey bī-vefā nesin Āşūb-ı dehr ü fitne-i devr-i zamānesin	Bākī yolında dōke şaça ĥarç idüp gözüm Āhir dūketdi naƙd-i şirişküm ĥizānesin	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	GAZEL-İ BAKİ
98a	‘Aşıƙ	Gördü fezā-yı dīdemüzün āb u dānesin Mürĝ-i ĥayāl idendi gelüp āşiyānesin	Ĥālāt-ı ‘ışƙ ne’ydüĝini bilmek isteyen Görsin Ümīdün ün ğazel-i ‘āşıƙānesin	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	Başlıkta ‘Aşıƙ olarak yazılmış ancak mahlasta Ümīdī olarak geçiyor.
98a	Ĥayālī	Boynuma aldum o zūlf-i ‘anberinün minnetin Ey şabā şaħraya şaldum misk-i Çinün minnetin	Güher-i naẓmum cibāl-i küşene zīver-i tīr Nāzenīnin çekmesün dir şeminün minnetin	Gazel 5 beyit	-.-/-..-/-..-/-..-/-	GAZEL-İ HAYALİ
98b	Rızāyī	Bağ içre güli meded açılmağa ĥardan Būlbūl baƙar meded diyü cefā kenārdan	Bākī ğazelleriyle Rızāyī sözün gören Oƙ atdı savt-ı zāĝı nevā mı hezārān	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	GAZEL-İ RIZAYİ
98b	‘Aşıƙ	Ölmekden özge çāre mi var derd-i yārdan Āsān ne ola ‘āşıƙa terk-i diyārdan	Gördi ki fehmi olunmadı ‘ Aşıƙ rumūz-ı ‘ışƙ Cedvel kitābda ƙıyı çizdi kenārdan	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ ‘AŞIƘ
98b	‘Ubeydī	Āħ itdi reşƙ-i dīde-i gevher-nişārdan Şanmañ buħār zāhir olupdur biħārdan	Çok ƙırmazuz bu āħ ile fāni cihānda biz Bir ĝün ‘ Ubeydī yıƙılıruz rüzĝārdan	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ ‘UBEYDİ
99a	Dānişī	Āħ itdüke ƙıçdı ‘alev çeşm-i zārdan Yanup yaƙılmaƙ oldu işim rüzĝārdan	Ĥikmet ne oldu Dānişī necm-i ser şeƙle Düşdi yanında ol ƙamerün i‘ tibārdan	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	GAZEL-İ DANIŞI
99a	Şābirī	Bir toz ƙopardı ĥaƭtı ƙıncınca ‘izārdan Ĥiç ĝün yüzi görünmez olupdur ĝubārdan	Baħrün yüzi ‘aceb mi kükreseydi Şābirī Çok selle girilmişdür ol rüzĝārdan	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ ŞABIRİ
99a	Bākī	Nām u nişāne ƙalmadı faşl-ı bahārdan Düşdi çemende berg-i dıraħt i‘ tibārdan	Bākī çemende ĥayli perişān imiş varaƙ Beñzer ki bir şikāyeti var rüzĝārdan	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ BAKİ
99b	Rızāyī	Zāhid yüzi şararduĝın şuret itmesün Derd-i āhuna ƙarışmasun iki ‘illet itmesün	İletdi kūyına diyü ben ĥāki āhene Yirden göge Rızāyī nice mest itmesün	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	GAZEL-İ RIZAYİ
99b	Mecdī	Biliyle cism-i yār özünü nisbet itmesün Ol bir ƙayadur aña uyup ĥiffet itmesün	Kūyunda itleründür anı egleyüp tutan Mecdī aña efendi nice ‘izzet itmesün	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ MECDİ
99b	Nihānī	Şemşīr-i yār ƙatlimuze niyyet itmesün Taħrīk iderse eller anı ĥiddet itmesün	Ƙırsun sipāh-ı ĥaƭtı taĝıtsun Nihānī yār Almağa şehri cānumı cem‘iyyet itmesün	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ NIHANİ
100a	Nev'ī	Āb-ı ĥayāta bāde özin nisbet itmesün İller içinde kendüyi bī-ħürmet itmesün	Nev'ī ğam ile vādī-i Mecnūn ƙutup durur Diñ ol ğazāl-i Çīn’e bize vaħşet itmesün	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ NEV'İ
100a	Emrī	Her ĝün ĥayāl-i çehre-i dilberden aĝların Her dün melāl-i turre-i ‘anberden aĝların	Ĥiç ĝün yüzini göstere mi gözlerüm baña Lahza-be-lahza Emrī ben anlardan aĝların	Gazel 5 beyit	--/-..-/-..-/-..-/-	GAZEL-İ EMRİ
100a	‘Ubeydī	Şanmañ belā-yı ĥurra-i dilberden aĝların	Bir āfītāb-çehre-durur aĝlardan beni	Gazel	--/-..-/-..-/-..-/-	NAZİRE-İ ‘UBEYDİ

		Haftı-ı siyeh didükleri kâfirden ağların	Şanma 'Ubeydî yaña feleklerden ağların	5 beyit		
100b	Bākî	Başlar kesilir zülf-i perîşanun ucından Kanlar dökülür gamze-i bürranun ucından	Mürg-i dil-i Bākîyi görün fahte-âsâ Efgân ider ol serv-i hîrâmânun ucından	Gazel 5 beyit	--./---./---./--	GAZEL-İ BAKÎ EFENDİ
100b	Ref'î	'Aqlum tağilur zülf-i perîşanun ucından Bağrum delinür hançer-i bürranun ucından	Tübäya eger 'arz kıurlarsa da Ref'î Baş egmeyem ol serv-i hîrâmânun ucından	Gazel 5 beyit	--./---./---./--	NAZİRE-İ REF'Î
100b	'Ahdî	Sünbül yolunur zülf-i perîşanun ucından Gül reng alur gonca-i handânun ucından	Güftâr-ile hassân-ı zamân 'Ahdî olursa Dem-beste qalur nazm-ı dür-efşânun ucından	Gazel 5 beyit	--./---./---./--	NAZİRE-İ 'AHDÎ
100b	Nev'î	Câna bizi qor şohbet-i ağıyârî komazsın 'Uşşâkı şatup gayr ile bâzârî komazsın	Tesbîh ile seccâdeye degmez elün ammâ Nev'î resen-i zülf-i siyeh-kârî komazsın	Gazel 5 beyit	--./---./---./--	NAZİRE-İ NEV'Î
101a	Emrî	Öldürmiş idi gam beni yok yire ol dehân Göndermese hayâlî ile hâtem-i emân	Emrî dil-i hazîn ü ten-i zâr ile rakîb Bezm-i belâda dilli düdük kendüdür hemân	Gazel 5 beyit	--./-./-./-./-	GAZEL-İ EMRÎ
101a	Mecdî	Kim gördi kim işitti ki eyâ hayr u zamân İdem dehânun ile sözüñ vaşfını beyân	Bir gizlü genc idi dehen yâr Mecdiyâ Hâl-i siyeh o genc-i nihândan virür nişân	Gazel 5 beyit	--./-./-./-./-	NAZİRE-İ MECDÎ
101a	Dânişî	Dil tıflî gayb oldı mağalünde nâgehân Dellâl dir ki çağırup anı ider figân	Pür âhum uçarsa şabâ Rabbîyâ eger Bir târî dehlü gelmeye bu çeşm-i nâtüvân	Gazel 5 beyit	--./-./-./-./-	NAZİRE-İ DANIŞÎ
101b	Fevrî	Gören bağrum başı dâğın didi dâğ-ı ecildür bu Büyük başun büyük ağrısı olurmuş meşeldür bu	Bu şî'r-i süznâki neyümi güş iden Fevrî Bu beş beyitle heft iklîmi yaqarır gazeldür bu	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	GAZEL-İ FEVRÎ
101b	'Ubeydî	Yaşum 'arz ideyin rahm ide ol meh muhtemeldür bu Sitâremiş her işi işleyen dirler meşeldür bu	'Ubeydî bu beş beyti göre elde diye Hüsrev Nizâmî Hamse'sinün pençesin buran gazeldür bu	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	NAZİRE-İ 'UBEYDÎ
101b	Mişâlî	Dimezsın pây-ı büse 'aşîk-ı zâra mağaldür bu Öperler göz göre ruhsârun iller güzeldür bu	Haft-ı ruhsârî vaşfında o mâh-ı 'âlem-ârânun Nazîre dinmez aña ey Misâlî bir gazeldür bu	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	NAZİRE-İ MİŞALÎ
102a	'İzârî	Dime zâhid içüp 'ışk ayağın evgâr-mest olma Varalum menzil-i maşşûda gel qo pây-best olma	'İzârî haft-ı esrârımı naqş itme diyü dilde Başun kaç' iteler mânend-i hâme dil-şikest olma	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	GAZEL-İ 'İZARÎ
102a	Mecdî	Şurâhî gibi ey dil her denîye zîr-dest olma Ayaklarda qalup mânend-i derd-i bâde-best olma	Hızır kılı sâgar-âsâ bir dem içre inkişâr-gün İçüp mey gibi zehri Mecdiyâ hâtır-şikest olma	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	NAZİRE-İ MECDÎ
102a	Rızâyî	Qaddüm başma rikâb hanun çarğa pây-best olma İle virme 'inân raşş-ı tab' un zîr-dest olma	Nice yirde görürsen itdigün mir 'ât gerdünda Rızâyî'nün şoyup âyinesin hâtır-şikest olma	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	NAZİRE-İ RIZAYÎ
102b	Nev'î	Ele baş egme ey dil hâme gibi zîr-i dest olma Cihân harf atsa saña nâme-veş hâtır-şikest olma	Seni şayd itmek-çün dâm-ı tezvîr eylemişlerdür Tolaşma halka-i zühhâda Nev'î pây-ı büst olma	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	NAZİRE-İ NEV'Î
102b	'Ahdî	Ele ayak tutup hüşyâr iken ser-hoş u mest olma Düşüp mey-hâne küncine hum-âsâ pây-best olma	Görürsen güşmâlin muṭrib-i âheng-perdâzuñ Şaḡın bezminde kânün gibi 'Ahdî zîr-dest olma	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	NAZİRE-İ 'AHDÎ
102b	Emrî	Görüp ben zerreyi kodı hilâlin mihr-i raşşâna Gümüşden tutdı barmaq havlı etraf-ı gülistâna	Türâb olsam gubârum za'feran-veş sürh ola Emrî Sirişkümnden ten-i zerdî şu resme boyadum qana	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	GAZEL-İ EMRÎ
103a	'Ubeydî	Zenaḡdânun gamıyla şöyle tenk oldı dil ü câna Ki dutdı pîrehan içinde ten gönleklî zindâna	'Ubeydî'nün yürür sîm-i sirişk-i çeşmi her yirde Gamunla şâh olaldan pâdişâhum mülk-i hicrâna	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	GAZEL-İ 'UBEYDÎ
103a	Rızâyî	Ağardı giryeden çeşmüm varılmaz küy-i cânâna Dirîğâ rah-ı firkaṡte tutuldum berğ ü bârâna	Gice bezm-i belâda şubḡa dek diñlenmedi yandı Eşer itmez Rızâyî süz-ı şevküm şem'-i süzâna	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	NAZİRE-İ RIZAYÎ
103a	Mecdî	Haft-ı la'l-i olur taleb ham-ı cân imiş cânâna Tolaşur güyiyâ cân qo meydür mihr-i sâmiyâna	Gamuñ ile şöyle bî-mikdârdur Mecdî ki za'findan Ağır eflâke bir haşḡaş ile qorlarsa mezara	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	NAZİRE-İ MECDÎ
103b	Nev'î	Gönül virme gözünden dür olan her mâh-ı tâbâna Nazar kıılma saña yüz virmeyen mihr-i dıraşşâna	Haḡîkatde güzel sevmek gibi Nev'î belâ olmaz Huşûsa kim haḡîkatsüz ola turmaya peymâna	Gazel 5 beyit	---./---./---./---	NAZİRE-İ NEV'Î

103b	Emrî	Yaş dökdi dîdesi gül için sîne dağına Ağça döker murâdı olan er çerâğına	Gül ‘andelibe karşı yüzün dürdi Emriyâ Kim bile jâleler ne koyupdur kulağına	Gazel 5 beyit	--/-. /-. /-. /-. /-	GAZEL-İ EMRÎ
103b	Fevrî	Oydu ulaşdı dîde-i ter sîne dağına Şokulmayınca komadı âher-i ocağına	Bir piste yazdı zülfiyle vaşf-ı ‘arızın Fevrî gül işledi yine sünbül budâğına	Gazel 5 beyit	--/-. /-. /-. /-. /-	NAZİRE-İ FEVRÎ
104a	Nihânî	Dil-i nâr cefâyıla bakup yüz biñ ‘ikâb eyle Eger yüz döndürirse dilberâ baña ‘azâb eyle	Senüñle bezm-i ‘âlemde o gül ‘ays-ı müdâm itmez Gerekse ey Nihânî güzellerüñ yaşın şarâb eyle	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	GAZEL-İ NİHÂNÎ
104a	‘Ahdî	Yoluñda cân u ser terkini urmazsam ‘itâb eyle Oda yak cümleten cismüm gönül mülkin harâb eyle	Senüñ mihrüñle çün cevruñ hisâbın kimseler bilmez Yeter ‘ Ahdî ye mihrüñ baña cevri bî-hisâb eyle	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ ‘AHDÎ
104a	Fânî	Gerek öldür gerek dirgür gerek cânâ ‘ikâb eyle Gönül meyl eylemez gayra gerek yüz biñ ‘azâb eyle	Hañt u hâli nigârun keşfe Fânî harf idüp ‘ömrüñ Ruñ vaşfında yaruñ her kelâmüñ kitâb eyle	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ FÂNÎ
104b	‘Ubeydî	Hoş diliyle ruñların vaşf itdi bülbül bülbüle Gülşen içre yüz yüze baña tûrurken gül güle	Hâr-ı hicrândan ‘ Ubeydî kanlar ağlarken eger Dîde-i hün-bârına ol gonca dirse gül güle	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	GAZEL-İ ‘UBEYDÎ
104b	Ref’î	‘Arızunda gördi şarmaşmış o kâkül kâküle Hayretinden bâğda yâ şundi sünbül sünbüle	Didi Ref’î tâb-ı mihr ile tolaşmış mârlar ‘Arızunda gördi şarmaşmış o kâkül kâküle	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ REF’Î
104b	Rahmî	Küh-ı gâmda ‘ışk-ı yâr oldı dil-i şeydâyıla Bir dilâverdür ki seyr-i Kâf ider ‘Ankâ’yıla	Rahmiyâ hürmetle tut câmi ki anuñ tıyneti Hâk-i Cemşid u Feridün’dur Cem Dârâ’yıla	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	GAZEL-İ RAHMÎ
105a	Emrî	Karşulaşa sen ruñ-ı âyîne-i zîbâ ile Ey şeker-leb söyleşürler tûñ-i güyâ ile	Bâd-ı âhîñdan egilür şanma Emrî şâh-ı gül Bülbüle nâz oñın atar bir çubukdan yay ile	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	GAZEL-İ EMRÎ
105a	Mecdî	Söyleşür feryâda gülse bülbül-i güyâ ile Ol sözüñ bilmez qosun bañtı dil-i şeydâ-y-ile	Arz idüp mir’ât-ı tab’ m gösterür ben gitdin aña Söyleşür Mecdî -i berg ü tûñ-i güyâ ile	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ MECDÎ
105a	Fânî	N’ola dilber râm olursa itsek sîm-âsâ-y-ıla Gör Züleyhâ mâlik oldı Yûsuf’a dünyâ-y-ıla	Tâ kim bezm içre Fânî sinem olup dâ’ire Hiç dahî dâ’ireye uğratmadılar nâ-y-ile	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ FÂNÎ
105b	Emrî	Mâh-ı nev bir nûn yazup beñzetmeyüpdür kaşuña Âferin ey nağş-ı garrâ âferin nağkâşuña	Gam bucağında seni tenhâ bulup bir gün boğar İ’ timâd itme şakin ey Emrî kanlu yaşuña	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	GAZEL-İ EMRÎ
105b	Mecdî	Bed-güherdür dime sen ey dîde-i kanlu yaşuña Kırmızılar geydürin oldur içüne taşuña	Mecdiyâ ki cism-i pür-süz güle nağş itse seni Kıl kalem pür-semenderden gerek nağkâşuña	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ MECDÎ
105b	Rızâyî	Göge baksa deyr-i hüsnünde nigâr kaşuña Mâh hoş nağş eylemiş dir âferin nağkâşuña	Ey Rızâyî katre-i deryâya nisbet itmedür Bahri beñzemek gözünde katre-i dürr yaşuña	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ RIZÂYÎ
106a	Bâkî	Ol şeh-i hüsnüñ gözi üzre bañanlar kaşına Sâye-i perr-i hümâ düşmiş şanurlar başına	Nağş-ı hüsnüñ kimse Bâkî gibi taşvîr itmeye Şafha-i eş’ârda anca kalemler âşına	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	GAZEL-İ BAKÎ
106a	Rızâyî	Beñzemez yine hilâl ol mâh-ı rüyuñ kaşına Vesme-i zerrin idinür gerçi her ay başına	Ey Rızâyî nâ-yı güyâ nîze oldı def-i siper Ehl-i bezmüñ varır ağı cünd-i gam savaşına	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ RIZÂYÎ
106a	Mecdî	Başdan atdı diyü ‘aşık düşmesün ter yaşına Kim gelür bu mâcerâ ‘aşık olanuñ başına	Dîde-i giryânumuñ gehvâresinde Mecdiyâ Merdümüm tıflı çeşmdür kim kerbdür yaşına	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ MECDÎ
106b	‘İzârî	Sehv idüp yaruñ hañt-ı la’ l-i leb-i dür-pâşına Beñzerem dir imiş hañt-ı yakut toprak başına	Ey ‘ İzârî la’ line öykinmegin dest-i kazâ Hâtemüñ yazmış kaşın bir taş çalmış başına	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ ‘İZÂRÎ
106b	Vâlihî	Ol kaşı yâ şol kadar tîr urdı o ben başına Düşdi her bir zahmuñ bir tîr başı başına	Vâlihî meyi bu gice tenhâ bulup öldürdi gam Kıydı ol zâlim dirîğâ göz göre yoldaşına	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	NAZİRE-İ VÂLIHÎ
106b	Dânişî	Dil-âviz dirse yaşına deryâ kenârda Âhum çık uyandır anı bu rüzgârda	Tek devlet vişâli ele girsün o şehüñ Münâşib olırsa Dânişî olsun kenârda	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	GAZEL-İ DÂNIŞÎ
107a	‘Aşık	Dik gelse saña ser ü leb-i cüy-bârda Sen kalma aña kim yormuşdur kenârda	Fikri mü’eyyed olmaya ‘ Aşık firâk ile Mü’men muhalled olmaz imiş çünki nârda	Gazel 5 beyit	---/---/---/---/---	GAZEL-İ ‘AŞIK

107a	Nihānī	Qaddine dil uzatdı leb-i cū pınārda Toğınsa bād-ı serve yir ider kenārda	Ahuñ görüp Nihānī ider süy-ı gayra meyl Ey bād anuñ gögin güne göster kenārda	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ NİHANİ
107a	Emrī	Ol serv-i qadden umma vefā rüzgārda Serv öykinürse yäre leb-i cüy-bārda	Emrī raqıbi aşarsan derd-i āh ile Maqşud bir aş aşmağa rüzgārda	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ EMRİ
107b	Rızāyī	Öykinse serv saña leb-i cüy-bārda Alınmaz gelinmez ortaya çok söz kenārda	Āh itdükçe gönlümü yıkdı Rızāyī āh Hālüm harāb neyleyeyin rüzgārda	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ RIZAYI
107b	Mecdī	Ĥaṭ var denilse ḥāşıye-i rüy-ı yārda Alınma ey gönlül çok olur söz kenārda	Devrinde yatdı bir nice gün yüzlü Mecdiyā Toğdı toğalı umma iştiharda	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ MECDİ
107b	İzārī	Kucdum diyen o serv leb-i cüy-bārda Şanma ki toğrıdur çok olur söz kenārda	Qadd ile rüy-ı yāri gören dir İzārīyā İtdi tülū-ı nūr-ı Muhammed menārda	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ İZARI
108a	Refī	Artık dinilse bahr-i yaşumdan qarārda Ter düşmedi ey gözüm çoğ olur söz kenārda	Ĝam yüzleri görünür gelür Refiyā dile Olsa şikeste āyine-veş inkisārda	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ REFİ
108a	Nevī	Qaşuñ ḥayālını bu dil yaq serārda Aks-i hilāle beñzederin cüy-bārda	Bir murğ-ı per-şikeste zaifüz egerçi kim Nevī fiğān u şivenimüz yok hezārda	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ NEVİ
108a	Aşık	Ben ağlamağa başlayıcaq sebze-zārda Gülşende cüyler kıyı çizdi kenārda	Öyküdi serv-i kāmēt dil-dāra Aşıkā Başı eşfā olsa nola cüy-bārda	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ AŞIK
108b	Ubeydī	Düşdükçe mest-i cām-ı ĝamuñ sāğar üstine Sākī-i bezm didi yüzün güller üstine	İzüm tozunı efser idin didi baña yār Didüm Ubeydī şevk-ile n'ola ser üstine	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	GAZEL-İ UBEYDİ
108b	Nihānī	Mestāne düşmüşem bunca sāğar üstine Sākī bezm didi yüzün güller üstine	Peykān dost qala diyü zahm-ı sinede Görsek Nihānī tiri nice dıtrer üstine	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ NİHANİ
108b	Nevī	Başum düşünce dağ-ı ten-i lağar üstine Derd ehli gördi didi yüzün güller üstine	Nevī zamāne gülşenine gelmedi henüz Bir serv-i gül-izār qadd-i dilber üstine	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ NEVİ
109a	Emrī	Yaş dökdi dıdesi gül için sine dağına Aqça döker murādi olan er çerāğına	Gül andelibe qarşu yüzün dürdi Emriyā Kim bile jāleler ne koyupdur kulağına	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	GAZEL-İ EMRİ
109a	Ubeydī	Ol ince bellinün taqılınca kuşağına Bir niçe yirde bend geçildi bıçağına	Urmazdı ey Ubeydī anı tomruğa bahār Öykinmeseydi ĝonce nigāruñ dudağına	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ UBEYDİ
109a	Mecdī	Uşşakuñ eşk-i dıdesi düşdi ayağına Ele git beni diyü o gülün küyi bağına	Hulq-ı cihānı bend idelüm diyü Mecdiyā Zülfi egildi söyledi yāruñ kulağına	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ MECDİ
109a	Şevkī	Evvel kaşuñ hilālını itmiş müsevvede Yazan hilāl şeklini taq-ı zebercede	Kimdür dir iseñ ey yüzi gün Şevkī -i ĝarīb Bir gözi yaşlu yıldızı düşkün felek-zede	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	GAZEL-İ ŞEVKİ
109b	İzārī	Dik gelmek istedi qad-i bālā-yı dilbere Tübāyı dikdiler depesi üstine yire	Arz imte kanlu dağünü yāra İzariyā Geçmeze yanında ol ĝüneşün fūls-i aḥmere	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ İZARI
109b	Mecdī	Dendān-ı yār tesbit iderlerse gevhere Ĝavvāşlar gelür depesi üstine yire	İksir-i işk ile işi altun olupdurur Ĥarf itdi Mecdī sım-i şirişkini cevhere	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ MECDİ
109b	Emrī	Cānbāz geçse çenber-i ĝisū-yı dilbere Bir lu'b ile gelür depesi üstine yire	Başuñçün Emriyā ayağı tozı beñzedi Dürri sirüşküm ile muraşsa zer-efserere	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ EMRİ
109b	Sürürī	Kim baqdı ise āyine-i rü-yı aḥmere Dirdi şafā ile şalāvātı meclisde	Tecrid-i alāyıkı ol sende Süruriyā Tā ıresin maqām-ı nüfūs-ı mücerrede	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ SÜRURİ
110a	Ubeydī	Tıfl-ı sirişk odur ki düşe pāy-ı dilbere Gelse aceb midür tepesi üstine yire	Jāle gülün yüzine yapışdı Ubeydiyā Öyküdi gibi rüy-ı arağ-nāk-ı dilbere	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-./-./-	GAZEL-İ UBEYDİ
110a	Nevī	Öyküdi aks-i serv meger qadd-i dilbere	Yüz berkidüp dehānına uzatdı dil	Gazel		--./-./-./-./-./-./-	NAZİRE-İ NEVİ

		Şular getürdiler depesi üstine yire	Nev'î dem-i seher katı yüz virdi güllere	5 beyit			
110a	Ref'î	Öyküdi göz göre ser-i müjgân dil-bere Peykânı dikkiler depesi üstine yire	Hâl-i gam ile şöyle za' ifüm ki Ref'iyâ Perr-i meges tokınsa düşer cism-i lâgara	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	NAZİRE-İ REF'Î
110b	Nihânî	Seyre gele diyü seni gülzâr şüküfe Eyler göz açup her yaña nezzâre şüküfe	Yüzün yire düşerdi anuñ-çün tokınup Öyküdi Nihânî ruh-ı dildâra şüküfe	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	GAZEL-İ NİHÂNÎ
110b	Rızâyî	Gül şundi cü bârân ile gülzâra şüküfe Sâkî mey ile vir ruh-ı dil-dâra şüküfe	Uyhu bâg-çün nesne eħarr-ı şâha Rızâyî El eylemege bülbül-i bîdâra şüküfe	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	NAZİRE-İ RIZÂYÎ
110b	'Ahdî	İrdükde 'araktan ruh-ı dil-dâra şüküfe İtdi yaqasın şevk-ile şad pâre şüküfe	Reşk-i felek olursa n'ola sebze-i ħadrâ Encüm-durur ey ' Ahdî çemen-zâra şüküfe	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	NAZİRE-İ 'AHDÎ
111a	Dânişî	Yüz sürmek-çün dâmen-i dil-dâra şüküfe Varını döküp saçdı reh-i yâre şüküfe	Sîneñde senüñ Dânişî her penbe-i dâguñ Seyr itmek-çün oldı dil-zâra şüküfe	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	NAZİRE-İ DÂNIŞÎ
111a	Mecdî	Mestâne şokulmağa destâra şüküfe Şanur ki tıfl-ımiş ola dil-dâra şüküfe	Her birisi bir manzaradan baş çıkardı Şakf olayın dir haber yâra şüküfe	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	NAZİRE-İ MECDÎ
111a	Vâlihî	İrince yine meclis dil-dâra şüküfe Elden ele düşdi o leb âvâre şüküfe	Uçardı şabâ Vâlihîyâ gülşen içinden Taķıldı diyü sünbül dil-dâra şüküfe	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	NAZİRE-İ VÂLIHÎ
111b	'Ahdî	Öykünmege destâr-ı ser-i yâre şüküfe Dülbendini şardı ser eşcâra şüküfe	Ey ' Ahdî o gül şevkine o şâh üzere çıkpudur Şan bülbül şürîde-durur ezħâra şüküfe	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	NAZİRE-İ 'AHDÎ
111b	Emrî	San'at göz ile ' işve vü nâz ile girişme ' Âdet müjeñe tıg ile ' uşşâka girişme	Biñ cânın alup Emrîye bir büse vir ammâ Kalp añla dil-i düşmeni alışma virişme	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	GAZEL-İ EMRÎ
111b	Mecdî	Şaçında sen itdükce bükm-i nâz u girişme Zülfüñ oyunu ' aşîka tar ile girişme	Ey tır-i belâ ' arşa-i ħamda hedef-âsâ İrişi gelüp Mecdîye tokınma irişme	Gazel 5 beyit		--./-./-./-./-	NAZİRE-İ MECDÎ
112a	Bâķî	Câme-ħâb ol âfetî alduķça tenhâ koynına Şanuram ebrüñ girür mâh-ı şeb-ârâ koynına	Ruħların şevķiyla pür-dâg itdi Bâķî sinesin Bir avuç berg-i gül-i ter koydı güyâ koynına	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	GAZEL-İ BÂĶÎ
112a	Fânî	Bilmezem destin mi koydı ol dil-âra koynına Boğsa ħürşîd cihânî mı gerdi aya koynına	Nâz ile dilber elin koynına koysa Fâniyâ Şanurum koydı yed-i beyzâ-yı Mûsâ koynına	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	NAZİRE-İ FÂNÎ
112a	Ĥayâlî	Âyine her gün koyar dildârî tenhâ koynına Nâz ile Yûsuf girür güyâ Züleyhâ koynına	Niçe göz yaşı Ĥayâlî ' ışk içinde oldı maħv Girdiler ırmağlar güyâ ki deryâ koynına	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	NAZİRE-İ ĤAYÂLÎ
112a	Bâķî	Metâ'-ı bâde-i gül-reng şimdi ayaķda Ķumâş-ı zühd ü riyâ tırmayup şatılmaķda	Semend-i tab' a sîvâr oldı ' azm ider Bâķî Belâğat ehline yâ Hû gönüller alçaķda	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	GAZEL-İ BÂĶÎ
112b	'Ulvî	Fütâde dilleri seyr itdükde topraķda O şeh-süvâr didi kim gönüller alçaķda	Revâ midur dil-i ' Ulvî ' ye bend ide zülfüñ Ne işşî var saña bir derd-mendi aşmaķda	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	NAZİRE-İ 'ULVÎ
112b	'Ahdî	Sürdüm yüzümü pâyuña bâg-ı iremüñde Rif'atle başum tıbâyâ irdi ħademüñde	Biñ mürde dili zinde ħılur bir dem içinde Enfâs-ı Mesħî mi var ey ' Ahdî demüñde	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	GAZEL-İ 'AHDÎ
112b	Fânî	Cân zevk ü şafa sürdi diyü derd ü elemüñde Cân buldı ħayât-ı ebedî künc-i ħamuñda	Hep cevri ü cefañı daħı aħyâra idersin Fâniye maħal görmedüñ ey şeh sitemüñde	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	NAZİRE-İ FÂNÎ
113a	Rızâyî	Düşüp ayağına baş ħorsam zülf-i perîşânuñ Baş ħaldırmasun diñ yâra itsün pây-mâl anı	Gören ħorķar teninde zaħm-ı hicrânın Rızâyî Anuñ-çün şabr ider çâk eylemez her dem girîbânı	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	GAZEL-İ RIZÂYÎ
113a	Emrî	Dilâ seyr it cilâsın ħübdur şemşîr-i bürrânî Ĥayâtum ħıtdı çün ħördüm meyan-ı şâhda anı	Dişine aldı cânın süre-i Kevşer ħaħķı Emrî Dilâ bir kez işırınca o la' l-i gevher-eşşânî	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	NAZİRE-İ EMRÎ
113a	Vâlihî	İ Ayağına ħoyup başın uyup sâķî-i devrânî Eleminden bir ayak nüş eyleyenler oldı meydânı	Görindi Vâlihî bir kez nigârüñ şüreti naħşın Ķalırdı ħayret içre şüret-i dîvâr-veş yanı	Gazel 5 beyit		---./-./-./-./-	NAZİRE-İ VÂLIHÎ

113b	Şun'î	Bu bezmün sâkıyâ olmuş durur pervâne evbâsı Tokuşmağa bahâne itdi geldi şem'e yâr başı	Uşandı Şun'iyâ 'âlem kamu nakş-ı hayâliden Olaldan reng ile sen beyt-i şevk taze nakkaşı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ ŞUN'Î
113b	Rizâyî	Ser-â-ser baş kılmışdur tenüm dâğ-ı belâ başı 'Acab mi ben kuluñ olsam şehâ ehl-i belâ başı	Belâ-yı zaħm-ı yâre niçe şayr itsün Rizâyî dil Başumda dâğ-ı 'ışk olmuşdurur başından belâ başı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ RİZÂYÎ
113b	Ref'î	Gözümden ırmağ olur pek belâ ile akan yaşı Belânun boyuñ budur oñulmaz bağrımuñ yaşı	Dilinde dâğı pek yaşı olupdur gerçi Ref'î nün Yine tığünden şeh kurtulmuş yok olsa pek yaşı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ REF'Î
114a	Mecdî	Beni mihrinde ol meh çarh-ı ser-gerdâna döndürdi Sirikşüm ketresini encüm-i raħşâna döndürdi	Şarâb alüde idüp eşk-i pür-ğun ile Mecdî yi Lebün şevki ħabâb-ı bâde-i rindâneye döndürdi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ MECDÎ
114a	'Ubeydî	Yüzün benden ne dem ki ol dür-i yekâne döndürdi Yaşum çarhı ħabâb-ı lücce-i 'ummâna döndürdi	Hevâ-yı mihr-i ruħsarun 'Ubeydî idüp ber-bâd Ġubâr-ı cismini zerrât-ı ser-gerdâna döndürdi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ 'UBEYDÎ
114a	'İzârî	O gül-i dâğla sînem gülşen-i devrâna döndürdi Gözüm yaşın döküp dolâb-ı âb-efşâna döndürdi	Maħabbet 'arşa-gâhında ġam-ı çevġân-ı zülf-i yâr ' İzârî başumı bir küy-ı ser-gerdâna döndürdi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ 'İZÂRÎ
114b	Nev'î	Şıyup âyîne-i kalbi yüzün cânâna döndürdi Bizümle ol vefâsuz itdüġi peymâna döndürdi	Taķındı taze güller Nev'iyâ reftârını sâķit Çemen bezminde tāvūs itdüġi cev lâna döndürdi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ NEV'Î
114b	Muħıbbî	Serîr-i milk ħüsn üzere seni her kim emir itdi Ben zencîr-i 'ışkuñla ħapuñda bir esîr itdi	Meger bâd-ı şabâ irdi Muħıbbî zülf-i yâre Dimâġın şaçdum dehrün misk ü 'anber itdi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ MUħİBBÎ
114b	Bâķî	Şarâb-ı bezm-i ġam zevķın ne mîr ü ne vezîr itdi Anun keyfiyyetin benden sü'âl eyleñ fakîr itdi	Ne ġam endîşe-i zilletden ey Bâķî bu menzilde Hidâyet reh-beri luftın aña kim dest-ġir itdi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ BÂĶÎ
115a	Muħıbbî	Ĥalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi Olmaya devlet cihânda bir nefes şıħhat gibi	Ger ħuzûr itmek dilersen ey Muħıbbî fâriġ ol Olmaya vahdet maķâmı küşe-i 'uzlet gibi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	ĤAZRETÎ SULTAN MUħİBBÎ
115a	Firdevsî	'Aşıkâ 'âlemde olmaz ârzü vuşlat gibi Ey taħibüm ħasteye ni'met mi var şıħhat gibi	Âha yir yok şâh-ı 'âdil devridür Firdevsiyâ İr lufti ħalka fâ'iz mi degül raħmet gibi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ FIRDEVSÎ
115a	Şadıķ	Mürdeler ihyâ iden ol pây-e devlet gibi Deyr-i 'âlemde Mesîhâ bir ķurî sûret gibi	Şubĥ-ves Şadıķ seni çâķ-i ġirbân eyleyen Peñçe-i mihr ile ol mâh-ı felek rif'at gibi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ ŞADİĶ
115b	'Ubeydî	Ayaġum adım atmaz bir yire mey-ĥâneden ġayrı Elüm bir nesne tutmaz sâķiyâ peymâneden ġayrı	' Ubeydî nün meķânını şorarsañ ey perî-peyker Yataġı yokdur ol divânenün vîrâneden ġayrı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ 'UBEYDÎ
115b	Dânişî	Gerekmez nâbuña hemdem sâġar u peymâneden ġayrı Ne câ-yı 'ays u 'işret küşe-i meyĥâneden ġayrı	'Acab mi câyı iderse 'ışķ dilber ĥâne-i dilde Olur mı gence mesken Dânişî vîrâneden ġayrı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ DÂNiŞÎ
115b	Fevrî	Ne eġence yiri var küşe-i meyĥâneden ġayrı Ne bir yâr şafâ-meşreb olur peymâneden ġayrı	Cihânuñ va'desi efsünına aldanma ey Fevrî Ne sen ġuş itdün ol zâlün ķuru efsâneden ġayrı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ FEVRÎ
116a	Emrî	Ol güle gel aldur ey sâķî metâ'-ı sâġarı Gevher-i tâbendesin virür ħabâb ayak teri	Şaķlasañ şırça sarây içinde 'arifler bulur Ĥıfz-ı ġüç ey Emrî ķan ayakludur rez duĥteri	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ EMRÎ
116a	Rizâyî	Dâğ-ı ġâmdur yaşı cü-yı eşķi şanma serserî Gitti yolında gelince yüze çok alnım teri	Eyledi rûzı nice tîre dile şubĥ-ı murâd Ey Rizâyî yiridür gerdünda olsa tañ-ı tîri	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ RİZÂYÎ
116a	'İzârî	Varın isâr eyleyüp ķucmağa ol sîmîn-beri Görmedüm ĥamâm-ves 'âlemde kızġım Müşterî	Himmetüm bir adam itmekte nişân-ı devleni Ey 'İzârî şol nişân şıķrar ki gittüm geri	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ 'İZÂRÎ
116b	Bâķî	Yâr olup aġyâra âdemler begenmez ol perî Kendüye hem-râz idindi ya'ni bizden yigleri	Almaz oldum Bâķiyâ küĥl-i cilâyı 'aynuma Tütüiyâ-yı çeşm idelden ĥâķ-pây-ı dil-beri	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ BÂĶÎ
116b	Nev'î	Ĥâķ-i pâyün çeşmine küĥl eyleyelden ey perî Şimdi âdem görmüşdur raķîbün gözleri	Fârs'ün erbâb-ı nazm-ı ġorse üslûbum benüm Şa'ir-i Rüm'ün olurdı Nev'iyâ ĥâķ-i deri	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ NEV'Î
116b	'Alî	Dil kimi divâne 'aşık-ı yârünü bir perî	Çâķer-i Hindü olup ĥâl-i siyâh yâre dil	Gazel	---/---/---/---	NAZİRE-İ 'ALÎ

		Gelmemişdür 'āleme tā devr-i ādemden beri	Oldı Fevrī-veş 'Alīnūn Kanberinūn kanberi	5 beyit		
117a	Mecdī	Gül gibi cām içüp bülbül olanuñ gulğulu Şaklağımı dikdirüp söyletmemişdür bülbülü	Mecdī mey-i dem-beste-i ey sākī bezm-i bādede Söyledüp güyā aydan oldı şurāhī kılıklı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ MECDİ
117a	'Ubeydī	Gülşen-i küyünda şanma açılıpdur yir güli 'Arızuñcün kan döküpdür dīdeden dil bülbülü	Çoltuğına girmeden kaçma 'Ubeydī hastenūn Ey gül-i bağ-ı cefāda maqbūl olur çoltuğ güli	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ 'UBEYDİ
117a	Ref'ī	Öldürürse hasreti ol ruhuñ ben bülbülü Açılıp zaħmum mezārum üzere bitirir güli	Giymez iken dökme bir fāhīr libās Ref'īye Kākülūn sevdaları giydirdi bir çare cepli	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ REF'İ
117b	Mecdī	Zerd ider ruhsarımı ğam-ı hāl bir yüzden daħı Eşk yüzüm kana yur aħvāl bir yüzden daħı	Harf atarsañ haṭṭ-ı yāre eyleyüp anı tirāş Görinür Mecdī saña hayyü'l-hāl bir yüzden daħı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ MECDİ
117b	Vālihī	Olalı bīmār-ı hicrūn hāl bir yüzden daħı Ey taḫīb-i cān yetiş aħvāl bir yüzden daħı	Şāf-dil ol Vālihī mirāt-veş kimseye Bir nazār içre görin hayyü'l-hāl bir yüzden daħı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ VALİHİ
117b	Ref'ī	Yüz virür haṭṭına cānān hāl bir yüzden daħı Baña göstermez yüzün aħvāl bir yüzden daħı	Hāli fitne çeşmi hūnī haṭṭı bir kāfir-durur Ref'iyā olsa nola aħvāl bir yüzden daħı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ REF'İ
118a	Nev'ī	Yüz çevürdi yār bizden hāl bir yüzden daħı Baḫt yüz göstermedi ikbāl bir yüzden daħı	Hañçer-i hūn-rīz dilber āb-ı cīvāndur velī Görinür Nev'īye ol kātāl bir yüzden daħı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ NEV'İ
118a	Şābirī	Sünbülūn yur tutdı cevre hāl bir yüzden daħı Yoğ vefā şüretleri aħvāl bir yüzden daħı	Şābirī hāl-i ruḫı añlardı ğāhī ğönlümü Şimdi haṭṭa göstermez oldı hāl bir yüzden daħı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ ŞĀBİRİ
118a	Fānī	Fitne ger berü cümle haṭṭa hāl bir yüzden daħı Anlara sen yüz virelden hāl bir yüzden daħı	Rüy-ı zerdüm kanlu yāş ile itdi gül-gün Fāniyā Ol yüzü gül baña geçdi āl bir yüzden daħı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ FANİ
118b	'Ubeydī	Gördi la' lūñcün gözüm bī-hād güherler derledi Hūn-ı dil aña geyürdi kırmızı eskerledi	Vaşf-ı ruhsārındaki şī'rüm 'Ubeydī hıfz idüp Ol perī minnet Hūdā'ya kim Gülsitān ezberledi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	GAZEL-İ 'UBEYDİ
118b	Mecdī	Bāde tābında giyüp bir kırmızı eskerledi Bezmede ḫaddūn o kiremitle ḫayli terledi	Mecdiyā hūn-i ciger ile yazılan ṭomarlar Ser-ğüzeşt hūn eşki yüzümde kan derledi	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ MECDİ
118b	Nihānī	'Arızuñ mihr-ile rüşen idüp hercāyī Gelmedūn ğice bize yūri bre hercāyī	Ebedī devlete cānlar virtüp erbāb-ı fenā Ey Nihānī göze göstermediler dünyāyı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ NİHĀNİ
119a	Dānişī	Göre şeh'r içre toğup boğmış iken ayı Benzedür kendüye ol mihr-i cihān-ārāyı	Sīm-i eşküñ dōkegōr Dānişī vaşlına anuñ İrmedi şu gibi ḫarc eyleyen dünyāyı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ DĀNİŞİ
119a	'Ubeydī	Görelī sen yanağı şems-i cihān-ārāyı Külehidür meh-i nev oldı felek mevlāyı	Öykinür la' līne ḫavf eylemeyüp başından Pārelerlerse 'Ubeydī yiridür helvāyı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ 'UBEYDİ
119a	Mecdī	Olma şol bā' iş hengāme olan şāhbālī Ne içün şatun alursın başuña ğavğāyı	Hicr-i şehīd leb-i yār ile olursam Mecdī Örteler ḫabrime yārān-ı 'alī ḫārāyı	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ MECDİ
119b	'Alī	Devr ü la' līni sirişküme işiğünde nice il Şöyle ḫarc eyledi kim 'ākırbet oldı sā'ıl	Yār öñünde 'Alī istersen hāl öpmeg Gelicek şoḫbete cūr'a gibi degül saçıl	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ 'ALİ
119b	Dānişī	Olıcağ yeter belā ḫavs-i ḫazādan nāzil Başımı 'aşık miskīnūn ider ser-menzil	Yüregüm geldi oturdı yirine bir pāre Yār peykānına menzil olıcağ Dānişī -dil	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ DĀNİŞİ
119b	Rizāyī	Turma git ayak ayak küy-ı muğāna ey dil Kaşr-ı şādī idersen giderūn ser-menzil	'Asker-i ḫāb-ı ecel saña şeb-hūn eyler Ey Rizāyī uyuma aç gözün olma ğāfil	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ RİZĀYİ
120a	Vālihī	Secde-i şükr kılar küyına iren ey dil Rāh-ı rü 'işka meger işiğidür ser-menzil	Didi mirāt-ı zaħm ḫarşusına güyā ol Vālihī oldı aña tūṭ-ı taḫ'um ḫā'ıl	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ VALİHİ
120a	Emrī	Gamzesine seni gördükçe göz eyler ey dil Her zamānda kılcın sende diker ol kātıl	Çıl kadar eylüğüñi görmedüm ey şeh dimesün Emrīnūn fikr-i miyānuñla tenin bir mü kııl	Gazel 5 beyit	---/---/---/---	NAZİRE-İ EMRİ

120a	Nihānī	Cāna tende nice rāhat ola evh ey dil Tir-i yāre yor kim başı-durur ser-menzil	Müşk eger üleşir ise o dehān-ı mīmūn Lām zülfine Nihānī ola hāli müşkil	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ NİHANİ
120b	‘Ubeydī	Ƙona devlet başına yār yolunda ey dil Ayağı topraigına olur-ise ser-menzil	Gevher-i nazm ‘ Ubeydī nola vāfir olsa Tab‘ı olmuşdur anuñ şı‘rde baħr-i kāmīl	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ ‘UBEYDİ
120b	Mecdī	Ƙazılı çıkdığına yār yanında ey dil Dāğ-ı pür-hūn kızarup gayetle oldı hacil	Yüzini yirde görüp çekindi sen hāki ‘adū Mecdīyā kim didi çok böyle reh-i ğamda başil	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ MECDİ
120b	Ref‘ī	Büyüyüp mihr ile olmazdı meh-i nev kāmīl Ƙaşaña olsa ey meh göçmekden mā‘il	Ref‘iyā böyle Ƙuru yire dökilür saçılır Görmedüm dāne eşküm gibi bir ney hāşıl	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ REF‘İ
121a	‘Ahdī	Gelicek senūñ sitem-i dest-i fezādan idil Ser-i sevdāzedeler aña olur ser-menzil	Ser-i küyuñı Ƙoyup ‘ Ahdī gibi ey yüzi gül Hāşelillāh ki ide cenneti gönüm menzil	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ ‘AHDİ
121a	Ƙānī	Eşk-i ter baħrine oldı cū derūnum menzil Ehl-i diller nola dirlerse baña deryā dil	Ƙal‘e-i şeh̄r bedenden haber almağa o şāh Zülfini Ƙānī şalup gönümü aldı yine dil	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ ƘANİ
121a	Fuzūlī	Ey ruħuñ Ƙible-i cān ģak-i derūñ Ƙa‘be-i dil Reh-i işkuñda fenā ser-ħadı evvel menzil	Ey Fuzūlī yanaram kim ne için ol yüzi gül Baña yanar od olur özgeye şem‘i- mahfīl	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ FUZULİ
121b	İzārī	Dil diyār-ı şevke pek cān ile olurdu revān Bir işāret eylese engüş mektubuñ hemān	Fitnede bir dāneyin derken ‘ İzārī hāl-i yār Başdı āher şıħr ile anı ģaħt-ı ‘ānber-feşān	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ İZARİ
121b	Vālihī	Leblerūñ ile ģabğabuñ yolında ey serv-i revān Sīb ü şeftālülerin şatdı cev̄r itdi bāğ-bān	Kimse bilmez zerre denlü Vālihī andan nişān Cānumı şöyle za‘if itmiş-dürür fikr-i dehān	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ VĀLİHİ
121b	Bāķī	Ƙihresinde görinen şanmañ o hūnūñ dehān ‘Aşıķın Ƙurbān iderken şıçramış bir Ƙaħre Ƙan	Gelmeye sen gül-‘izārı vaşf ider bülbül-şıfat Gülsitān-ı ‘āleme Bāķī gibi bir nükte-dān	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ BAĞİ
122a	Şānī	‘Aşıķ öldiricek bir yār-ı dil-ārā ģamını Almaya ģaħtır ne zerrece dūnyā ģamını	Bāde-i āla yasağ olalı sākilerimiz Şānī meyūñ çekdürmedi şāhbā ģamını	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ ŞĀNİ
122a	‘Ahdī	Çeker ol sīm-tenūñ bu dil-i şeydā ģamını Nitekim müflis olan derd-ile dūnyā ģamını	Ƙākül-i yār belā olmasa ‘ Ahdī başuma Başka çekmek ne-y-idi ol ģadd-i bālā ģamını	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ ‘AHDİ
122a	Selmān	Ey gönül ‘ārīfsūñ çekme bu dūnyā ģamını Yāri çek dūnyede bir dilber-i ra‘nā ģamını	Yār aģyāra ider mihr ü vefā-yı Selmān Çekdürür ‘aşıķ-ı bī-çāreye tenhā ģamını	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ SELMĀN
122b	Şābirī	‘Ārīf oldur ki biz ni‘met-i dūnyā ģamını Ƙāh u ten perver olup şōfī Ƙo mer‘ā ģamını	İñlemez Şābirī aģyār ise rū derdūñ Zāğlar feh̄m idemez bülbül-i şeydā ģamını	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ ŞĀBİRİ
122b	Re‘yī	Yār ile ‘ālem iden çekmedi dūnyā ģamını Haşr olan anuñ ile añmadı ferdā ģamını	Re‘yiyā ‘azm-i sefer eyle burayı terūñ it Çekmem dirseñ eger ta‘ne-i a‘dā ģamını	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ REY‘İ
122b	Şadrī	Añma vā‘iz bize bu dūnyede ‘uķbā ģamını İbn-i vaħt olana ‘arż eyle ferdā ģamını	Ser zülfı elem̄in Şadrī şeydādan şor Pek bilür Ƙays-ı belā-keş yine Leylā ģamını	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ ŞADRİ
123a	Muħıbbī	Dökilüp def çağurur her nefes nāy Nedür dūnyā için bu hūy u bu hāy	Ezelde Ƙışmet olmuş şādī vū ģam Muħıbbī saña düşdi ģuşşadan pay	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ MUħİBBİ
123a	Bāķī	Görinmez dāğdan cismūm ser-ā-pāy Beni yaķmağa cānā Ƙalmadı cāy	Nişān itsün dil-i Bāķī yi ģamzeñ Öñine hep müjeñ oķlarını yay	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ BAĞİ
123a	Şānī	Bozuldı diyū bezm-i bāde sīm ay Döģer göģsin def feryād ider nāy	Temennā-yı vişāl itmezdi her giz Yiterdi Şānī ye būs-ı keff-i pay	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ ŞĀNİ
123b	Rızāyī	Sünbül ģaħı geldiyse n‘ola öp leb-i yārı Yegdür çemenūñ ger ola şeftālū bahārı	Ey rüy-i revān la‘lūne cān verdi Rızāyī Ölürse n‘ola türbeti ervāh-ı mezārı	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ RIZĀYİ
123b	‘Ahdī	Eski döģünüm yeñile gel dāğ-ile bārı Görmek diler iseñ güzelüm tāze bahārı	Ol ģonce-dehen aldı ģadeħ aģzına ‘ Ahdī Cām-ı meye düşdi şanasın berg-i bahārı	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ ‘AHDİ

123b	Bākī	‘Aşkuñ zahmeti hod cānuma rahmetler idi Dostum cevri ü cefālar da ne zahmetler idi	Ten-i Bākī ser-ā-pā kılıcum pārelese Şöyle va’llāhi begüm cānına minnetler idi	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ BAKİ
124a	Firdevsī	Ġamzeler kāhi idi qatlıme aletler idi Ele tığ almağa ey dost ne zahmetler idi	Ayırda Firdevsī ye bir niçe belā qaddūnden Ne belā ‘ālem belādan o rahmetler idi	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ FIRDEVSİ
124a	‘Ahdī	Ne kıldı dil ser-i zūlfünde şeydālanmadan ğayrı Ne hāşıl eyledi ‘ışkuñda sevdālanmadan ğayrı	Gül-i ra’ nāya dil virme alınup āline ‘ Ahdī Şaķın bñ-yı vefā yok anda ra’ nālanmadan ğayrı	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ ‘AHDİ
124a	Mecdī	Ne gördün ol hilāl-ebriıda eleminden ğayrı Ne bulduq ol cebñi mehde ziyālanmadan ğayrı	Dağı bir işi yokdur tıfl-ı eşk çeşmimūñ Mecdī Aġyār küy-ı dildār-ile oyalanmadan ğayrı	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ MECDİ
124b	‘Ubeydī	Muttaşıl koynına alup kuçar ol sīm-teni Olmasun iki yaķa issi görem pīreheni	Ey ‘ Ubeydī müjesi tiri gezer gönümden Buluşaydum diridüm yāre gönülden geçeni	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ ‘UBEYDİ
124b	Mecdī	Söylenüp düşdüğine dillere luţ-ı suhni Tarılıp teng-dil oldu aña yāruñ deheni	Ķoçup ol sīm teni sīneye çekdüm dir-imiş Mecdiyā bir dem bulsam eger pīreheni	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ MECDİ
124b	Dānişī	Ķob bulurdurur cāmī‘ hūsne zeķanı Aña zincīr-dürür ġiydi ‘anber-şikenī	Sāde pehlūya çekerdüm nideyin māni‘ olur Dānişī çıkdı yāruñ aradan pīreheni	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ DANIŞİ
124b	Emrī	Mū-miyānuñ hevesi şöyle za‘if itdi teni Bir kıluñ ardına sīsem göremez kimse beni	Hānçer-i yāra tayanma o bir āhendür kim Emriyā tışesi öldürmedi mi kühkeni	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ EMRİ
125a	‘İzārī	Vaşl olam yāre dīn terk ideġorsun bedeni ‘Āşık olan dem-i vuşlatda neydür pīreheni	Bunca kez tır-i müjeñ cānlara geçdi didüm Didi ol kaşı kemān aña ‘ İzārī geçeni	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ İZARİ
125a	Rızāyī	Olalı gözde ġayāl-i ġaţ-ı reyhān teri Şana bahār irüpdür didelerüm pāreleri	Derüpdür oldu Rızāyī olıben mihr ile mäh Ķās-ı çarġ içre görelen o ruġı gün ķameri	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ RIZAYİ
125a	Mecdī	Getüre jāle lebūnden diyü aġız ġaberi Ķülşenūñ aġız açup bekler anı ġonceleri	Reh-nümā kim ola Mecdiyē reh-i ġamda diyü Aġlar iken düşe geldi öñüne eşk-i teri	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ MECDİ
125b	Bākī	Çıksa eflāke n’ola āteş-i āhum şereri Çarġdur encüm-i seyyārenūñ ey mäh yiri	Lebine öykünür ol hūsrev-i şirīn-dehenūñ Bākīyā ġalk ‘aceb mi mezelense şkeri	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ BAKİ
125b	‘Ubeydī	Yazduġuñ şüret-i büt-ġānelerūñ ey Māni Rūġı olsa getirürlerdi aña imāni	Lebūni çünki ‘ Ubeydī deheninden alduñ Ķoma bñ-cān yine şun yirine gelsün cāni	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ ‘UBEYDİ
125b	Ref ī	N’ola aķımaz ise şimdi bu çeşmüm ķanı Geçdi ol bir dem idi şimdi o dem ķanı	Hānçer-i tizine kaţ‘a dönmezdi yüregüm Ref īyā olmasa anı tayan peykāni	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ REF İ
125b	Ĥāfiż	Zūlf āşifte vü ġuy kerde vü ġandān leb ü mest Pīrehen çāk ü ġazel-ġān ü sürāġi der dest	Ser ferāġuş-ı men āvurd u be āvāz-ı ġazīn Ķoft ey ‘aşık-ı çenāra men ġābet hest	Gazel 3 beyit	.../.../.../...	Farsça şiir.
126a	‘Ubeydī	Ķul aġyār ile neş itme ġaţ-ı riyāni Ķi muġaķķaķ dilemez kāfir olan Ķur’āni	Muşġaf-ı ġadīni başmazdı ‘ Ubeydī yāruñ Ķıl kadar ġaţtınıñ olsaydı eger imāni	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ ‘UBEYDİ
126a	Bākī	Gül-şende küyuñ işideli serv oturmadı Zencīrlerle baġladılar āb tırmadı	Bākī lebinden oldu bize ġayf o zālīmūñ Ammā ne çāre n’eyleylem kimse şormadı	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ BAKİ
126a	Ref ī	Bāġa ġelür o şāġ diyü serv oturmadı Sildi süpürdi yollarını bād tırmadı	Ref ī ġadeng-i ġamzedden öldüġini tıyup Yas itdi yār kaşları yā beni ķorımadı	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ REF İ
126b	Emrī	Mecnūn ki mülket-i ġam-ı Leylīde şāġ idi Āġı duġāni üstine çetr-i siyāġ idi	Mecnūna ķāmet ü ruġ-ı Leylīsüz Emriyā Bāġ-ı cihānda serv ile gül şekl-i āġ idi	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ EMRİ
126b	Mecdī	Mecnūn ķaçānuña mülk-i ġama pādişāġ idi Yanmca vaġş u tayar aña ġayl ü şāġ idi	Mecnūn şeh-i maġābet iken Mecdiyā anuñ Murġ-ı āşiyān-ı üstine çetr-i siyāġ idi	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	NAZİRE-İ MECDİ
126b	Emrī	Ķanı o ġūni ġamze ġibi bir kılıç eri Birbirine ķoya şaf-ı müġġān-ı dilberi	‘Arz eylemiş raķīb o mehe encüm-i sirişķ Emrī sītāredür didiler ol bed-aġteri	Gazel 5 beyit	.../.../.../...	GAZEL-İ EMRİ

127a	Mecdî	Zülfün ğamı ile pâdişeh olana ey perî Layıkdur olsa merdüme Cibrîl şeh-perî	Rûz-ı ezelde görmese yârûn cemâlini Yitürmez idi kendüzini Mecdiyâ perî	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ MECDÎ
127a	Ânî	Bâğ-ı ruhuında gül yüzüne zâr olam gibi Sümbüllerüne yine hevâ-dâr olam gibi	Sevdâ-yı zülf-i müşk-i nigâr ile Anıyâ Bâzâr-ı 'ışk-ı yârda 'atâr olam gibi	Gazel 5 beyit		--/././././././.	GAZEL-İ ÂNÎ
127a	'Alî	Bir gül' izâr gördüm aña zâr olam gibi Bir serv gördüm aña hevâ-dâr olam gibi	Hışm ile çekdi tîğini boynun uzat didi Şükrâna vir ' Alî ki sebük-i yâr olam gibi	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ 'ALÎ
127b	'İzârî	Tâs-ı ğamında bir kamerûn zâr olam gibi Nerd-i belâda derde giriftâr olam gibi	Virdüm yolına ol şanemûn cân u başı Hâmîd it ' İzâriyâ ki sebük-bâr olam gibi	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ 'İZARÎ
127b	Rizâyî	Bir kâkülî kemende giriftâr olam gibi Bir şâha boynu baĝlu kaĝâ-dâr olam gibi	Bir inkisâr-ı derd ü ğam aňlaya yâr yok Derd ü ğama Rizâyî meded-i yâr olam gibi	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ RIZÂYÎ
127b	'Ubeydî	Ele tıyurduĝuyçun râz-ı 'ışk-ı cânânı Muhabbet ehli çıkardı gönülden eĝânı	Mey-i ma' nânı câm-ı kelâmdan içeli ' Ubeydiyâ kodun ayakda cümle akrânı	Gazel 5 beyit		---/././././././.	GAZEL-İ 'UBEYDÎ
128a	Dânişî	Yaĝardı şehir-i vücüdüm firâk odını anı Şusmasa idi gönül âşınâ peykânı	Vefâ vü mihr ile mihr-i dilde cây idelden yâr Düşerdi dillere bu lutfî Dânişî anı	Gazel 5 beyit		---/././././././.	NAZİRE-İ DÂNIŞÎ
128a	Rizâyî	Teridür ruhuında ey gül-i verd ter-i külâh beni Ol âb ru-yı hüsne teşbîh kılma ânı	Rüyına ey Rizâyî nâr öykinürmiş ayva Nârenc ĝabĝaba sebep öykinürmiş âbı	Gazel 5 beyit		---/././././././.	NAZİRE-İ RIZÂYÎ
128a	Mecdî	Yüz virmeyüp götürdi çün ortadan niĝâbı Gösterdi kendin ol meh-i ref' eyleyüp cânı	Şanma şihâb Mecdî revĝân dökilür andan Âhum şikeste kıldı kandîl mâh-tâbı	Gazel 5 beyit		--/././././././.	GAZEL-İ MECDÎ
128b	Nihânî	Zülfün hevâyî idüp ey mâh-ı rû şehâbı Mihr âteşine yakdı ruhsârûn âfitâbı	La' l-i gülâcına çün miskîn ezilmek ister Eller ezer Nihânî bi'llâhi misk-i tâbı	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ NİHANÎ
128b	'Ubeydî	Devr-i ruhuında sâķî görüp o la' l-i nâbı Eliyle öpmek ister emmek gerek şarâbı	Küyında ol âhum nârına öykinürmiş Tañ mı ' Ubeydî gökden uçursalar şihâbı	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ 'UBEYDÎ
128b	'İzârî	Ol ĝonce gizlenürdi şüret idüp niĝâbı Yüzi açıldı şimdî ref' eyledi hicâbı	Zülfüyle ruĝlarına sürdüm diyü ' İzârî Müşk ile geçse gündüz söndürür gülâbı	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ 'İZARÎ
129a	Ref' î	Şevĝûn harâretdür germ iden âfitâbı Zülfün nola perîşân hâl eylese şehâbı	Bu çarĝı ger peykine aşmaz iken sirişkümlü Anı degül mi Ref' î beñzetmek âsyâbı	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ REF' Î
129a	'Ahdî	La' li firâķı kana ĝarķ itdi la' l-i nâbı Dendâni reşki boĝdı suya dür-i hoş-âbı	' Ahdî -şifat müneccim görse ruhuıyla kaşun Bilmezdi n'olduĝını ây-ile ĝün hisâbı	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ 'AHDÎ
129a	Nev' î	Açıldı dil görince câm-ı şarâb-ı nâbı Bir nâ-şüküfte ĝonce şan gördi âfitâbı	Yanında yüz bulaldan dildârı ter düşürmiş Ol ĝonce sürse derden Nev' î n'ola gülâbı	Gazel 5 beyit		--/././././././.	NAZİRE-İ NEV' Î
129b	'İzârî	Tabîb gördi derdümi devâdan el çekdi Yapışdı nabzuma ben mübtelâdan el çekdi	Dimişdi bir elüm hayra olsun öp elümi ' İzârî ol şeh-i ' âlem-seĝâdan el çekdi	Gazel 5 beyit		---/././././././.	NAZİRE-İ 'İZARÎ
129b		Kimseyi ' işkuında izhâr etmedüm meftûnluĝum Bildiler ĝâk-ı ĝirbânüm görüp maĝbûnluĝum	YOK	Müfred 1 beyit		---/././././././.	
129b	ĝâfîz	Merĝabâ ey peyk-i müştâķân bedih peyĝâm-ı dust Tâ konem cân ez ser-i raĝbet fedâ-yı nâm-ı dust	YOK	Müfred 1 beyit			Farsça şiir.
130b		Yer ider lâle-veş cânâ ser-â-ser sine daĝ olsun Ki ĝam şâhına geldikce münâķķaş bir otâĝ olsun		- 1 beyit		---/././././././.	Tek beyit olarak verilen şiirin matla ya da makta olduĝu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.

130b		Şaḩũñ ve'l-leyli yüzũñ āyet-i nũr Ruḩũñ alnuñ nedũr nũruñ 'alā nũr		- 1 beyit		---/---/---	Tek beyit olarak verilen Şirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
130b		'Ālem olanuñ işi ferecdũr Cehl-i ādeme ḩatı ḩarecdũr		- 1 beyit		--/---/---	Tek beyit olarak verilen Şirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
130b		Zũlfũñi gũren dā'ire-i ḩũsnũñe aḩreb Didi ki yine olmuş ayuñ menzil-i 'aḩreb		- 1 beyit		--/---/---/---	Tek beyit olarak verilen Şirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
130b		Gũlzār-ı cinān luḩfi ḩũsnũñde mũzeyyendũr Őir ũ 'asel ũ kevşer la' lũñde mũbeyyendũr		- 1 beyit		--/---/---/---	Tek beyit olarak verilen Şirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
130b		Nisbet idersem yüzũñi aya gũne gelmez yaḩın İnanmaz iseñ elũñe ayna alup bir baḩın		- 1 beyit		--/---/---/---/---	Tek beyit olarak verilen Şirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
130b		Dil bende saña vũ cān ḩāker Vālih yanaguña Şems-i ḩāver		- 1 beyit		-/-./-./-/-/	Tek beyit olarak verilen Şirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
130b		Āfitābı ḩal'atũñuñ 'ālemi rũŐen ḩılır Nireye kim dũŐe sāyeñ serv ile gũlŐen ḩılır		- 1 beyit		---/---/---/---/---	Tek beyit olarak verilen Şirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.

130b		Her ki hūb ahlāk ile mevşūf ola Devleti kevneyn aña ma' tūf ola		- 1 beyit		-.--/-.--/-.--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131a		Gözün 'işvesine her kim ider ise nazarı Şanemā qopdı şanur fitne-i devr-i kameri		- 1 beyit		..--/..--/..--/..--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131a		Ne senūñ hūsnūñe var şerh ü beyān Ne benüm derdüme var hadd ü pāyān		- 1 beyit		..--/..--/..--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131a		Peyveste kūrilar dutar elde qaşuñ kemān Yā Rabb ne şūh-ı zālīm olur işbu bed-gümān		- 1 beyit		--./--./--./--./--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131a		Lū'lū-yı terdür dişūñ lāle-i hamrā yüzūñ 'Anber-i sārā şaçūñ nergis-i şehlā gözūñ		- 1 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131a		Ey leb-i yāqūt-ı ter dişleri lū'lū' Şaçları müşk-i Hoten beñleri Hindū		- 1 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131a		Ey şanem-i dilber-i hūlk-ı hasen Dünyede ol 'ömr-i beķā ile sen		- 1 beyit		-.--/-.--/-.--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.

131a		Hayālî haţtuñ u hălün kılalı dilde qarār Qara şaçuñ gibi her dem görünmez oldı tār		- 1 beyit		..-/.-./-./-/-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131a		Gül yanađuñdan oldı tāze bahār La' lün āb-ı hayātı eyledi zār		- 1 beyit		..-/.-./-/-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131a		Gözünün fitnessine dil meftün Şaçuñuñ ' uqdesine cān mecnün		- 1 beyit		..-/.-./-/-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131b		Ey nigār-ı lāle-ruḥ ve'y ḥabīb-i ğonce-dehen Gül-ı izār u sīm-ten ü serv-ḳadd ü sīb-zeḳan		- 1 beyit		..-/.-./-./-/-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131b		Nigār-ı perī-ruḥ semen-ber perī-rüy Bizi gül lebi mül şaçı ğāliye-büy		- 1 beyit		..-/.-./-./-/-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131b		Dilā ehl-i Kāruñ belāya ḥamül Ne kim yārdan olur ol ḳabül		- 1 beyit		..-/.-./-./-/-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131b		Bu baḥr-i tavīli sen işit ey boyı uzun Ki niçe laḳf ü ḥübdur münthā mevzün		- 1 beyit		..-/.-./-./-/-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.

131b		Çün medîd ola müseddes vezin budur Çîn-i zülf gibi yâruñ müşk-bûdur		- 1 beyit		-.--/-.--/-.--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131b		Fitnesi câzû gözünññ Ğ âlemi tutdı ser-te-ser Zülfün ile kimesne hiç çıķışamadı ser-be-ser		- 1 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131b		İşkuñ-durur cânımı derde giriftâr iden Heçrññ-dürür Ğâlîmi irtedükce zâr iden		- 1 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131b		Hüsn-i basîť direm işid ü añla beni İlm ile muĞterem it ceħd eyle cân u teni		- 1 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
131b		FerĞ-i basîťi bilseñ irmez saña melâmet VaĞdet etegini dut ister iseñ selâmet		- 1 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
132a		Nazar itdigümce cemâlünñ gözümññ ziyâsı mezîd olur Lebññññ beyânın ider isem dil ü cân şafâsı mezîd olur		- 1 beyit		..--/..--/..--/..--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
132a		SüĞan-ı Ğayât baĞşet zaĞr u Ğubâr dârü Ğalem güher nişâr et zikrüm şîĞâr dârü		- 1 beyit		..--/..--/..--/..--	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.

132a		Şehā dileseñ ki sen bilesin bu vāfir hoş Uyar dil ü cān fehmiñi ‘ aqluña bile hoş		- 1 beyit		.-../-./-./-.-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
132a		Bu muqtedabuñ buhürin añla ey cān Ki taze dile dürüst gelür bu evzān		- 1 beyit		.-../-./-./-.-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
132a		Her kimüñ hem-reh ola ‘ ilm-i edeb Aña hem-reh hem-dem ola fażl-ı Rab		- 1 beyit		.-../-./-./-.-	Tek beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
132a		Mütedārik eger ola ħabn-ı revān Şanemā ideyin anı saña beyān Şanemā ruĥ çün ħameri Niçe ħafife getir nazarı perī		- 2 beyit		.-../-./-./-.-	İki beyit olarak verilen şiiirin matla ya da makta olduğu belirsizdir. Şairin mahlasına da yer verilmemiştir.
132b	Bāķī	‘ Aks-i ‘ izāruñ dīdede berg-i gül-i ter kendidür La‘ lūñ ħayāli sīnede rūĥ-ı muşavver kendidür	Şimdi zamān-ı ‘ aşr tez def itmez ey Bāķī hemān İllā şarāb-ı dil-güşā tiryāk-i ekber kendidür	Gazel 5 beyit		---/---/---/---/---	BĀĶĪ EFENDĪ
132b	Yaĥyā	Āb-ı tevhīd ile dilden mā-sivā naĥşını yu Mā hüve’l maĥşūd olan Hüdur iki ‘ ālemdede Hū	Şüretā ta‘ bīre sıgmaz ma‘ nā-yı ‘ ışķ-ı ħavāş Söyleme bu rāzı ey Yaĥyā ‘ avāma rü-be-rü	Gazel 5 beyit		---/---/---/---/---	

Tablo 7. Mensur Bölümler Tablosu *

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı (varsa)	Baş	Son	Konu	Açıklamalar

* Bu mecmuada mensur bir bölüm bulunmadığı için tablo boş bırakılmıştır.

SONUÇ

Varlığını XIII. yüzyılın sonlarından XIX. yüzyılın ikinci yarısına kadar sürdüren klasik Türk edebiyatının en önemli kaynaklarından biri mecmualardır. Mecmualar, etkisini yüzyıllar boyunca sürdürmüş olan bu edebiyat geleneği içerisinde kültürel hazine niteliği taşımaktadır. Dîvânı bulunmayan ya da kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerine yer vermesi ve yazıldığı dönemin edebî zevk ve anlayışını yansıtması bakımından oldukça kıymetlidir. Ayrıca dîvânı bulunan şairlerin eserine dahil etmediği şiirlerinin mecmualarla tespit edilmesi ayrı bir önem arz etmektedir. Mecmualar, klasik Türk edebiyatının çeşitli şair ve şiirlerini kapsayan yapısına karşın farklı nazım türlerine ve biçimlerine göre değişim göstermektedir. Gazel, kaside, musammat, ilahi, şarkı ve nazire mecmuaları vb. buna örnektir. Her biri ayrı bir muhtevaya sahip olan bu mecmualar çalışılmayı beklemektedir.

Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY9940 numarada kayıtlı, 135 varaktan oluşan, mürettibi ve tertip tarihi bilinmeyen bir nazire mecmuasının transkripsiyonlu metni ve Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi'ne göre (MESTAP) tasnifinden oluşmaktadır.

İhtiva ettiği şairlerin dönemi itibariyle XVI. yüzyılda tertip edildiği düşünülen mecmuanın 63a-135a varakları içerisinde toplam 45 adet şair bulunmaktadır. XVI. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerinden meydana gelen nazire mecmuasında toplamda 403 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 2 tanesinin kime ait olduğu bilinmemektedir. Mecmuada en fazla şiire sahip olan isim 41 tane şiirle Mecdî'dir. Onu Emrî, Rızayî ve Ubeydî takip eder. Nüshadaki şiirlerin büyük bir çoğunluğu şairlerin yalnızca isimleri verilerek başlıklandırılmıştır. Mecmuada gazel nazım biçiminin yanında müfredler de kullanılmıştır. Aruz kalıpları incelendiğinde ise ilgili varaklar arasında 8 farklı aruz kalıbının kullanıldığı tespit edilmiştir. En çok Remel bahrinin Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün /fâ'ilün kalıbı ile Hezec bahrinin Mefâ'ilün /mefâ'ilün /mefâ'ilün /mefâ'ilün kalıbının kullanıldığı görülmüştür. Mecmua her ne kadar düzgün bir el yazısıyla yazılmış olsa da yer yer imla hataları ve eksik yazılmış kelimeler görülmektedir. Buna bağlı olarak eksik yazılmış kelimeler aruzda aksamalara

sebebiyet vermiştir. Bazı şiirlerin başlıkları yanlış kaydedilmiş olup bu tür yanlışlıklar da dipnotla gösterilmiştir.

45 şair ile oldukça geniş bir şair çerçevesini sunan mürettip, dîvânı yayımlanmış ve çokça tanınan Bâkî, Fuzûlî, Nev'î, Emrî ve Ahdî gibi şairlerin şiirlerinin yanında ismi çok az duyulmuş İzârî, Sâbirî, Tâbî, Sun'î, Makâlî, Misâlî, Sa'yî, Re'yî, Sadrî vb. gibi şairlerin şiirlerine de yer vermiştir. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde yer alan söz konusu mecmuada Osmanlı Devleti'nin en parlak döneminde padişahlık yapan, sanata ve özellikle şiire verdiği önemle bilinen Muhibbî'nin (Kanuni Sultan Süleyman) de şiirleri bulunmaktadır. Mecmuada, tanınmış şairlerin yayımlanmış dîvânlarında yer almayan şiirlerle karşılaşma imkânı da bulunmaktadır. Şairlerin yayımlanmış dîvânlarında yer alan şiirler ile mecmuadaki şiirler arasında bulunan farklılıklar gösterilmiştir. Bu mecmua üzerinde yapılan çalışma sayesinde elde ettiğimiz en önemli sonuç Mecdî, Fânî, Âşık Çelebi, Sâdık, Fevrî, Emrî, Rûhî, Hayâlî, Ubeydî ve Kânî gibi şairlerin dîvânlarında bulunmayan şiirlerine rastlamış olmamızdır. Görebildiğimiz kadarıyla dîvân sahibi olan; Mecdî (10), Fânî (6), Âşık Çelebi (2), Sâdık (2), Fevrî (1), Emrî (1), Rûhî (1), Hayâlî (1), Ubeydî (1) ve Kânî (1)'ye ait toplam 26 şiir mecmuada yer almakla birlikte bu şairlerin bu şiirlerine dîvânlarında rastlayamadık. Mecmuada bulunan 4 şiirin, kaynaklardakinin aksine farklı şairler adına kaydedilmiş olduğu dikkat çekmektedir. Figânî mahlasıyla kaydedilen şiirin Nev'î'ye, Yûsuf mahlasıyla kaydedilen şiirin Ref'î'ye, Âşık mahlasıyla kaydedilen iki şiirin birinin Ümîdî'ye, diğerinin Selmân'a ait olduğu görülmektedir.

Mecmuada bunlara ek bir aruz risalesi de yer almaktadır. 16. yüzyıl şairlerinden olan Lâmi'î Çelebi'ye ait olan bu aruz risalesinde 16 bahrin (hezec, recez, remel, muzârî', münserih, serî', müctes, hafif, mütekârib, tavîl, medîd, basît, kâmil, vâfir, muktedab, mütedârik) hepsi örnekleriyle beraber verilmiştir. Bu şiirler ile mecmuanın içeriği daha da zenginleştirilmiştir. Aynı zamanda MESTAP kapsamında hazırlanan tablo vasıtasıyla, yapılan çalışmada elde edilen bilgiler daha bilimsel ve sistematik bir boyutta incelenme imkânı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akdağ, R. (2012). Edirneli Nazmî Dîvânı (269b-394a varaklar) inceleme-metin-tıpkıbasım (Yüksek Lisans Tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Aksoyak, İ. H. (2018). Gelibolulu Mustafa Âli Dîvânı, e-kitap. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara.
- Arslan, M. (2019). “Ömer Bin Mezid’in Mecmûatü’n-Nezâir Adlı Eserinin Nazirecilik Geleneği Açısından Değerlendirilmesi”, *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C.16. S.28. ss.1-4.
- Arslan, Ö. (2014). Ubeydî Dîvânı (metin ve inceleme). Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Aydemir, Y. (2007). Metin neşrinde mecmuaların rolü ve karşılaşılan problemler. *Turkish Studies*, 2(3), 123-137.
- Aydemir, Y. (2018). Behiştî Dîvânı, e-kitap. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Bedestani, A. (2018). XVI. Yüzyıl şairi Ahdî-i Bağdâdî dîvânı (Master's thesis, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü).
- Bozyiğit, E. (2021). Taşlıcalı Yahyâ Bey Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Nesre Çeviri-Sözlük).Yayımlanmış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- Buyruk, İ. E. (2009). Ümîdî Ahmet Dîvânı (İnceleme-Metin-Özel Adlar Dizini). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Canpolat, M. (1982). *Mecmû'atü'n-Nezâ'ir*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Çetin, İ. (1993). Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânının Tenkitli Metni). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.

Demiralay, M. (2007). Hüdâyî-i Kadîm ve Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin). Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniv. SBE. Isparta.

Devellioğlu, F. (2013). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Otuz Birinci Basım, Aydın Kitabevi Yayınları: Aydan Yayıncılık, Ankara, 689 s.

Erten, S. R. (2018). Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası (Metin-İnceleme). Yüksek Lisans Tezi (yayımlanmamış), YBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yozgat, 778 s.

Eskimen, A. D. (2008). Mecdî Mehmed Efendi'nin Gazelleri (Metin-İnceleme).Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Gıynaş, K. A. (2013). Pervâne Bey Mecmuası (İnceleme-Metin), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yozgat: Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gökyay, O. Ş. (1993). "Cönk". *İslam Ansiklopedisi*. C.8. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s.73.

Gölpınarlı, A. (2016). *Fuzulî Divanı*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Gültekin, H. (2000). Mecmû'a-i Nezâyir (Transkripsiyonlu metin), Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi SBE, Denizli.

Gümüş, A. K. (2019). Câmî'u'n-Nezâir: (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler TY 2955) İnceleme, Metin, Çeviri (Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi).

Gündoğdu, R., Adıgüzel N. ve Önal, E. (2018). *Kamûs-ı Türki: Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat*. İdeal Kültür Yayıncılık: İstanbul, 999 s.

Gürbüz, İ (2011). *Mecmua-i Letaif*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Gürbüz, M. (2012). “Şiir Mecmûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. Turkuaz Yayınları, İstanbul, s. 97-113.

Kaplan, Y. (2010). “Nihânî (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri”, *Turkish Studies*, S. 33, ss. 1-33.

Kara, E. E. (2019). İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi ty 9940 numarada kayıtlı nazire mecmuası (2a-62b): İnceleme-çeviri yazılı metin. Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli Üniversitesi.

Karahan, A. (1966). *Figânî ve Divançesi*. İstanbul üniversitesi Edebiyat Fakültesi.

Kaya, B. (2003). *Hisâlî Metâliü'n-Nezâir*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Kaya, N. (2011). Edirneli Nazmî Dîvânı (521b-645b varaklar) inceleme- metin- tıpkıbasım. Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi.

Kayhan, A. (2005). “Divan-ı Fanî” İncelemesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Üniversitesi.

Kılıç, F. (2017). *Âşık Çelebi Dîvânı*, e-kitap. Ankara: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Kılınç, A. (hızl.)(2017). *Fuzûlî'nin Türkçe Dîvânı* (Edisyon kritik ve konularına göre Fuzûlî Dîvânı). Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

- Köksal, M. F. (2003). Nazire kavramı ve klâsik Türk şiirinde nazire yazıcılığı, *Diriözler Armağanı*, s. 215-290, Ankara: Bizim Büro Yayınevi.
- Köksal, M. F. (2006). *Sana Benzer Güzel Olmaz: Dîvân Şiirinde Nazire* (Vol. 72). Akçağ Yayınları.
- Köksal, M. F. (2012). “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi”, *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, İstanbul: Kesit Yay.
- Kut, G. (1986). Mecmûa. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul: Dergâh Yayınları. s.170-173.
- Kut G. (2000). “Bir Şairi Değerlendirmedeki Yöntem: Ortak Malzemenin Kullanılışı ve İfade Şekli”, *İlmî Araştırmalar*, 10, s. 169-176.
- Küçük, S. (1994). *Baki Dîvânı*. Ankara: TDK Yay.
- Levend, A.S. (2008). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara, s. 166-167.
- Mermer, A., & Keskin, N. K. (2011). *Eski Türk edebiyatı terimleri sözlüğü* (Vol. 760). Akçağ Yay.
- Saraç, Y. Emrî Dîvânı. e-kitap. Ankara: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Sunal, A. (2014). Sâdık Dîvânı (İnceleme-Metin) Doktora Tezi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Tarlan, A. N. (2001). *Fuzûlî Dîvânı Şerhi*, Ankara: Akçağ Yay.
- Tarlan, A. N. (1992). *Hayâlî Bey Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yay.

- Tarlan, A. N. (1948). *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Dîvân Şiiri (Ubeydî, Aşkî, Şem'î, İşretî)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Tarlan, A. N. (1948). *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Dîvân Şiiri (Rahmî, Fevrî)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Tarlan, A. N. (1948). *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Dîvân Şiiri (Ulvî, Me'âlî, Nihânî, Feyzî, Kâtibî)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Tarlan, A. N. (1949). *Şiir Mecmualarında XVI. Ve XVII. Asır Dîvân Şiiri (Revânî, Hayretî, Hâverî, Âhî, Peyâmî, Sâni)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Taştan, E. (2001). Pervane Beg Nazire Mecmuası, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Tıgılı, F. (2006). Bursalı Rahmî Çelebi ve Divânı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Topçu, M. (1997). Dîvân-ı Rızâyî (Tenkitli Metin). Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Tulum, M. & Tanyeri, M. A. (1977). *Nev'i Dîvânı*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Tunç, S. (2000), "Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 2455 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmûası", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6, 105-139.
- Turan, S. & Duman, F. (2022). Hattat bir şair: Sa'yî Çelebi ve gazelleri . Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (27), 489-524. DOI: 10.29000/rumelide.1105406

Türkçe Sözlük, (1988) “Nazire” maddesi, TDK Yayınları: Ankara.

Ünver, İ. (2008). Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler. *Türkoloji Dergisi*, 11(1).

Ünver N. (2020). Gelibolulu Sürûrî Dîvânı. e-kitap. Ankara: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Yakar, H. İ. (2002). Gelibolulu Sun’î Dîvânı ve Tahlili. İstanbul Üniversitesi, Doktora Tezi, İstanbul.

Yavuz, K. & Yavuz, O. (2016). *Muhibbî Dîvânı*, İstanbul.

Yazar, İ. (2006). Kânî Dîvânı (İnceleme-Metin), Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahdi-mdbir> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-celebi-kinalizade> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ani-zeyreki-zeyrekzade-mehmed-ani> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asik-celebi-seyyid-pir-mehemmed> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behisti-ramazan-abdulmuhsin> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suleymanegizade-suleymanbegzade> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fani-fani-celebi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/figani> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/firdevsi-firdevsi-celebi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayii-kadim-mustafa> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izari-haci-pir-mehmed-izari-efendi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kanii> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mecdi-mehmed> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/misali-hasan-celebi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muhibbi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevi-yahya> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nihani-ibrahim-celebi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-bursali-pir-mehmed> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/refi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/reyi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rizayi-kassabzade-divane-abdulkerim> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabiri-sabiri-celebi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sadik-edirneli> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tokluzade-dogluzade-sadri-piri> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sayi-memikzade-ramazan> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selman-ilahi-seyyid-selman-celebi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/servi-sururi-dervis-sururii-mevlevi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suni-dukaginzade-mustafa-bey> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tabii-sufizade> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ubeydi-abdurrahman-celebi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

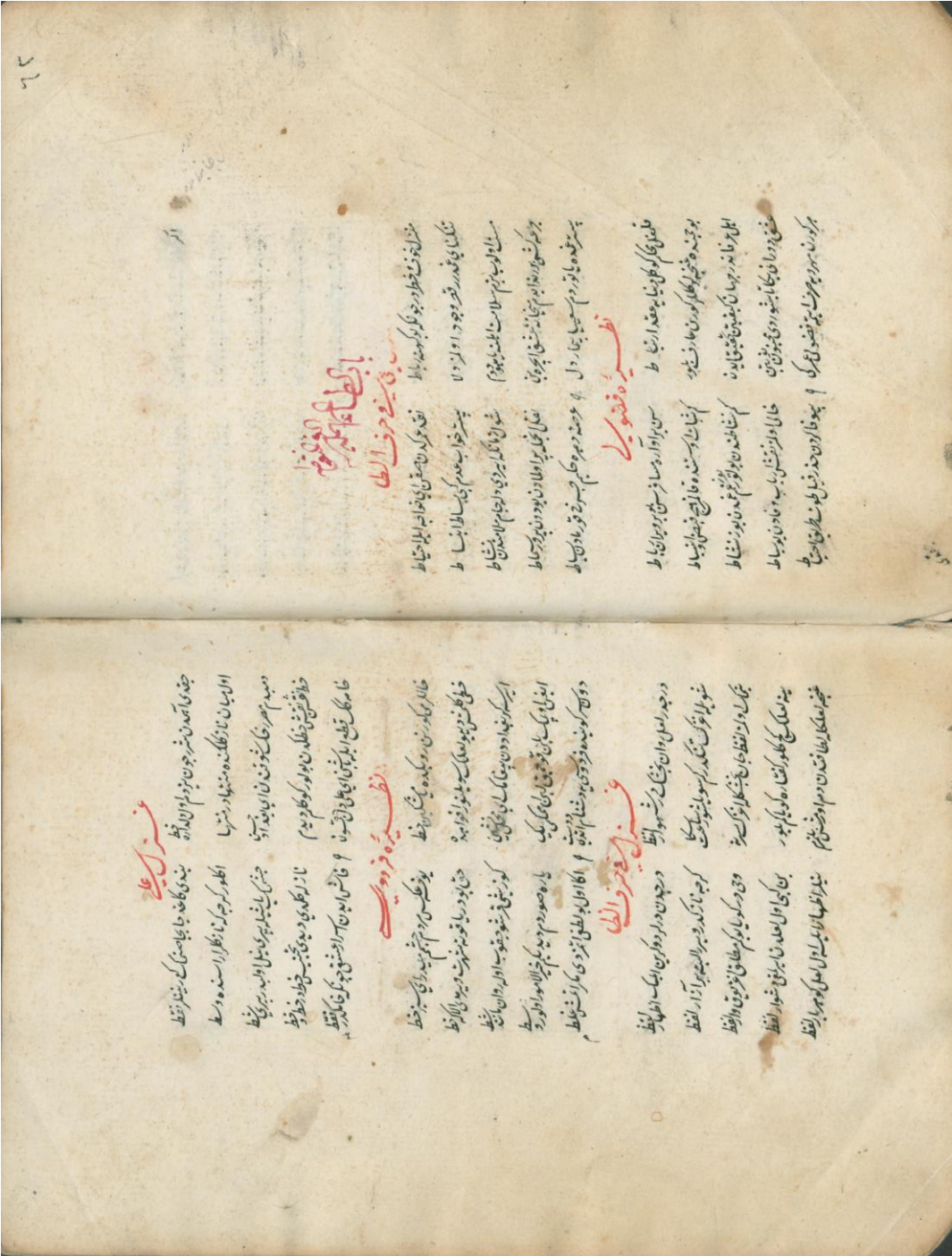
<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-terzizade-mehmed-ulvi-celebi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/umidi-ahmet> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/valihi-kadizade-ahmed-valihi-celebi> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yusuf-yusif-yusuf-big-bey-ustaclu> (E.T.: 2023, 1 Eylül).

نظریه فروسی

چندی آمدن شرجون بزم اولی نظریه
بنده ای کاغذ جاچامسکی استنظ
الاسان نازنگاه منتهی در دستها
الکدر که جگر نازنگاه اسنده وسط
دیده هم در خانه خون نایب است
چشمی که شایسته کمال اولی است
فلاقتش نخلک نوبور کوکلو کرم
ناز رنگه ی در می خیم خط خط
خامه کله طبع بگوشی ایلی آن سونه
۴ فاش ایوان اسرافش چون که کاغذ

نظریه فروسی

خالد کوکلو من رنگه ی خط
یوشکس بزم خیم بیدایک است
خطی که پیش بوی کسک بلیو از او
دین بود یا قوی شرف و بیو الی
ایسکه انهدا دهن بنی کسک ای
کوز شیمی شرفو سبب اولی
ایلی یک ایلی شرفی ایلی کسک
یاره صومردم بزم کیم اولی
دوکس کوکلو من فروسی بزم شرف

نظریه فروسی

در چه اولی مان خنک شرفو
در چه در در کوکلو ایلی
شرفو اولی کسک کسک
کرم ناز که بزم شرفو
وقه کسک ایلی کسک
ایلی کسک ایلی کسک
نیدار کسک ایلی کسک

نظریه فروسی

منزلت شرفو جگر کوکلو
نقد و کسک ایلی کسک
شکلیه ای قهر شرفو
مسئله اولی کسک
بزم کسک ایلی کسک
بزم کسک ایلی کسک

نظریه فروسی

طین ایلی کسک ایلی کسک
سین اولی کسک ایلی کسک
کسک ایلی کسک ایلی کسک
کسک ایلی کسک ایلی کسک
کسک ایلی کسک ایلی کسک
کسک ایلی کسک ایلی کسک

دفعه فروری

نوزاد کافی ایوی شمله التامیدی
البتخ المظاہی ددست نوزاد
تاکدن. دفع ثلویب زاکبیر الازک
دکلم جانیرون کوکر شکر ایوی
حق بود عاشق شمشیر نظر الیک
شاهدن بند که بنده من غنا تباری
بانی کوکلک کربج تروی در ویر جام
اولیای دم مدد اکتبه نه حالیک
ایرسه فروری برنجی بلا شکدن
شما عالم بالادون اور جملک

نوزاد فروری

نقیه در لیر سزاکده شکر الیوتی
نحاصل الیوتی شکر که در الیوتی
طالایر کوکلک کربج جانه کوکر
نظایر لیبی یا ایوا کوکر خوک کلو
منابع جان ویر ویر ویر با ایشی
کلایه در لیر سزاکده شکر الیوتی
نکو در کل مال بالاب بود خالک
نیزین شیدایریشی بالاب بود خالک
کلیه اول کل کانی کسج زرد و ایشی
بوی لیبی زرد شمشیر الفنون
دقی برایشی بود خالک شکر الیوتی

دفعه فروری

نکو در کل مال بالاب بود خالک
نیزین شیدایریشی بالاب بود خالک
کلیه اول کل کانی کسج زرد و ایشی
بوی لیبی زرد شمشیر الفنون
دقی برایشی بود خالک شکر الیوتی

نوزاد فروری

منصل قویته الوب قور الیوتی
برن طویر دم در الیوتی شکر
نوزاد ایرسه لیبی خالی ان طاریج پاک
کوز نام شمشیر کوکلک کربج تروی
ایسیدایریشی کربج کوکلک کربج
سویلیوب در کشت کربج الیوتی
سایر کی الیوتی اناده کوکر کربج
بار ایسیدایریشی خالک کربج
مبارکی کربج خالک کربج
قویلیوب کربج شمشیر کلیم کربج

نوزاد فروری

ایسیدایریشی کربج کوکلک کربج
سویلیوب در کشت کربج الیوتی
سایر کی الیوتی اناده کوکر کربج
بار ایسیدایریشی خالک کربج
مبارکی کربج خالک کربج
قویلیوب کربج شمشیر کلیم کربج

دفعه فروری

طویر بلور در طایر کربج
تاب باور خان ای پیرشان ایشی
کلبت شمشیر کربج شمشیر
کند و لیبی زرد شمشیر
سایر کی الیوتی اناده کوکر کربج

دفعه فروری

سویلیوب در کشت کربج الیوتی
سایر کی الیوتی اناده کوکر کربج
بار ایسیدایریشی خالک کربج
مبارکی کربج خالک کربج
قویلیوب کربج شمشیر کلیم کربج

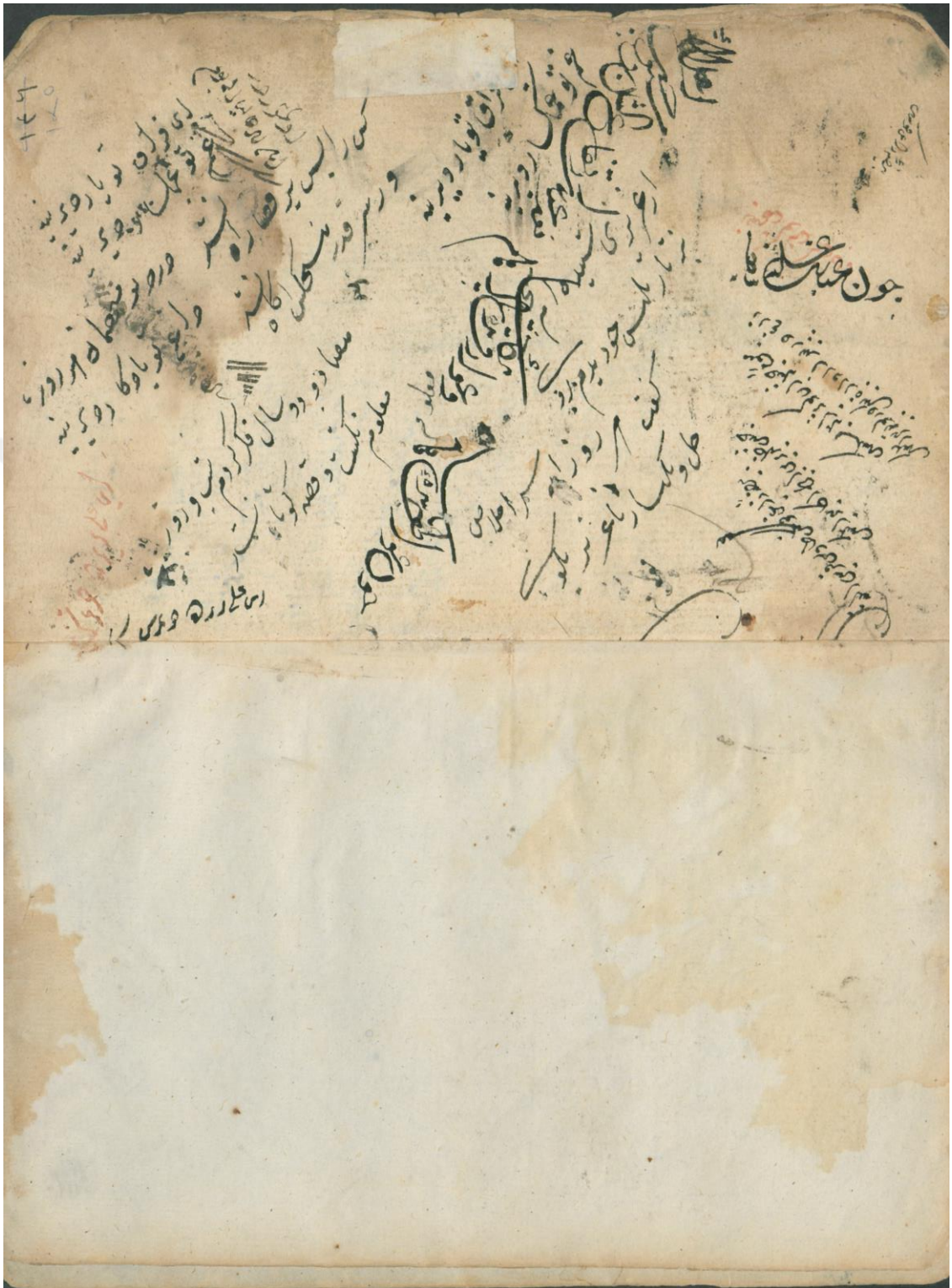
نوزاد فروری

سویلیوب در کشت کربج الیوتی
سایر کی الیوتی اناده کوکر کربج
بار ایسیدایریشی خالک کربج
مبارکی کربج خالک کربج
قویلیوب کربج شمشیر کلیم کربج

دفعه فروری

طویر بلور در طایر کربج
تاب باور خان ای پیرشان ایشی
کلبت شمشیر کربج شمشیر
کند و لیبی زرد شمشیر
سایر کی الیوتی اناده کوکر کربج

سویلیوب

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı: Sümeyye ALTUNTAŞ
Uyruğu: T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi:
Tel:
E-posta:

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	11.09.2023
Lisans	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	06.07.2020

YABANCI DİL

İngilizce